

רש"י בד"ה שקבלו פסולים ונרקו את דמו כו'.

ע"י בצ"ק ו"ל שמהפך דיבורי רש"י ו"ל לא הבנתי מש"כ שם דלהכי כתב רש"י בקרבנות יחיד משום דבקרבנות ציבור דהותרה טומאה הנה הטמא עושה שירים ואפילו קיבל הכשר אח"כ אינו מועיל.

אבל בקרבן יחיד אינו עושה שירים ע"ש והוא תמוה דבהדיא אמרינו לקמן דטמא עושה שירים אפילו בקרבן יחיד הואיל ונחזי לעבודת ציבור ומה ענגן דברים אלו לכאן דהא בקרבן ציבור ונדאי לא מיירי הכא פינן דטמא הותר בו ונדאי יצא מידי מעילה ע"י זריקתו וע"י לקמן בפ"י רש"י ו"ל ותוס' ו"ל אי קיבלו פסולים ונרקו פשירים או גם נרקו פסולים וק"ל: שם גמרא איצטריף סד"א הואיל ואמר עולא אמר ר"י קדשים שמתו יצאו מידי מעילה ד"ת כו'.

והנה מפשטי' דהש"ס משמע הכא דמעילה זו ד"ת היא לכ"ע בין למ"ד אם עלו ירדו בין למ"ד לא ירדו דדחוק לומר דכ"ז לא אגזיל אלא אליבא דר"ש דס"ל בשחיטת דרום וליהא אם עלו לא ירדו אלא ונדאי משמע דאפילו לר"י דס"ל אם עלו ירדו מ"מ לענגן מעילה לאו פמה דחנקינן דמי ואית בהו מעילה מה"ת והא דאם עלו ירדו היינו משום דיליף מקרא דזאת תורת העולה הרי אלו ג' מיעוטים אבל לענגן מעילה מודה תדע דהא התוס' ו"ל בנדה דף מ' פתבו דר' יהושע ס"ל בכתובת שנסחטה חוץ למקומו דתירד ואפ"ה קאמרינו הכא אליבא דמעילה זו דבר תורה היא ולאו כמאן דחנקינהו דמי וע"י במנחות פ' התודה דף ע"ט.

אבל מסוגיא דלקמן לא משמע כן דפליגי לקמן רבה ורב יוסף בשחיטת דרום דרבה אמר אם עלה ירד. ופריף הש"ס ממתניתין דמועלין בה ולרבה אמאי מועלין בה הא כמאן דחנקינן דמי ומשני דמועלין בה מדרבנן אלמא דלמ"ד דירד לית בה מעילה מה"ת אבל אחר העיון אין ראיה משם דדווקא לרבה אמרינו הכי פינן דאמר דבשחיטת דרום תירד אפילו לר"ש אף על גב דאליבא דרבבי שמעון ליכא שום פסול דתירד פינן דלא ס"ל מיעוטי דר"י ומרבינן כל פסולי דלא ירדו ולא מיבעיא למאן דנפקא ליה בריש המזבח מקדש מסבא פינן דמרבינן פסולי שהי' לה שעת הכושר ה"ה כל פסולי אפילו לא הנה להם שעת הכושר ונדאי לדידי' כל הפסולים אם עלו לא ירדו אלא אפילו אליבא דר' יהושע התם דממזבח אחרינא יליף ללא היתה לו שעת הכושר אפ"ה פינן דליכא מיעוטי מרבינן כל הפסולים שנעשו בקודש וא"כ ע"כ טעמא דרבה אליבא דר"ש דבשחיטת דרום תירד הוא משום דמאן דחנקינן דמי וכדאמר הש"ס להדיא ושפיר קאמר אליבא דהא דמועלין בה היינו מדרבנן.

אבל הני דס"ל לדברי ר' יהודה דירדו יש לומר דבמעילה מודה דמועלין בהן מה"ת והא דירדו הוא משום דאימעיט מזאת תורת העולה כן נראה לכאורה: וראיתי בתוס' ו"ל בזבחים ומנחות ונדה דבעי למימר התם לר"ש נמי בעינן טעמא לפסולים דלא ירדו והוא משום דמשמע להו דרבה הכא בקיבל בדרום נמי ס"ל דירדו אע"ג דשחיטה הוי בצפון אלמא דבעינן לר"ש גם קבלה בהכשר וע"כ פירש"י ו"ל שם הא דאמר ר"ש נשפך דמה אם עלה לא ירד היינו נשפך לאחר קבלה אבל נשפך לפני קבלה מודה ר"ש דירד וקבלו

פסולים הגדו דווקא דחזו לעבודת ציבור אכל שאר פסולים לא דעבודת דם לא ילפינו מבמה.

ותמיהני תדא דהא אמר רבה בהדיא בזבחים דקיבל בכלי חול לר"ש לא תרד אלמא דאפילו עשה הקבלה בפסול אפ"ה לא ירד ומה לי קיבל בכלי חול או קיבל זר. ועוד אי לר"ש נמי איכא פסולין דירדו א"כ אמאי לא דריש מיעוטי דזאת תורת להכי נאי משום דלא איצטריך מיעוטא דידעינו מסברא דתירד פינון דלא מצינו פיוצא בה פשיטה במקום אחר א"כ למה לי מיעוטא לר"י לנשחטה בלילה ונשפך דמה אלא ונדאי אי לאו מיעוטי הוי מרבינו לכל פסולי פי היכי דילפינו כל פסולי אפילו אלו שלא היה להם שעת הפושט.

ולא מוקמינו לקרא דווקא אם היה להם שעת הפושט משום דמה לי הא פסול או האי פסול א"כ כש"כ הני פסולי דקיבלו זר. ע"כ נראה דעיקר לכאורה דרבה לא קאמר לר"ש דירדו אלא בשחטון בדרום משום דכמאן דחנקינון דמי אלא דהתוס' ו"ל קשיא להו מהא דפריה רב יוסף לרבה מעולת העורף ששעשאה למטה ובזבחים מוקמינו לה דשני במיצוי.

נאי כנ"ל לא תיקשי לרבה דהא רבה נמי מודה היכא דנעשה המליקה בהכשר. אכל אין קושיא זו מוכרחת דהא נמי שינוי מליקה תנו התם נמי בפלוגתא דר"א ור"י וגם עלה קאי האי פלגא דכל שפסולו בקודש כו'.

העולה מדברינו דאליבא דר"י בכל הני דס"ל דירדו מ"מ אית בהו מעילה מה"ת ובזה אתי שפיר הא דאמרנו הכא דקיבל בדרום הוי רבותא טפי דאית בהו מעילה משחט בדרום וקיבל בצפון ולעגנו ירידה מעל המזבח הוי הסברא איפכא דהיכא דתחילת העבודה היתה בהכשר עדיפא טפי.

ולמש"כ א"ש דלאו הא בהא תליא. ומ"מ לרבה הכא לעגנו מעיל' ג"כ הסברא הוא איפכא ובשחט בדרום הוי רבותא טפי דמועלין בו אע"ג דכמה דחנקינון דמי אכל בקיבל בדרום לאו פמה דחנקינון דמי פינון דהשחיטה נעשה בהכשר אלא דק"ק דלפ"ז לרבה הוי מתניתין זו ואין צ"ל זו דבשחט בדרום ליכא מעילה אלא מדרבנו ובקיבל בדרום יש בו מעילה מה"ת אפילו לר"י דאמר אם עלו ירדו וכמש"כ.

וצ"ל לרבה דהרבותא הוא דגם בקיבל בדרום לא מהני זריקה להוציאן מידי מעילה וכמש"כ התוס' ו"ל לקמן לעגנו חוץ לזמנו וחוצ למקומו ולקמן יתבאר עוד בזה בעז"ה: ע"ב תוס' בד"ה חוץ למקומו כו' לכן נראה לי דגרסינו חוץ למקומו למה לי לפי פירוש זה אפתי תיקשי קבלו פסולים וזרקו את דמו פשיטא דהא בפסולין דחזו לעבודת ציבור לכ"ע לא ירדו.

ושינויא דשני הש"ס על פסולו לא שייך בהו וצ"ל דאתי לאשמעינו אפילו שאר פסולי דירדו אליבא דר' יהוד' ובלשון התוס' עיין בצאן קדשים ו"ל: שם גמרא רבה אמר לך ע"כ לא קאמר ר"ש דלא ירדו אלא בנתנין למטה כו'.

והקשו התוס' ו"ל הכא ובכמה מקומות למה לי לחלק במילתא דאפילו ר"י מודה בה דלא ירד. וע"כ צריך לחלק בין ניתנין למעלה שנתנו למטה לשחיטת דרום ולילה לר' יהודה וא"כ לרבה נמי נימא הכי.

ומה שתי התוס' בסוף דבריהם הוא דוחק קצת דמ"מ פיון דלרבה לא תיקשי יותר מלר' יהודה עצמו למה ליה להש"ס לחלק אליבא דרבה טפי מאליבא דר"י. אבל בזבחים ונדה ד' מ' פתבו בזה תי' מספיק יותר דרב יוסף ראיתו הוא מהא דאמר ר"ש נתיבין למעלה שנתנו למטה אם עלה לא ירד ומשמע ליה דמיירי אפילו בעולת העוף והיכא דשני במליקה דהוי דומיא דשחיטת דרום ואפ"ה אם עלה לא ירד.

וע"ז קאמר רבה דע"כ לא קאמר ר"ש אלא בדמים הנתיבין למעלה שנתנו למטה אם עלה לא ירד משום דהשחיטה והקבלה היתה כדינה. אבל לא בשנינו מליקת עולת העוף.

אלא דקשיא להו ז"ל על זה לרב יוסף אמאי לא פליג ר' יהודה אהא דנתיבין למעלה פיון דגם מליקה בכלל. וגם לשון הש"ס לא משמע פן דמליקת עולת העוף מאן דכר שמה.

ונ"ל לומר בדרך פשוט דלר' יהודה ונדאי ניקח דמודה בנתיבין למעלה שנתנו למטה משום דס"ל דקלטי' מזבח נחשיבא קצת זריקה פדאמרינו בזבחים דף כ"ו וע"ש בדברי התוס' אבל ר"ש ס"ל לחד גונסחא דהתם דיאספנו משום דלא קלטי' המזבח והוי כנשפף דמו ואפ"ה קאמר דלא ירד ומש"ה איצטריו' למימר ע"כ לא קאמר ר"ש כו'.

ואי תיקשי אמאי לא מחלק יותר בין נשפף דמו לשחיטת דרום אין זו קושיא כ"כ דהיא היא וע"כ לדבריהם דהכא נמי צ"ל פן. ולא הבנתי מש"כ התוס' שם בטעמי' דר"י דמודה בנתיבין למעלה שנתנו למטה היינו משום דילפינו דמים מדמים ולמה להו האי טעמא הא אמרינו בש"ס דטעמי' הוא משום דנחשיבא זריקה קצת וקלטי' מזבח ודו"ק: שם גמרא ולעולם דשחטון בצפון וקיבל בצפון.

לפי מש"כ לעיל ל"ד שקיבל בצפון אלא בשחיטה בצפון לחוד סגי לרבי שמעון אע"ג דהוי הקבלה בדרום: דף ג גמרא סד"א חטאת הואיל ולכפרה אחי לא בדילי מנה כו'. עיין בצאן קדשים שפכת שרש"י ז"ל הי' גורס תרי לישני בלישנא בתרא פריה על רבה מדנקט דווקא חטאת.

ואינו מוכן דאין זה מוכרח דאטו ברישא לענין מעילה פשהיא חיי דווקא חטאת קתני אלא ע"כ לאו דווקא ה"נ בסיפא לאו דווקא אם לא שנאמר דרישא משום סיפא איצטריו' ועי' בתוס' מנחות ד' נ"ב שמיאנו ג"כ בגירסא הזאת: שם גמרא איתב' רב יוסף לרבה חדא מגו חדא.

מכאן קושיא טובא על דברי התוס' ז"ל פ' חטאת העוף שפכת שם גבי מליקה שמלק בלילה דאינו מטמא בבית הבליעה דאתי אפילו כר' יהוד' דאמר נשחטה בלילה משום דבעוף מודה דהני תלתא מיעוטי בבהמה נאמרו אבל לא בעוף.

ולפ"ז מאי פריה רבי יוסף לרבה מהא דבעוף אם עלה לא ירד דילמא עוף שאני דאפילו ר' יהודה מודה בה. אבל לפי מש"כ לעיל יש לישב דבריה' ז"ל דכיון דטעמי' דרבה דאמר דירד הוא מטעמא אחרינא משום דכמאן דחנקינהו דמי א"כ אין לחלק בין בהמה לעוף.

ולקמן בבבאור דברי הרמב"ם ז"ל יתבאר יותר בעז"ה: שם תוס' בד"ה חדא מגו חדא כו'. אלמא דשינוי עולת העוף שעשאה למטה שמלקה למטה כו'.

ועיין תוס' זבחים ונדדה דלא כ"כ וכן איתא להדיא בזבחי' דבשינוי מיצוי מיירי וכמש"כ לעיל: שם בא"ד ומנתינת דם לא מצוי למיפרך כצ"ל ואולי הקא בשיטה זו דרבה לא פליג אלא אשחט בדרום ולא אקניבל בדרום: שם וקרי חדא מגו חדא ההיא כו' כצ"ל: שם גמרא והא דפליגי בה רבה ורב יוסף כו'.

ועיין בסוף זבחים דשם איתא סוגיא זו בסגנון אחר וצריף ביאור ואין פאן מקומו: והנה בד' הרמב"ם ז"ל בשיטה זו איכא תרי מילתא דתמיה לכאורה. וכבר עמדו עליהם מפרשי דבריו ז"ל חדא דבסוגין מבוא' דע"כ לא פליגי רבה ורב יוסף בשחיטת דרום אלא לר"ש.

אבל אליבא דר"י כ"ע מודים דירדו והוא ז"ל פסק נשחטה בלילה ונשפף דמה ויצא כר' יהודה דירד ואפ"ה פסק בשחיטת דרום דלא תרד. ועוד דמסוגין משמע דלרב יוסף דאמר לא ירדו יש בהן מעילה מדאורייתא.

ולרבה הוא דמוקמינן לה במעילה דרבנן משום דס"ל דירדו. והוא ז"ל פסק בה' מעילה בכל הפסולין דאין מועלין בהם אלא מדברי סופרים אפילו אלו שאם עלו לא ירדו: והנה הלחם משנה ז"ל פתב בפ"ב מה' פסולי המוקדשין ליישב תמיה הראשונה דהרמב"ם ז"ל ס"ל דסוגיות חלוקות הן דסוגיא דשמעתין ס"ל דר' יהודה פליג גמי בניתנין למעלה שנתנו למטה ומש"ה קאמרינן דשחיטת דרום גמי תרד אליביה דר"י.

אבל לפי מאי דאמרינן בזבחים דר"י מודה בניתנין למעלה שנתנו למטה דלא ירדו א"כ מודה גמי בשחיטת דרום דלא ירד. ולענ"ד אין זה מוכרח חדא דכבר פתבתי לעיל דהא דמודה ר' יהודה בניתנין למעלה שנתנו למטה היינו משום דס"ל דלא יאספנו והוי זריקה קצת ואין זה דומה לנשפף דמה וליכא למילף מינה לשחיטת דרום.

ועוד דלדעת הרמב"ם ז"ל ונדאי אין זה מוכרח דהא הוא ז"ל פסק דאפילו בעלים נתפפרו בניתנין למעלה שנתנו למטה משום דשלא במקומו כמקומו דמי. ומש"ה מודה בה ר"י וא"כ אין ראיה לשחיטת דרו' וכן פ' הוא ז"ל אפילו בניתנין בחוץ שנתנו בפנים דנתפפרו בעלים ועי' בתוס' זבחים ד' כ"ו ובדברי הרמב"ם ז"ל פ"ה מהל' פסולי המוקדשים: ע"כ היה נראה ליישב דברי הרמב"ם ז"ל ע"פ ד' התוס' ז"ל בפרק המזבח מקדש שכתבו בטעמא דהאי מילתא דאמרינן הקא דלר' יהודה בשחיטת דרום תרד ואמאי הא לית ליה אלא ג' מיעוטי לנשחטה בלילה ונשפף או יצא דמה ומנ"ל לשחיטת דרום דמלילה ליכא למילף דלילה גריע דלא חזי פלל אבל דרום ראוי לקדשים קלים וכתב ב' טעמים או משום דר' יהודה לטעמ' דאמר השוחט חטאת בדרום לוקה משום לא תזבח כל דבר רע ומינה שמעינן גמי דאם עלה ירד או משום דשחיטת דרום הוי כשחיטת חוץ.

והטעם השני אינו מוכן דא"כ מאי איירי' לר' יהודה אפילו לר"ש גמי ירד פינן דהוי כשחיטת חוץ ע"כ נראה עיקר פטעם הראשון. ולפ"ז א"ש דהא דאמרינן בפ' כל הפסולין תרי תנאי אליבא דר' יהודה וחד תנא ס"ל אליבי' דאינו לוקה אשחיטת דרום.

והרמב"ם ז"ל משמע דפסק כהאי תנא דאינו לוקה מדלא חשיב במנין הלאוין שחיטת דרום ועיין במשנ"ל מ"פ א מהל' פסולי המוקדשים מש"כ בשם הרמב"ן ז"ל ולהאי תנא לא שמעינן לר' יהודה בשחט בדרום דירד ומש"ה פסק דלא ירד פינן דליכא מיעוטא: אבל אי קשיא הא קשיא לי אמאי לא פסק בשחיטת דרום כרבה דירד ואי משום דאייתוב

ממתניתין דחטאת העוף דבכלל כל שפסולו בקודש הוי נמי מליקח עולת העוף למטה וא"כ הוי נמי בכלל אם עלו לא ירדו.

ז"א דהא הרמב"ם ז"ל מחלק ביניהם דהא במלק בלידה לדידן דפסק כר' יהודה תרד. ואפ"ה פסק דאינו מטמא בבית הבליעה אלא דלא דמי להדדי אם לא שנאמר דס"ל כמש"כ התוס' ז"ל בפ' חטאת העוף לחלק בין עוף לבהמה אבל מסוגין לא משמע הכי כמש"כ לעיל.

וע"כ צריכין אנו לומר פן לדעת הרמב"ם ז"ל דיש חילוק בין בהמה לעוף דהא הוא ז"ל פסק במליקת זר וכל הפסולין דלא תרד ובשחטה כה"ג תרד דדווקא בטמא דחזי לעבודת ציבור מודה ר' יהודה דלא תרד אלא ונדאי יש חילוק בין בהמה לעוף וכן פתב התוס"ט ז"ל שם.

ועיין בתוס' ז"ל בזבחים ד' כ"ה ובתוס' פ"ק חטאת העוף גבי פלוגתא דרב' ור"י לענין מליקת זר אי מטמאה בבית הבליעה פי שישטתם שם הוא דלא פשיטת הרמב"ם ז"ל פי הם ז"ל פתבו שם דכל הסוגיא התם אליבא דר"ש אלא נאפילו ר"ש מודה בבע"מ דירד והרמב"ם ז"ל פסק בכל הפסולין דלא ירד בעוף גם אליבא דר' יהודה והדברים ארוכים בזה.

וגם עיקר החילוק בין בהמה לעוף אין לו טעם ברור. דלכאורה די לבא מן הדין להיות כנדון דעוף ילפינו מבהמה לענין דינא דאם עלו לא ירדו כדאיתא ריש פ"ק המזבח מקדש ע"כ עדיין הדברים צריכין עיון וישוב: ועתה נשוב אל התמיה הב'.

מה שפסק בכל הפסולין אפילו אלו שאם עלו לא ירדו אפ"ה אין מועלין בהן אלא מדרבנן נ"ל משום דרבה דקמשני מאי מועלין מדרבנן ע"כ בכל מיילי דתנן במתניתין ג"כ לית בהו מעילה אלא מדרבנן.

דאי מועלין בהם מה"ת א"כ איך פניל להו תנא דמתניתין לכולהו פחד. ולא עוד אלא דשחיטת דרום פשיטא ליה טפי למעילה מכל שאר פסולי מדתני ליה ברישא אלא ונדאי משמע דכולהו חד דינא אית להו וס"ל לרבה דאפילו הגי דאם עלו לא ירדו לית בהו מעילה אלא מדרבנן משום דלאו קדשי ה' מקרי פנין דפסולים הם והיינו דפסק בזה רבה דהילכתא פנותיה לגבי רב יוסף בכל מקום.

אלא דאכתי קשיא לי מהא דתנן בפ"ק חטאת העוף וכולן אין מטמאין בבית הבליעה ומועלין בהם משמע דבהגי דמטמאין בבית הבליעה אין מועלין בהם ובשלקמא אי נימא דבהגי פסולי דאין מטמאין בבית הבליעה אית בהו מעילה מה"ת א"ש דבהגי דמטמאין לית בהו מעילה אלא מדרבנן.

אבל לדעת הרמב"ם ז"ל בכולהו ליכא מעילה אלא מדרבנן וא"כ מ"ט תני דווקא בהגי דאין מטמאין דמועלין בהם הא מעילה דרבנן איכא בכל גוונא אפילו בהגי דמטמאין מידי דהוי אקדשים שמתו.

וצ"ל דהא קמ"ל דאפ"י בהגי דאין מטמאין אין מיצוי דמן מוציא מידי מעילה והוי ס"ד דאפילו רבנן לא גזרו בהו קמ"ל אבל ה"ה דבהגי דמטמאין בבית הבליעה דמועלין בהן

ג"כ מדרבנן: ויש להביא קצת סעד לדברינו דלרבה בכולהו אין מועלין אלא מדרבנן מהא דאמר ר"א לר"י בפרק חטאת העוף אשם ששחטו בצפון לשם שלמים יוכיח דיש בו מעילה ואי נימא דבהני פסולין דאם עלו לא ירדו יש בהן מעילה מה"ת א"כ מאי יוכיח הוא זה על עולה שעשאה למטה פמעשה חטאת דאפילו לר"א אין בו מעילה אלא מדרבנן ובאשם ששחטו בצפון לשם שלמים יש בו מעילה מה"ת אלא ונדאי בכל הפסולין אין בהם מעילה מה"ת.

אלא מדרבנן והיינו טעמא פנין דלכתחילה אין ראוינו להקטרה לא הוי בכלל קדשי ה' ועי' שם בתוס' בפ' חטאת העוף ד' ס"ו בד"ה ונהרי קדשי קדשים כו' ודו"ק: ומ"מ צ"ע לנישב פלוגתא דר"א ור"י בפ' חטאת העוף בעולת העוף שעשאה למטה פמעשה חטאת אי מועלין בה ולרבה צ"ל דלא פליגי אלא במעילה דרבנן וא"כ מאי מהני הא דאמר ראב"א שטעמיה דר' יהושע דלהכי אין מועלין משום דנמשכה ונעשית חטאת העוף ולענן מעילה דרבנן אפתי אמאי אין מועלין בה פנין דפסולה היא כדמסיק התם לאפוקי ידי חובתו מי אמר.

ועיין בתוס' שם שכתב מידי דהוי אזוריקת פיגול דמוציא מידי מעילה ונהרי בזריקת פיגול נמי יש מעילה מדרבנן כמו שיתבאר לקמן בשמעתא דרב גידל. והרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' מעילה כתב הטעם משום דשינה הפל לדבר שאין בו מעילה וכפשטיה דמתניתין ולא כתב לטעמו של רב אדא בר אבהו ואפשי' משום דלשיטתו דפסק רבה דמעילה זו אינה אלא מדרבנן תו לא שייך בזה סברת ר"א ב"א דמ"מ מדרבנן הי' צריף לגזור בה מעילה.

ע"כ כתב דמשום דשינה לשם דבר שאין בו מעילה מש"ה לא גזרו בה רבנן אלא דלפ"ז קשיא הא דרבא שם לימא ליה אשם ששחטו בדרום לשם שלמים בשינוי בעלים יוכיחו דשינה את השם ואת מעשיו ואפ"ה מועלין בו וצריף עיון: ע"ב גמרא אמר רב גידל זריקת פיגול אינה מוציאה מידי מעילה כו'.

איתב' רב פפא לאבבי השוחט את התודה כו'. שיטת רש"י ז"ל בזה לא זכיתי להבין.

וכבר הקשו התוס' על ראשית דבריו שפי' שחטה חוץ למקומה קידש הלחם היינו לענן מעילה. וכן מה שפירש לקמן הקומץ מבית את השירים לידי מעילה ג"כ אינו מוכן דבשירים אין בהם מעילה ובעיקר שיטתו דהא דמשני ר' אבא בזריקה הוא לחלק בין היכא דפיגל בזריקה להיכא דפיגל בשחיטה לחוד והזריקה היטה בשתיקה והיכא דהזריקה היטה בשתיקה לא הוי פיגול גמור אלא דנוקא אם פיגל גם בזריקה ומבואר פן מדבריו על קושיא דרבינא מהא דאילפא ע"ש והוא תמוה דדבר פשוט הוא דפיגל בשחיטה לחוד אם זרק אח"כ אפילו בשתיקה חייב עליו כרת ומבואר פן בכמה משניות בזבחים ועוד אינו מוכן לדבריו מאי דפריף הש"ס א"ה גבי תודה נמי לכי זריק דו"ק והבן: אבל שיטת התוס' ז"ל בזה הוא ברור דהם ז"ל פירשו בד"ה אמר רב גידל דר"ג מיירי בשחט בפיגול וזרק בשתיקה וכוננתם אף בכה"ג וכש"כ בפיגל גם בזריקה אלא משום דהקושיא מתודה איירי בשחט חוץ לזמנו ע"כ פירשו גם להא דר"ג בכה"ג אבל באמת אין שום חילוק בין פיגל בשחיטה או פיגל בזריקה ותנן ויהו פיגול גמור הוא ופירשו הקושיא מתודה דהכי פריף פי היכי דאמר רב גידל דבשחיטה לחוד הוי פיגול

ולא מהני הַזְרִיקָה אַח"כּ לְהוֹצִיאָהּ מִיַּד מְעִילָהּ מִשּׁוּם דְּכַבֵּר נִפְגַּל בְּשַׁחֲטָה א"כ ה"נ לֹא תִהְיֶינָה שְׁחִיטַת פִּיגוּל לְקַדוּשֵׁי לְלֶחֶם.

וּמִשְׁנֵי ר' אֲבָא דְבַאֲמַת בְּשַׁחֲטָה לְחוּד לֹא חָשִׁיב פִּיגוּל גְּמוּר וְאִין הַפִּיגוּל נִקְבַּע אֲלֵא אַחַר זְרִיקָה פְּהַרְצָא תְּפִשֵׁר. ע"כ בְּתוּדָה אַע"ג דְּהַשְׁחִיטָה הֵיטָה חוּץ לְזִמְנָה מ"מ הִלָּחֵם קְדוּשָׁה כִּינּוּן דְּשַׁחֲטָה מְקַדְּשָׁא לִיה.

וּבְשַׁעַת שַׁחֲטָה עֲדִינּוּן לֹא הִי' עָלֶיהָ שֵׁם פִּיגוּל גְּמוּר. אֲבָל לְעֵנַן הַבָּאָה לַיַּד מְעִילָהּ בְּקַדְשֵׁי קָלִים כִּינּוּן דְּבִשְׁעַת זְרִיקָה נִגְמַר הַפִּיגוּל אִין הַזְרִיקָה מוֹעֵלַת פְּלִל: וְתוּ פְּרִיף מְהָא דְאָמַר עֲוֹלָא קוֹמֵץ פִּיגוּל כו' פִּקְע פִּיגוּלוּ מִמְּנֹו מְדַקְאָמַר פִּקְע פִּיגוּלוּ מִשְׁמַע דְּשֵׁם פִּיגוּל עָלִיו תִּיקְרַף אַחַר קְמִיצָה אַף קוֹדֵם הַקְטָרָה וְלֹא לְעֵנַן חַיִּיב פְּרַת דְּהַחֲיִיב פְּרַת וּנְדָאִי אִינוּן חַל עַד אַחַר הַרְצָאָה אֲלֵא לְעֵנַן שְׁיַחֲוֹל שֵׁם פִּיגוּל עָלִיו קוֹדֵם זְרִיקָה וְהַקְטָרָה.

וְאַפ"ה תְּנִינּוּ דְקִידָשׁ הִלָּחֵם וְה"נ זְרִיקַת פִּיגוּל מְבִיאָה לַיַּד מְעִילָהּ וְתִיקְשֵׁי לְרַב גִּידֵל וּמִשְׁנֵי אִיסוּרָא דְמִיַּתִּי לַיַּד פִּיגוּל אֲבָל הַפִּיגוּל גְּמוּר לֹא הָוִי עַד לְאַחַר זְרִיקָה. וְא"שׁ הָא דְקִידָשׁ הִלָּחֵם.

וּלְשׁוֹנָם ו"ל אִין מְדוּקְדָּם קֶצֶת מַה שְׂכ' לְעוֹלָם אִין פִּיגוּל חַל עַד שְׁעַת זְרִיקָה לְעֵנַן לְהַבִּיא לַיַּד מְעִילָהּ אֲבָל כִּינּוּנָתָם בְּרוּר כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתִי: וּפְרִיף מְהָא דְאָם אַחֲרִים מְבִיא לַיַּד פִּיגוּל כו' וְאִם לֹא פִקְע פִּיגוּלוּ מִמְּנֹו הִיאָהּ מְבִיא אַחֲרִים לַיַּד מְעִילָהּ בְּהַקְטָרְתוֹ הָא עֲפָרָא בְּעֵלְמָא הוּא וְאִי גִימָא דְפִיגוּל לֹא חֲנִייל קוֹדֵם הַקְטָרָה אַמְאִי חָשִׁיב לִיה עֲפָרָא בְּעֵלְמָא וּמִשְׁנֵי דְמַש"ה חָשִׁיב עֲפָרָא כִּינּוּן דְכַבֵּר הַתְחִיל בּוֹ אִיסוּר פִּיגוּל אֲבָל שֵׁם פִּיגוּל מִמֶּשׁ לֹא חֲנִייל עַד שְׁעַת זְרִיקָה וְלֹא פְתַבְתִּי זֹאת אֲלֵא לְפָרֵשׁ דְּבַרְיָהֶם בְּקֶצֶרָה: דָּף ד' תוּס' בַּד"ה וְהָאָמַר אִילְפָא כו' וּפְלִינֵי ר' יְהוּדָה וְרַבֵּנּוּן בְּמַפְגְּלִין בְּחֲצִי מַתִּיר.

לֹא זְכִיתִי לְהַבִּין דְּבַרְיָהֶם ו"ל בְּזַה דְּמַנ"ל דְּרַבֵּנּוּן ס"ל אִין מַפְגְּלִין בְּחֲצִי מַתִּיר הָא מוּכַח לְהַדְיָא בְּזַבְחִים דְּטַעַמֵיהוּ דְּרַבֵּנּוּן הוּא מִשּׁוּם דְּעִירוּב מַחְשָׁבוֹת הוּא וְאִפִּילוּ בְּשַׁתִּי עֲבוּדוֹת גְּמוּרוֹת כְּמוֹ שַׁחֲטָה וְקַבְלָה לְרַבֵּנּוּן עִירוּב מַחְשָׁבוֹת הָוִי וְדְבַרְיָהֶם כָּאִן הֵם שְׁלֵא בְּדַקְדוּק וְעִי' בְּתוּס' זְבָחִים ד' כ"ט.

וּפִי' הַקּוֹשֵׁיא לְפִי שֵׁיטְתָם דְּהִיאָהּ אֲפָשֵׁר לוֹמַר דְּפִיגוּל לֹא חֲנִייל עַד אַחַר זְרִיקָה. א"כ אַמְאִי קְאָמַר ר"י דְּבִשְׁתִּי עֲבוּדוֹת לֹא הָוִי עִירוּב מַחְשָׁבוֹת מִשּׁוּם דְּמַחְשָׁבַת הַזְּמַן קְדָמָה הָא אִין כָּאִן קְדָמָה כִּינּוּן דְּשִׁנְיָהֶם לֹא חֲנִיילִין עַד אַחַר זְרִיקָה וְא"כ תְּרַנּוּיָהוּ פְּסוּל דְּחוּץ לְזִמְנֹו וְחוּץ לְמִקוּמוֹ כָּאִין כָּאֲחַת: וְלְדְבַרֵי הַתוּס' ו"ל גִּיחָא דְּפְרִיף דְּוּוּקָא מְאִילְפָא דְאָמַר בְּשַׁתִּי עֲבוּדוֹת מַחְלֻקָת.

אֲבָל לר' יוֹחָנָן דְאָמַר בְּעֲבוּדָה אַחַת מַחְלֻקָת אִין לְהַקְשׁוֹת מִשּׁוּם דְאָף אִם לְבַסוּף שְׁנִיָהֶם חָלִין כָּאֲחַת אַפ"ה ס"ל לר' יְהוּדָה דְתַפּוּס לְשׁוֹן רֵאשׁוֹן אֲבָל לְפִי' רַש"י ו"ל אֲפִילוּ לר' יוֹחָנָן הָוִי מְצִי לְאִקְשׁוּיֵי וְלַהוֹכִיחַ דְּפִיגוּל חַל בְּשַׁחֲטָה לְחוּד.

וּמִשְׁנֵי לְכִי זְרִיק מִלְּגַלְגַּלֵי מִלְּתָא לְמַפְרַע דְּהַפִּיגוּל חַל מִשְׁעַת שַׁחֲטָה וְשַׁפִּיר קְדָמָה מַחְשָׁבַת חוּץ לְזִמְנֹו לְמַחְשָׁבַת חוּץ לְמִקוּמוֹ אֲלִיבָא דר' יְהוּדָה. וּפְרִיף אִי הָכִי הַדְרָא קוֹשֵׁיא לְזוּכְרָא.

מתנודה אמאי קידוש הלחם לכי זריק תיגלי מילתא למפרע דהפיגול הנה משעת שחיטה ולא יקדיש הלחם. ומשני מאי קידוש הלחם ליפסול והשתא הדר ביה מכל השקלא וטרני דלעיל ומחלק בין קידוש הלחם ליפסול לענין הוצאתו והבאתו לידי מעיל דהלחם לפסול שפיר מקדש ליה אפילו שחיטת פיגול אבל אינו מוציא או ואינו מביא לידי מעילה ע"י זריקת פיגול: והנה במנחות פרק התכלת ד' מ"ז בעי הש"ס למימר דר"ע ס"ל כר"א בר"ש דזריקה מקדש ליה ללחם ואם זרק במחשבת פיגול הלחם קדוש ומפוגל.

ופריה עליה מרב גידל דאמר דזריקת פיגול אינו מוציא מידי מעיל וקאמר עלה ולא איתותב רב גידל. והדבר ברור דהיינו לענין קידוש הלחם איתותב דאפי' שחיטה או זריקת פיגול מקדש ליה ללחם ליפסול כדמסיק הש"ס הכא והוי זריקת פיגול לר"א בר"ש כמו שחיטת פיגול אליבא דרבי דמסקינו הכא דקידוש הלחם וגם חייבין על הלחם משום פיגול כדתנן להדיא בפ"ק דמנחות השוחט את התודה לאכול ממנה למחר היא והלחם מפוגל וזה"ל זריקת פיגול לר"א בר"ש מקדש ליה ומפוגל ליה ללחם.

ולא הבנתי מש"כ התוס' שם אף דרב פפא משני לה התם לא ס"ל הני שינוי ויענין קידוש הלחם לא מצינו שום שינוי אפ"כ דמסיק הש"ס הכא דפיגול מקדש הלחם ליפסול ובאמת הוי מצי לאקשוני עליה דרב גידל מאי דס"ד מעיקרא דאין הלחם קדוש ע"י שחיטת פיגול ממשנה מפונקשת דמנחות ה"ל דשמעינו מינה דהלחם קדוש ומפוגל אפילו ע"י שחיטת פיגול ועי' בסוף פרק י"ב מהל' פסולי המוקדשים הלכ' י"ח בכ"מ שם ודבריו ז"ל אינן מובנים ואולי יש איזה ט"ס בדבריו שם: אבל לענין הוצאה מידי מעילה לא איתותב פלל והילכתא כוותי' וכן משמע ממתניתין דקתני שושקטה חוץ לזמנו דמועלין בו ודחוק לאוקמא בדלא זרק דא"כ מאי למימרא.

דאין לומר דקמ"ל דלאו פמאן דחנקינהו דמי וכמו שכ' התוס' ז"ל בד"ה אי לא זריק כו' דהא הם בעצמם כתבו לעיל דבפיגול לא איצטריה לאשמעין דלאו פמאן דחנקינהו דמי פיון דלכ"ע אם עלה לא ירד.

ועוד לרבה דאמר דכל הני מעילות מדרבנן הם א"כ ליפא רבותא בזה דאפילו פמאן דחנקינהו דמי אפ"ה מועלין בהן מדרבנן מידי דהוי אקדשים שמתו ועוד דמכללא דר' יהושע דאמר כל שלא הי' לו שעת היתר לפהגים מועלין בו משמע דזריקת פיגול גמי בכלל דהא לא הנה לו שעת היתר לפהגים וכן נראה מדברי הרמב"ם ז"ל דהלכה כרב גידל בתרנוניהו דבפ"ג מהלכות מעילה פלגא קא פניל דכל שלא הנה לו שעת היתר לפהגים מועלין בהן ושם באותו הפרק הלכ' ג' כתב להא דרב גידל לענין קדשים קלים דזריקת פיגול אינו מביא האמורין לידי מעילה: ותמיה לי על דברי הר"י קורקס ז"ל שהביא הכ"מ שם דס"ל להרמב"ם ז"ל דהא דאיתותב רב גידל היינו לענין דאינו מוציא מידי מעילה אבל בהא דאינו מביא לידי מעילה לא איתותב.

ולענ"ד בתרנוניהו פסק כרב גידל ואדרבא עיקר קושיא דרב פפא הוא על הבאה לידי מעילה אלא דבסוף שמעתין מיימי סייעתא להא דאינו מביא לידי מעיל' בקדשים קלים ולענין הוצאה מידי מעילה בקדשי קדשים ליפא סייעתא.

אָבֿל תַּיִבְתָּא ג"כ לִיפֿא ןהדְּכָר בְּרוּר דְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל בְּתַרְנוּיָהּוּ פֿרַב גִּידֿל. וע' בְּתוֹס' מְנַחֿות ד' מ"ז ודו"ק: דָּף ד ע"א גמ' אִי דְלָא זָרִיק מֵאִי לְמִימְרָא.

יֵשׁ לְדַקְדָּק לְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּכָל מְעִילָה בְּפֿסוּלִין מְדַרְבְּנָן הִיא א"כ מֵאִי קָאָמַר מֵאִי לְמִימְרָא. ןְעוּד דְּמַדְבְּרִי רַב גִּידֿל דְּאָמַר דְּזַרְיִקַת פֿיגּוּל אִינוּ מוֹצִיאָה מִיַּדִּי מְעִילָה ג"כ לָא מִשְׁמַע דְּלַעֲגוּן מְעִילָה דְּרַבְּנָן קָאָמַר דְּלֹא שְׁיָיְדָה בְּזָה הוֹצָאָה פֿינָן דַּבְּלֵא"ה לִית בֵּיהּ אָלֵא מְעִילָה דְּרַבְּנָן.

ןְעוּד דְּלַעֲגוּן הֶבְאָה לַיַּדִּי מְעִילָה ןְוּדֵאִי לֹא שְׁיָיְדָה הֶבְאָה מְדַרְבְּנָן דְּלֹא מְצִינוּ דְּגִזְרוּ רַבְּנָן מְעִילָה בְּקַדְשִׁים שְׁמַתוּ אָלֵא בְּקַדְשֵׁי קְדָשִׁים דְּמַחְיִים נְמִי אִית בְּהוּ מְעִילָה אָבֿל בְּקַדְשִׁים קָלִים דְּלִית בְּהוּ מְעִיל' מַחְיִים לֹא שְׁיָיְדָה לְמַגְזֵר בֵּיהּ מְעִילָה לְאַחַר מִיתָה וּא"כ מֵאִי קמ"ל רַב גִּידֿל בְּזָה דְּאִינוּ מְבִיא לַיַּדִּי מְעִיל' הָא בַּלֵּא"ה לִית בֵּיהּ מְעִילָה פֿינָן דְּלֹא קְדָשֵׁי ה' וּצ"ל דְּהָא דְּפָרִיף מֵאִי לְמִימְרָא אָזְלִי אֵלִיבָא דְּרַב יוֹסֵף דַּס"ל דְּאִית מְעִילָה מַה"ת בְּכָל הַפֿסוּלִין ודו"ק הִיטִיב.

ע"ב גְּמָרָא הִלְנָה דְּקַעְבִּיד בְּיַדִּים כּו' ןְאִין פֿאַן סִייעֶתָא לְרַב גִּידֿל מְסִיפֿא ןְהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל מ"מ לְסִייעֶיָהּ מְרִישָׁא דְּאִי בְּעוּלָה פֿשִׁיטָא אָלֵא ע"כ בְּחַטָּאת ןְאִי דְלֹא זָרִיק פֿשִׁיטָא אָלֵא ע"כ בְּדוּרִיק ןְסִייעֶתָא לְרַב גִּידֿל ןְדְּבַרִיָהֶם ז"ל בְּתִירוּצָם סְתוּמִים ןְעִינָן בְּבַה"ז מַש"פּ בְּדְבַרִיָהֶם דְּהַבְּרִייתָא מִיַּרְי דְּפִיגָל בְּזַרְיִקָה ןְאִז מוֹעֲלִין בּוּ אָבֿל רַב גִּידֿל מִיַּרְי דְּפִיגָל בְּשַׁחִטָה וּכְמַש"כ הַתּוֹס' לַעֲלִיל וּבְזָה לִיפֿא סִייעֶתָא לְרַב גִּידֿל.

וּפִי' תְּמוּזָה דֵּא"כ לָמָּה לְהוּ לְהַתּוֹס' ז"ל לְמִימַר דְּקמ"ל לְאַפּוֹקִי מְמ"ד הִיְתֵר שְׁחִיטָה שְׁנִינוּ הָא בַּלֵּא"ה קמ"ל רְבוּתָא דְּזַרְיִקַת פֿיגּוּל אִינָה מוֹצִיאָה מִיַּדִּי מְעִילָה ןְעוּד דְּכָכָר פְּתַבְתִּי לַעֲלִיל דְּאִין שׁוּם חִילוּק בֵּין פֿיגָל בְּשַׁחִיט' לְחוּד אוּ פֿיגָל גַּם בְּזַרְיִקָה ןְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּבַרִיָהֶם ז"ל דְּמוֹקִי לָהּ בְּדֵלָא זָרֵק ןְלֹא תִיקְשִׁי מֵאִי לְמִימְרָא דְּקמ"ל דֵּא ע"ג דְּלֹא פֿיגָל בְּשַׁחִיטָה אָלֵא בְּקַבְלָה אַפ"ה מוֹעֲלִין בּוּ ןְדֵלֵא כְּמ"ד הִיְתֵר שְׁחִיטָה שְׁנִינוּ אָבֿל זַרְיִקַת פֿיגּוּל הָוִי זַרְיִקָה וּמוֹצִיאָה מִיַּדִּי מְעִילָה ןְזָה בְּרוּר: רַש"י שָׁם בַּד"ה הִלְנָה דְּקַעְבִּיד בְּיַדִּים כּו'.

מְדַבְּרִיו מִשְׁמַע דְּהַחִילוּק הַזֶּה אִינוּ אָלֵא מְדַרְבְּנָן וּמִשׁוּם קִנְסָא אָבֿל מַה"ת גַּם זַרְיִקַת שְׁאָר פֿסוּלִין מוֹצִיאָה מִיַּדִּי מְעִיל'. אָבֿל בְּאַמַּת נִרְאָה דְּזִנְקָא בְּפִיגּוּל אָמַר רַב גִּידֿל מִשׁוּם דְּהָוִי אָמִינָא דְּזַרְיִקַתוּ מוֹצִיאָה מִיַּדִּי מְעִילָה פֿי הִיכִי דְּמַרְצָה לְפִיגּוּלוּ ןְבְּזָה אִיְצְטְרִיף לִיהּ לַר"ג לְאַשְׁמְעִינוּ דֵּא פ"ה אִינוּ מוֹצִיאֻ ןְכֵן כְּתַבּוּ הַתּוֹס' לַעֲלִיל אָבֿל בְּשְׁאָר פֿסוּלִין פֿשִׁיטָא דְּאִינוּ מוֹצִיאָה מִיַּדִּי מְעִילָה.

וּא"כ קָשָׁה קָצַת לָמָּה לִי לְהַש"ס לְחַלְק בֵּין עֶבֶיד מַעֲשָׂה אוּ לֹא ןְאֵמֵאִי לֹא קָאָמַר דְּפִיגּוּל שְׁאֵנִי מִשׁוּם דְּמַרְצָה לְפִיגּוּלוּ מַש"ה מוֹצִיא נְמִי מִיַּדִּי מְעִילָה וּי"ל דְּזָה נִרְאָה לִי לְהַש"ס לְדְמוּיִי מַחְשָׁבַת לָן לָלָן מִפְּשֵׁ ןְכִי הִיכִי דְּלָן מִפְּשֵׁ אִינוּ מוֹצִיא מִיַּדִּי מְעִילָה ה"נ מַחְשָׁבַת לִינָה.

ןְהִינּוּ טַעְמָא דְּלֹא מִיַּתִּי סִייעֶתָא לְרַב גִּידֿל מִמַּתְנִיתִין דְּזָרֵק בְּלִילָה אוּ קִיבְלוּ פֿסוּלִין ןְזָרְקוּ אֵת דְּמוּ דְּאִינוּ מוֹצִיא מִיַּדִּי מְעִילָה מִשׁוּם דְּזָה פֿשִׁיטָא לִיהּ דְּלֹא דְמִינָן לְהַדְדִי וְעִי' בְּצ"ק ז"ל בְּמְנַחֿות ד' מ"ז מַה שְׁהַקְשָׁה שָׁם עַל הַתּוֹס' בַּד"ה ןְאִינָה מוֹצִיאָה.

וְלֹא יִדְעֶנָּה מֵאֵי קוֹשֵׁיָא לִיה דְּאַפִּיגוּל קְאָמְרִי הֵתָם מְדַקְתְּנִי שְׁנִשְׁחֵט' חוּץ לְזַמְנוּ מִשְׁמַע דְּאָם הַשְׁחִיטָה הֵיטְהָ בְּהַכְשֵׁר וְזָרַק בְּמַחְשָׁבָה מִיקָרִי שְׁעַת הֵיטְרָ וְאִין בְּהָ מְעִילָה אַבְל הֵם עֲצָמָם פְּתָבוּ שָׁם דְּלָאוּ קוֹשֵׁיָא הִיא פִּי בְּאַמַּת הַכֹּל אֶחָד בֵּין שְׁחִיטָה הֵיטְהָ בְּפִיגּוּל בֵּין הַזְרִיקָה וְכַמְש"כ לְעִיל: דָּף ה' ע"א גְּמָרָא הֵיטְרָ שְׁחִיטָה אוּ הֵיטְרָ זְרִיקָה שְׁנִינוּ כּו'.

עֵינִין בְּתוֹס' בֵּיבְמוֹת ד' ל"ג בּד"ה אֶלְא מְלִיקָה בּב"א כּו' פְּתָבוּ דְבַר קְפָרָא ס"ל הֵיטְרָ זְרִיקָה שְׁנִינוּ וְלֹא יִדְעֵתִי אֲנָה מְצָאוּ כֵּן וְאוּלַי גְּיִרְסָא אַחֲרַת הֵיטְהָ לְהֵם הֵכָא בְּשִׁמְעֵתִין וְבַר קְפָרָא לְדַעַת שְׁלִישִׁית דְּהֵיטְרָ זְרִיקָה שְׁנִינוּ: וְהִנֵּה הַתּוֹס' פְּתָבוּ בְּטַעְמָא דּמ"ד הֵיטְרָ זְרִיקָה שְׁנִינוּ דְּלָאוּ מִשּׁוּם דְּכָל הָעוֹמֵד לְזָרוּק פְּזָרוּק דְּמִי וְשִׁיכָא בְּפִלּוּגְתָא דְר"ש וְרַבְּנָן דֵּא"כ הֵיטְהָ לְהֵם לְמִיבְעֵי הַלְכָה כְּר"ש אוּ פְּרַבְּנָן וְעוֹד דְּאַפִּילוּ אֶלִיבָא דְר"ש בְּעֵי לְמִימַר לְקַמֵּן דְּהֵיטְרָ אֶכִּילָה שְׁנִינוּ אֶלְא אֶפִּילוּ לְר"ש דּס"ל בְּעֶלְמָא גְּבִי טְוִמְאָת אוּכְלִין כֹּל הָעוֹמֵד לְזָרוּק בְּזָרוּק דְּמִי אֶפְשָׁר דְּלַעֲנֵן מְעִילָה מוֹדָה דְּלָאוּ פְּזָרוּק דְּמִי.

וְכֵן אִיפְכָא לְרַבְּנָן דּס"ל בְּעֶלְמָא דְּכָל הָעוֹמֵד לְזָרוּק לָאוּ פְּזָרוּק דְּמִי הֵכָא לְעַנְנֵן מְעִילָה מוֹדוּ דְּכִינוּ דְּעוֹמֵד לְזָרוּק פְּקַע קְדָשִׁי הַשֵּׁם וְיִצְאוּ מִיַּדִּי מְעִילָה. וְלְכַאוּרָה הוּא נֶגֶד הַש"ס דְּמִנְחוֹת רִישׁ פ"ב דְּפָרִיף הֵתָם עַל ר' נַחֲמָן' וְרַב אֲשִׁי דְּאָמְרִי אֶלִיבָא דְר"ש לְעַנְנֵן טְוִמְאָת אוּכְלִין כֹּל הָעוֹמֵד לְפָדוֹת פְּדוּי אֶמְרִינוּ וְכָל הָעוֹמֵד לְזָרוּק פְּזָרוּק דְּמִי לָא אֶמְרִינוּ מֵהָא דְאָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בְּמַתְנִיתִין אֵיזְהוּ שְׁהֵיטְהָ לָהּ שְׁעַת הַפּוֹשֵׁר שְׁלָנָה כּו'.

אֶלְמָא דְּלָן דָּם אִין בּוּ מְעִיל' מִשּׁוּם דְּאִי בְּעֵי זְרִיק וְכָל הָעוֹמֵד לְזָרוּק כּו'. וְלְדַבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל הֵכָא מֵאֵי קוֹשֵׁיָא מְעִילָה שְׁאֵנִי דְּאַפִּילוּ לְרַבְּנָן דְּלָא ס"ל כֹּל הַף סְבָרָא דְּכָל הָעוֹמֵד לְפָדוֹת גְּבִי מְעִילָה מוֹדוּ דְּמִיד שְׁרַאוּנָן לְזָרוּקָה לָאוּ קְדָשִׁי ה' נִינְהוּ וְא"כ לְר"נ וְרַב אֲשִׁי נְמִי לָא תִיקְשִׁי אֶלְא וְנִדְאִי מִשְׁמַע מִשָּׁם דּמ"ד הֵיטְרָ זְרִיקָה שְׁנִינוּ הֵינְנו כְּר"ש דְּוּוּקָא.

אַבְל לְרַבְּנָן הֵיטְרָ אֶכִּיל' דְּוּוּקָא בְּעֵינֵן וּמָה שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' אֲמַאי לָא מְבַעֵי לִי אִי הֵל' כְּר"ש כּו' י"ל דְּאַלִיב' דְּר"ש מְסַפֵּק' לָהּ אִי אֶמְרִינוּ אֶלִיבִי' כֹּל הָעוֹמֵד לְזָרוּק פְּזָרוּק דְּמִי וְכַמוּ דְּפִלְגִי בְּזָה בְּפִי"ב דְּמִנְחוֹת וּמִשּׁוּם דְּמַדְבְּרֵי ר' יְהוֹשֻׁעַ מִשְׁמַע יוֹתֵר דְּאִיִּרִי בְּלָן דָּם מְדַקְתְּנִי שְׁהֵיטְהָ לָהּ שְׁעַת הַפּוֹשֵׁר וְכַדְאִיתָא בְּמִנְחוֹת שָׁם וּבְפִי' רִש"י לְהַכִּי מִיבְעֵי לִיה אִי הֵיטְרָ זְרִיקָה שְׁנִינוּ וּר' יוֹחָנָן דְּאָמַר הֵיטְרָ אֶכִּילָה שְׁנִינוּ הֵינְנו מִשּׁוּם דּס"ל אֶפִּילוּ לְר"ש לָא אֶמְרִינוּ כֹּל הָעוֹמֵד לְזָרוּק פְּזָרוּק דְּמִי וְע"כ צ"ל דְּר' יְהוֹשֻׁעַ הֵיטְרָ אֶכִּילָה שְׁנָה וְהֵינְנו דְּבַעֲיָנוּ לְמִיפְשִׁט לְקַמֵּן כְּר"ש גּוּפָא דְּהֵיטְרָ אֶכִּילָה שְׁנִינוּ וְכַר' יוֹחָנָן דְּאָמַר דְּאַלִיבָא דְכ"ע הֵיטְרָ אֶכִּילָה שְׁנִינוּ.

וּבְזָה אֶפְשָׁר לְיִשָּׁב לְמ"ד הֵיטְרָ שְׁחִיטָה שְׁנִינוּ שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל אֶלִיבִי' מִשְׁחָט בְּצַפּוֹן וְקִיבֵל בְּדָרוּם דְּמוֹעֵלִין בּוּ וְאֲמַאי הָא אִיפָא הֵיטְרָ שְׁחִיטָה וּלְפַמְש"כ גִּיחָא דְּעִיקָר פְּלוּגְתִּיהוּ הוּא לְר' יְהוֹשֻׁעַ וּלְר"ש מִשּׁוּם דְּמִשְׁמַע לָהּ דְּר' יְהוֹשֻׁעַ נְמִי לָא בְּעֵי הֵיטְרָ אֶכִּילָה וְכַנ"ל.

וּמִש"ה אָמַר חֲזַקְנִי דְּסָגִי בְּהֵיטְרָ שְׁחִיטָה לְחוּד ג"כ מֵהָא טַעְמָא דְּכָל הָעוֹמֵד לְזָרוּק כּו' וְהַכִּי אֶמְרִינוּ בְּב"ק פ' מְרוּבָה דְּשְׁחִיטַת קְדָשִׁים הָוִי שְׁחִיטָה רְאוּנִי' מִטַּעְמָא דְּכָל הָעוֹמֵד לְזָרוּק אַבְל רִישָׁא דְּמַתְנִיתִין סְתָמָא הִיא וְאֲתִי' פְּרַבְּנָן וּלְדִידָהּ לְכ"ע הֵיטְרָ אֶכִּילָה שְׁנִינוּ: וְהִנֵּה אִם נִאֲמַר דְּר' יוֹחָנָן נְמִי אֶלִיבָא דְר"ש פְּלִיג וְכַמְש"כ וּס"ל דְּאִי בְּעֵי זְרִיק לָא אֶמְרִינוּ

קושיא הא דאמרינו במרובה אליבא דר"י דר"ש ס"ל פל העומד ליזרק פזרוק דמי וכו' הקשו התוס' ז"ל במנחות שם.

אבל אם נאמר דר' יוחנן אליבא דרבנן קאמר משום דלא ניחא ליי לאוקמא ר' יהושע כר"ש א"ש דהתם במרובה אליבא דר"ש קאמר אלא דמהא דפשיטין לקמן מר"ש עצמו דהיתר אכילה שנינו משמע דלר"ש נמי פליגי ומשום דאי בעי זריק לא אמרינו בכל מקום.

ותדע דמ"ד היתר אכילה שנינו ס"ל דבכל מקום לא אמרינו פל העומד ליזרק כו' דכיון דאליבין מפרשינו ברייתא דר"ש יש נותר כו' ולפני זריקה ולאחר זריקה ממש א"כ מסתברא דהוה ברייתא דנותר שהובאה במנחות לענין טונמאת אוכלין נמי לחלק בין לפני זריקה לאחר זריקה נמי מיתפרשא בהאי גוונא לאחר זריקה ממש.

אלמא דלענין טונמאת אוכלין נמי לא אמרינו אי בעי זריק. עכ"פ זה נראה ברור דלרבנן דר"ש כ"ע מודו דבעינן היתר אכיל' דווקא.

ובזה א"ש דברי הרמב"ם ז"ל דפסק כר' יוחנן דהיתר אכילה שנינו ולא פחזקיה רביה ומש"כ הכ"מ ז"ל משום דסוגיא דמנחות אתיא כר' יוחנן הוא תמוה אדרבא מסקנת הש"ס ה"תם דהיתר זריקה שנינו ורב אשי דהוא בתרא מסיק שם הכי וא"כ אמאי לא פסק פרב אשי דהיתר זריקה שנינו.

אבל למש"כ ניחא דכל הסוגיא דמנחות אזלא אליבא דר"ש ולדידין' הוא דמסיק רב אשי ה"תם דהיתר זריקה שנינו בדברי ר' יהושע. אבל לענין הלכ' קיי"ל כרבנן דלא ס"ל הוה סברא דכל העומד ליזרק ולדידהו נודאי בעינן היתר אכילה וכדברי הרמב"ם ז"ל.

ואפשר דדעת הכ"מ ז"ל ג"כ פן הוא ולא הביא ראיה ממנחות אלא לאפוקי מהא דאמר חזקני דהיתר שחיטה שנינו ומשמע ליה דחזקני קאמר אליבא דכ"ע אפילו לרבנן דר"ש ושפיר מוכח מסוגיא דמנחות דרב אשי לא ס"ל הכי אבל לענ"ד נראה דגם מ"ד היתר שחיטה שנינו הוא ג"כ דווקא אליבא דר"ש וכמו שכ' לעיל: וע"פ ה"ל א"ש נמי מה שנסארו התוס' בקושאין בזבחים פ' חטאת העוף אמ"ד היתר שחיטה שנינו מהא דתנינו ה"תם דמועלין בחטאת העוף ששינה בהזאה בלבד ואמאי הא איכא היתר שחיטה ולמה שכ' ניחא דמתניתין ה"תם אתיא כרבנן דר"ש דלדידהו נודאי היתר אכילה בעינן וכו' לקמן ד' ח' במשנה הוזה דמה אין מועלין בה וע"ש בתוס' ולמש"כ יתישב הכל על נכון בס"ד.

וכן נראה מפל המשניות דפ"ב וגבי פלוגתא דרב הונא ורב אדא לענין מיצוי חטאת העוף ע"ש היטב ודו"ק: ונראה לי פשוט דדווקא לענין הוצאת מעילה בקדשי קדשים הוא דפליגי חזקני ור' יוחנן.

אבל לענין הבאת מעילה בקדשים קלים כ"ע מודים דלא הובררו לחלק גבוה עד אחר זריקה וכן משמע בכמה דוכתי: שם גמרא ה"ד אי דקיבלוהו פסולין. פאן צ"ל ע"כ כפי התוס' ז"ל למ"ד היתר שחיטה שנינו דקבלת פסולין היתה קודם גמר שחיטה דלא הוי שחיטה בהכשר ועי' בתוס' בד"ה היתר שחיטה מה שכ' בסוף דברייהם לדקדק אמאי לא נקט היתר קבלה ואין זו קושיא דכי בשביל שהותר לקבלה הוא דיצא מידי מעיל' הא

עיקר יציאתו מידי מעילה הוא מחמת דאחר שחיט' ג"כ איתחזי לזריקה וכמש"כ לעיל ואע"ג דאיכא קבלה בינתיים לא מעכבא וק"ל: רש"י בד"ה שְׁלוֹ הַדָּם אוּ הַבֶּשֶׂר כו' אי למר כדאית ליה היתר שחיט' עכ"ל.

לא ידעתי מאי ענין פלוגתא זו לכאן דהכא גבי דם חטאת כ"ע מודים דבעינן דם הכשר לזרוק ובהדיא איתא בזבחים דהיתה לה שעת הפושר היינו שנתקבל בהכשר ולא סגי בשחיטה בהכשר לבד: שם בד"ה קרי פאן כו' אלא נודאי קיבלו פסולים לאו דווקא דאמילו קיבלו וזרקו פשירים כו' ג"ז אינו מוכן דהא תני התם בהדיא גיפו מן הקרן על הפגד אין דמה טעון פיבוס: תוס' בד"ה לאו דלן דם לא דלן בשר כו' וא"ת ומאי ס"ד דמקשה כו' וקושיתם לכאורה הוא נגד דברי הש"ס דמנחות דדייק מדקתני שְׁהִית' לה שעת היתר משמע דאיירי בלן דם וכמו שפי' רש"י ו"ל שם אלא דהתוס' פירשו שם בע"א ע"ש: ע"ב רש"י בד"ה הָא קמ"ל כו' והא דתנו וכולן שקיבלו אם יש דם הנפש וחזור הפשר ויקבל כו' לא הבנתי מאי קשיא ליה דהא וכולן שקיבלו קתני וקבלת פסול נודאי אינו עושה שירים והכי איתא להדיא בזבחים ע"ש.

ועיין ברש"י זבחים ד' צ"ב דכתב דלא גרסינן וזרקו פסולין משום דאחר זריק' אינו טעון פיבוס אפילו בכשירה והוא נגד הש"ס דהכא ועי' בתוס' שם. ועי' בלשון הרמב"ם ו"ל בפ"א מהלכו' פסולי המקדשים ובהשגות שם.

ועי' בתוספות יום טוב במשנתנו שכתב דאפילו לדעת הרמב"ם ו"ל דכל הפסולין אין מועלין בהם אלא מד"ס מ"מ היכא דקיבלו פסולין דלא חזו לעבודת ציבור ויש דם הנפש לקבל מועלין בהם מה"ת אף מלשון הרמב"ם ו"ל לא משמע ולא ידענא מאי מספקא ליה דפשיטא דמועלין בהם פיון דהזבח פשר ומשמעותו מדברי הרמב"ם ו"ל לא ידענא מקומו אי: דף ו רש"י בד"ה פיצד לן לאחר זריקה אין מועלין אם זרק הדם שלן יצא מידי מעילה והוא תמוה דפסול לינה ליכא למ"ד דמוציא מידי מעיל' ובפיגול הוא דשקיל וטרי הש"ס לעיל.

אבל לן דמה תניא לעיל בהדיא דאע"פ שחזרו וזרקו מועלין בו: ועוד לפירושו מאי פריד בתר הכי מאי איר' דקתני לפני זריקה ליתני קודם שקיעה דילמא בעי לאשמעין האי מילתא דזריקת לן מוציא מידי מעילה.

ונראה דלאחר זריקה היינו דנוטר הבשר לאחר זריק' אע"ג דמילתא דפשיטא היא פיון דכבר יצא מידי מעיל' על ידי זריקה: רש"י בד"ה אי הכי כו' קיבלו לאחר שקיעה דנשחט בלילה עכ"ל.

אין זה מדוקדק דמאי ענין נשחט בלילה לכאן: שם תוס' בד"ה תא שְׁמַע ר"ש אומר יש פיגול כו' ופירש רש"י ו"ל דלמ"ד היתר אכילה שנינו ואחר זריקה ממש ע"כ צ"ל דר"ש פליג אר"מ וס"ל דזריקת פיגול מוציאה מידי מעילה ולפני זריקה היינו גם שנירא' לזריקה פגון שפיגל בסוף קבלה.

וצ"ע לכאורה פיון דכבר נתקבל פדי זריקה אם יכול לפגל עוד בשעת קבלת שאר הדם ועוד מאי קאמר אע"ג שנירא' לזריקה דילמא ס"ל לר"ש הוכיח סופו על תחילתו ותחילתו על הקבלה ג"כ הי' בפסול.

ועוד דלא דמי לפני זריקה לאחר זריקה דפיגול ללפני זריקה ולאחר זריקה דגבי נותר דהתם היינו דלן לאחר זריקה והכא לאחר זריקה היינו שזרקו בפיגול. ועוד אמאי לא מוקמינו לה כפשטי' דפיגול בשחיטה ולאחר זריקה אין מועלין בו משום דבזריקה אפקא ליה מידי מעילה.

ובתוספתא לא מצאתי ברייתא זו דר"ש לענן פיגול אלא גבי נותר היא שנוי' וצ"ע. ומספקא לי' למ"ד היתר זריקה שנינו אי דווקא היכא דהוליה הולכה שא"א לבטלה ג"כ אבל קודם הולכה עדיין לא נראה לזריקה או דילמא פינו דהדם מצד עצמו ראוי לזריקה שפיר חשיב היתר זריקה גם קודם הולכה: שם בא"ד דאי לא זריק מאי איירי' פיגול אפילו לא פיגול נמי דהא היתר אכילה שנינו עכ"ל.

משמע מדבריהם דלמ"ד היתר זריקה שנינו מצינו למימר דר' יהושע מייירי בלא זרק ודווקא משום דפיגול בשחיטה הוא דמועלין בו אבל אם לא פיגול לא היו מועלין בו גם קודם זריקה פינו דאיתתו לזריקה.

וא"כ מי הכריחם בסוף דבריהם למימר לרב גידל דר' יהושע פליג עם ר"ש וס"ל דהיתר אכיל' שנינו ולמה לא נימא דר"י נמי ס"ל דהיתר זריקה שנינו ומייירי בלא זרק: וכבר פתבתי לעיל לסייע לדברי הרמב"ם ז"ל דפסק פרב גידל ממתניתין דנשחטה חוץ לזמנו וע"כ לשיתת' דפסק דהיתר אכילה שנינו צ"ל דמתניתין ס"ל פרב גידל וכמ"ש התוס' ז"ל ג"כ פאן.

ולפמש"כ התוס' הכא דרב גידל תנאי הוא יש לדקדק קצת למה איתותב לעיל מהא דמקדש הלחם ואמאי לא משני דאתיא כר"ש דאמר דזריקה מוציא מידי מעילה וה"ה דמקדש הלחם ואיהו ס"ל כר' יהושע דס"ל דאין מוציא וי"ל דלא בעי לאוקמא רב גידל פתנאי וניחא ליה לחלק יותר בין קידוש הלחם ובין הוצאה והכאה לידי מעילה: שם תוס' בד"ה תא שמע הפיגול כו' ע"ש מה שפירשו בזה ולי נראה לפרש בפשיטו' מאי לאו זרק היינו שפיגול בזריקה ואפ"ה מועלין בו משום דהיתר אכילה שנינו ומשני דלא זרק היינו דלא פיגול בזריקה אלא בשחיטה והכי דייקינו במנחות לענן טומאת אוכלין כה"ג ע"ש ועי' בזה בסוגיא דמנחות ובתוס' שם ודו"ק: וראיתי בבה"ז ז"ל שפי' הא דאמרין לא דהוי שהות למזרק' גבי פיגול היינו דבפיגול נמי אמרינן פל העומד ליזרק פזרוק דמי דבעי למיזרק' לקובעו בפיגול ע"ש שפירש' לו פן בפירש"י ז"ל.

ולענ"ד אין לומר פן דע"כ לא אמרינן פל העומד ליזרק פזרוק אלא היכא דמצוה לזרוק פדאיתא במנחות שם בפ"ב אבל זריקת פיגול דליכא מצוה ואדברה אסור לזרוקו פשיטא דלא אמרינן פל העומד ליזרוק פזרוק דמי וכן מוכח מפירש"י ז"ל גבי הא דהפיגול בקדשי קדשים ע"ש: שם ע"ב משנה בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים כו'.

ופירשו התוס' ז"ל למ"ד היתר שחיטה צריך לומר שיצא קודם שפירש' לקבלת הדם. ויש להבין ה"ד אי דיצא מקצת אבר לחוץ בסוף שחיטה ולא חתכו עד לאחר קבלה א"כ גם הדם פסול פדאיתא להדיא בזבחים ד' כו' ע"א ואי דחתכו קודם קבלה ג"כ הדם פסול פדאמרין ה"ה הצורם אונן הפר קודם קבלה הקבלה פסולה אם לא שפירש' פדאמרין

התם דחתך אחר שחיטה עד שמגיע לעצם וזה דוחק ולפמש"כ לעיל בלא"ה ניקח דר"א ור"ע ס"ל פרבנו דהיתר אכילה בעינו והא דפרכינו לעיל מפרייתא דהפיגול בקדשי קדשים מועלים בו למ"ד היתר זריקה שנינו ולא משני דאיתא פתחמים משום דמשמע בתוספתא דהכל דברי ר"ש הוא דתני לה אחר פרייתא דיש נותר שמועלין בו כו' דדברי ר"ש היא וכן מוכח מהא דתנ' לקמן דיצא דם אע"פ שחזר וזרקו מועלין בו אלמא דהיתר אכיל' בעינו דהא היתר זריקה פבר הוי לה דכבר נתקבל ודו"ק: והנה בזה הבבא דבשר קדשי קדשים ונדאי אין לחלק בין איתניהו אפראי או הדר עיילניהו לר"א בכל גוונא אין זריקה מועלת ולר"ע בכל גוונא זריקה מועלת דכיון דכבר נפסל הבשר ביצא א"כ מה לי הדר עיילניהו או לא ור"א ס"ל דאפילו בפסול יוצא אין זריקה מועלת ור"ע ס"ל דפסול יוצא הוי פסול מחמת דבר אחר ומהני בו זריקה ועי' בתוספתא במכילתין דמשמע קצת מחמת ריצוי ציץ הוא דמועיל בו זריקה: ואף דאליב' דר"ע אפשר לחלק ולומר דע"כ לא קאמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא אלא היכא דהדר עיילניהו אכל אם עדיין הוא בחוץ מודה ר"ע דאינו מועלת.

מ"מ לפי האמת זה אינו דכיון דכבר נפסל ליפא נפ"מ אם הבשר בחוץ או בפנים: אבל בסיפא גבי אימורי קדשים קלים מפרש רב פכא בזבחים פ' כל התדיר דהיכא דחזרו לגוונאי כ"ע לא פליגי דמועלין בהן משום דלא נפסלו האימורים ביציאתן קודם זריקה כמו הבשר שיצא קודם זריקה דאינו נפסל ביצא וכי פליגי היכא דאיתניהו אפראי בשעת זריקה.

ויש להקשות אהא דבעי למימר התם בזבחים דמש"ה קאמר ר"ע דמועלין בו משום דלא מיפסל ביצא. משמע דאי הוי מיפסלי ביצא הנה מודה ר"ע דאין זריקה מקנבלת והא ברישא גבי בשר קדשי קדשים דמיפסל ביצא ואפ"ה אמר ר"ע דזריקה מועלת ליוצא ומדס"ל הכי לעגנן לאפוקי מידי מעיל' פל שפן דמועלת לאיתניהו פדאמרין בגמרא עכ"פ רב פפא מסיק דבאיתניהו גוונאי כ"ע מודו דזריק' פשירה היא וכי פליגי דאיתניהו אפראי ואפ"ה א"ש פירש"י ה"כא שפי' דבחזרו לפנים פליגי משום דרב פפא לא אמרה אלא לדחויא אבל לפי מאי דמיייתי התם דאימורין נפסלין ביצא אף קודם זריקת דמים וכן תנינן התם בפרייתא בזבחים דף כ"ו א"כ הוי דומיא דרישא ואין חילוק אם חזרו לפנים או לא ובכל גוונא פליגי ועיין בבה"ז וצ"ק מש"כ בזה.

ולענ"ד נראה כמש"כ מדברי רש"י א"שאלא דמשמע מלשונו דדווקא בחזר ונכנסו פליגי גם זה לא נרא' כן אלא כמו שכ' ועי' בתוס' י"ט משנה זו: והנה הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' פסולי המוקדשי' כתב דאימורי קדשים קלים שיצאו אם חזרו מקטירן.

וכתב ע"ז הרמב"ם ז"ל זה אין מחנור ובאמת לא מצינו זאת בשום מקום דיצא יהי פשר להקטרה והכי אמרינן להדיא דלעגנן אכילה אין זריקה מועלת וה"ה להקטרה וכן בדיו פיון דכבר נפסל.

ומה שכת' התוספת יו"ט דהא דלא מהני זריקה ליוצא לאכילה הוא מדרבנו דברים תמוהים הם דא"כ מאי רבותא דחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא פשיטא דכיון דראוי לאכילה דיש בהן פיגול ונותר כו'.

ע"כ נראה עיקר בדיעתו דמה שכ' אם החזירן מקטירן היינו שחזרו קודם זריקה וכשינויא דרב פפא דהיכא דאיתניהו גנואי כ"ע לא פליגי דמועלין בהם משום דאימורי קדשים קלים לא מיפסלי ביוצא קודם זריקה וכן משמע שם בדבריו שם בפ"א וכן כתב בתוס' קדשים ומה שפסק רב פפא אע"ג דסתמא דהש"ס בזבחי' ד' כ"ו לא ס"ל הכי וכמש"כ לעיל.

מ"מ משמע ליה מדברי רב פפא דדווקא קאמר וס"ל פן ולא לדחויי' בעלמא דאי לא בעי למימר אלא לדחוי' דלא פליגי תנאי בהאי מילתא א"כ אמאי לא קאמר דכ"ע ס"ל דמיפסלי ביוצא ופליגי בין באיתניהו גנואי ובין באיתניהו אבראי ור"ע אומר דבכל גוונא זריקה מועלת כמו בבשר קדשי קדשים אלא מדקאמר דבאיתניהו גנואי ר"א נמי מודה ש"מ דהכי ס"ל לרב פפא ומש"ה פסק הרמב"ם ו"ל פנותיה.

ובזה א"ש מה שהקשה הלח"מ ו"ל בפ"א מהל' פסה"מ מק"מ מ"ש דבהא פסק רב פפא דבאיתניהו אבראי פליגי ולענין שתי הלח"מ שפי' הלח"מ שפי' ושיטה לזריקה דפליגי נמי ר"א ור"ע אי זרק חוץ לזמנו ואמר ר"ש במנחות ד' מ"ז דפליגי נמי אי זריקה מועלת ליוצא ולטעמיהו אזלי ורב פפא דחי דילמא היכא דאיתניהו אבראי כ"ע לא פליגי דאין בלח"מ משום פיגול וכי פליגי באיתניהו גנואי ובזה פסק דלא פשינויא דרב פפא ומ"ש גבי אימורי קדשים קלים פסק פשינויא דרב פפא ובזבחים פ' כל התדיר רמין לה אהדדי ומשני ומה שתי' הוא ו"ל לדחות שינויא דרב פפא גבי שתי הלח"מ מהא דרב גידל לפמש"כ לעיל בפסוגיא דרב גידל זה אינו ולפמש"כ ניקח דהכא גבי אמורין ע"כ להלכה אומר רב פפא פן וכמש"כ לעיל.

אבל גבי שתי הלח"מ דחוי בעלמא הוא ובלשון קושיא ע"כ תפס הרמב"ם ו"ל עיקר לדברי רב ששת דבאיתניהו אבראי נמי פליגי. ועוד דרב פפא צ"ל דר"ע ס"ל כר"א בר"ש דזריקה מקודש ללח"מ ולא שחיט' והוא דלא פהילכתא: ועוד בלא"ה אין כאן קושיא דהא דאמר רב פפא גבי אימורין דאיתניהו אבראי פליגי בהא כ"ע מודים וכן משמע מרישא דבשר קדשי קדשים ועיקר חידושי' דרב פפא הוא לאשמעין דבאיתניהו גנואי כ"ע מודים וא"כ הא דפרכין דרב פפא אדרב פפא בפ' כל התדיר ע"כ הוא משום דס"ד דהמקשה לחלק בין איתניהו אבראי לאיתניהו גנואי אפילו בבשר קדשי קדשים ואי לאו דרב פפא הוי אומר דגם בבשר ואימורין פליגי באיתניהו גנואי אבל איתניהו בראי ר"ע נמי מודה אבל פיון דאמר רב פפא דגם באיתניהו אבראי פליגי מש"ה פריד עלי' מהא דאמר גבי שתי הלח"מ דבאיתניהו אבראי לא פליגי ומסתברא ליה להמקשה דדמין להדדי ומשני דלא דמי אימורים ובשר דגופא דזיבחה הם ומש"ה ס"ל לר"ע דגם באיתניהו אבראי זריקה מועלת אבל שתי הלח"מ לאו גופא דזיבחה הם.

וא"כ תו לא תקשי מ"ש דפסק רב פפא באימורי' דבאיתניהו אבראי פליגי דזה לא מחידושי' דרב פפא הוא אלא מסברא שמי' לן מרישא דבשר קדשי קדשים דנפסלו ביוצא ואין לחלק בזה בין חזרו לפני' או אם עדיין הם בחוץ.

אבל לענין שתי הלח"מ לא פסק פנותיה אלא פרב ששת: והתוספות במנחות ד' מ"ז הקשו אהא דקאמר ה"מ ואזדא ר"א לטעמיה ור"ע לטעמיה דתנו אימורי קדשים קלים והקשו שם אמאי לא מיימי רישא דמתניתין דפליגי בבשר קדשי קדשים.

ולפי ה"ל יש ליישב דבועי לאתווי ראיה דבאיתניהו אבראי נמי פליגי וא"כ לא הוי מצי לאתווי מרישא דדילמא התם נמי לא פליגי אלא באיתניהו גונואי אבל מסיפא שפיר מיייתי דע"כ באיתניהו אבראי פליגי דבאיתניהו גונואי גם ר"א מודה פיון דלא מיפסלי ביוצא: ובצ"ק ז"ל נשם במנחות ראיתי שתי דמש"ה לא מיייתי מרישא דה"א דברישא הוא דאמר ר"א דאין זריקה מועלת לאפוקי מידי מעילה משום דלחומרא.

אבל התם גבי שתי הלחם לקובעו בפניגול ה"א דמודה ר"א דזריקה מועלת לקובעו בפניגול ודבריו תמוהים הא תנינו בהדיא ברישא דאין חייבין משום פניגול ונותר וטמא אלמא דלקולא נמי אמרינו דאין זריקה מועלת ע"כ נראה כמו שפכתבתי: ואידי דאירינן באותו ענין אכתוב פאן מה שראיתי בדברי הרמב"ם ז"ל בפ' י' מהל' פסולי המוקדשים דיציאה אי פוסלת בפרים הנשרפים הוי ספק דאיבעי לן בש"ס בזבחים וסלקא בתיקו.

והביא שם הכ"מ ז"ל בשם הר"י קורקוס ז"ל שתמה עליו דע"כ לא מיבעי לן הכי אלא לר"ל דס"ל דבשר קדשים קלים נפסל ביוצא קודם זריקה משום דעדיין לא הגיע זמנו לצאת ומש"ה מיבעי לן בפרים הנשרפין משום דדילמא דווקא בקדשי קדשים הוא דס"ל לר"ל הכי משום דאין סופן לצאת חובה אבל פרים הנשרפים דסופן לצאת חובה גם ר"ל מודה דאינו נפסל ביוצא או דילמא ל"ש.

אבל לר' יוחנן דס"ל דבשר קדשים קלים אינו נפסל ביוצא משום דסופן לצאת אע"ג דאין יציאתן חובה א"כ כש"כ פרים הנשרפים דסופן לצאת חובה דאין בהם פסול יוצא. וא"כ אמאי פסק דספיקא הוא ועי' בלחם משנה פ"ג מהל' מעה"ק מה שכ' בזה ולענ"ד דברי הרמב"ם ז"ל ברורין דרש"י ז"ל כתב נשם להדיא דהא דקאמר הש"ס התם בטעמי דר' יוחנן דאמר דבשר קדשים קלים אינו נפסל ביוצא היינו משום דסופן לצאת לאו מדברי ר' יוחנן הוא מדבועי לן התם בפרק התדיר אליבא דר' יוחנן באימורין מאי וע"כ היינו משום דמספקא לן בטעמי דר' יוחנן אי משום דסופן לצאת ודווקא בשר אבל אימורין דאין סופן לצאת מיפסלי ביוצא או דילמא טעמיה דר' יוחנן הוא משום דבקדשים קלים אין בהם פסול יוצא עד אחר זריקה.

אבל קודם זריקה לא מיפסלי ביוצא לא בשר ולא אימורים ופליגי נשם אמוראי באימורים אליבא דר' יוחנן איכא אמוראי דס"ל דבאימורין יש בהן פסול יוצא גם קודם זריקה וטעמי דר' יוחנן בבשר הוא משום דסופן לצאת ואליבא דאתנא הא דאמרינו בפ' טבול יום דלא מיבעי לן בפסול יציאה בפרים הנשרפים אלא אליבא דר"ל דאמר עדיין לא הגיע זמנו לצאת אבל לר"י פשיטא דאין בה פסול יוצא מקל וחומר דבשר קדשים קלים דאין יציאתן חובה.

אבל למ"ד דר' יוחנן אף באימורים פליגי וע"כ לאו מטעמי דסופן לצאת אלא משום דקדשים קלים אין נפסלים ביוצא קודם זריקה א"כ גם אליבא דר"י איכא למיבעי בפרים הנשרפים משום דיש לומר דגם הוא מודה לסברת ר"ל דעדיין לא הגיע זמנו לצאת ומטעמא אחרניא קאמר דאין פסול יוצא בבשר ואמורי קדשים קלים וכנ"ל ומיבעי לן בפרים הנשרפין פיון דיציאתן חובה מי אמרינו הא סופן לצאת או מ"מ עדיין לא הגיע זמנו לצאת.

וא"כ אין פאן שום קושנא על הרמב"ם ו"ל פיון דהוא ו"ל פסק פרב פפא דבאימורין נמי אין ביה פסול יוצא ונשפיר איתא הא דמביעי לו בפ' טבול יום לענין פרים הנשפין ככ"ע וזה ברור ואמת ותמיהני על לח"מ ו"ל שדיבר קצת מזה ונישב בדוחק ולענ"ד הדברים ברורי ופשוטים כמו שכ': שם גמרא והני תרתי למה לי כו' לפי מאי דמשמע מפשטות דברי הרמב"ם ו"ל דזריקה מועלת לאימורי אפילו להקטירן על גבי המזבח א"כ הוי מצי למיעבד צריכותא בפשיטות דאי תני רישא ה"א בהא אמר ר"א דאין זריק' מועלת משום דנפסל הבשר ואין לו תקנה אבל באימורים דכשירים להקטיר אימא דמודה ר"א אלא דכבר כתבתי לעיל מה שנתראה לי בדעתו ו"ל: וענין בפירוש המשניות להרמב"ם ו"ל שביאר האי צריכותא דהש"ס דמשום קולא וחומרא קאמר דאי הוי תני רישא ה"א בהא קאמר ר"א דאין זריקה מועלת משום דלחומרא הוא למעול בו אבל בסיפא אי נימא דאין זריקה מועלת הוי לקולא דאין מועליו בה אימא דמודה דזריקה מועלת לחומרא ויש שם חסרון דברים בפ' המשניות שם ולפ"ז מנישב קצת קושנית התוס' בזה מהא דלעיל אמרינן איפכא אלא דלפי האמת א"א לפרש כן דהא ברישא קולא נמי איפא בהא דאין זריקה מועלת דאין חייב עליו משום פגול נותר וטמא ואפשר לומר דלענין חיוב חטאת אזלינן לקולא ולא מחייבינן ליה מספק אלא דא"כ גבי אשם מעילות נמי א"א לחיובי מחמת חומרא: ולפי מה שנתבאר לעיל שיטת הרמב"ם ו"ל דכל הני מעילות דלעיל אינן אלא מד"ס אפשר לישב ג"כ קושנית התוס' דהתם שפיר אמרינן דמסתבר יותר לאפוקי מידי מעיל' מלאותוי' משום דמעילה דהתם בלא"ה מד"ס הוא א"כ אפילו שלא כתיקנה מצי לאפוקי אבל הכא דמעילה מה"ת היא דהא הקרבן פשר מסתבר יותר לאותוי' לידי מעילה מלאפוקי אלא דמשמע לי מדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ג מה' מעילה דס"ל דמעילה דהכא נמי אינה אלא מד"ס מדכתב לבשר שיצא פולו בכלל כל הפסולין שאין מועליו בהן אלא מד"ס אלמא דס"ל דביצא פולו לר"ע אין בו מעילה אלא מד"ס וה"ה יצא מקצתו לר"א דאמר אין זריקה מועלת דאין בו מעילה אלא מד"ס ולפי דעתי הקלושה הדבר צ"ע: שם גמרא אמר ר' יוחנן כי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא ביצא מקצתו אבל יצא פולו לא.

צריך להבין טעמו של דבר אי נימא דעיקר טעמו של ר"ע הוא משום דיוצא פסול מחמת דבר אחר הוא א"כ אפי' פולו נמי וצ"ל דכיון דיצא פולו א"כ אסור לזרוק דמו וזריקה גופיה בפסול הוא ומש"ה אינה מועלת אפי' לר"ע דע"כ יצא פולו דקאמר היינו גם האימורים דאם נשארו אימורים בפנים א"כ אפתי נימא הואיל דאנהי זריקה לאימורים מהני זריקה לבשר אלא משמע דגם האימורים יצאו ולהכי לא מהני זריקתו גם לר"ע ואע"ג דר' הושע אמר בפסחים גבי יצא אלא אם זרק הורצה היינו לענין הרצאה אבל לא לאפוקי ממעילה ולמיקבועיה בפגול.

והתוס' ו"ל בפסחים כתבו להוכיח דהרצאה עדיפא דהא ר"א ס"ל דאין זריקה מועלת ליוצא והתם ס"ל דזרוק לכתחלה וראיה זו אינה מוכרחת דהא ר"א ס"ל דם אע"פ שאין בשר ואפי' נשרף הבשר מותר לזרוק הדם.

עכ"פ נראה דמש"ה אין מועליו ביצא פולו משום דאסור לזרוק הדם לכתחלה ולפ"ז גבי אימורים של קדשים קלים אפילו יצאו פולו זריקה מועלת פיון דעדיין מותר לזרוק

משום בְּשֵׁר וְכֵן כָּתַב הַתּוֹרָה בְּמִשְׁנֵתוֹ אֶף דְּמִשְׁמַעוֹתֶיהָ מִפִּי גְ דְמַעֲלָה לָא יִדְעָנָא ע"ש
אָבֵל כֵּן מְבֹאֵר לְהַדְיָא בְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל פ"א מה' פסהמ"ק דְּאִין פְּסוּל יוֹצֵא בְּאִימּוּרֵי
קִדְשִׁים קָלִים אִפִּי יִצְאוּ כְּוָלָן וּמִטְעַם שְׁכַתְבֵתִי וְלֹא הִבְנֵיתִי לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל בִּפ"ג מה'
מַעֲלָה הִלְכָה א' אִם יִצְא מִקְצַת הַבְּשֵׁר לִפְנֵי זְרִיקָה אִין מוֹעֲלִין בְּשֵׁאֵר הַבְּשֵׁר וּמ"ש שְׁאֵר
הַבְּשֵׁר דְּנִקֵּט הָא אֶף בְּבְשֵׁר שְׂיִצְאָא אִין בּוּ מַעֲלָה וּבְבְשֵׁר שְׂנִשְׂאָר: פְּשִׁיטָא דְּאִין בּוּ מַעֲלָה
כִּינּוּן דְּנַעֲשֵׂה בְּהַכְשֵׁר: אָבֵל הַרְמַב"ם ו"ל בִּפ"ג מְהִלְכוֹת מַעֲלָה מִשְׁמַע דְּגַם בְּבְשֵׁר עֲצָמוּ
בְּעִינּוּ שְׂיִשְׁתַּיִיר מִקְצָתוֹ ע"ש ו"א כ"ע כ"צ ל' דְּטַעְמָא הוּא כַּמֶּש"כ הַתּוֹס' ו"ל מִשׁוּם דְּמִדְּמִי
לָה לְשִׁתֵּי חֲטָאוֹת דְּמִיגּוּ דְּמַהְגִּי הַזְרִיקָה לְכַשִּׁירָה לְהוֹצִיא אֶת בְּשֵׁרָה מִמַּעֲלָה ה"נ מוֹעֲלַת
לְחֻבְרָתָהּ הַפְּסוּלָה וְה"נ אֲמַרִי מִיגּוּ דְּמַהְגִּי לְמִקְצַת בְּשֵׁר שְׂנִשְׂאָר מְהַגִּי נְמִי לְבְשֵׁר הַיּוֹצֵא
וּבְכָלֵל הֵיחָד לָה שְׁעַת הֵיחָד לְכַהֲנִים הוּא אָבֵל יִצְא כְּוָלוֹ לֹא הֵיחָד לָה כָּלֵל שְׁעַת הֵיחָד
לְכַהֲנִים וּמִש"ה מוֹעֲלִין בּוּ אֶף לִר"ע.

אֵלָא דִּא"כ מֵאִי אִינְרִי יוֹצֵא בְּמִקְצַת נְטֵמָא מִקְצָתוֹ נְמִי נִימָא הִכִּי מִיגּוּ דְּמַהְגִּי זְרִיקָה לְבְשֵׁר
הַטְּהוֹר ה"נ מְהַגִּי לְבְשֵׁר הַטְּמָא אֵלָא ע"כ אִיסוּר יוֹצֵא קִיל מִשׁוּם דְּהוּי פְּסוּל מְחַמַּת דְּבָר
אַחַר וְאַפְתִּי לָא יִדְעָנָא לְחַלְק בֵּין כְּוָלוֹ לְמִקְצָתוֹ.

וּבְסוּף פ"ק דְּמִנְחוֹת מִשְׁמַע דְּבִיּוֹצֵא כְּוָלוֹ נְמִי זְרִיקָה מוֹעֲלַת דְּמִיבְעִי לֵן הֵתָם בְּשִׁירִים
שְׁחָסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטֵרָה דְּמִקְטִירִין קוֹמֵץ עֲלֵיהֶם וְהַשִּׁירִים אֲסוּרִין בְּאַכִּילָה מֵהוּ
שְׂיִקְבְּעוּ בְּפִיגּוּל וְלֹאֲפִקִיעִינָהּ מִיַּדִּי מַעֲלָה וּמִדְּמִי לָה לְפִלְגָּתָא דִּר"א וְר"ע דְּהִכָּא וְהֵתָם
הוּי כְּמוֹ שְׂיִצְאָא כְּוָלוֹ דְּהָא כָּל הַשִּׁירִים אֲסוּרִין בְּאַכִּילָה וְאַפ"ה בְּעִי לְמִימַר דִּלְר"ע מוֹעֲלַת
לְהוֹצִיאָהּ מִיַּדִּי מַעֲלָה וְכֵן הִקְשׁוּ הַתּוֹס' שְׁם וּמָה שְׂכ' שְׁם דְּאִיכָּא פְּלוּגָתָא בְּזָה לֹא הִבְנֵיתִי
דְּלֹא מִיבְעִי לְפִי הַתּוֹס' הִכָּא וְדִאִי לִיכָּא מֵאֵן דְּפִלִּיג עֲלֵיהָ דִּר' יוֹחֲנָן בְּהָא אֵלָא אִפִּי
לְפִירִש"י ו"ל ג"כ בְּמִסְקָנָא סִלְקָא בְּהָא דִּר' יוֹחֲנָן וְצָרִיךְ לְחַלְק כִּינּוּן דְּבִמָּה שְׂנִשְׂתַּיִיר לֹא
נוֹלַד שׁוּם פְּסוּל הוּי כְּיִצְאָא מִקְצָתוֹ.

וְכֵן נִרְאָה מִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בִּפ"ב מה' מַעֲלָה שְׁכַתְבֵתִי דְּשִׁירִים שְׂנִפְסְלוּ אוּ שְׁחָסְרוּ
הַדְּבָר סִפְק אִם יִצְאוּ מִיַּדִּי מַעֲלָה אֲלֵמָא דְּלֹא דְמִי לִיִּצְאָא כְּוָלוֹ אֵלָא דְּמָה שְׂכ' דְּנִפְסְלוּ ג"כ
סִפְק הוּא צ"ע ה"ד אִי דְּנִפְסְלוּ כְּוָלָן פְּשִׁיטָא דְּלֹא יִצְאוּ מִיַּדִּי מַעֲלָה דְּהָא לֹא הֵיחָד שׁוּם
שְׁעַת הֵיחָד לְכַהֲנִים וְהַקּוֹמֵץ קָרַב שְׂלֵא כְּהִלְכָתוֹ וְאִי דְּנִפְסֵל מִקְצָתוֹ בְּטוֹמְאָה וְיוֹצֵא א"כ
פְּשִׁיטָא לֹאֲיִדָּךְ גִּיסָא דְּיִצְאָא מִיַּדִּי מַעֲלָה מִשׁוּם דְּהַשִּׁירִים שְׂנִשְׂאָרוּ וְנִשְׂאָרוּ בְּכַשְׁרוּתָן
לְאַכִּילָה כְּמוֹ יִצְאָא לְחָם אֶחָד מִלְחָם הַפָּנִים אוּ לְחָמֵי תוֹדָה דְּמָה שְׂנִשְׂאָר בְּפָנִים כְּשֵׁר
כְּדִאִיתָא בְּסוּף פ"ק דְּמִנְחוֹת וּכְתָבָה הַרְמַב"ם ו"ל בִּפ"ב מה' פסהמ"ק.

וְהַכ"מ ו"ל בִּפ"ג מה' מַעֲלָה הַקְשָׁה עוֹד דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל אֶהְדְּדִי דְּבִפ"ג כָּתַב שְׁם יִצְאוּ
הַשִּׁירִים אוּ נְטֵמָאוּ הַשִּׁירִים וְהַקְטִיר הַקּוֹמֵץ אִין בְּהֵם מַעֲלָה וְהִכִּי מְבֹאֵר בְּתוֹסְפָתָא
מִנְחוֹת לְהַדְיָא וְצ"ל דְּמִנְפְּסְלוּ קִשְׂיָא לִיה דְּמִחְסְרוֹן אִין כָּאֵן קִשְׂיָא וְכַנ"ל.

וְהַר"י קוֹרְקוּס ו"ל הַקְשָׁה עוֹד לְמָה כָּתַב בְּפְשִׁיטוֹת דְּאִין בְּהֵן מַעֲלָה הָא בְּיִצְאָא כְּוָלוֹ אִין
זְרִיקָה מוֹעֲלַת וְתִי דְּיִצְאוּ אוּ נְטֵמָאוּ מִקְצָתוֹן קְאָמַר כְּמוֹ בְּבְשֵׁר. וְלֹא הִבְנֵיתִי עֲדִינּוּ מִנ"ל
הָא דְּנְטֵמָא שְׁנָה לְיוֹצֵא וְהָא מִשְׁמַע דְּדוֹקָא בְּיוֹצֵא קְאָמַר ר"ע דְּזְרִיקָה מוֹעֲלַת מִשׁוּם דְּהוּי
פְּסוּל מְחַמַּת דְּבָר אַחַר אָבֵל לֹא בְּטוֹמְאָה וְאִי מִשׁוּם דְּטוֹמְאָה עֲדִיכָּא לְעִנּוּ רִיצוּי צִיץ אִין
רְאִיָּה דְּהַרְצָאָה שְׂאֵנִי וְכַמֶּש"כ לְעִיל בְּשֵׁם הַתּוֹס' דְּפִסְחִים דָּף ל"ד וְעִינּוּ בְּצ"ק בִּפ"ק

דמנחות כמדונה שנעלם ממנו דברי התוס' ו"ל דפסחים שם: הן אמת דבמנחות משמע דפסול טומאה עדיף מפסול יוצא לענין נטמא או יצא פולה פאחת ואחרי העיון ראיתי דמעילה ופיגול בפשר שנטמא קודם זריקה תליא בפלוגתא דתנאי אי ציץ מרצה על האכילות.

ולמ"ד הציץ מרצה. מרצה נמי למקבעינהו בפגול ולהוציאו מידי מעילה והכי איתא להדיא בפסחים פ"ק פיצד צולין וא"כ לדעת הרמב"ם ו"ל דפסק דאין הציץ מרצה על האכילות ע"כ צ"ל דהא דאין מועלין בנטמא שירים היינו מקצתן והתוספתא מצינו למימר דאפילו נטמא פולין אין מועלין בהו ואתניא כמ"ד הציץ מרצה על האכילות אלא דא"כ לא דמי דין יציאה לדין נטמא דביציאה דוקא יצא מקצתו ובנטמא אפי' נטמא פולין פנין דהציץ מרצה וכבר פתיבנא לעיל דמלשון התוספתא במנחות ומכילתין נראה דיוצא נמי הטעם הוא משום ריצוי ציץ ומ"מ אפתי קשה לי הא מוכח במנחות דף כ"ו דלמ"ד אין הציץ מרצה על אכילות אפי' נטמא מקצת בשר אין הזריקה מועלת לחייב עליה משום טומאה מהא דדייק התם מדקתני בברייתא אבל בשר שנטמא לפני זריקה חייבין עליה משום טומאה ש"מ דס"ל הציץ מרצה על אכילות ויוצא לא קתני אלמא דאתניא כר"א דאמר אין זריקה מועלת ליוצא וס"ל דציץ מרצה על האכילות והשתא ה"ד אי בנטמא הפשר פולין א"כ היכי דייק מנה דאתניא כר"א לענין יוצא הא גם ר"ע מודה דאין זריקה מועלת ליוצא פולין אלא ע"כ איירי בכל גוונא בין בכלול בין במקצתו ואפ"ה דייקנו מנה דס"ל הציץ מרצה על אכילות וא"כ לדעת הרמב"ם ו"ל דאין הציץ מרצה על אכילות אפילו נטמא מקצתו אין בה משום טומאה וה"ה פיגול ונותר ומעילה ולמה פתב הוא ו"ל דבנטמא מקצתו אין מועלין בו וצ"ל דמשמע ליה להש"ס דבנטמא אפילו פולין חייב משום טומאה וע"כ היינו מטעם דציץ מרצה על אכילות ויוצא לא קתני אפי' יצא מקצתו ש"מ דאתניא כר"א דאמר זריקה מועלת ליוצא אבל נטמא מקצתו לכ"ע מהני ריצוי הציץ וכן משמע קצת בסוף פ"ק דמנחות שם גבי הא דדייק מברייתא דאם נפרסה אחת מן החלות פולין פסולות ודייק רבא דאם יצאת לא קתני ש"מ דר"ע היא דאמר זריקה מועלת ליוצא וחסרון לא דמי ליוצא ועל חסרון אינו מרצה ודחי אבני דלא פא למעט אלא אם נטמא משום דהציץ מרצה אבל יצאה נמי פולין פסולות והא דלא קתני יצאה רבותא קמ"ל ע"ש ולרבא דמוקי לה כר"ע לא דייקנו אמאי לא תני נטמא אחת מן החלות פולין פסולות פנין דמוקי לה כר"ע ואין הציץ מרצה על האכילות ש"מ דבנטמא אחת מן החלות כ"ע מודים דהציץ מרצה ומש"ה לרבא בין יצאת ובין נטמא אחת מן החלות אין השאר פסולות ועדיין צ"ע.

ועיין בלשון הרמב"ם ו"ל בפ"א מה' פסה"מ ק שפכת כל הזבחים שנטמא אפילו בשר וחלב אם זרק הנרצה ועיין בפסחים פ"ק פיצד צולין דמשמע דלמ"ד הציץ מרצה זורק אפי' לכתחלה ואין פאן מקומו בזה.

וממתני' קמיייתא נמי משמע דנטמא הפשר לפני זריקה יש בו מעילה דמשמע דוקא משום דאירעו כל אלו היינו שלנה שנטמאה ושיצאת אחר זריקה הוא דאין מועלין בו דהיתה לה שעת היתר לפהנים אבל נטמא או יצאה קודם זריקה מועלין בו וזה דלא כמש"כ התוס' ו"ל במנחות לחד תירוץ דר' יהושע עדיפא מדר"ע וס"ל דאפילו יצא פולין זריקה

מועלת ולא ראיתי פעת בדברי הרמב"ם ו"ל דין דפיגול ונותר וטמא דמתני' לענין קדשי קדשים: דף ז תוס' בד"ה חישב לנשפכין בסוף דבריהם דלמא הואיל ואין מצוה לאנספו הוי ליה הולף לאיבוד.

עיין בתוס' בזבחים ודבריהם שם מבוארים יותר דמיירי שקיבל במקצת הדם ומקצתו נשפה מן הפלי על הרקיע והולף הדם שנשאר בפלי ובשעת הולכה חישב ע"מ לזרוק הדם שנשפה חוץ לזמנו.

ומה שכ' דאין מצוה לאנספו לא ידעתי טעמו של דבר דלכאורה פשם שמצוה לקבל פל הדם כמו כן מצוה לאנסוף הדם שנשפה מן הפלי והוי מצי לפרש דמיירי בקיבל הדם בשתי פוסות והולף האחד לזרוק וחישב על השני.

אלא דלמ"ד פוס עושה חבירו שירים א"א לפרש פן דאין זה בכלל נשפכין בהא אזלי ליסוד וחשיבי אכילת מזבח וגם פירושם ו"ל צ"ע אמאי קרי ליה נשפכין פיון דגם הדם השני ראוי לזריקה והרמב"ם ו"ל השמיט להאי איבעיא דחישב לנשפכין ועיין במשנל"מ ו"ל בפ"ק י"ג מה' פסה"ק: שם גמרא אימא על העומד לאבוד ועל העומד לישורף ופי' רש"י ו"ל היינו דלבסוף נאבד ונשרףאע"ג דבשעת מחשבה לא הי' שום פסול.

והוא תמוה דמאי מהני מה שנאבד אח"כ פיון דבשעת מחשב' היתה בהכשר וכבר חל עליו פסול מחשבה ואולי פנונתו ג"כ כמש"כ התוס' פגון שזרק חתיכת בשר בפי פלב ועדיין לא אכלו וגם ע"ז קשה דמיד שזרקו כבר נפסל בהיסח הדעת והוי בכלל אבוד.

והרמב"ם ו"ל בפ"ד מה' פסולי המוקדשים כתב סתמא מחשבין על העומד לאיבוד ועל העומד לשרפה ולא פירש מה הוא העומד לאיבוד ונראה דעומד לאיבוד בשר שנפסל ביוצא או שננטמא מקצתו דמהני מחשבה לאכול מבשר הזה כזית וזה דמי לחישב שיאכלוהו טמאים דמדמינן לה לבשר לפני זריקה דפסול הוא ואפ"ה מחשבין עלי' כדאימא בסוף פ"ג דזבחים וכן מבואר בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ד שם ואע"ג דיש לחלק בין שיאכלוהו טמאים ובין בשר פסול מ"מ מדברי הרמב"ם ו"ל נראה דאין חילוק ולא דמי לאכילת פרים הנשרפים דלא הוי מחשבה משום דהתם מתחלתו עומדים לשרפה והוי פחישב לאכול דבר שאין זרפו לאכול אבל בשר שנפסל דתחלתו עומד לאכילה שפיר הוי מחשבה אפי' אחר שנפסל.

ולפ"ז ע"כ צריך לפרש הא דאמר לי' רב אסי לר"י כבר לימדוני מחשבין על איבוד הוא מלתא באנפא נפש' וכשיטת התוס' פיון דלמסקנא ג"כ מחשבין על פסול העומד לאיבוד א"כ ליכא לפרושי דלר' יוחנן פריך דא"כ לא משני פלום אלא ע"כ הא דרב אסי מלתא באפי נפש' היא ובאבוד ממש ס"ד נמי דמחשבין והיינו דפריך עלי' מאלל ועדיין צ"ע היכי ס"ד דמחשבין על השרוף דבר שאינו בעולם פלל: שם גמרא לא שנו אלא שיצא בשר אבל יצא דם אין זריקה מועלת.

עיין בכ"מ מה שדקדק על דברי הרמב"ם ו"ל מה שכ' גבי דם נמי שיצא פולו והדברים פשוטים דאי יצא מקצתו מיתכשר הזבח במה שלא יצא וכן כתב הברה"ז ו"ל: שם גמרא אמר ר"ש פשהלקתי לכפר פאני כו' ופריך ר"ל בבת אחת אין בזא"ז לא משמע דבזא"ז הייט אם זרק דמו של אחת קודה שחיתת השני' או קבלתה אז מועלין בשני'.

וְקָשָׁה לִי הֲאֵר"ש אֵית לִי כָּל חֲטָאוֹת מֵתוֹת וְאֶפִי הַפְּרִישׁ לְאַחֲרֵי וְרוּעָה לִית לִי כְּלוּם א"כ אֲמַאי מוֹעֲלִין בְּשִׁנְיָ הָא תְּגִינן חֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת לֹא נִהְנִין וְלֹא מוֹעֲלִין וְעוֹד דְּאֶפִי לְרַבְּנָן יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דְּלִדְיָדָהּוּ נָמִי אִם נִתְּכַפֵּר בְּשִׁאֲנוּ אַבּוּדָה הָאֲבוּד' תְּמוֹת וְהִכָּא לֹא מִחֲלָקִינוּ כָּלֵל אֵינָה מְהוּ זָרַק תְּחִלָּה.

וְכַן פֶּתַח הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּפ"ג דְּאֵין חִילּוּק בֵּינֵיהֶם וְאֵין לוֹמַר פִּינּוּ דְּמַחֲסִיִּים לֹא הָוִי בְּדִילִי מִיָּנָה הָוִי כְּקִדְשִׁים שְׁמֵתוּ דִּישׁ בְּהוּן מְעִילָה מִד"ס דְּכִינּוּ דְּלֹאֲבוּד אֲזִילִי הָוִי כְּכָל חֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת וּבְשִׁלְמָא אֵי נִימָא כַּפִּירֵש"י ז"ל דְּדוֹקָא בְּנִשְׁחֲטוּ בְּבֵת אַחַת אַבְל אִם נִשְׁחֲטוּ בְּזֹא"ז אַע"ג דְּדָם שְׁנֵיהֶם עוֹמְדִין לִזְרַק אֵינָה מוֹצִיא אֶת חֲבֵרְתָּהּ מִיַּדִּי מְעִילָה אֶפְשָׁר לוֹמַר פִּינּוּ דְּגַם הַשְּׁנִי' הֵיטָה רְאוּיָה לְזַרְיקָה קוֹדָם כְּפִרְתָּהּ הָרֵאשׁוֹנ' לֹא הָוִי אַבְל כְּכָל חֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת וּמִש"ה מוֹעֲלִין בְּהָ אַבְל אִם נִפְרַשׁ כַּפִּי שְׁנֵי דְּהַתּוֹס' ז"ל דְּבֹזָא"ז הֵינּוּ שְׁיִזְרַק הָרֵאשׁוֹנ' קוֹדָם קְבֵלַת הַשְּׁנִי' א"כ וְדַאי הָוִי לְשִׁנְיָ דִּין חֲטָאת הַמֵּתָה וְאֲמַאי מוֹעֲלִין בְּשִׁנְיָ.

שׁוּב רְאִיתִי בְּזִבְחִים סוּף פֶּרֶק הַשׁוֹחֲט וְהַמְעֵלָה הָא דְּאֵין מוֹעֲלִין בְּשִׁנְיָ הוּא מְשׁוּם חֲטָאוֹת הַמֵּתוֹת וּכְבָר הַקְּשׁוֹ הַתּוֹס' ז"ל שֶׁם עַל דְּבָרָיו וְכִתְבוּ הֵם ז"ל דְּכִינּוּ דְּנִשְׁחֲטָה קוֹדָם כְּפִרְתָּהּ לֹא הָוִי כְּכָל חֲטָאת הַמֵּתָה אֲלָא דְּקָשָׁה לִי ע"ז מְהָא דְּפִלִּיג רַבְּנָן וּר"א בַּר"ש גַּבִּי חֲטָאת בַּע"מ וּס"ל דְּאֶפִי שְׁחֲטוּ קוֹדָם כְּפִרְתָּהּ לְאַחַר כְּפִרְתָּהּ אֲסוּר הוּא מְשׁוּם חֲטָאת הַמֵּתָה וְאֶפִי רַבְּנָן לֹא פְּלִיגִי אֲלָא בַּבַּע"מ שְׁנִפְדָּה דְּחֻלְיוֹ הוּא אַבְל בְּקִדְשִׁים אֶפִי רַבְּנָן מוֹדוּ דְּנִאָסֵר אֶפִי אִם נִשְׁחֲטוּ קוֹדָם כְּפִרְתָּהּ וְעֵינּוּ בַּחֲזִי בְּתַמּוּרָה הָאֲרַכְתִּי שֶׁם בְּעֵינּוּ זֶה.

וְעֵינּוּ שֶׁם בְּזִבְחִים בְּמִתְנִי' דְּתַנּוּ הֵתָם שְׁחֲטוּ הָרֵאשׁוֹנָה בְּפָנִים וְהַשְּׁנִי' בְּחוּץ פְּטוּר מְשׁוּם שְׁחֻטֵי חוּץ וּלְפָנֵי הַתּוֹס' דְּאֶפִי שְׁחֲטוּן זֹא"ז יְכוּל לְהַתְּכַפֵּר בְּשִׁנְיָ א"כ אֲמַאי פְּטוּר עַל הַשְּׁנִי' מְשׁוּם שְׁחֻטֵי חוּץ פִּינּוּ דְּחֻזָּא לְפָנִים וְע"כ מְשַׁמַּע מְזָה דְּמִיד אַחַר שְׁחִיטַת הָרֵאשׁוֹנ' גְּדִחִית הַשְּׁנִי' מְשׁוּם חֲטָאת שְׁכִפְרוּ בְּעָלִי וְא"כ פְּשִׁיטָא דְּאֵין דְּמָה פּוֹטֵר אֶת בְּשַׁר חֲבֵרְתָּהּ פִּינּוּ דְּלֹא אֵיחֻזִּי כָּלֵל.

וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דְּלֹא דוֹקָא שְׁחֲטוּ שְׁנֵי אַחַר שְׁחִיטַת הָרֵאשׁוֹנָה לְחוּד אֲלָא כְּגוֹן שְׁשִׁחֲטָה אַחַר זְרִיקַת הָרֵאשׁוֹנ' אוֹ אַחַר קְבֵלַתָּהּ וְגַם בְּזֶה כְּבָר הָאֲרַכְתִּי שֶׁם בְּתַמּוּרָה: שֶׁם גְּמָרָא נִהְרִי דְּמִן מְנַחַח בְּכוֹסוֹת כו' וְהַקְּשָׁה הַבְּרַה"ז ז"ל מְכָאן לְמ"ד הֵיטָר זְרִיקָה אוֹ הֵיטָר אֲכִילָה שְׁנֵינּוּ א"כ אֲמַאי מוֹעֲלִין בְּהוּן הָא כְּבָר הֵיטָה לְהֵם הֵיטָר זְרִיקָה וְתִי הַצ"ק ז"ל דְּהִכָּא שְׁאֲנִי פִינּוּ דְּשִׁנְיָהֶם עוֹמְדִין לְזָרוּק א"א לוֹמַר כָּל הָעוֹמֵד לְזָרוּק כְּזָרוּק דְּמִי פִינּוּ דְּאֵין יָדוּעַ מִמִּי יִזְרַק.

וְלְכַאוּרָה אֵין בְּהֵם מְעִילָה מִמ"נ אֵי עוֹמֵד לְזָרוּק הוּא הֵרִי הוּא כְּזָרוּק דְּמִי וְאֵי עוֹמֵד לְאֲבוּד ג"כ אֵין בּוֹ מְעִילָה וְיֵשׁ לְדַחוֹת וּמ"מ לְפִי הַתּוֹס' לְעִיל דְּמ"ד הֵיטָר זְרִיקָה שְׁנֵינּוּ לְאוּ מְטַעַם כָּל הָעוֹמֵד לִזְרַק אֶתְיָנּוּ עֲלֵה אֲלָא מִפִּינּוּ דְּרֵאוּי לְזְרִיקָה יִצְאוּ מִכָּלֵל קִדְשֵׁי ה' א"כ לְכַאוּרָה ה"נ ל"ש.

וְאֶפִילוּ לְפִי מַאי דְּכִתִּיבָנָא לְעִיל דְּלְרַבְּנָן דְּר"ש וְדַאי בְּעֵינּוּ הֵיטָר אֲכִילָה אֶפְתִּי תִיקְשִׁי הִכָּא דְּהָא ר"ש קָאֵמַר הִכָּא דְּאִם שְׁנֵיהֶם מְנַחֲחִין בְּכוֹסוֹת דְּמוֹעֲלִין בְּהוּן וּמִש"כ הַצ"ק דְּמְעִילָתָן מְסַפֵּק הוּא וּר"ע לְטַעַמָּיהָ דְּמַחֲסִיב עַל סַפֵּק מְעִילוֹת אֲשֶׁם תְּלוּי הוּא דְּבָר רַחוּק וְגַם בְּלֹא"ה אֵין כָּאֵן מְעִילָה מִה"ת בְּשִׁנְיָהֶם וְצ"ע: וּמִסּוּגִין נִרְאָה לְהַבִּיא רְאִיָּה לְשִׁיטַת

הַרְמַב"ם ז"ל דְּמַעֲלֵת כָּל הַפְּסוּלִין אֵינּוּ אֶלָּא מִדְּרַבְּנָן וְגַם בְּשֵׁר שְׂיֻצָא בְּכֻלָּל כָּל הַפְּסוּלִין הוּא וְאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶם אֶלָּא מִדְּרַבְּנָן דְּאֵי נִימָא דְמַה"ת מוֹעֲלִין בָּהֶן א"כ מַה הִבִּיא ר"ע רְאֵיהּ מְהָא דְדַם הִרְאֵשׁוּנָה מוֹצִיא אֶת בְּשֵׁר הַשְּׁנִיָּה מִיַּד מְעִילָה לְבִשְׁר שְׂיֻצָא דְלִמָּא שְׂאֵנִי הֵתֵם דְּאֵין מְעִילַת הַשְּׁנִיָּה אֶלָּא מִדְּרַבְּנָן דְּהָא חֲטָאת שְׁנִיָּה וְדָאִי אִם עֲלֵתָה תִּרְדּוּ כְּדַמּוּכַח מְהָא דְפִטְרִינּוּ עֲלֵיהּ אִם עֲשָׂאָה בְּחוּזִין אֲבָל בְּשֵׁר הִינְצָא אִי נִימָא דְמוֹעֲלִין בּוּ מַה"ת שְׂמָא אֵינּוּ מוֹצִיאֵן מִיַּד מְעִילָה זְרִיקָה שְׂלָא כְּתִיקוּנָה אֶלָּא ש"מ דְּגַם בְּבִשְׁר שְׂיֻצָא חוּזִין לְמַחֲצֵתוּ ג"כ אֵין בּוּ מְעִילָה אֶלָּא מִדְּרַבְּנָן וְשִׁפִּיר מְדַמִּי ר"ע בְּשֵׁר הִינְצָא לְבִשְׁר חֲטָאת הַשְּׁנִיָּה.

אֶלָּא דְקִשְׂיָא מְכָאן לְרַב יוֹסֵף דְאָמַר לְעִיל קְדָשִׁים שְׂשַׁחְטוּן בְּדְרוּם אִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ וְהוֹכִיחַ כֵּן מִמַּתְנִיתִין קְמִיָּתָא דְתַנּוּן דְמוֹעֲלִין בּוּ דְהִתְיַבַּח בְּחֲטָאת שְׂשַׁחְטָהּ בְּדְרוּם אֲבָל הִכָּא גְבִי חֲטָאת הַשְּׁנִיָּה דְתַנּוּן בָּהּ דְמוֹעֲלִין מֵאֵי אֵיכָא לְמִימַר דְּהָא חֲטָאת זֹו וְדָאִי אִם עֲלֵתָה תִּרְדּוּ וּמְכָאן נִרְאֵה דְלִמְסַקְנָא לְרַב יוֹסֵף נְמִי כָּל הַמְעִילוֹת שְׁל הַפְּסוּלִים אֵינּוּ אֶלָּא מִדְּרַבְּנָן כְּמוֹ לְרַבֵּה וְדו"ק הֵיטֵב: ע"ב גְּמָרָא אֵלוּ הַפְּרִישׁ שְׂתִי אֲשַׁמּוֹת לְאַחֲרִיּוֹת וְשַׁחַט שְׂתִיָּהֶם וְקָדַם וְהַעֲלָה אֵימּוּרִין שְׁל אֶחָד מֵהֶם קוֹדֵם זְרִיקָה אִי אַתָּה מוֹדָה שְׂאִם עָלוּ יִרְדּוּ.

וּפִירֵשׁ"י ז"ל וְאֵת"כ נִזְרַק דְמוֹ שְׁל הָאֲחֵר וְכֵן פִּירֵשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל וְקִצַּת קִשְׂיָה לִפ"ז לְמָה לִיָּה לְהַש"ס לְהִבִּיא מְהָא דְאָמַר עֲוֹלָא אֵימּוּרֵי קְדָשִׁים קְלִים שְׂהַעֲלֹן לִפְנֵי זְרִיקַת דְמִים לֹא יִרְדּוּ וְהָא דְעֹלָא ע"כ אֲתִי לְאֲשַׁמְעִינּוּ דְלֹא יִרְדּוּ קוֹדֵם זְרִיקָה דְלֵאחֲרֵי זְרִיקָה פְּשִׁיטָא דְלֹא יִרְדּוּ וְאֵי כְפִירֵשׁ"י ז"ל דר' יוֹחָנָן לְאֲחֵר זְרִיקָה מְיִירִי בְּלֹא הָא דְעֹלָא הָוִי מְצִי לְהוֹכִיחַ דְלֹאֵו גוּף אֶחָד הֵם מִדְּיִרְדּוּ לְאֲחֵר זְרִיקָה ש"מ דְלֹאֵו גוּף אֶחָד הֵם וְעוֹד דְלַעֲנֵן מֵאֵי אָמַר ר' יוֹחָנָן כָּלֵל שְׂקָדָם וְהַעֲלָה הָאֵימּוּרִין קוֹדֵם זְרִיקָה וְלָמָּה לֹא הִבִּיא רְאֵיתוּ מֵאִם הַעֲלֹן אֲחֵר זְרִיקָה מְזֵה שְׂלָא זָרַק דְיִרְדּוּ אֲלֵמָּא דְלֹאֵו גוּף אֶחָד הֵם אֶלָּא ע"כ לְאֲחֵר זְרִיקָה פְּשִׁיטָא דְיִרְדּוּ כִּינּוּן דְכָבֵר גְּדֻחָה הַשְּׁנִי וְעֵיקַר הוֹכְחָתוּ הוּא מְהָא דְיִרְדּוּ קוֹדֵם זְרִיקָה אֵע"ג דְבִשְׂאָר אֵימּוּרִין לֹא יִרְדּוּ וְה"נ עֲדִינּוּ לֹא נוֹדַע מִי הוּא אֲשֶׁר יְכַשֵׁר וְאִפ"ה יִרְדּוּ ש"מ דְלֹאֵו גוּף אֶחָד הֵם וְכֵן נִרְאֵה מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם ז"ל שְׂכ' סְתָמָא דְאִם הַעֲלָה אֵימּוּרִין שְׁל אֶחָד מֵהֶן קוֹדֵם זְרִיקָה הָרִי אֵלוּ יִרְדּוּ מִשְׁמַע דְמַחְזִיב לְהוֹרִידֵן מִיַּד קוֹדֵם זְרִיקָה וְעֵינּוּ בְּדַבְּרֵי הַרְבָּא ב"ד ז"ל שָׁם וּלְפַמְש"כ נִרְאִין דְבַרֵי הַרְמַב"ם ז"ל נְכוּנִים וְדו"ק: תּוֹס' ב"ד"ה הָא מְמוּנָא דְבַעֲלִים הוּא כו' וְנִרְאֵה דְלֹא פְּרִיף אֶלָּא לְמ"ד הַיְתֵר אֲכִילָה שְׁנִינּוּ דְלִמ"ד הַיְתֵר זְרִיקָה וְלֵאחֲרֵי זְרִיקָה הֵינּוּ שְׁנִרְאֵה לְזְרִיקָה א"כ מֵאֵי פְּרִיף הָא מְמוּנָא דְבַעֲלִים עכ"ל.

וְנִרְאֵה מִדְּבַרֵיָּהֶם ז"ל דְס"ל דְבַקְדָשִׁים קְלִים נְמִי שְׂיֻכָּא הָאֵי פְּלוּגְתָא דְהַיְתֵר אֲכִילָה אוּ הַיְתֵר זְרִיקָה וְכָבֵר כְּתַבְתִּי לְעִיל בְּמַכִּילֵתִין דְלַעֲנָ"ד בְּרוּר וּפְשׁוּט דְבַק"ק כ"ע מוֹדִים דְהַיְתֵר אֲכִילָה בְּעֵינּוּ וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאֵימּוּרִין עַד אַחֲרֵי זְרִיקָה מְמִשׁ וְלֹא מִיְקַרֵּי קְדָשִׁי ה' אֶלָּא כְּשִׂרְאוֹנֵן לְהַעֲלוֹתוֹן לְמַזְבֵּחַ וְאֲדִיּוּקָא דְרִישָׁא שְׁפִיר יֵשׁ לְוֹמַר כְּדַבְּרֵיהֶם ז"ל אֲבָל בְּלֹא"ה מְשַׁמַּע מִמַּתְנִי דְדִין הוֹצָאָה מִיַּד מְעִילָה הוּא אַחֲרֵי זְרִיקָה מְמִשׁ דְּוָמְיָא דְחַיִּיב פִּיגּוּלֵן נוֹתֵר וְטָמֵא וּבְמַתְנִי מְשַׁמַּע דְחַלִּין בְּכַת אַחֲרֵי הוֹצָאָה מְמִעִילָה וְחַיִּיב פִּיגּוּל וְנוֹתֵר וְטָמֵא וְכִמוֹ דְפִיגּוּל אֵינּוּ חָל עַד אַחֲרֵי זְרִיקָה מְמִשׁ ה"נ הוֹצָאָה מְמִעִילָה אֵינּוּ אֶלָּא לְאֲחֵר זְרִיקָה מְמִשׁ וְדו"ק: שָׁם גְּמָרָא אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא לְיוֹצֵאִין וּר"ע הִיא ק"ק מְכָאן לְמֵאֵי דְס"ד בְּזַבְחִים לְמִימַר דר"ע דְּוָקָא בְּאֵימְתָנִיהוּ גְּנוּנָאֵי הוּא דְפְּלִיג אֲבָל אֵימְתָנִיהוּ אֲבָרָאֵי גַם ר"ע מוֹדָה דְאֵין זְרִיקָה מוֹעֲלַת א"כ א"א לְאוּקְמָא לְיוֹצֵאִין וְאַלְיָבָא דר"ע וְהִדְרָא קוֹשְׁיִין

לְדוֹקְתָא הָא מְמוֹנָא דְבַעְלִים הִיא אֶלָּא דְנִרְאָה דְהוּי עָלֵי נְמִי לְאוֹקְמָא בְּנִטְמָא הַבְּשֵׁר אֶלִיבָא דְכ"ע וְכִמּוּ שְׁהֶאֱרַכְתִּי בְּזָה לְעִיל וְאֶפְשֵׁר לָא נִיחָא לִיה לְהַש"ס לְאוֹקְמִי בְּהִכִּי מְשׁוּם דַּא"כ לָא קִמְשַׁמַּע לּוּ מִיָּדִי דְפִשְׁיטָא דְאִיסוּרָא אִיפָא אַכְל בְּשֵׁר שְׁנִטְמָא אַכְל כִּי מוֹקִי לָהּ בְּיוֹצְאִין קַמ"ל רְבוּתָא דְלְאֶכִילָה לָא קְאָמַר ר"ע וְדו"ק וְאֶפְי' לְמֵאֵי דְבַעֲי לְמִימַר דְבְּאִיִּתְנִיָּהּ וְגוֹנְאֵי פְּלִיג מ"מ הַבְּשֵׁר שְׁיַצָּא חוּץ לְמַחֲצָתוֹ בְּשֵׁר קְדָשִׁים קָלִים חוּץ לְעֶזְרָה וּבְשֵׁר ק"ק חוּץ לִירוּשָׁלַיִם אָסוּר אַע"פ שְׁחִזוּר לְפָנִים: הַדְרָן עֲלָה פְּרָק קְדָשִׁי קְדָשִׁים חֲטָאת הָעוֹף פְּרָק שְׁנֵי דָף ח בַּד"ה חֲטָאת הָעוֹף כּו' אִפִּי' אִם נִהְנָה מִמֶּנָּה מְחִיִּים פְּגוֹן שְׁמֻכְרָה דְהוֹצִיאָה לְחֻלְיִין עַכ"ל.

וּדְבָרֵי צ"ע דְהִיכֹן מְצִינוּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף יוֹצֵאת לְחֻלְיִין וְכַדְאֲמַרִּי לְקַמֵּן דְיֵשׁ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל בְּבִהְמָה דְקְדוּשַׁת הַגּוֹף הִיא וְה"ה בְּעוֹפוֹת דְקְדָשִׁי קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְכּוּ מִבְּנֵי אֲרַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל ע"ש: תוֹס' בַּד"ה וּבְלִינָה כּו' לְפִי שְׁמִיד שְׁנַמְלָקָה מִתְחַלֵּת לִינָה שֶׁל יוֹם וְלִינָה ע"ש וְלֹא יִדְעָתִי מֵאֵי נ"מ בְּזָה שְׁמַתְחַלֵּת הַלִּינָה מִשְׁעַת מְלִיקָה אִם סוּף הַזְמַן הַפֶּל אַחַד הוּא: שְׁם תוֹס' בַּד"ה הַזְּנֵה דְמָה כּו' וְפִי' לְמ"ד הֵיִתֵּר זְרִיקָה שְׁנִינוּ הֵיִינוּ שְׁנִירָא לְהַזְאָה וְהוּא מִיָּד אַחַר הַמְלִיקָה וַא"כ אֲמַאי לָא עָרִיב וְתַנִּי לָהּ בְּהַדִּי הַנֶּה דְרִישָׁא וְעוֹד דְלפ"ז לָא מְצִינוּ מְעִילָה מַה"ת בְּחֲטָאת הָעוֹף קוֹדֵם הַזְּאָה דָּאִם לָא נִרְאָה לְהַזְאָה הֵיִינוּ שְׁנַמְלָקָה סְמוּךְ לְשְׁקִיעַת הַחֲמָה וַא"כ בַּלֵּא"ה בַּלֵּא"ה בָּהּ מְעִילָה מִן הַתּוֹרָה כִּינּוּן דְפִסּוּלָה הוּא שְׁלֵא הֵיִתָּה הַזְּאָתָה פְּתִיקוֹן.

וְכּוּ יִקְשֶׁה בְּהָא דְתַנּוּ לְעִיל דְלִפְנֵי זְרִיקָה מוֹעֵלִין בְּבְשֵׁר וּבְאִיִּמּוּרִין וְצָרִיךְ לְפָרֵשׁ נְמִי שְׁלֵא נִרְאוּ לְזְרִיקָה א"כ אִין מְעִילְתוֹן אֶלָּא מִדְרַבְּנָן וְהַדְרָבְרָן תְּמוּהָ וְעוֹד דְתַנִּי לְהוּ הֵכָא נְמִי בְּיַחַד עִם פִּיגּוּל נוֹתֵר וְטָמֵא וְמָה שְׁנִירָא לִי כְּבָר פְּתַבְתִּי בְּרִישׁ מְכִילְתִּין: שְׁם גְּמָרָא לִיפְסוּל אִין לְטָמֵא לָא מְתַנִּי מִנֵּי רַבָּנָן הִיא כּו' וְרַבָּא אָמַר דְבְּמַעְלָה דְרַבְּנָן פְּלִיגִי וּפִירֵשׁ"י ז"ל דְרַבָּא אֲתִי לְמִימַר דְמְתַנִּי כַּכ"ע וְאֶפְיִלוּ פְּאָבָא שְׁאוּל וּמְדֹאֲרֵיִתָּא קְאָמְרָה מְתַנִּי דְאִינוּ אֲנָלָא פְּסוּל בְּלַבַּד: וְהַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"י מַה"ה אַה"ט פְּסַק פְּחֻכְמִים דְטָבוּל יוֹם פּוֹסֵל קוֹדֵשׁ וְלֹא מְטָמֵא וּבְסוּף נִדָּה בְּמִשְׁנָה דְהַאֲשָׁה שְׁהִיא טְבוּלַת יוֹם דְאָמְרִי ב"ה שְׁהִיא פְּמַגַּע טָמֵא מֵת לְקְדָשִׁים אָמְרִינוּ הֵתֵם בְּגְמָרָא דְמְנִי אַבָּא שְׁאוּל הוּא דְאָמַר טְבוּל יוֹם תְּחַלָּה לְקוֹדֵשׁ וּפְסַק הַרְמַב"ם ז"ל שְׁם כַּב"ה וְנִמְצְאוּ דְבָרֵינוּ סוֹתְרִין זַא"ז וְכַבָּר עֲמַד ע"ז הַתּוּי"ט ז"ל בְּנִדָּה שְׁם אֶלָּא דְהוּא מְקַשָּׁה לְדְבָרֵי הַתּוֹס' חוּלְיִין דָּף פ"ו שְׁכַתְּבוּ שְׁם מְסַבְּרָא דְנִפְשֵׁיִהּ דְמְתַנִּי דְנִדָּה אֲתָא פְּאָבָא שְׁאוּל וְנִרְאָה מְדְבָרֵיהֶם דְלֹא הוּי גְרָסִי הָא מְתַנִּי אַבָּא שְׁאוּל הִיא בְּגַמ' וְכַתְּבוּ שְׁם עוֹד לִישָׁב הָא דְאָמַר ר"ע בְּפִסְחִים דְמְדְלִיקִין שְׁמֹן שְׁנִטְמָא בְּטָבוּל יוֹם בְּנִר שְׁנִטְמָא בְּטָמֵא מֵת אַע"ג דְהוּי פְּסוּל וְטָמֵא וְהֵיִינוּ מְשׁוּם דַּר"ע ז"ל כְּרַבְּנָן דְטָבוּל יוֹם פּוֹסֵל לְבַד וְקַשָּׁה לִי לַפ"ז לְמָה לִיָּה לְהַש"ס לְהוֹכִיחַ שְׁם בְּפִסְחִים דַּר"ע לִית לִיָּה ק"ו דַּר' יוֹסִי בְּרַבִּיעֵי בְּקוֹדֵשׁ מְדָלָא אֲשַׁכְּחֹן בְּשׁוּם דוֹקְתָא אֶלִיבָא דַּר"ע דְלִיִּתְנִי חֲמִישִׁי בְּקוֹדֵשׁ תִּיפּוֹק לִיָּה דַּר"ע אִין כָּאן ק"ו דְמְצִינוּ לְמִימַר אֲנֹכֶל הַבָּא מִחֲמַת טְבוּל יוֹם יוֹכִיחַ דְפּוֹסֵל בְּתַרוּמָה וְאִינוּ פּוֹסֵל בְּקוֹדֵשׁ וְכַדְאֲמַרִּי בְּסוּטָה דַּר' יוֹסִי ע"כ פְּאָבָא שְׁאוּל ז"ל וְכַמֵּשׁ"כ הַתּוֹס' לְקַמֵּן ע"ב בַּד"ה לְאָבָא שְׁאוּל וְעֵינָן בְּתוֹס' פְּסָחִים דָּף י"ד ע"ב בַּד"ה וְאֵלוּ הֵכָא פְּסוּל וְטָמֵא מַה שְׁכ' בְּזָה וְכַבָּר תְּמָהּ עַל דְבָרֵיהֶם ז"ל הַמְפָרְשִׁים ע"ש: וְהִנֵּה מְסַקְנַת הַתּוֹסֶפֶת ז"ל כָּאן דְסוּגֵיָא דְסוּטָה פְּלִיגִי אֲסוּגֵיָא דְהֵכָא וְסוּגֵיָא דְסוּטָה ז"ל דְאָבָא שְׁאוּל ג"כ מְדֹאֲרֵיִתָּא קְאָמַר דְהוּי רַאשׁוֹן לְקוֹדֵשׁ.

ומלשון רש"י ו"ל בסוטה נראה דמפרש דהא דקאמר רבא מעלה בעלמא עשו בקדושים אינו אלא אליבא דאבא שאול דאמר דהוי תחלה לקודש וזה אינו אלא מעלה בעלמא. וכן נראה דאי כמש"כ פאן דסוגיא דסוטה ס"ל דאבא שאול נמי מדאורייתא קאמר קשה מהיכא תיתי לומר פן דתחלה הוי דבשלמא ר"מ דאמר דשני הוי אפשר לומר דטעמין משום דיליף מק"ו ממחוסר פניורים אבל להיות תחל אין למצוא לזה טעם מה"ת אלא ע"כ מעלה בעלמא הוא והיינו דקאמר רבא הכא ולפ"ז לא פליגי הסוגיות אהדדי וגם מימרא דרבא לפי הנ"ל לאו לתרוצי מתני' ככ"ע אתי אלא מלתא באפי נפשין קאמר לפרושי טעמא דהני תנאי: וילענין דברי הרמב"ם ו"ל צ"ל דהוא נמי לא גריס בגמ' בנדה דמתני' שיהא פמגע טמא מת אתיא כאבא שאול ע"כ לא ניחא לי לאוקמא לב"ה כאבא שאול אלא בטבול יום דעלמא פרבנון ס"ל דפוסל ולא מטמא והתם בטבולת יום ארוך אחמירו רבנו ושוניא ראשון וכן כתב הפני יהושע בפסחים וגם עליו ו"ל יש לתמונה מדוע לא הביא גוסתא דילן דמוקי לדברי ב"ה כאבא שאול ודו"ק: תוס' בד"ה אמר ר' חנינא ליוצאין והקשו ה"ד אי דיצא לצד הראש הא מודה ביצא דם והראש של עוף שיצא הוי ביצא דם וכן פי' הבה"ז ו"ל וילדידי צ"ע דכ"ז שמובלע הדם באיברים אין עליו פסול יוצא משום דם וכדמשמע בזבחים דף כ"ו ונראה פנונתם דכיון דיצא לצד הראש א"כ הדם חבור בצואר הוא ולא הוי פדום איברים ומיפסל ביצא ואי דיצא לצד רגליו אפתי פסול הוא להנאה משום שמוננית האבר שמתערב עם הדם פדאמרי' בזבחים שם ותיירץ ע"ז ג' תירוצים או דמירי פגון שפאסר פל הדם בצואר ואח"כ יצא הרגל דליכא למיחש לשמוננית דמה שעתידי לעלות פבר עלה ותיירץ זה דחוק הוא דמי נתן שיעור לזה לומר דיותר אינו עולה ותי' עוד דמירי פגון שחתה מה שיצא עם העצם שאין זה פסול בעופות אלא א"כ מחוסר אבר ואח"כ מלקה ותי' זה אינו מוכן פלל דלפי גוסתא זו דחתה עם העצם קודם מליקה א"כ מה ענין זה ליוצא פינו דכבר נחתה קודם מליקה לגמרי ונהרי הוא אסור משום אבר מן החי ולא משום יוצא ואי פגירסת הצ"ק דחתה עד שפגיע לעצם א"כ לא יתישב מה שכ' דלא פסול בעופות אלא מחוסר אבר הא עד שפגיע לעצם אפי' בע"מ לא הוי ובבהמ' נמי פשר כה"ג פדאיתא בזבחים ועוד דלשיטת הרמב"ם ו"ל בפ"א מה' פסולי הפוקדשין אם יצא מקצת קודם שחיטה או מליקה פולו פסול משום דבעינו ובהיאום פלו וכדמשמע התם בזבחים מהא דנאדו ממירא דחתה ואח"כ שחט ומוקי לה בחתה ואח"כ קיבל וכמש"כ הלח"מ ו"ל שם וא"כ א"א לאוקמי ביצא מקצתו קודם מליקה ע"כ לא הבנתי דבריהם ו"ל בזה וע"כ ליכא לאוקמי אלא ביצא אחר מליקה וכגון שחתה מקצתו תיקף אחר מליקה ויצא לחוץ ואי מוקים בחתה עד שפגיע לעצם א"ש בפשיטות ואפ"י אם חתה מקצת אבר עם העצם לאחר מליקה ג"כ מספקא לי אם אימעט מקרא דהפר שהי' פבר ובעינו שיהי' בשלימות בשעת קבלה פמו בשעת שחיט' או מליקה או דלמא בעוף דמום אינו פוסל בו פשר הוא גם אם חתה קודם מליקה לא פסיל נמי קודם קבלה עוד דבעוף תיקף אחר מליקה הרי הוא פאלו פבר קיבל דמו דאינו מחוסר אלא הנאה וכדמביעי לן בזבחים לענין נשפה מן הצואר אי חשיב פנשפה מן הפלי ואחר קבלה ודאי לא איכפת לן אם חתה אלא דמלשון הרמב"ם ו"ל בפ"א הנ"ל הלכה כ"ט משמע דאפי' חסר פל שהוא קודם קבלה אפי' דבר

שאינו נעשה בו בע"מ מ"מ הקבלה פסול' דבעינו הפך שהי' תחלה ואין זה מוכרח מ"מ דברי התוס' ז"ל לא זכיתי להבין בתירוץ זה.

וכתבו עוד לתרץ בשם רבינו רחבי' דהא דאמרי' התם קיבל ואח"כ חתף פסול היינו דפסול לכתחלה' להזות משום תערוכות השמנונית הפסול' אבל אם זרק הורצה וכמו בנתערב בדם הפסולים דתנן התם בפרק פל התערוכות אם זרק הורצה והכא מיירי דעבר והזה ותירוץ זה מלתא דמסתבר הוא אלא דצ"ע פינו דהשמנונית עם הדם הוי מין בשאינו מינו א"כ ממ"נ אם יש בשמנונית בנ"ט לא בטיל מה"ת ופסול הוא אפי' בדיעבד ואם אין בו בנ"ט ליבטיל אפי' לכתחלה' ועיין בתוס' שם בזבחים שכתבו הטעם דגוזרין גזירה במקדש וצ"ע בזה ואין פאן מקומו: שם גמרא ליוצאין ואלויבא דר"ע.

קצת קשה למה ליה לאשמענו תרתי בפסול יוצא דאסור באכילה דהא כבר אשמענו בפ"ק וי"ל דקמ"ל בקדשי קדשים ובקדשים קלים וכ"ש לרב פפא דאמר דבקדשים קלים פליגי דוקא באיתניהו אבראי ובבשר כ"ע מודים דבאיתניהו אבראי פליגי והכא אשמענו בקדשי קדשים דאפי' איתניהו גנואי אסורין באכיל' ועיין בתוס' זבחים דף כ"ו בד"ה דלמא כו' שכתבו לפרש הא דאמר רב פפא דבעייליניהו גנואי כ"ע לא פליגי היינו דר"א נמי מודה דזריקה מועלת ליוצא פי האי שנקנס לפני זריקה ולפ"ז הי' נראה דבקדשי קדשים נמי לא פליגי בעייליניהו לגנואי לפני זריק' וא"כ לא איצטריך למימר ליוצאין ואלויבא דר"ע דכר"א נמי מצוי איתיה ותיבא דעייליניהו לגנואי וכבר כתבתי לעיל בדברי הרמב"ם ז"ל דלרב פפא בעייליניהו לגנואי לא נפסלו אימורי קדשים קלים פלל והורצו להקרבה ודו"ק: שם גמרא דתני רב הוזה דמה אבל מיצוי לא מעכב.

ולפ"ז הוי מצוי לשנויי לעיל הא דפריה הא איסורא איכא היינו קודם מיצוי דנהי דאינו מעכב מ"מ לכתחלה אסור באכילה קודם מיצוי ודוחק לומר דאפי' לכתחלה לא מעכב ואפשר דמיצוי חטאת העוף הוי כמו שפיכת שירים של בהמה דאינו מעכב פלל והרמב"ם ז"ל פסק דמיצוי מעכב ואפ"ה העתיק למתני' הוזה דמה אין בה מעילה וצידד הלח"מ לומר דבמעילה לכ"ע ע"י הזאה לחוד נפיק מידי מעילה ולא נראה פן דמידי דהוי אד' מתנות של חטאת לב"ש דאין מתנה הראשונה מוציאה מידי מעילה וה"נ דכונתא וע"ש בלח"מ בה' מעה"ק: ולפי מש"כ התוס' ז"ל לעיל למ"ד היתר זריקה שנינו הוזה דמה היינו שנינו שנינו להזאה א"כ למה לי לרב אדא בר אהבה למיתני מוצה דמה דאין לומר דהיינו ראוי למיצוי אחרהזאה הא אין צריך להגיה פלוס דהיינו דתנן הוזה דמה סיניבין עלי' משום פיגול משום דראוי למיצוי אלא ודאי מוכח דס"ל היתר אכילה בעינו וי"ל לשיטת התוס' ז"ל דמשום פיגול ונותר וטמא הוא דהגיה מוצה דמה: דף ט משנה אין מועלין בעורות אבל מועלין בבשר.

עיין תוס' לעיל דף ח' שכתב דמועלין בבשר הואיל וזכה המזבח בבשר הוי קדשי ה' ולא כתבו פן אלא משום סיפא דלהכי אין מועלין בעורות משום דזכו הפהגים בהם אבל בבשר גם קודם זריקה יש בו מעילה ולא כתבו אלא דבשר פינו דזכה בו המזבח נשאר בקדושתו והא דתנן אין מועלין בעורות ליכא למיזק הא איסורא איכא דאגב דקתני מועלין בבשר קתני אין מועלין בעורות וכן צ"ל לקמן גבי חטאת ואשם דקתני אין מועלין בבשרה: שם משנה קרמו פני' בתנור הוכשרה ליפסל בטבול יום כו'.

ענין תוס' לעיל שפכתבו וא"ת פנין דאית לי' תנור מקדש א"כ ל"ל קרמו פני' בתנור.
בכניסתו לתנור ליקדש וי"ל דמשום טבול יום נקט דקסבר חולין ששעשו על טהרת
הקודש לאו פקודש דמי.

ולא הבנתי דבריהם ו"ל דמשמע מדבריהם ו"ל דאידי דטבול יום נקט קרמו פני' אבל
לשאר דברים סגי בכניסה לתנור לחוד ולאיזה דברים סגי בכניסה לחוד אי למח"פ הא
דומיא דטבול יום הוא ולענין לינה נמי ודאי בעינן קרמו פני' וכמו שפכתבו דאין התנור
מקדש אלא כשעשה בו כל הראוי היינו שיקרם פניו ועוד לא הבנתי מש"כ פאן דקסבר
חולין ששעשו על טהרת הקודש לאו פקודש דמי הא בכל דיני דמתני' צ"ל פן ומש"ה לא
מיפסיל בטבול יום קודם שחיטה אחר הקדש דמים וענין בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"א
מה' אה"ט שפכתב שם דמנחות עד שלא קידשו בכלי לא הוי לא פחולין ולא פקודש אלא
כתרומה ונהי איתא בתוספתא טהרות וא"כ קשה אמאי לא יפסל בטבול יום קודם
שהוקדש בכלי כמו תרומה דמיפסל בטבול יום וענין בכ"מ ו"ל שם ואין לומר דמתני'
מדאורייתא קאמר דלא מיפסיל בטבול יום אלא אחר קידוש כלי או קרימה בתנור ומש"כ
הרמב"ם ו"ל דהרי הם כתרומה הוא מדרבנן דבשבעות פ"ק מוכח דאפי' מדרבנן לא
מיפסיל בטבול יום קודם שנתקדשה בכלי מדרבנן מהא דנתנה במכתשת נפסל
בטבול יום אלמא דקדוש קדושת הגוף ואי נימא דקדושת דמים נמי מיפסיל מדרבנן
בטבול יום מאי פרי' דלמא מדרבנן קאמר וכמו שהקשו התוס' התם למ"ד חולין ששעשו
על טהרת הקודש פקודש דמי ותירוץ התם לא שייך לענין קדושת דמים פמבואר שם
בדבריהם באור' ודבריהם פאן אינו מיושבין ונראה שיש קצת חסרון בדבריהם ועיקר
תירוץ הא דכלי אינו מקדש קודם קרימה בתנור וכמש"כ התם בשבעות ע"ש: שם
תוס' בד"ה גזרק דמן כו' חייבין עליהם משום פיגול כו' פי' על הפכשים וט"ס הוא וצריף
להיות על הלחם: עם בא"ד דהא אפי' לר"ע אין בהם.

גם זה ט"ס הוא דמאי אפי' דקאמרי דהא לר"א ודאי יש בהם מעילה פנין דאין זריקה
מועלת אלא צ"ל דאפי' לר"ע יש בהן מעילה וקושיתם הוא למ"ד במנחות דף מ"ז דשתי
הלחם שיצאו לפני זריקה ונזרק דמן של פכשים אין בלחם משום פיגול משום דלחם
לאו גופא דזבחה ולכ"ע אין זריקה מועלת וא"כ יש בהן מעילה וליכא לאוקמא ביניא
ודו"ק: שם גמרא הנהגה מאפר התפוח פליגי בה רב ור"י קודם תרומת הדשן כ"ע לא
פליגי דמועלין בו פי' פליגי לאחר תרומה רב אומר הרי נעשית מצותו ואין מועלין בו
ור' יוחנן אמר פנין דבעינן הוצאה לבית הדשן בבגדי פהונה עדיין בקדושתו קאי.

ומשמע דלא פליגי אלא משעה שנתרמה התרום' עד הוצאה אבל אחר שהוציאו ודאי אין
בו מעילה כדתנן במתני' מועלין בהם עד שתצא לבית הדשן. והא דאמרי' בכמה דוכתי
נהרי תרומת הדשן דנעשית מצותו ומועלין בו היינו דוקא בקומץ דתרום' דבו נאמר
ושמו שלא יפזר.

ולא הבנתי דברי הכ"מ ו"ל בפ"ב מה' מעילה שכתב דמש"ה פסק הרמב"ם ו"ל כר' יוחנן
דשמעתין משום דהכי אמרי' בכמה דוכתי דתרומת הדשן מועלין בו אף לאחר ששעשית
מצותו ולפי ה"ל אין ראיה משם דבתרומה לחוד הוא דאמרי' דמועלין אבל לא בכל

האפר פו נראה לפי פשט ההלכה: וראיתי שגזקו בזה הרמב"ם ו"ל והראב"ד ו"ל
לאחר הוצאה אם יש איסור בעלמא בדשן.

דעת הראב"ד ו"ל הוא דליכא איסורא פלל ובכלל הנשקפין דאפרן מותר הוא וכן משמע
בסוף תמורה דמוקי הא דתניא ואפר הקדש לעולם אסור היינו תרומת הדשן דכתיב
ושמו אבל שאר הדשן משמע דמותר ואפ"י איסורא בעלמא אין בו עיין בפ"ב מה' תמידים
ובסוף הלכות פסה"מ דמבואר פן בדברי הראב"ד ו"ל אבל דעת הרמב"ם ו"ל הוא דכל
הדשן לעולם אסור אף לאחר הוצאה דקרא דנשמו קאי אכל הדשן כמש"כ להדיא שם
בסוף פ"ב מה' תמידין וע"כ נ"ל דאין בו אלא איסור בעלמא אבל אין מועלין בו כדמוכח
ממתני' ולא הבנתי דברי הר"י קרקוס ו"ל שפתיב דהרמב"ם ו"ל למד פן מהא דאמר ר'
יוחנן דמועלין באפר שעל התפוח ור"י לא קאמר אלא קודם הוצאה בעוד שהוא על גבי
המזבח ומנח בתפוח ובסוף הלכות פסה"מ כתב הכ"מ ו"ל דמתרומת הדשן למדה
הרמב"ם ו"ל וגם זה אינו מוכן דהא בתרומה גם מעילה יש בה כמבואר בכמה דוכתי
ובכל הדשן ודאי אין בו מעילה וא"כ איסורא נמי לא שמעי' ומה שנגראה שם מלשונו
ו"ל דהראב"ד ו"ל משיג גם על דישון מזבח הפנימי והמנורה אינו מדקדק דהא משנה
מפנישת היא לקמן דלא נהנין ולא מועלין בדישון מזבח הפנימי והמנורה ובדברי
הרמב"ם ו"ל נראה עיקר בזה דמדישון המזבח והמנורה למד פן וכי היכי דאיכא איסורא
בהו אף לאחר שנעשה מצותן ה"נ בכל הדשן.

אלא דלא ידענא הא גופא מנ"ל דדישון מזבח והמנורה יצאו מפלל כל הנשקפים ועיין
מה שכ' בזה בסוף תמורה אלא דהא קשיא לי לדברי הרמב"ם ו"ל דקרא דנשמו קאי
אכל הדשן א"כ מנ"ל לחלק בין תרומה דמועלין לעולם ובין כל הדשן דאין בו מעילה
לאחר הוצאה הו אמת דלא מצאתי מבואר בדברי הרמב"ם ו"ל דין קומץ התרומה אם
מועלין בו לעולם מזה נראה קצת דלדעתו אין חילוק בין תרומה לכל הדשן והא דאמרי'
בכל דוכתי ונהרי תרומה דמועלין בו לאחר שנעשית מצותו קאי אכל הדשן דמועלין בו
גם אחר הרמה אבל א"א לומר פן חדא דא"כ לפה לי קרא דנשמו הא טעמ' דר' יוחנן
הוא משום דאפתי בעי הוצאה בבגדי פהונה.

ועוד דלר"י לא הוי בכלל נעשית מצותו פינון דצריכה הוצאה נאמאי אמרי' בכל דוכתי
דתרומת הדשן הוי דבר שנעשית מצותו ומועלין וע"כ קאי אתרומה לחוד ע"כ עדיין לא
נתברר לי דעתו של הרמב"ם ו"ל בזה: וראיתי במשנל"מ ו"ל שחקר אי הוצאת הדשן
עבודה דאורייתא אי לא והכריחו לזה משום דדעת רש"י הוא דלאו בכל יום הוי מוציאין
הדשן ומסוגין משמע דמה"ת גם בכל יום.

מדאמר ר' יוחנן דאפתי בקדושתה קאי מדבעי הוצאת אפר בבגדי פהונה ואי ליכא חיובא
להוציא את האפר א"כ איזה קדושה יש באפר אחר הרמתו ועוד משמע לי מסוגין
דהוצאת הדשן לאו עבודה היא מדקאמר רב הרי נעשית מצותה בהרמה ור"י נמי לא
קאמר אלא דאפתי צריף הוצאה בבגדי פהונה ואי נימא דמיקרייה עבודה א"כ מאי טעמ'
דרב דאמר דכבר נעשית מצותו ואין לומר דרב דס"ל כר"ל ביומא דאינו צריף פלל בגדי
פהונה דא"כ גם הרמה לאו עבודה הוא ואפ"י קודם הרמה לא ימעלו באפר אלא ודאי

פוליהו ס"ל דהרמה עבודה היא והוצאה לאו עבודה היא וכן הוא דעת הרמב"ם ו"ל שם בפ"ב מה' תמידין והמשנל"מ ו"ל תמה שם מאין יצא לו פן ולמש"כ ניקח.

ואין להקשות לר"ל תיקשי מתני' דמועלין באפר עד שתצא לבית הדשן אלמא דמועלין בו קודם הרמה ונהרמה חשיבא עבודה י"ל דתנאי פליגי בזה ואיפא למימר דמתני' אתיא כמ"ד דעבודה היא ועוד נראה דאפי' לאו עבודה היא מ"מ חשיב עדיין לא נעשית מצנתו פינן דמצנה לתרום וכן נראה דלא מסתבר לומר דר"ל ס"ל דלא פסתמא דמתני' ועיין בברה"ז ובצ"ק ו"ל מה שכ' בזה ואי"ה לקמן ותבאר עוד בזה ומה שיש לדבר בדברי התוס' ביומא דף נ"ט: ע"ב רש"י בד"ה אם פבר קרבה כו' ומביא בהן חטאת מעילה הוא ט"ס ונ"ל ומביא בהן חטאת אבל פירושו תמוה וכמש"כ התוס' דהא רבא מסיק לקמן דבנדע לו לאחר פפרה לכ"ע יפלו לנדבה ע"כ פירושו הם ו"ל אם פבר קרבה חטאתו היינו שלא הפריש את מעילתו עד אחר פפרה אבל נודע לו קודם פפרה ולכאורה לאו דוקא קאמרי לא הפריש קודם פפרה דה"ה אם הפריש קודם פפרה אלא שלא הוסיף אותן על דמי חטאתו ילכו לים המלח וכן פתב הרמב"ם ו"ל להדיא ולקמן נבאר עוד אי"ה: שם גמרא קרבנות ציבור לנדבת ציבור ופירש"י ו"ל לשופרות ולדבריו הפל הולך אל מקום אחד בין קרבנות יחיד בין קרבנות ציבור.

והרמב"ם ו"ל פתב של קרבנות ציבור אזלי ללישפה ופי' הכ"מ לשיירי לישפה ונהיה נראה לכאורה דללישפת הציבור קאמר להביא מהן קרבנות ציבור אבל לשון לנדבת ציבור לא משמע פן ומש"כ התוס' ו"ל פירוש אף אם מתו אותו הדור כו' לא הבנתי דמה ענין זה לכאן ונראה מדבריהם דלא גרסי לנדבת ציבור אלא קרבנות ציבור לציבור היינו להביא קרבנות ציבור ואפי' לאחר שקרבה הראשון' או לאחר מיתת הדור הראשון ואפשר לומר עוד דלאחר פפרה גם קרבנות ציבור יפלו לנדבה כמו אם נתפפרו באחרת דהאבונה תפול לנדבה ועיין בזה במשנה קמיינתא דשבועות גפי הא דמהו שיקרבו זה בזה ועיין בצ"ק ו"ל מה שפתב על דברי התוס' ו"ל: דף י ע"א תוס' בד"ה רישא ר"ש וסיפא רבנן ע"ש בדבריהם ו"ל.

ולא זכיתי להבין דבריהם בזה מתחלה ועד סוף חדא מה שדימו האי דינא לנתפפר באבונה דשאינה אבונה תמות אדרבא איפכא מסתברא והא לא דמיא אלא לנתפפר בשאינה אבונה ומש"כ דפלוגתא דרבנן ור"ש בהכי מיירי ליתא התם פן אלא דאם נאמר דזה דומה לנתפפר בשאינה אבונה א"כ מאי קאמר סיפא רבנן הא מסקינן בתמורה דאפילו רבנן מודו בנתפפר בשאינה אבונה דאבונה מתה בין לר' אבא ובין לרב הונא.

ע"כ נראה דהא לא דמיא כלל לאבונה דדוקא באבונה גמירי דלמיתה אזיל הואיל ונאבדה נדחית ומש"ה אם נתפפר בשאינה אבונה כ"ע מודו דאבונה מתה ורבי ס"ל אפילו נתפפר באבונה שאינה אבונה תמות דמפריש לאיבוד פאיבוד דמי אבל הכא לאו אבוד הוא ואפי' לר' לא גמירי כלל למיתה ולמה זה דומה למפריש לאחריות דלרבי נמי רועה ומש"ה לא מצינו לאוקמי הא דתנאי ילכו לים המלח אלא כר"ש דס"ל דאפי' הפריש לאחריות נמי תמות דכל חטאת שנתפפרו בעליה באחר מתה והכא נמי ילכו לים המלח: ומש"כ התוס' ו"ל דלהכי לא קאמר רבי היא משום דר"ש עדיפא מדרבי דאפילו נמצא האבונה קודם שהפריש השני' תמות הוא תמוה דלא מצינו זאת בשום מקום וכיון

דנמצאת קונדס הפרשת השנני אמאי תמות ועיין שם בתמורה דף ט"ו דאין מזה שום רמז ואולי נוסחא אחרת הנה להם בש"ס שם ומש"כ עוד בשם מהר"מ ז"ל דכרבי לא מצי לאוקמי משום דהא דאמר רבי תמות היינו היכא דבשעה שנמצא לא היו שתיקה ראויין להקרב אבל הלא פינו דקונדס הקרבה היו הדמים ראויין להוסיף על דמי חטאת מש"ה אפי לאחר הקרבה ג"כ יפלו לנדבה גם זה שמעתי ולא אבין דבהדיא משמע בתמורה דגם מעות שנמצאו אחר הפרשת מעות אחרים דדינו דמביא מאלו ומאלו חטאת ואם לא הביא אלא מאחת מהן השנני ילכו לים המלח אלמא דאפי' היכא דשניהם היו ראויין קונדס הקרבה לאחר שנתכפר באחד מהן השנני ילכו לים המלח והעיקר נראה כמש"כ: והרמב"ם ז"ל כתב בהלכותיו בפ"ד מה' מעילה אם קרבה חטאת ילכו לים המלח ותמהו עליו נושאי פלו ז"ל דהא אבני מוקי לה פ"ר ש' אבל לרבנו בכל גוונא יפלו לנדבה ומירץ הר"י קורקוס ז"ל דסמך אהא דרבא דאמר אם נודע לו אחר שקרב חטאתו יפלו לנדבה ודחוק לומר דרבא אליבא דר"ש קאמר דהא לא קי"ל כר"ש וקצת סעד לסברתו מהא דמשמע בתמורה דף כ"ג דלר"ש לא אשקחון נדבה אלא במפריש שני ציבורי מעות לאחריות ועיין שם בדברי הר"י קורקוס שביאר יותר בדברי טעם ושנייכא בפלוגתא דר' אבא ורב הונא ע"ש ובזה יש לישוב קצת פי' ש"י ז"ל שפי' לעיל אם פבר קרבה חטאתו היינו שנודע לו לאחר פפרה והוא דלא פברא וכמשה"ק התוס' ז"ל ולפי הנ"ל ניחא דדבריו לעיל הם אליבא דאבני דמוקי לה כר"ש ואליביה דר"ש אפי' נודע אחר פפרה ילכו לים המלח ועדיין צ"ע: ויש להסתפק בענין זה אם הפריש מעות לחטאתו ולא הביא חטאת אלא במקצתן מותר המעות מה דינו ובתמורה אמרי' דבחד סינדרא פשיטא דיפול לנדבה אפי' לר"ש וא"כ מ"ש ממעילה זו שראויה היתה להתוסף לדמי חטאת ולא הביא אלא במקצתן מאי טעמא ילכו לים המלח ומה שחילקו התוס' ז"ל בין שני ציבורי מעות להדי דהכא היינו משום דהכא היו עומדים להוסיף על דמי חטאת ובשני ציבורים לא הנה דעתו אלא להביא חטאת מא' מהם אפתי בחד סינדרא מאי איכא למימר דהא התם גמי כל הדמים היו עומדים לחטאת והוא לא הביא אלא במקצתן ופשיטא ליה להש"ס יותר בהא דיפלו לנדבה מבשני ציבורים ויש לחלק ודו"ק: שם גמרא אמר רבא הפל מודים הנהגה מבשר קדשי הקדשים שנשטמא או מאימורי קדשים קלים לאחר שהעלן דפטור ופירשו רש"י ותוס' ז"ל דהפל מודים קאי אפלוגתא דרב ור' יוחנן בנהגה באפר תפוח ואמר רבא דבאלו מודים דאין בהם מעילה דכבר נעשית מצותן והקשו התוס' ז"ל האי בשר קדשי קדשים דאיטמי אימת אי קונדס זריקה אמאי אין בו מעילה והא גבי יוצא קאמר ר"א דמועלין בו נאפי' ר"ע לא פליג אלא לאחר זריקה דס"ל דזריקה מועלת ליוצא אבל קונדס זריקה מודה דמועלין וה"ה נשטמא ומירצו דמייירי שנשטמא אחר זריקה וכבר תמה ע"ז הבה"ז ז"ל הא תנינו להדיא בתנאי דריש מכילתין איזהו שהיתה לה שעת היתר שלנה או שנשטמא ומאי קאמר ס"ד הואיל ואית בה מצות שריפה לכהנים פינו דכבר יצתה מידי מעילה ע"י זריקה ופשיטא דאין בה מעילה עוד פינו דממונא דכהן הוא: והגיה הברה"ז ז"ל בתירוץ דהציץ מרצה וכדתניא בתוספתא וגם זה צ"ע דהא פבר כתבתי לעיל דזה תליא בפלוגתא דציץ אי מרצה על אכילות וא"כ מאי פריף הש"ס פשיטא ועוד דמתני' דריש מכילתין משמע דוקא נשטמא אחר שהיתה לה שעת היתר

לפניהם הוא דאין מוועלין ביה אַבל נטמא קונדן זריקה מוועלין אפוי לאחר זריקה ומה שהקשו לאשמועינן יוצא ע"כ פנונתם ליצא פולו דאי יצא מקצתו היינו דר"ע וביצא פולו הא אמרי לעיל דגם לר"ע מוועלין בו: ולענין אימורי קדשים קלים שהעלו למזבח שיטתם ז"ל הוא דאין מוועלין בהם מיד אחר שהעלו דכבר נעשית מצותן ואע"ג דלענין קדשי קדשים תנו דמוועלין בהם עד שתצא לבית הדשן כתבו לחלק בין קדשי קדשים לקדשים קלים מקרא או מסברא מקרא משום דעיקר טעמא דמוועלין עד שתצא לבית הדשן הוא משום דאפתי לא נעשית מצותו דצריף הרמה או הוצאה לבית הדשן בבגדי כהונה וזה לא נאמר אלא בעולה וקדשי קדשים דדמיא לעולה אכל לא בקדשים קלים ואני לא אבין אטו אימורי קדשים קלים אינו בכלל הרמה והוצאת הדשן ונראה דכל העולין למזבח הם בכלל המצוה הזאת ועוד דלפי זה מאי פריף פשיטא הא טובא אשמענו דאין בהם מצות הרמה והוצא' והסברא שכתב ג"כ אין לה הכרח וממ"נ אם גם אימורי קדשים קלים הם בכלל הרמ' א"כ אפתי לא נעשית מצותה ומי הוציאן מידי מעילה ואי לא בעי הרמה א"כ היינו הך שכתבו מקרא ומה שהקשו מקטורת לאחר שתעלה תמרת נראה דאין פאן קושיא דדוקא בעולין ע"ג המזבח הוא דבעינו הרמה והוצא' אכל בקטורת עיקר מצותה הוא ההקטרה לבד ולאחר שתעלה תמרתו נגמרה מצותו: והיותר קשה לי על דברייהם ז"ל דבזבחים דף פ"ה ע"ב משמע להדיא דמוועלין באימורי קדשים קלים אפילו לאחר העלאה דאמרי התם אימורין שהעלו לפני זריקה אין מוועלין בהם עד שיזרק הדם משמע דמשזרק יש בהם מעילה גם לאחר העלאה וכן משמע התם מדמיבעי לי לר"י אי הוי לחמו של מזבח לענין מעילה ג"כ כמו לענין ירידה דלא ירדו ואי נימא דלאחר העלאה אין בהם מעילה א"כ ממ"נ אין בהם מעילה דאם הם לחמו של מזבח לכל מילי הרי פבר נעשית מצותן ונגמרה העלאה ועיין רש"י ז"ל שכתב דבעינו דוקא משלה בהן האור: ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דהוא מפרש בטעמא אחרניא דהוא ז"ל כתב בפ"ג מה' מעיל' נהנה לפני זריקה מבשר קדשי קדשים שנטמא ולפ"ז נראה דלא קאי אפלוגמא דרב ור"י בנהנה מאפר תפוח דמה ענין זה לזה אלא קאי אפלוגמא דרב ולוי וקאמר דאם נהנה לפני זריק' מבשר שנטמא לכ"ע פטור ממעיל' והא דמשמע במתני' קמייתא דמוועלין בבשר שנספסל היינו מעיל' מדרבנן וכמבואר בדבריו ז"ל שם בהאי פירקא גופא אלא דגם לפי זה קשה מאי קמ"ל דהפל מודים.

ולשון פטור ג"כ לא שייך בזה פינון דתנו לה במתני' קמייתא לחיובא ועוד דמאי פריף פשיטא מאי קמפסיד פינון דנהנה קונדן זריק' וגם למה ליה לשנויי מ"ד פינון דאיכא מצות שריף' לפניהם תיפוק ליה דקונדן זריק' הוא ואפתי לא נעשית מצותו וע"כ צריף לומר דקאי אפלוגמא דרב ור"י אמר דכל שטעון עוד איזה מצוה עדיין בקדושת' קאי אע"ג דלאו עבודה גמורה הוא כמו הוצאת הדשן להכי קאמר דבבשר שנטמא כ"ע מודים דיצא מקדושתו אפילו קונדן זריק' מה"ת וקמ"ל אע"ג דעדיין טעון שריף' נהנה אמינא דעדיין לא נעשית מצותו קמ"ל דאין זה עיקר מצותו וכבר יצא מקדושת' אחר שנטמא ועדיין אין הדברים ברורים.

ובדין השני באימורי קדשים קלים נמי לא מפרש כפי' התוס' דהוא ז"ל פסק להדיא דמוועלין בהן עד שתצא לבית הדשן והא דקאמר רבא הנהנה מאימורי קדשים קלים לאחר שהעלו פי' הוא ז"ל דנקט הכי לרבותא דאפי' לאחר שהעלו פטור וכמבואר

בדבריו שם אלא דצ"ע במאי קמיירי אי בשהעלן קונדם זריקה הא פבר פתב להאי דינא בפ"ב שם דאין מועלין קונדם זריק' אפי' אחר העלאה למזבח וכדאמרין בנבחים דף פ"ה וע"כ צ"ל דהאי דינא דאמר' נמי מיירי בנטמא והיינו רבותא דהעלן אע"פ שקלטון המזבח אפ"ה פטור ממעיל' ובזה ג"כ צ"ל דמדאורייתא קאמר דפטור אבל מדרבנן ודאי מועלין בכל אלו דאם עלו לא ירדו והיינו דקאמר דסד"א דמזנה להפוד בצנינא ועדיין בקדושתו קאי דטעם הרמה והוצאה ודאי לא שייך בקדשים פסולים ועדיין צ"ע גדול בהלק' זו ותמיהני על הכ"מ ו"ל שלא העיר כלל בזה כי דברי הרמב"ם ו"ל בזה סתומים וסתומים הם: הדרן עלך פרק טטאת העוף ולד טטאת פרק שלישי משנה שעברה שנתה ונמצאת בעל מום אם משכיפרו בעלים תמות.

הנה רש"י ו"ל פאן ובתמורה פירש דמתני' אתיא רבנן דרבי דס"ל נמצאת תמימה קונדם כפרה תרעה ואפ"ה פאן פיון דנמצאת בע"מ או שעברה שנתה תמות והתוס' ו"ל פאן ובתמורה הקשו ע"ז דאדרבא ריבוי הריעותות גורמות רעה ולא מיתה ובתמורה הקשו עוד הא לר"א דאמר דאפילו רבנן מודו היכא דנתפפר בשאינה אבודה דאבודה תמות א"כ ה"א לכ"ע תמות אפילו אם נמצאת תמימה פיון דנתפפר בשאינה אבודה והתוי"ט ו"ל הקשה על דברי התוס' דמאי אריא לר' אבא הא לרב הונא נמי דאמר אם משך אחת מהן מדעתו והקריבה השניה תמות לכ"ע ג"כ תיקשי דהא מתני' ע"כ מיירי במשך דאם נמלך היו אומרין לו התפפר באבודה ושאינה אבודה תרעה דעשו תקנה בקדשים ואני מסתפק בזה לא מיבעי בעברה שנתה דודאי לא היו אומרין לו להמתין עד שתומם ויביא בדמי' אחרת להתפפר בה אלא אפילו בנמצאת בע"מ ג"כ אפשר לא עשו תקנה בזה פיון דאינה ראוי' לכפרה ודוקא היכא דשתייהם תמימות וראויות לפפר' בזה עשו תקנה ומש"ה הקשו התוס' מר' אבא דאמר דמודו רבנן בנתפפר בשאינה אבודה כי ה"א דהאבוד' תמות וגם רב הונא מודה ליה בהא ע"כ פירשו התוס' ו"ל פאן ובתמורה דלרבנותא נקט עברה שנתה או נמצאת בע"מ בהדי אבודה דאע"ג דיש בה הרבה ריעותות אפ"ה מיתה אם נמצאת לאחר כפרה וכן משמע מדברי הרמב"ם ו"ל בפ"י מה' פסולי המוקדשין שכתב נמצאת לאחר כפרה אפי' עברה שנתה תמות אלמא דדעתו פדעת התוס' ו"ל דרבנותא הוא בריבוי ריעותות ואפ"ה אזלא למיתה וכן כתב הלח"מ ו"ל שם אלא דקשה לי על דבריו ו"ל דהא בכה"ג דנתפפר בשאינה אבודה האבודה תמות לכ"ע וגם רב הונא מודה בזה לר' אבא אלא דהוא מחמיר עוד דמושך מאיליו איזו מהן ונתפפר בה השני' תמות וא"כ מאי אירי' נמצאת לאחר כפרה אפי' נמצאת קונדם כפרה תמות.

ועוד קשיא לי מה שכ' כל טטאת שנמצאת קונדם כפרה אינה מיתה אלא יפלו דמיה לנדבה וה"ד אי בנמלך הא אמרי' ליה לך התפפר באבודה ואי במשך מדעתו בכל גוונא תמות וצ"ע וכבר הארכתי בזה בתמורה שם בתכלית הביאור.

והא דאמר' במנחות פרק התודה הפריש טטאת ואבדה והפריש אחרת תחתייה ונאבדה והפריש אחרת תחתייה ונמצאו כולן ונתפפר בראשונה השני' תמות ושלישית תרעה הא דשניה תמות אין צריך לאוקמא כרבי דוקא אלא אפי' רבנן אתיא וקרב הונא דאמר אם משך מאיליו השני' תמות איזה שתהיה או אפשר פיון דגם השני' נאבדה א"כ הרי הם כשניהם אבודים ולכ"ע תמות השני' אלא דאפתי צ"ל דקרב הונא אתיא מהא דאמר' ו

התם נתפפר בשגיה שתיהם זמותו הראשון' והשלישית ואמאי השלישית תמות הא לאו אבודה היא אלא ע"כ צ"ל דמיירי במשך וכרב הונא וגם בזה נתבאר יותר בתמורה שם: תוס' בד"ה ולד חטאת כו' וא"ת א"כ היכי משפחת לה חמש חטאות מתות ולר"ש ניקא ע"ש בדבריהם ועפ"ז אפשר לומר דהא דפשיטא לן אליבא דר"ש דחטאת שכיפרו בעלי' תמות אפי' בהפריש לאחריות ולא מצינו זאת מפני' לר"ש דאמר הכי.

ועיין בתוס' פ"ק מי שהיה טמא ולפי דבריהם ז"ל ניקא דע"כ ר"ש דקאמר בתמורה דחמש חטאות הלכתא גמירי לה וחשיב שם עברה שנתה וכיפרו בעלי' בתרתי א"כ ע"כ צ"ל דכיפרו בעלי' אפי' בלא אבודה תמות דאי באבודה דוקא א"כ היינו עברה שנתה לר"ל אלא דאפתי קשה עברה שנתה אמאי חשיב לה באפי נפשה פנין דבעינו עמה כיפרו בעלי' באחרת וי"ל דהכי גמירי הלכתא דריעותא דעברה שנתה אינו מגרע פח המיתה אבל דוחק הוא זה דא"כ אמאי לא חשיב נמי נמצאת בע"מ ועוד בכל הסוגיא בתמורה דף ט"ז דפליגי ר"ל ור' נתן אי ארבע גמירי למיתה או חדא לחוד ופרי' התם למ"ד חדא גמירי לה וליחזי בהי גמירי והשתא אי נימא דר"ש מודה לר"ל בעברה שנתה א"כ פשיטא דבהני דליתניהו בצבור גמירי לה דאי בעברה שנתה וכיפרו בעלי' פנין דחדא גמירי למיתה ממילא איך נמי למיתה אזלא כגון אם עברה שנתה גמירי למיתה והינו ע"י אבודה ונתפפרו באחרת א"כ ש"מ דכיפרו בעלי' לחוד נמי תמות אלא העיקר נראה דלר"ש עברה שנתה לחוד תמות ור"ל לא אמר אלא אליבא דרבנן וכ"כ התוס' בשם הרמב"ם ז"ל סוף פ"ק מי שהיה טמא והשתא צ"ל דלרבנן לית להו מנינא דחטאות המתות.

והא דאמרי' וארבע גמירי לה או חדא גמירי לה זה קאי אליבא דר"ש אבל לרבנן ג' גמירי לה לרעה ונחת למיתה ואפשר דכל הנה ג' דרעה פולן נאמרו בהנה דליתניהו בצבור ולהכי לא ילפי מזה דאין חטאת ציבור מזה משום דאין דנין אפשר משאי אפשר אלא דלפ"ז תיקשי לדידן דס"ל כרבנן דר"ש דלית להו מנינא דה' חטאות א"כ אמאי פסק כר"ש בהא דאין חטאת ציבור מזה הא לדידן תיקשי וכי דנין אפשר משאי אפשר וכבר הארכתי בזה בתמורה שם וגם במס' נזיר בחידושינו שם: דף יא משנה המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין מפני שראויין להביא פולן שלמים ופירש"י ז"ל דבכל מנה ומנה מצינו למימר זה הפריש לשלמים ומ"מ אפי' נהנה בכולן ג"כ אין מועלין בהן פנין דלא נתברר איזהו מהן שלמים ואיזהו מהן חטאת ועולה.

והתוס' פתבו לפרש כפשוטו דאם ירצה יביא בכלן שלמים ודבריהם מבוארים בנזיר דמיירי הכא דאמר סתמא אלו לנזירותי והברירה ביזו להביא בכלן שלמים ולדבריהם ז"ל משמע דאם אמר אלו לקרבנות נזירות דצריך להביא מהן גם חטאת ועולה אם נהנה מכולן שפיר מועלין בהם וכן כתב התו"ט במתני' אלא דמה שכ' פן בדעת רש"י ז"ל מלשון רש"י ז"ל לא משמע פן וכמש"כ.

ומהא דאמרי' בבריי'תא בנזיר אלו לחטאתי והשאר לנזירותי מועלין בכלן מוכח פשיטת התוס' ז"ל ולא פשיטת רש"י ז"ל דהא התם ג"כ לא נתברר איזהו עולה ואיזהו שלמים ועיין שם בתוס' בנזיר בחי' שם ומדברי התוס' נראה דאם אמר סתם אלו לנזירותי יכול להביא לכתחלה פולן שלמים וא"כ יפה הקשה המשנל"מ בהלכות איסורי מזבח מאי

פּרִיף ר"ל וְלִיְתֵנִי נָמִי כו' הוֹאִיל וְיָכוֹל לְהִבְיָא תוֹרִים שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַן הָא אִיפָא אִיסוּרָא לְהַקְדִּישׁ מְחֻסָּר זְמַן וְאוֹלֵי יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין בְּהֵמָה לְעוֹף לְעִנְיָן אִיסוּר לְהַקְדִּישׁ וְהַתּוֹס' בַּד"ה מִפְּנֵי שֶׁהֵם כּו' כְּתָבוּ דְבַנְי יוֹנָה שְׁעָבַר זְמַן כְּדֵי נְסָבָא מְשׁוּם דְלֵהָא וְדָאֵי לֹא חִיִּישִׁינוּ שְׂיָבִיא דְבַר שְׂאִינוּ רָאוּי כִּינּוּ דְלֹא יֵצֵא יָדֵי נְדָרוֹ בְּזֵה אֲבָל לְתוֹרִים שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַן שְׁפִיר חִיִּישִׁינוּ כִּינּוּ דְכָשְׂרִים לְכַשְׂיִגְדְלוֹ מְדַבְרִיהֶם ו"ל נָמִי נִרְאָה דְיָכוֹל לְהַקְדִּישׁ תּוֹרִין שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַן וְאִין פָּאן אִיסוּר דְמְחֻסָּר זְמַן וּק"ל: תּוֹס' בַּד"ה אֲמַרְהָ תּוֹרָה כּו'.

וּא"כ לִית לָן לְמִימַר דְלֹא מוֹעֲלִין כַּצ"ל: תּוֹס' בַּד"ה אִין לֵה דְבַר שְׁנַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ וּא"ת כּו'. וְלֹא הִבְנֵיתִי קוֹשְׁיָתֶם ו"ל דַּע"כ סְמִיךְ אֵהָא דְתְרוּמַת הַדְּשָׁן וְעַגְלָה עֲרוּפָה הָיִי ב' כְּתוּבִים וְאִין מְלַמְדִין וּמִיעוּטָא הָיִי דְחוּץ מִשְׁנֵי אֵלוֹ אִין מוֹעֲלִין לְאַחַר שְׁנַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ וְשְׁפִיר מְקַשְׁיָנוּ לְפָנֵי כְּפָרָה כְּלֹאֲחַר כְּפָרָה דְגַם קוֹדֵם שְׁנַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ אִין מוֹעֲלִין בּוֹ וְהִיָּינוּ דְחִידֵשׁ הַמְתָּרֵץ וְכִי יֵשׁ לֵה דְבַר שְׁנַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ וּמוֹעֲלִין בּוֹ דַּע"כ הַמְקַשֵּׁן נָמִי יַדַּע זֹאת מְסַבְרָא דְלֹאֲחַר מְצַנְתוֹ אִין מוֹעֲלִין מְדִילֵיף ר' יוֹחָנָן לְפָנֵי כְּפָרָה מְלֹאֲחַר כְּפָרָה אֲלֵא דְפִרְיָהּ אִימָא דְהַקְשִׁישָׁא אִיפְכָא לְגִלוּי דְגַם לְאַחַר כְּפָרָה מוֹעֲלִין כִּינּוּ דְבַתְרַנּוּיָיהוּ מְסַבְרָא קִים לָן דְלִפְנֵי כְּפָרָה יֵשׁ בּוֹ מְעִילָה וְלֹאֲחַר כְּפָרָה אִין בּוֹ מְעִילָה וּמְהַקְשִׁישָׁא יְלִפְנֵי דְלִפְנֵי כְּפָרָה וְלֹאֲחַר כְּפָרָה שׁוּיָן הֵם וּמִנ"ל דְלִקְוֹלָא דְלֵמָא לְחוּמְרָא וַע"ז מְשַׁנֵּי וְכִי יֵשׁ לֵה דְבַר כּו' דְהָא אִימְעִיט בְּעֻלְמָא מְשַׁנֵּי כְּתוּבִים דְאִין לֵה דְבַר שְׁנַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ וּמוֹעֲלִין בּוֹ וּמִש"ה לִיפָא לְאוּקְמֵי הַקְשִׁישָׁא לְחוּמְרָא וַע"כ לְקוֹלָא מְקַשְׁיָנוּ וּק"ל: שְׁם גְמָרָא וְהָרִי תְרוּמַת הַדְּשָׁן דְנַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ וּמוֹעֲלִין בּוֹ כּו'.

כְּבָר כְּתַבְתִּי לְעִיל בְּשִׁמְעַתָּא דְנִהְיָה מְאָפֵר תְּפִיחַ דְמְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל מְשַׁמַּע דְלִיפָא מְעִילָה בַּפ"ע בְּתְרוּמַת הַדְּשָׁן. וְשֵׁם כְּתַבְתִּי מַה שְׁיֵשׁ לְדַקְדַּק בְּדַבְרֵי ו"ל וְרֵאִיתִי בְּתוֹס' בְּיוֹמָא דַּף ג' ט' שְׁכַתְבוּ ג"כ דְהָא דְאָמְרֵי הֵכָא דְמוֹעֲלִין בְּתְרוּמַת הַדְּשָׁן לֹא דוֹקָא הוּא אֲלֵא אִיסוּרָא בְּעֻלְמָא הוּא דְאִיפָא מְקָרָא דוֹשְׁמוֹ אֲבָל מְעִילָה לִיפָא דְכָבַר נַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ וּלְפ"ז הָא דְפִרְיָהּ הֵכָא וְהָרִי תְרוּמַת הַדְּשָׁן לֹא לְאוּקְמֵי הָא דְפִרְכֵינוּ וְאִימָא מַה לְפָנֵי כְּפָרָה כּו' דְהָא בְּתְרוּמַת הַדְּשָׁן ג"כ אִין מוֹעֲלִין בּוֹ אֲלֵא דְפִרְיָהּ לְעִנְיָן אִיסוּר הַנְּאָה גִימָא דְהַקְשִׁישָׁא אֲתִי לְגִלוּי דְלֹאֲחַר כְּפָרָה נָמִי אִיסוּר בְּהַנְּאָה מַה"ת כְּמוֹ תְרוּמַת הַדְּשָׁן וּפְשֻׁט הַסּוּגְיָא לֹא מְשַׁמַּע כֵּן.

וְעוֹד דְמִנ"ל דְבָדֵם לִיפָא אִיסוּרָא דְאוּרְיָתָא. דְהָא אִין מוֹעֲלִין קְתָנִי וְאֲדַרְבָּא נְקִיִּים הַהִיקֵשׁ בֵּין לְקוֹלָא בֵּין לְחוּמְרָא דְלֹאֲחַר כְּפָרָה נָמִי אִיסוּר בְּהַנְּאָה מַה"ת כְּמוֹ לְפָנֵי כְּפָרָה לְקוֹלָא דְלִפְנֵי כְּפָרָה נָמִי אִין מוֹעֲלִין כְּמוֹ לְאַחַר כְּפָרָה וְכֵן מְצִינוּ בְּקַדְשִׁים קָלִים דְתַנּוּ גַבְיָיהוּ לֹא נִהְיָוּ וְלֹא מוֹעֲלִין וְאִיסוּר הַנְּאָה מַה"ת הוּא כַּמִּש"כ הַתּוֹס' בְּתְמוּרָה דַּף ג' וְכַתְבוּ הֵתֵם דְהִכִּי אָמְרֵי בְּמְעִילָה דַּף ז' וְאִנִּי לֹא מְצַאֲתִי בְּזֵה שְׁם שׁוּם מְשַׁמְעוֹת לְדַבְרִים אֵלוֹ.

וְעוֹד קוֹשְׂיָא לִילְדַבְרֵיהֶם מְהָא דְאָמְרֵי בְּפִסְחִים דַּף כ"ז רִיחַ לְאַחַר שְׁתַּעֲלָה תְמַרְתוֹ אִין בּוֹ מְעִילָה מְשׁוּם דְנַעֲשִׂית מְצַנְתוֹ. וְפִרְיָהּ וְהָרִי תְרוּמַת הַדְּשָׁן כּו' וּמֵאֵי קוֹשְׂיָא לְדַבְרֵיהֶּ ו"ל דְלֵמָא בְּרִיחַ נָמִי אִיפָא אִיסוּרָא גַם לְאַחַר שְׁתַּעֲלָה תְמַרְתוֹ וְכַדְדִּיקִינוּ הֵתֵם אֲקוּל וּמְרָאָה: וּבְאוֹתוֹ עִנְיָן רֵאִיתִי דְבַר תִּימָא בְּתוּי"ט בְּיוֹמָא שְׁם שְׁכ' דְהָא דְמוֹעֲלִין בְּרִיחַ קוֹדֵם שְׁתַּעֲלָה תְמַרְתוֹ אִינָה אֲלֵא מְדַרְבְּנָן מְשׁוּם דְאִין בְּהַ מְשַׁשׁ וּבְכַפְסָחִים שְׁם מְשַׁמַּע בְּהַדְּאֵי דְמוֹעֲלִין בְּרִיחַ וְחָשִׁיב יֵשׁ בּוֹ מְשַׁשׁ ע"ש.

עכ"פ מסוגיא דפסחים משמע דתרומת הדשן יש בו מעילה ומה שכ' התוס' שם דה"נ בעגלה ערופה ליפא אלא איסור בעלמא נראה לי לומר דהכי קאמרינו אין לה דבר שנעשית מצנתו וישאר בקדושתו הראשון' שהיה קודם שנעשית מצנתו וכל א' לפי ענינו דבר שיש בו מעילה לא יהיה בו מעילה אחרת ודבר שאין בו אלא איסורא בעלמא אחר שנעשית מצנתו פקע איסורו ממנו ובזה יתישב לי הא דאמרי' דתרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובים הבאים כא' ופריה הניחא למ"ד ונהיחם שם מלמד שטעון גניזה אלא למ"ד ראויין הן לכהן הדיוט מאי איפא למימר.

ולכאורה מאי קושיא הא גם הוא מודה דיש בהם מעילה ואסור להשתמש בהן חול רק כהן הדיוט מותר לעבוד בהן וזה מותר מן הדין דאין זה מועיל בהקדש ומאן דאסר אינו אלא משום דכתיב ונהיחם שם מלמד שטעונין גניזה הרי דלמ"ד דאינו טעונין גניזה ג"כ אפתי יש בהם מעילה גם לאחר שנעשית מצנתו ולמש"כ א"ש דלר' דוסא עכ"פ אחר שנעשית מצנתו יצאו מקדושתו הראשון' אשר הוקדשו לכה"ג ומה שמועילין בהן אחר כן אין זה מחמת קדושה הראשון' אבל למ"ד שטעונין גניזה שפיר שמעינו דבקדושתן' קאי גם לאחר שנעשית מצנתו והוי ב' כתובים.

והנה בהא דמשמע פאן דאי לאו קרא דנהיחם שם מסברא הנה לן למימר דכהן הדיוט מותר להשתמש בהם י"ל מה שהקשו התוס' ז"ל ביומא על הא דפריה הניחא למ"ד שני כתובים הבאים פאחד אין מלמדים אלא למ"ד מלמדין מאי איפא למימר ואמאי לא משני דהוא ס"ל כמ"ד בגדי כה"ג טעונין גניזה והוי שלשה כתובים ועוד דהא ר' יהוד' הוא דקאמר ב' כתובים מלמדים ואיהו הוא בר פלוגתא דר' דוסא דאמר דכהן הדיוט מותר להשתמש בהן מילכש ור' יהוד' דריש ילבש לרבות את השחקים ולפי ה"ל ניחא דאע"ג דר' יהוד' לא דריש ילבש כר' דוסא אפ"ה אפשר דס"ל הכי מסברא דאין לה דבר שנעשית מצנתו ובקדושתו קאי: אבל קשה לי מהא דקאמר רבי התם על דברי ר' דוסא שתי תשובות בדבר כו'.

ועוד דבר שנשתמש בהן קדושה חמור' ישתמש קדושה קלה משמע דמסברא פשיטא לי' דכהן הדיוט אסור להשתמש בהן והכא משמע איפכא משום דהוי דבר שנעשית מצנתו ע"כ צ"ל דלמ"ד שטעונין גניזה א"כ הוי נעשית מצנתו דאין ראויין עוד לשום עבודה ואפ"ה אסורין בהנאה ולדידן' הוי שפיר שני כתובים אבל למ"ד כהן הדיוט מותר להשתמש בהם א"כ עדיין לא נעשית מצנתו כלל וליכא ב' כתובים.

שוב ראיתי ביומא שכ' רש"י ז"ל אהא דפריה אלא למ"ד ראויין הן לכהן הדיוט ובגדי כהן הדיוט אין בהם מעילה כדאיתא בקדושין פרק האיש מקדש וכן כתב רש"י ז"ל הכא בשמעתי וקשה לי על פירושו חזא דהא דאין מועילין בבגדי כהונה לאו משום דאין בהם מעילה אלא דלא ניתנה תורה למלאכי השרת אבל לאחר שפלו יש בהן מעילה.

ועוד הא ר' יהוד' ס"ל בקדושין דמועילין בבגדי כהונה וא"כ מאי פריה אלא למ"ד מלמדין מאי איפא למימר הא לר"י יש בהן מעילה גם לאחר שנעשית מצנתו ע"כ נראה כמו שכתבתי. ובאותו ענין ראיתי לכתוב פאן מה שצריף לי עיון בדברי הרמב"ם ז"ל בהאי דינא דלפום ריהטא משמע מסוגיא דיומא דלא אסרה תורה לכהן הדיוט להשתמש בבגדי כהן גדול אלא בבגדי לכו' שנשתמש בהן ביוה"כ דכתיב בהו ונהיחם שם אבל ארבע

בגדים שנסתמש בהן כה"ג בשאר ימות השנה מותרים הם לכהן הדיוט וכן משמע מהא דפריה רבי על ר' דוסא דדריש ילבש ללמד שפכהו הדיוט מותר להשתמש בבגדי כה"ג ביוה"כ הא אבנטו של כה"ג ביוה"כ לא זהו אבנטו של פהו הדיוט ואמאי לא דריש קרא דילבש אבגדי כה"ג של כל ימות השנה דשוין הם באבנט אלא ש"מ דלזה לא צריה קרא ולכ"ע מותרים הם לכהן הדיוט ודוקא לשל יוה"כ הוא דצריה קרא משום דכתיב בהו והניחם שם וא"כ הא דכתב הרמב"ם ו"ל בפ"ח מה' פלי המקדש דבגדי כה"ג טעונין גניזה מנ"ל פיון דקרא דוהניחם שם לא קאי אלא אבגדי לבן של יוה"כ ומנ"ל לחלק בין בגדי כה"ג לכה"ד בכל ימות השנה ועיין במשנל"מ פ"ה מה' מעילה שכ' דדעת הרמב"ם ו"ל דכל בגדי פהונה דין אחד להם ולמה שכ' א"א לומר פן וגם מדבריו ו"ל בפ"ח מה' פלי המקדש משמע שהוא עצמו חוזר בו ממה שהקשה על הריטב"א ו"ל דס"ל דבגדי פהונה קדושת דמים יש להן א"כ בגדי כה"ג אמאי יגנזו לאחר שבלו יפדו אותם ואי נימא דכל בגדי כה"ג בכלל והניחם שם הם אין פאן קושיא אלא ודאי קרא דוהניחם שם לא נאמר אלא בבגדי לבן של יוה"כ וכן משמע מפירכא אחריתא דר' בגדים שנסתמש בהם קדושה חמורה ישתמש בהן קדושה קלה והיינו דוקא בבגדי לבן שעובד בהן לפני ולפנים אבל לא של כל ימות השנה ואפשר לומר דמהאי טעמא כל בגדי כה"ג חשובין נשתמש בהן קדושה חמורה דיש עבודות שנעשית דוקא בכה"ג ולא בכהן הדיוט ומש"ה אסור לעשות בבגדי כה"ג איזה מצוה אחרת וקרא דוהניחם שם איצטריה לבגדי לבן שלא ישתמש בהן ביוה"כ אחר והדברים חתומים עד עמוד הפהו לאורים ותומים ועדיין צ"ע יותר בזה במקומות הלכה זו: תוס' בד"ה אין לה דבר שנעשית מצותו כו'.

עיין בתוס' בזבחים ובפסחים שכתב דדשו המזבח אין מועלין בו עד אחר הרמה והוא נגד הש"ס דלעיל במכילתין וכבר כתבו התוס' ביומא דזה אינו: ע"ב גמרא משום דהוי תרומת הדשו ואיברי שער המשתלח שני כתובים כו'.

הנה דבר זה לא נאמר בשאר מקומות כ"א בשמעתי ולמה שכ' לעיל דגם לאחר שנעשית מצותו אפשר שיהיה בו אסור בעלמא א"כ אין ראי' מאיברי שער המשתלח דלית בהו אלא אסורא בעלמא ונלפינו לה מגזירה אבל אין בהו מעילה וכי תימא עגלה ערופה נמי אין בה מעילה אלא אסורא בעלמא כבר כתבתי דעגלה ערופה שאני דמתחלה נמי אין בה מעילה: וראיתי בתוספת ישנים ביומא שכ' דהא דאמרי' הכא עגלה ערופה ותרומת הדשו הוי ב' כתובים היינו למ"ד עגלה ערופה מחיים נאסרה אבל למ"ד לאחר עריפה לא שייך לומר דלאחר מצנתה אסורה פיון דעיקר אסורא הוא לאחר עריפתה ולפ"ז יש להקשות לרבא דס"ל איברי שער המשתלח מותרין ועגלה ערופה ס"ל דנאסרת לאחר עריפה וא"כ מנ"ל למ"ד ב' כתובים מלמדין דבדם אין בו מעילה פיון דתו ליכא תרי מיעוטי וי"ל דהא דאמרי' בקדושין דתנאי פליגי בזה וס"ל למ"ד ב' כתובים מלמדין כמ"ד מחיים נאסרה או יאמר דלר' יהוד' הוי פטר חמור ג' כתובים דהוא אסור לאחר עריפה אלא דלפ"ז אמאי איצטריה הש"ס למימר בבכורות אליבא דר' יהוד' דאיצטריה גז"ש דעריפה עריפה אע"ג דאסור מחיים משום דהוי אמינא דעריפה במקום פדיה קנימא ואמאי לא קאמר משום דנעשית מצנתו וצ"ל דפטר חמור לא שייך בכלל זה דנעשית מצנתו משום דכלל זה אינו אלא בקדושים ועגלה ערופה פפרה כתיב בה פקדשים וכן כתבו בתוס' ישנים אהא דלא חשיב ציפרי מצורע השחטה דאסורה לעולם ועיין בזה

בתוס' סוף תמורה מה שכ' לענן הא דנשׁרפין אפרן מותר ומה שכ' שם בחדושי ודו"ק: ודרה אגב יש לדקדק בסוגיא דבכורות היכי ילפינו מגזרה שנה דעריפה דפטר חמור אסור לאחר עריפה הא כתיב הכא הערופה לזו ולא לאחרת ועוד אמאי לא קאמר התם דר' יהוד' מחיים נמי יליף לאסור פטר חמור מעגלה ערופה לפי מה שכתבו דר"י ס"ל דעגלה ערופה מחיים נאסרה ודברים אלו אין ענינם פאן ואין להאריה: שם גמרא לימא מתני' דלא כר"א ב"ר צדוק ומשני אפי' תימא ר"א דאי קלט.

ופירש"י ז"ל דקלט מן האויר וכתבו התוס' דבכה"ג אין מצותה בשריפה ולא ידענא טעמא מאי ומה שכ' רש"י ז"ל דקרקע השית מקדש לי"ג"כ לא הבנתי דמנ"ל הא פיון דמקרא דבוקדש ילפינו דמצנתו בשריפה א"כ בכל גוונא מצנתו בשריפה ונראה דעיקר בזה גירסת הש"ס בסופה לימא דלא כר"א דאמר דשריפתו בקדושה אלמא דבקדושתו קאי וימעלו בו ומשני אין לה דבר שנעשית מצנתו כו' דמידי מעילה פבר יצתה וכן הביא רש"י ז"ל גירסא זו אלא דמשמע מלשוננו קצת דהשריפה אינו מחוייב אלא אם רצה לשוןרפו ולא משמע פן אלא מצנה לשרפו מה"ת ואפ"ה אין מועלין בו כמו בפשר שנטמא לעיל דאע"ג דטעון שריפה אין מועלין בו.

וסייעתא מפאן למה שכ' לעיל דגם לאחר שנעשית מצנתו איסורא איכא ואין זה נגד הפלל כל דבר שנעשית מצנתו אין מועלין בו ולפ"ז לא מוכח נמי מקרא דנשמו דמועלין בדשון דדלמא לא אשמעינו קרא אלא דאסור הוא אבל לא למעילה כמו הכא בנסכים ואיכא דאמרי לימא מתני' ר"א דס"ל דשיתין לא היו חלולין עד התהום ומשני אפי' תימא רבנן דאי קלט פן הוא הגירסא שם בסופה וכן נכון: שם משנה דישון מזבח הפנימי והמנורה לא נהגין ולא מועלין ובגמ' בשלמא כו'.

פירש"י ז"ל להוא צ"ע מאוד ומה שפי' לענן מקדיש דישון בתחלה היינו שמונח אצל החיצון אין דברים אלו מוכנים דאטו משום תערוכות ימעלו בכולו: וראיתי בתוס' יומא שם שהאריכו בזה בשם ריב"א ז"ל בפירושא דהאי שמעטא ותוכן דבריו ז"ל פן הוא דהא דתנינן לא נהגין הוא מה"ת פדאיתא בירושלמי ובתרומת הדשון ג"כ ליכא אלא איסורא בעלמא ונהכי פריה בשלמא מזבח החיצון נאמר בו ושמו אלא דישון מזבח הפנימי והמנורה מנ"ל ומשני מאל מקום הדשון ואיתקיש דישון מזבח הפנימי והמנורה לתרומת הדשון דאית בהו איסור מה"ת והרבה יש לדקדק בזה הפירוש חזא פיון דהמקשה לא ידע עדיין מקרא דאל מקום הדשון א"כ מנ"ל דלא נהגין מה"ת קאמר דלמא מדרבנן קאמר דהא בירושלמי נמי לא איפשיטא דאסור בהנאה מה"ת אלא מקרא דאל מקום הדשון.

והיותר תימה פיון דלדברי הריב"א ז"ל כל הדשנים שוין לאיסורא וא"כ הא דאמרי' בפסחים ובכריתות דריח לאחר שתעלה תמרתו אין בו מעילה היינו דאין בו מעילה לשלם קרן וחון מש אכל אסור הוא בהנאה מה"ת וכן כתבו התוס' שם ומאי פריה התם הרי תרומת הדשון דנעשית מצנתו ומועלין בו הא בדישון המנורה נמי איכא איסורא אלא נדאי נראה דהא דילפינו בירושלמי מאל מקום הדשון לאסור בהנאה לאו מדאיתקיש לתרומת הדשון אלא מדקבע לו התורה מקום ממילא שמעינו דמן הנקברים הם ואסורין

בהנאה ובפירושו של סגניא דשמעתין נראה עיקר כפי' האחרון של התוס' ו"ל דעל קביעות מקום קבועי הש"ס: שם גמרא המקדיש דישון בתחלה מועלין בו.

וכפי' התוס' ו"ל דמייירי בדשן אחר שנתרמה וע"כ היינו בדשן שנשאר אחר התרומה בדשן התרומה עצמה הא בלא"ה מועלין בה וכן פתבו התוס' ביומא אבל גם זה לא הבנתי דלמי יש פח להקדיש זה הדשן כיון דאין לאדם זכות בו.

ומה שפי' הרע"ב ו"ל דמייירי באומר דמי דשן זה עלי ולהכי מעל משום דחסרין וא"א לשער דמיו כמה הי' שנה מעילה כזו לא שמעתי מעולם כיון דהדשן עצמו אינו קדוש וכן תנינא בהדיא בברייתא בערכין דמי שור זה עלי אין מועלין בו כיון דאין עליו לא קדושת הגוף ולא קדושת דמים ואמאי לא נימא דימעול כיון דאפחתי מפספין ע"י מעילתו ולא יהי' נישום כ"כ כמו מעיקרא אלא נדאי אין בזה משום מעילה כיון דאין בעצמו שום קדושה וע"כ צריכין אנו לקבל פי' התוס' ביומא דבאפר פירתו קאמר וכן פתב התוי"ט ו"ל בדעת הרמב"ם ו"ל או אפשר לפרש המקדיש דישון בתחלה היינו שהקדיש בתחלת הקדשו של הקרבן גם הדשן ושוב אינו יוצא מידי הקדש גם לאחר שנעשה מצותו ומועלין בו השי"ת יודיע לנו תעלומות חכמה: דף יב גמרא הואיל ואין לעורף פדיון כו'.

יש להבין בזה וכי הא דמועלין במקוסר זמן הוא משום דיש לו פדיון ואמאי לא ימעלו משום שקדוש קדושת הגוף וחזי לאחר זמן והוי קדשי ה' וכן עושה תמורה משום האי טעמא וגם בתורין שלא הגיע זמנו אמאי אין מועלין דע"כ חניל עלנייהו קדושת הגוף מדקאמר דאלקבא דר"ש בל"ת הם אם שחטן בחוץ.

ועוד דאם אינה חלה עליהם אלא קדושת דמים הנה להם פדיון כמו שכ' התוס' בפרק המנחות והסוכים דאם לא הוקדשו מתחלה אלא קדושת דמים יש להם פדיון אלא נדאי קדושת הגוף נחית עליהם כיון דחזי לכשיגדלו ואמאי אין מועלין בהן: והרמב"ם ו"ל פתב דדמי לתטאות המתות ולא הבנתי דהדברים ק"ו מה כל אלו הרועות דלא חזינו לגובנייהו לקרבן אלא עד שישתאבו ויפדו ואפ"ה מועלין בהם כ"ש תורים שלא הגיע זמנו דהם עצמן ראויין לאחר זמן ועומדים להקריב דמועלין בהן.

וע"כ צריך לומר דלרבנן בעינן דוקא או שיהי' עליהם קדושת הגוף או קדושת דמים מיד והיינו טעמא דבכל הני דרועות או מקוסר זמן דבהמה דחזי השתא לקדושת דמים עכ"פ אם יפול בו מום מש"ה מועלין בהם אבל תורין שלא הגיע זמנו נהי דקדשי מ"מ כיון דע"י מום אין נפדין ולקדושת הגוף ג"כ לא חזי השתא מש"ה אין מועלין בהן ואפשר לומר דבזה פליגי ר"ש ורבנן דלר"ש הא דמועלין בתרוננייהו בתורים שלא הגיע זמנו ובמקוסר זמן היינו משום דחזו לאחר זמן וכמו שאמר לענין שחוטין חוץ כל הראוי לבא לאחר זמן כו'.

ורבנן לית להו האי סברא דראויין לאחר זמן והא דמועלין במקוסר זמן הוא משום דחזי לאלתר לקדושת דמים לפדות ע"י מום ויש לישב בזה מה שדקדקו התוס' ו"ל דאמאי לא קאמר נמי לר"ש טעמא משום דדמי למקוסר זמן דהיינו הך ועי' בתמורה דף י"ט ע"ב גבי פלוגתא דר"ש ורבנן במפריש נקבה לאשם ובמה שפכתתי שם ודו"ק: שם

גמרא אמר עולא קדשים שמתו יצאו מידי מעילה ד"ת אמר לי רב חסדא וכי קדושה שבהו להיכן הלכה א"ל מודינא לה כו'.

פירש"י ז"ל בזה הוא בדרה א' עם פירוש הראשון של התוס' ז"ל דרב חסדא פריה עלי וכי קדושה שבהם להיכן הלכה ועולא השיב לו ממתני' דבני יונה שעבר זמנו דתנו לא נהניו ולא מועלינו ונימא נמי קדושה שבהו להיכן הלכה וכתבו התוס' ז"ל דמייגרי אף בשהקדושה קודם שעבר זמנו.

ולענד"נ דלא מייגרי אלא בשהקדושה קודם שעבר זמנו. דאי הקדושה לאחר שעבר זמנו לא הוי חזיל עליהו אלא קדושת דמים לר"ש ויש להם פדיון לשיטת התוס' ואמאי קאמר ר"ש דאין מועלינו אלא ע"כ מייגרי בהקדושת קודם שעבר זמנו ואמאי לא נימא קדושה שבהו להיכן הלכה א"ל מודינא לה כו' ופ"י התוס' ז"ל דרב חסדא הוא דהדר בי' ואמר דמודינא דאין בו מעלה אלא מדרבנן פדמוכח מבני יונה שעבר זמנו ומה שאין מעילה אפי' מדרבנן בבני יונה שעבר זמנו הוא משום דדמין לחטאות המתות וכדאמרי' בריש מקילתין ואמר רב חסדא דקשיא לי מי איכא מידי דמעיקרא לית בי' מעילה ולסוף אית בי' מעילה ואתורים שלא הגיע זמנו קשיא לי דמשמע דלאחר זמן יש בהו מעילה ואמאי פניו דמעיקרא לית בהו מעילה לבסוף נמי לא ימעלו בהם וכבר כתבתי הקדושה מהתוס' ז"ל על פירוש זה דמה ענין קושיא זו להא דעולא.

ועוד דאין פאן קושיא דלמה לא ימעלו בהו לאחר שהגיע זמנו פניו דחל עליהו קדושת הגוף וראויין להקרבה ומה שאין בהו מעילה מעיקרא הוא מפני שאין ראויין אז לקרבן וגם אין עומדין לפדיון: ופ"י התוס' ז"ל פ"י אחר דרב חסדא מפרש קושיתו דפריה עלי דעולא דאמר דמעילה דרבנן איכא אפי' בקדשים קלים שמתו וכי קדושה שבהו להיכן הלכה וכיון דבקדושה הראשון' לא הנהו בהו מעילה א"כ לאחר שמתו ג"כ לא יהנהו בהו מעילה ופ"י זה ג"כ קשה מאוד דמנ"ל לרב חסדא דעולא קאמר אפי' קדשים קלים דהא לא אמר עולא אלא דיצאו מידי מעילה אלמא דמייגרי בקדשי קדשים שהנהו בהו מעילה מחיים ועוד דמהיכא תיתי למיגזר בקדשים קלים מעילה לאחר מיתה פניו דאפי' מחיים אין בהם מעילה דטעמא דמועלין לאחר מיתה מדרבנן הוא משום גזירה דמחיים לא בדילי מיגרי'.

ולשון הגמרא וכי קדושה שבהו להיכן הלכה ג"כ דחוק הוא מאוד לפי זה דמשמע דלחומר קאמר וכדאשכחן לרב חסדא נמי בשבועות דף י"א דפריה לעולא וכי קדושה שבהו להיכן הלכה ולחומר ע"ש ואפשר לי שב רב חסדא בתחל' פריה עליה דעולא מתרונניהו וכי קדושה שבהו להיכן הלכה ומ"ש לאחר מיתה אין בהם מעילה בקדשי קדשים וכן מה שמשמע מדברי דרב חסדא קלים ג"כ יש מעילה מדרבנן ג"כ קשיא לי למה אמה מסלק בין לאחר מיתה למחיים ובין בקדשי קדשים קלים צריכין להיות שוין מחיים ולאחר מיתה.

והשיב רבה ממתני' דבני יונה שעבר זמנו וחסר בו רב חסדא מקושיתו אקדשי קדשים אבל חזר ופ"י לו קושיתו בקדשים קלים מי איכא מידי דמעיקרא לית בו מעילה ולבסוף יש בו מעילה ומ"מ לא נתישבה דעתה בפ"י הלכה זו וסתומה ועלומה היא ממני בעוונותי השי"ת יאיר עיני.

ועיין בתוספתא פ"ק דקתני התם חטאת שמתה מעצמה ועולה שמתה מעצמה אין מועלין בה. וצ"ל דמדאורייתא קאמר דאין מועלין בו.

ובאותו ענין ראיתי במשנל"מ ו"ל בפ"ג מהל' מעילה שהביא דברי הירושלמי פ'ק חלק דפליגי ר"י ור"ל לענין קדשי עיר הנודחת אי מועלין בהם ר' יוחנן אמר מועלין בו ור"ל אמר אין מועלין בו ובירושלמי הגירסא איפכא ר"י אמר אין מועלין בו כו'.

ונראה דבכוננה כתב המשל"מ איפכא דהכי משמע התם מהא דפריה ליה ר"י לר"ל א"כ ליתני שש חטאות המתות ואי ר' יוחנן קאמר דמועלין היכי מצי למיתני בהדי חטאות המתות דאין מועלין וכן פתב הפני משה שם ומ"מ נראה לי דר' יוחנן לא קאמר אלא דמועלין בהו מדרבנן אבל מדאורייתא אין בהם מעילה דלאו קדשי ה' נינהו פיון דלא חזי להקרבה לא הו ולא דמיהו.

ומה שאמרו שם בירושלמי בטעמא דר"ל דמ"ד מועלין בו כו' צ"ע. דזבח גופא לכאורה אין בו מעילה פיון דזבח רשעים תועבה ולא קדשי ה' הם ולא הבנתי זאת אלא להערה בפעלמא.

וצריך לעיין יותר בזה ובסוף סנהדרין דאמרי' שללה ולא שלל שמים. ואי כל שפסול להקרבה הוא ונדמיו אין בו מעילה א"כ לאו שלל שמים הוא ואין פאן מקומו ועיין בפ' הרע"ב ו"ל מה שכ' לחלק בין מחוסר זמן לתורין שלא הגיע זמנו ולא הבנתי דבריו ו"ל ומה שפתבתי נראה נכון: דף יב ע"ב משנה חלב המוקדשין וביצי תורין לא נהנין ולא מועלין.

התוס' ו"ל האריכו בזה ולקמן במשנה דנלד מעושרת והעולה מדברייהם ו"ל דבביצי תורים ליכא איסורא דאורייתא ובחלב איכא איסורא דאורייתא או מהא דילפינו לקמן אמו אמו מבכור או ממה שזאמר בפסולי המוקדשין בשר ולא חלב וכמו שהאריכו בזה לקמן.

ולענ"ד לא הו צריכין לכל זה כי בלא"ה ודאי איכא איסורא דאורייתא בחלב ובביצים מהא דאמרי' בפ'ק העור והרנטב דהקדש משקין היוצאין מהן כמותן וחלב הני כמו ציר ורנטב וציר של קדשי מזבח ונדאי אסור בהנאה וכמה שכ' התוס' ו"ל שם בהעור והרנטב משום דילפינו חטא חטא מתרומה ואין לומר דשאני חלב דחידוש הוא דהא פ'ר גלי רחמנא דחלב טמאה אסור וה"ה ביצים של הקדש אסורים מטעם זה.

וכתבו התוס' ו"ל לקמן טעמא דמועלין בחלב חמורה בקדושת ב'ק הבית הוא משום דהקדש גם החלב. ולפ"ז לא יקדש אלא החלב שהי' בשעוה שהקדיש אבל לא החלב ש'בא לאחר מפאן ולפי מה שכ' ליתא דבקדשים היוצא מהן כמותן בין בקדושת מזבח בין בקדושת ב'ק הבית.

ע"כ בקדושת ב'ק הבית מועלין בחלב ובביצים משום דגם הם חזיין לב'ק הבית אבל בקדושת מזבח אף דהם כמותן ואסורין בהנאה מ"מ אין בהם מעילה פיון דמתקיימא בלא חלב לאו גופא דזבחה הוא ולא מקרו קדשי ה' לענין מעילה אבל המקיז דם אע"ג דהדם נמי לא חזי לשום דבר מ"מ פיון דגופא דזבחה הוא מועלין בו פיון דעיקר הזבח

בר מעילה הוא וכי היכי דמועלין בשופר של עולה אף שנתלש מחיים וכמו שפי' רש"י ז"ל בר"ה.

וכתבו התוס' בסוף ד"ה חלב המקודשין וראני' מדאמר בר"ה כו' אלקא דבשופר של שלמים איפא איסורא ומ"מ ליפא מעילה דלאו קדשי ה' הם. וראייתם בזה לא הבנתי דלמה הביאו ראיה מזה אי לומר דמצינו איסור ואין בו מעילה פשיטא דבשלמים ליפא מעילה ואי פנונתם להביא ראיה דאיפא איסורא בשופר של שלמים הא אפי' מעילה יש בו בשופר של עולה והיינו משום דגופא דזיבחה הוא ולא בעינן דוקא שיהא החיות תלוי בו וכבר דברנו מזה בתמורה דף ל"ב ע"ש: והנה מסוגיא דר"ה משמע דבשלמים איפא איסורא דאורייתא ליהנות בהם מדלא יצא בתקיעת בשופר של שלמים.

אבל לפי מה שכ' הרמב"ם ז"ל דבקול אין בו מעילה מה"ת ואפ"ה לא יצא בו אי לאו דמצות לאו ליהנות ניתנו וכמו שכ' הלח"מ ז"ל שם בה' שופר א"כ אפ"ש לומר דליפא בשלמים אלא איסור דרבנן ואפ"ה לא יצא בו.

אבל קשה הא דאמר רב יהוד' שם דבשל עולה יצא משום דנפיק לחולין ע"י מעילה ואם ליפא אלא איסור דרבנן בהנאת הקול אמאי נפיק לחולין ועיין מה שכ' הלח"מ ז"ל בזה ודוחק ומה שכ' בדברי הרמב"ם ז"ל דלהכי איצטריו' לטעמא דמצות לאו ליהנות ניתנו משום דכל דתיקון רבנן פיעו דאורייתא תיקון ג"ז אינו מוכרח.

ע"כ נראה דנודאי לרב יהוד' דאמר מצות ליהנות ניתנו איפא בתקיעת שופר של עולה מעילה מה"ת דכיון דיוצא בו ידי חובתו הנאה גמורה היא ומש"ה בשופר של עולה יצא דיצא לחולין ע"י מעילה ובשופר של שלמים לא יצא ורבא אמר דבשל שלמים נמי יצא דאין זה הנאה ואלבי' באמת אינו יוצא לחולין גם אם תקע בשופר של עולה אלא דאפתי איפא הנאה שנהנה מן הקול ע"ז כתב הרמב"ם ז"ל דקול אין בו משום מעילה וכ"ת למה ליה האי טעמא דקול אין בו משום מעיל' לענין שופר של עולה הא אפי' יש בו מעיל' יצא משום דנפיק לחולין יש לומר דמשום מזיד כתב פן דלא נפיק לחולין ע"י מזיד ועוד דאפי' נפיק לחולין פי תקע באיסורא קתקע פדאמרי' התם בר"ה ועכ"פ משמע דבשלמים איפא איסור הנאה מה"ת וכן משמע בפסחים פ"ק כל שעה דמוקי לה בעצי שלמים וכן מוכח לקמן דגמר אמו אמו מבכור ואפי' החלב אסור בקדשים קלים.

אבל צ"ע מהיכא ילפינן להאי איסורא דמקרא דאוכל לפני זריקה לא שמעינן אלא אכילה ומלקות נמי איפא אבל הנאה לא שמענו. והתוס' בריש תמורה כ' דבקדשי עו"ג נמי איפא איסורא דאורייתא כמו בקדשים קלים.

והרמב"ם ז"ל כתב בהדיא בקדשי עו"ג דלא נהנין מדברי סופרים ואולי מהא דילפינן לקמן אמו אמו שמעינן דקדשים קלים אסורין בהנאה ועדיין צ"ע: ובאותו ענין יש לי להעיר בדברי הר"ן ז"ל שכתב לענין מודר הנאה מחבירו דמותר לתקוע לו שופר משום דמצות לאו ליהנות ניתנו היינו דוקא אם תוקע לו מעצמו אבל אם אמר תקע לי אסור דשליחותי' קעביד פדאמרי' בגדרים אי פהגי שלוחי דידן אסור להקריב קרבנותיו במודר הנאה וכן לענין תרומה אמרי' התם אי לדעתו דבעה"ב שליחותי' קעביד וכן פסק הרמ"א ז"ל בסי' תקפ"ט.

והקשה בשעה"מ בה' שופר מהא דפליגי הפוסקים לענין הא דמלמדו מדרש אם אמר לו למדני דהרא"ש ז"ל פתב דאפ"ה מותר ולא שניף בנה שליחותי קעביד פינו דאין צריף הקא דעת ושליחות.

והרמב"ן ז"ל פתב דה"נ אמרי שליחותי קעביד וכן מבואר בי"ד השני דיעות. והקא גבי תקיעת שופר ג"כ בהאי פלוגתא תליא ואמאי פתב הרמ"א ז"ל בפשיטות פהר"ן ז"ל דע"י שליחות אסור לתקוע לו.

ולי נראה דבתקיעת שופר ג"כ בעינן דעת ושליחות דהא אינו מוציא עד שיכונן שומע ומשמיע והוי דוקא דקרבו למ"ד שלוחי דידן ובמצות ונדאי שלוחו הוא: ועוד הנה נראה לי דע"כ לא אמרי דשליחותי קעביד היינו היכא דהשלים עושה מעשה המוטלת עליו לעשות כמו הקרבת הקרבן או תקיעת שופר דהמשלם הוא המחנניב בדבר וכשהשלים עושה בשליחותי הכי הוא מהנהו וע"כ אסור לעשות שליח לתרום או להקריב קרבנותיו אע"פ דבגוף המעשה אינו מהנהו דמצוה קעביד מ"מ בשליחותי אסור אבל לענין למדו מדרש אין עושה לו מעשה שמוטלת עליו ואין השליחות מועיל פלום אבל הרמ"א ז"ל פתב בי"ד סי' רכ"א דה"ה לכל דבר מצוה: והקשה עוד בשע"ה המ לרב יהוד' דס"ל דמצות ליהנות ניתנו א"כ אמאי מלמדו מדרש.

ותי משום דדעת הנודר לא הנה לאסור דברים פאלו ולפ"ז אפי' לעשותו שליח מותר וא"כ הא דבעי למיפשט אי פהני שלוחי דידן אי שלוחי דרחמנא מהא דמקריב עליו קיני זבין דלמא שאני התם דלא נדר אדעתא דהכי ועוד דא"כ אפי' מקרא למדנו פינו דלא נדר אדעתא דהכי ודברים אלו אין ענינם לכאן ע"כ קצתתי: שם תוס' בד"ה כל הראוי למזבח כו'.

שקרי הקרב והכרעים לא היו רוחצים אלא באמת המים וכן פתב הרשב"א ז"ל בב"ב ומשמע מדברייהם דאם היו רוחצים במים אלו היו חשובים ראויים למזבח. ולא הבנתי דהיכן מצינו שיהיו המים מוקדשים לקדושת מזבח שיהיה שניף בהם מעילה ולא מצינו הקדש בזה וק"ל: דף יג משנה אבל הקדיש בור ונתמלא מים מועליו בהן ולא במה שבתוכן.

וכתבו התוס' ז"ל דחצר הקדש אינו קונה משום דאין יד להקדש. והקשה התוי"ט ז"ל דהא חצר לא גרע משליחות ושליחות מצינו בהקדש כדאמרי בקדושין ובגדרים הני פהני שלוחי דרחמנא.

ותמה עליו בצ"ק הא פתבו התוס' דמיבעי לן אי שלוחי דרחמנא לחוד הם או גם שלוחי דידן. ולא הבנתי תמיהתו דא"כ ליפשוט בעינן ממתניתין.

ועוד דהתוי"ט ז"ל פתב זאת לסמך בעלמא דאיכא שליחות בהקדש ובלא"ה נראה דיכול אדם לזכות מן ההפקר בשביל הקדש וזכיה מטעם שליחות הוא וכן פתב הר"ן ז"ל בגדרים דף ל"ד אלא דצ"ע מנא ילפינן דין שליחות בהקדש ומהא דאדם זוכה מן ההפקר להקדש אין ראיה כ"כ די"ל דההקדש הוא מצד זכותו וכן מהני פהני אין ראיה דונדאי היכא דעבדיה רחמנא שלוחא פשיטא דיש לו שליחות אבל לזכות להקדש מאיליו מדין

שליחות מנ"ל דלמא לא ניתא לי לר' חמנא בשליחותו ודווקא באדם הוא דאמרי דכל שזכות הוא לו מסתמא ניתא ליה אבל לא בשליחותיה דר' חמנא וצ"ע.

ויש להסתפק בבור ונתמלא מים אי איסורא נמי ליכא במים הללו או איסורא עכ"פ איכא דומיא דשדה ונתמלאה עשבים דלת"ק נמי איכא איסורא כדאמרי בפסחים פ"ק מקום שנהגו וילקמן יתבאר א"ה: שם רבי יוסי אומר מועלין בגידולין וכן פסק הרמב"ם ו"ל ועיין בכ"מ ובבה"ז מה שכ' בטעמו ובתו"ט העיר ע"ז מהא דאמרי בפסחים שם גבי אנשי יריחו דהיו מתירין גמזיות של הקדש משום דס"ל אין מועלין בגידולין ור' בון ס"ל נהי דמעילה ליכא איסורא מיהא איכא משמע דכ"ע ס"ל דאין מעילה בגידולין.

ולדידי לא תיקשי דהתם ר"י קאמר להך מלתא דמיחו ולא מיחו תנן ור"י ס"ל דאין מעילה בגידולין כדאיתא בב"ב פ"ק המוכר את הבית ומש"ה קאמר הש"ס דאפילו למ"ד אין מועלין בגידולין איסורא מיהא איכא.

ועוד נראה דלא מצי הש"ס למימר דרבנן ס"ל דמועלין בגידולין דאטו משום דאנשי יריחו נהגו כר' יהוד' ע"ז יאמר פי עשו שלא ברצון חכמים או שימחו בידם חכמים להכי איצטריך למימר דלכ"ע איסורא מיהא איכא ושא לא כדן עשו אנשי יריחו אבל להלכה שפיר קיי"ל דמועלין בגידולין: ונראה דהאי איסורא אינו אלא מד"ס דאם הנה בהם איסור תורה אמאי אין מועלין בהם כיון דהקדש הוא מה"ת וכן משמע מהא דאנשי יריחו דלדידהו ס"ל דאפ"י איסורא ליכא בגידולין ואי איסורא דאורייתא איכא לרבנן בזה איך היו טועין אנשי יריחו להתיר לכתחלה ומוכח מזה דגידולין אלו לא דמי לחלב וביצים דלכ"ע אית בהו איסורא דאורייתא כמה שכ' לעיל וזה דלא כמה שכ' התו"ט ו"ל דהא דתנינן לעיל הקדש חמורה מועלין בה ובחלקה דאתי דווקא כמ"ד מועלין בגידולין ולמה שכ' זה אינו אלא הכי הוא עיקרון של דברים דבקדשי מזבח יש דברים שאסורין מה"ת אבל אין בהן מעילה מפני דלאו קדשי ה' הם כמו חלב וביצים דלאו גופה ממש הם ובקדשי בידם הבית כל מידי דאית בי' איסורא דאורייתא יש בה מעילה ג"כ ומש"ה בחלב חמורה מועלין לכ"ע ומה שכ' עוד סיוע לדברי הרמב"ם ו"ל ממשנה גדרים דגידולי קונם ג"כ לא הבנתי וכבר הארכתי בדינים אלו שם בחי' לגדרים: שם תוס' בד"ה ואחרים מתנדבים פן שהיו מתנין שלא יקדש החלב ולא ידעתי מה מועיל תנאי בזה הא הוי מתנה ע"מ שכ' בתורה והעיקר כפי' השני של התוס' ו"ל וכן פי' הרמב"ם ו"ל: תוס' בד"ה אתיא יא כו' אמו אמו מבור.

והקשו התוס' ו"ל למה לי גז"ש דהחלב אסור תיפוק לי' מהא דדרשינן גבי פסולי המוקדשין בשר ולא חלב ורצו לתרץ דאיצטריך לאסור החלב בהנאה דמכשר ולא חלב לא שמעינן אלא איסור אכילה וכתבו לדחות האי תירוץ מחולין פ"ק השוחט ולא ידעתי למה לא הביאו מבכורות דף ו' ע"ב דאיתמר שם בהדיא דחלב פסולי המוקדשין אסור אפ"י בהנאה.

וי"ל דע"כ לא אמרי התם דחלב אסור בהנאה אלא למאי דבעי למימר דחלב דעלמא אסור באכיל' וא"כ ע"כ בשר ולא חלב אתי לאיסור הנאה אבל למסקנא אין בה אלא איסור אכילה אלא דאפתי הוי מצי הש"ס למידק מדאיצטריך גז"ש לאסור החלב בהנאה ש"מ דחלב דעלמא מותר גם באכילה דאי אסור באכילה א"כ למה לי גז"ש הא בלא"ה

ידעינן דחלב פסולי המוקדשין אסור אפי' בהנאה פינו דחלב דעלמא ג"כ אסור באכילה וילקמן יתבאר עוד בזה: שם בא"ד לכו נראה למורי שיחיה כו' תדע מדאיצטריף למיכתב לא תגזו כו'.

והקשה המשנל"מ ז"ל הא דאיצטריף לא תגזו למילקי עלה דהא דתנינן הגוזז והעובד בפסולי המוקדשין סופג את הארבעים היינו משום דאהדרין קרא לאיסורא קמא וקושיא גדולה היא.

ונראה דע"כ איצטריף לומר פסברת התוס' ז"ל דמקרא דבשר ולא חלב לא הוי שמעינן שום איסורא אי לאו דילפינן אמו אמו וכו' תנזח ולא גיזה ג"כ לא הוי דרשינן אי לאו דכתב רחמנא לא תגזו דאי נימא דמתנזח ולא גיזה נפקא לן איסור גיזה ממשמעותא ומבשר שמעינן לאיסור החלב והוי כמו שנאמר בפירוש ולא חלב או לאסור הגיזה בפסולי המוקדשין א"כ מנ"ל למימר דאהדרין לאיסורא קמא דלמא אין פאן אלא איסור שנאמר בהו אלא ע"כ צ"ל דמשמעותא דתנזח או ואכלת בשר לא הוי שמעינן איסור בגיזה וחלב אלא פינו דנאסר החלב והגיזה קודם פדיון וכשהותר בקרא דתנזח ואכלת בשר לא הותר אלא זביחה ולא גיזה ובשר ולא חלב וגיזה וחלב באיסורא קמא קאי פינו דלא הותרו ולא איצטריף לן למימר הכא אהדרין לאיסורא קמא אלא עדיף יותר דלא הותר פלל וכדקאי קאי ומש"ה סופג את הארבעים.

ובזה יש לישב מה שהקשו התוס' ז"ל בבכורות ובע"ג אהנה דס"ל דאין לוקין אטעם פעיקר משום דאין בו אלא עשה דתעבירו באש ואמאי לא נימא דאהדרין לאיסורא קמא ולפי וזה שכ' נחא דהכא דווקא אמרי' הכי דלא הותר אלא זביחה ואכילת בשר אבל גיזה כדקאי קאי אבל התם דהאיסור נאמר בפירוש דתעבירו באש משמע הגעלה או ליבון אין לנו אלא עשה דתעבירו באש ומנ"ל לאהדרין לאיסורא קמא וכן מה שהקשו התוס' ז"ל בביצה דף י"ב אמאי אין לוקין על גדרים ונדבות ב"ט לב"ה דילפינן לה מלקם ולא לגבוה ולא אמרי' אהדרין לאיסורא קמא ולפי הנ"ל ג"כ מיושב דהתם לכם מיותר לאסור לגבוה אין לנו אלא האי איסורא לבד וצ"ע בזה בדברי התוס' בכמה דוכתי: שם בא"ד הקשו והא אין דנין אפשר משאי אפשר.

ותירצו פינו דהך גז"ש דאמו אמו לא נמסרה אלא לענין הנקה ע"כ ילפינן מהדדי ולא משמע פן בכמה דוכתי ואפי' בהיקש אין דנין אפשר משאי אפשר ועיין בתוס' במנחות דף פ"ב ע"ב.

עכ"פ לא נחא להו להתוס' בשיטה זו דמייירי בנולד חולין ע"כ פירשו בענין אחר דמתני' בנולדות קדשים מייירי ואפ"ה אסורין לינק מאמן קדשים וע"ז בעי מנא הני מילי הא פתיב והיה ז' ימים תחת אמו משמע דמותר לינק מאמו.

ומשני דילפינן מבכור דתחת אמו לאו דוקא פי היכי דבבכור לאו דוקא דהא הקדש פפור מן הבכורה עיין בדבריהם ז"ל. ומדבריהם נראה דעיקר הקושיא מנא הני מילי הוא מדכתוב תחת אמו אבל אי לא הוי פתיב תחת אמו מסברא הוי ידעינן דהנולד אסור לינק ולא ידענא אמאי פינו דהנולד נמי קדוש למה נאסר לינק מן הקדשים וי"ל פינו דהחלב

מפח קדושת מנצח קאתי אסור להאכילו אפי' לכהמת הקדש וא"כ אם הקדיש חלב מתחלה על מנת פו להניק לנולדי קדשים מותר להניקו פינו דלנה הקדיש החלב.

ובזה מיושב השגת הראב"ד ז"ל שהשיג על הרמב"ם ז"ל שכ' ואחרים מתנדבים פו שאומרים חלב בהמה זו החולין יהיה הקדש לנולדות קדשים שינקוהו. ותמה הראב"ד ז"ל אם אמר יהיה הקדש מה מועיל ולפי הנ"ל ניחא דשפיר יכול להקדיש פגון זה לצורף ונולדי קדשים ועיין בכ"מ ז"ל דאסמכיה לפלוגתא דר"י ור"מ אם בגמר דבריו אדם נתפס ואין צורף ולשון מתנדבים משמע לי' להרמב"ם ז"ל דמתנדבין להקדיש החלב לצורף הולדות דאל"ה לא שינוף לשון נדבה.

ובאמת מבואר בתוספתא פפירושם האחרון דאפי' ונולדי הקדש לא יינק מן ההקדש והכי תניא התם לענין פרה שדשה בכרשיני הקדש דאפי' הקדיש הפרה והפרישינו והעמיר אין אומרים תאכל פרה את הכרשינין אלא אחרים מתנדבין לה והיינו דכל שהקדיש סתם הרי הוא קדוש לכדק הבית ואסור להאכיל אפי' לכהמת הקדש אם לא שהקדיש מתחלה לקף פמו שכ' הרמב"ם ז"ל ובפני' המשנה פתב הרמב"ם ז"ל דאיסור הנקה הוא משום דתניא לגינה ועבודה.

ובזה נמי יתישב השגת הראב"ד ז"ל דהיכא דלא הקדיש אלא החלב לא שינוף חשש עבודה אבל מלשונו ז"ל בחיבורו משמע דמתמת איסור הנאת החלב הוא דאסורין לינק ע"ש. ולפי סוגיא דשמעתין נראה דולד פסולי המוקדשין נמי יאסרו לינק מאמותיהם פינו דחלבן אסור בהנאה ולא מצאתי דבר זה מבואר וגם עיקר דין חלב פסולין המוקדשים לא מצאתי פעת בדברי הרמב"ם ז"ל ועוד דאפתי לא נתברר לי מנ"ל דחלב פסולי המוקדשין אסורין בהנאה דהא ואכלת בשור ולא חלב פתיב דאי משום דאיסור חלב פדקאי קאי א"כ גינת פסולי המוקדשין נמי יאסר הגינה עצמה פמו בקדשים וצ"ע יותר בזה: שם גמרא דישו שלף כו'.

עיין בתוס' ב"מ דף פ"ז ע"ב בד"ה רעה ולא של הקדש. ולא הבנתי היאך שמעינו מדישו שלף ולא של הקדש דהא דישו אשור קאי ושל הקדש ג"כ דישו הוא.

ולשון הרמב"ם ז"ל צריף להסוה הפרה שדשה בהקדש שנאמר לא תחסוה שור בדישו דישו הראוי לו משמע דהא דאסור לאכול בהקדש הוא משום דכתיב דישו היינו שמינחד לו ומותר תמיד באכילתו אבל של הקדש אינו ראוי לו ולפיכך גם בשעת דישו אסור לאכול.

וקצת צ"ע למה לי קרא לזה מהיכא תיתי נימא דמותרת לאכול של הקדש דגבי פועל פתבו התוס' דס"ד פינו שהותר גזל לאכול של חבירו הנה אמינא דשל הקדש נמי מותר אבל גבי פרה למה לי קרא וי"ל דה"א דמשום צער בעלי חיים הותרה ג"כ בשל הקדש וק"ל: ע"ב משנה שרשי אילן של הדיוט כו'.

מהו סתמא נמי סייעתא להרמב"ם ז"ל שפסק דמועלין בגידולין לפי מאי דאוקמוה רבינא התם להא מתני' ולחד תירוץא התם מוקמוה לה כמ"ד אין מועלין בגידולין משום סיפא דשרשי הקדש שבאין בשל הדיוט והקשו התוס' ז"ל התם אמאי לא אשמועינו תרנונייהו בשל הקדש ולדידי קשיא למה לי פלל הו פבא לאשמועינו דאין מעילה בגידולין הא

כָּבֵד תִּנְיָנוּ לְעֵיל בְּמִתְנִי דַּאִין מוֹעֲלִין בְּגִידוּלִין וּלְפִי הֵךְ גְּנוּסְתָא דְגֵרְסִינָן לְעֵיל בְּרִישָׁא דְבְרִי ר' יְהוּדָא אֶפְשֵׁר לֹאמַר דְּבַעֵי תִּנְיָא דְמִתְנִי הֵכָא לְמִסְתָּם כַּמ"ד אִין מוֹעֲלִין בְּגִידוּלִין וּק"ל: שָׁם מְשָׁנָה מְעִין הִינְצָא מִתּוֹךְ שְׂדֵה הַקְדָּשׁ לֹא נִהְנִין וְלֹא מוֹעֲלִין כּו'.

וּפִירֵשׁ"י ו"ל דְּהַמְעֵין יוֹצֵא מִתּוֹךְ שְׂדֵה שֶׁל חוֹלִין וְנִכְנָסֵת בְּתוֹךְ שֶׁל הַקְדָּשׁ וְכֵן פִּי הִרְעִיב ו"ל בְּשֵׁם רַבּוּתוֹ בְּפִי הַמְשָׁנָה וְנִרְאָה מְדַבְּרִיהֶם ו"ל דָּאִם הִיָּה יוֹצֵא מִתּוֹךְ שְׂדֵה הַקְדָּשׁ הָיָה מוֹעֲלִין בּוֹ וְהִינְנוּ מְשׁוּם דְּנִיחָא לְהוּ לְפָרֵשׁ דְּמִיִּירִי מִתְנִי אִפִּי אִם הִיָּה הַמְעֵין בְּשַׁעֲהַ שְׁהַקְדִּישׁ הַשְּׂדֵה וְלִהְיֵי אִם הִיָּה יוֹצֵא מִשְׂדֵה הַקְדָּשׁ הָיָה מוֹעֲלִין בּוֹ אֲבָל אִם יוֹצֵא מִשְׂדֵה הַדְּיוּט אֲף דְּעוֹבֵר בְּשְׂדֵה הַקְדָּשׁ אִין מוֹעֲלִין בְּהֵן דְּהַמִּים שְׁהִיוּ בְּתוֹכָהּ בְּשַׁעֲת הַקְדָּשׁ אֲזִלִּי וְהִי אַחֲרֵינִי נִינְהוּ אֱלָא דִּלְפ"ז אֲף אִם יוֹצֵא מִשְׂדֵה הַקְדָּשׁ אִין מוֹעֲלִין בְּהֵן דְּהִי שְׁהִיוּ בְּשַׁעֲת הַקְדָּשׁ אֲזִלִּי לְהוּ וְהִי אַחֲרֵינִי וְהִי כַּבּוּר וְאַח"כּ נִתְמַלְאוּ דַּאִין מוֹעֲלִין בּוֹ לַכ"ע וי"ל דְּמַעֲנָן שְׁאֵנִי כִּינּוּן דְּנוֹבַע הוּא תְּמִיד חָל הַקְדִּישׁוֹ אֶפִּילוּ לְאֵלוּ שְׁבָאוּ לְאַחַר הַקְדִּישׁוֹ כְּמוֹ גִּידוּלֵי הַקְדָּשׁ דְּמִשְׁמַע בְּתוֹסְפָתָא דְּטַעֲמָא דִּר' יוֹסִי מְפָנִי שְׁדַרְכָּן לְהַתְּמַלְאוּת וְדַעֲתָנִי עֲלֵינְהוּ לְהַקְדִּישׁן כְּדַאִיתָ בְּתוֹסְפָתָא דְּמִכִּילְתִּין פ"ק אֱלָא דְּלִפִּי מַה דְּמִשְׁמַע מְסוּגֵינָא דְּהַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה א"א לֹאמַר כֵּן דְּטַעֲמָא דִּר' יוֹסִי בְּשְׂדֵה וְאֵילָן מִש"ה הוּא דְּהָא הִנֵּי דְּבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם וְאֵינוּ יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ דְּבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם כְּשֵׁלֵא יָבֵא לְרִשּׁוֹתוֹ לְעוֹלָם וְכַמְסַקְנַת דְּבְרֵי הִר"י ו"ל שָׁם בְּתוֹס' בְּאַרְיִכוֹת וְכַאֲוִקִימָתָא דְּהַתָּם דְּדוֹקָא דְּרָף חֲצִירוֹלְבוּרוֹ וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן הַמְשָׁנָה דְּטַעֲמִיָּה דִּר"י הוּא מְשׁוּם דְּהִי גִידוּלֵי הַקְדָּשׁ ע"כ נִרְאָה יוֹתֵר דְּמִיִּירִי שְׁהַמְעֵין יוֹצֵא מִתְּחִלְתּוֹ מִשְׂדֵה הַקְדָּשׁ וּמַעֲיֵלָה וְנִדְּאִי אִין בּוֹ אִפִּי אִם הִיָּה נוֹבַע כְּבָר בְּשַׁעֲהַ שְׁהַקְדִּישׁ הַשְּׂדֵה וְכַמָּה שֶׁכ' לְעֵיל דְּהִי אֲזִלִּי וְהִי אַחֲרֵינִי נִינְהוּ אֱלָא דַּמ"מ לֹא נִהְנִין בּוֹ אִפִּי הִיכָא דְּיִצָּא אַחַר הַקְדָּשׁוֹ כִּינּוּן שְׁעִיקָר מְקוּרוֹ הוּא מִשְׂדֵה הַקְדָּשׁ וְעֵינָן בְּתוֹס' חֲדָשִׁים בְּמִשְׁנֵיּוֹת אֲבָל כְּבּוּר וְנִתְמַלְא מִים נִרְאָה דְּאַפִּי אִיסוּר אִין בּוֹ.

וְכֵן שׁוֹבֵף וְנִתְמַלְא יוֹנִים כִּינּוּן דְּמַעֲלָמָא בָּאוּ אֵלוּ הַמִּים וְהִיוֹנִים וְאֵע"ג דְּתַנּוּ וְאִין מוֹעֲלִין בְּזָה שְׁבִתּוֹכֵן דְּמִשְׁמַע אֲבָל אִיסוּרָא אִיכָּא אִין הַכְּרַח מְזָה דְּאַיִדִּי דְּקַתְנִי מוֹעֲלִין בּוֹ קַתְנִי אִין מוֹעֲלִין בְּמַה שְׁבִתּוֹכוֹ וְה"ה דְּאַיסוּרָא נְמִי לִיכָּא.

אֲבָל מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל מִשְׁמַע קִצַּת דְּכַבּוּר וְנִתְמַלְא מִים נְמִי אִיסוּרָא אִיכָּא שְׁכַתְּבָא בַּכ"ה אֲבָל הַמְקְדִּישׁ בּוֹר רִיקוֹן וְאַח"כּ נִתְמַלְא מִים אִין מוֹעֲלִין בּוֹ וְכֵן הַזָּבֵל וְהַפְּרִשׁ שְׁבַחְצָר הַקְדָּשׁ לֹא נִהְנִין וְלֹא מוֹעֲלִין וְמַה יַעֲשׂוּ בְּהֵן יִמְכְּרוּ וְיִפְלוּ דְּמִיָּהּ לְלִישְׁכָּה מִשְׁמַע דְּאַכּוּלְהוּ קָאִי גַם אֲבוּר וְנִתְמַלְא מִים וְשִׁיבָף וְנִתְמַלְא יוֹנִים אֱלָא דִּלְפ"ז הָא דְּאַמְרִי לְעֵיל הַזָּבֵל וְהַפְּרִשׁ שְׁבַחְצָר הַקְדָּשׁ לֹא נִהְנִין וְלֹא מוֹעֲלִין אִין צְרִיף לְפָרֵשׁ דְּבַזְבֵּל וּפְרִשׁ שֶׁל קַרְבָּנוֹת אִיִּירִי אֱלָא אִפִּי זָבֵל וּפְרִשׁ דְּעֲלָמָא כִּינּוּן שְׁהוּא בְּחֲצָר שֶׁל הַקְדָּשׁ וְלְעֵיל לֹא מִשְׁמַע כֵּן מְדַפְּרִיף מִינְהָ עַל דָּם דְּמוֹעֲלִין בּוֹ וי"ל דְּבַכָּל זָבֵל מִיִּירִי בֵּין בְּזָבֵל דְּעֲלָמָא בֵּין בְּזָבֵל דְּקַרְבָּנוֹת וְעֵדִינָן צ"ע: שָׁם מְשָׁנָה נִתְנָן בְּצִלוּחִית מוֹעֲלִין בְּהֵן.

וּפְלִיגִי ר"י ור"ל בַּגְמ' ר' יוֹחָנָן אֲצַמֵּר מוֹעֲלִין בְּכּוּלוֹ אִפִּי יוֹתֵר מַג' לְגוּגִין מְשׁוּם דַּס"ל אִין שְׁיַעוּר לְמִים ור"נ אֹמֵר מוֹעֲלִין בַּג' לְגוּגִין דְּיֵשׁ שְׁיַעוּר לְמִים. וְהִנְהָ יֵשׁ לְפָרֵשׁ פְּלוּגְתִּיָּהּ בְּתַרִּי אֲנִפִּי אֲלִיכָּא דַּמ"ד יֵשׁ שְׁיַעוּר לְמִים אוֹ דַּס"ל דְּאַף שְׁיֵשׁ בְּצִלוּחִית יוֹתֵר מַג' לְגוּגִין מ"מ מוֹעֲלִין בַּג' לְגוּגִין מִתּוֹכֵן כִּי הַג' לְגוּגִין הִרְאִישׁוֹנִים רְאוּיִין הֵם לְקַדְּשֵׁי ה' אֲבָל אִין מוֹעֲלִין בְּמִוֹתֵר אֱלָא דְּחָא לֹאמַר כֵּן דְּכִינּוּן דְּמַעֲל בְּרִאשׁוֹנִים אִם כֵּן מַה שְׁנִשְׁאַר רְאוּיָהּ הוּא

לג'יטוסף דבמה שמעל פראשונים לא נפסלו השנים וצ"ל דמיינרי היכא דמעל בכולן בב"א ואמר ר"ל דאין משלם קרן וחנמש אלא מג' לוגין ולא יותר.

ומדברי התוס' ז"ל משמע איפכא דבמים הראשונים אין בהם מעילה אלא בג' לוגין אחרונים שנשפתיקרו ודברי הג'ש מפ'שים שהביאו התוס' ז"ל לא הבנתי דמה ענין שיעור ג' לוגין לענין מעילה דשנה פרוטה יש בו מעילה נאפי' כ"ש או אפ'שר לומר דלר"ל היכא דאיכא יותר מג' לוגין אין בו מעילה פ'לל אפי' בכולן פי אין הפ'לי מקדש דבר שאינו ראוי פמו יותר מכשיעור אלא דלישנא דהש"ס לא משמע פן.

ובזבחים פ'רק השוחט והמעלה תנינו בפ'רייתא המנסף ג' לוגין מים בחוץ חייב. ר"א אומר אם מלאן לשם חג חייב ואמר' התם דביש שיעור למים פליגי ופירש"י ז"ל דת"ק ס"ל דאפי' ביותר מג' לוגין חייב ור"א ס"ל דנאקא אם מלאן לשם חג היינו שיעור ג' לוגין דנאקא אכל יותר מג' לוגין פטור משום דלא קדשינהו פ'ליו משמע דביותר מג' לוגין אפי' ג' לוגין אינו קדושים.

והתוס' ז"ל פי' שם בע"א דת"ק דנאקא ג' לוגין קאמר ור"א ס"ל דאין שיעור למים ומש"ה אם מלאן לשם חג אפי' פחות מג' לוגין חייב משמע מדברייהם ז"ל דמ"ד אין שיעור למים אין להם שיעור לא למעלה ולא למטה וא"כ תיקשי על הרמב"ם ז"ל דהכא פסק כר' יוחנן דמועלין בכולן ואין שיעור למים ובה' מעשה הקרבנות פסק דהמנסף פחות מג' לוגין בחוץ פטור ודברי התוס' ז"ל הם תרי פיקסי דסתרי אהדדי וע"כ צ"ל לדעתו ז"ל דאין שיעור למעלה אכל יש שיעור למטה אכל לא ידענא טעמא מאי דממ"נ אי איתקיש לג'יטוסף היינו יתנה לו שיעור בין למעלה בין למטה ואי לא איתקיש לינו מנ"ל דיש שיעור למטה ועיין שם בזבחים: שם משנה ערבה לא נהגין ולא מועלין נוהגין היו הזקנים שנהגין ממנה פ'לולבייהם.

ופירש"י ז"ל דלאחר זקיפה לכ"ע נהגין ממנה ואני מסתפק בזה דהיכי מהני נעשית מצותו גבי קדושה גמורה. דאחר שנעשית מצותו יצא מקדושתו.

אכל איסור הנאה דערבה נראה דאינה אלא מדרבנן ומנ"ל דלאחר שנזקפה יצתה מפ'לל האיסור ועוד דקודם זקיפה בלא"ה אסור בהנאה פמו אחרוג ולולב שמוקצין למצותו אכל משום דדמין לקדשים אסורין אפי' לאחר זקיפה פמו פ'ל קדשים דלא נהגין בהם אפי' לאחר שנעשית מצותו וי"ל דמהא דר"א בר צדוק שאמר דנוהגין היו הזקנים ליהנות בהן פ'לולבייהן ומשמע דאפי' ביום ראשון דבעינן שלכם היו נוהגין פן מזה מוכח דלאחר זקיפה מותרין בהנאה ופיר' מיקרי לכם אכל אין זה מוכרח.

ובטעמיה דר"א בר צדוק פי' התוס' משום דמצות לאו ליהנות ניתנו קשה לי דהתייבח לרבא אלא לר' יהודה דס"ל מצות ליהנות ניתנו מ"ט דר"א ועוד דרבא נמי מודה גבי שופר של עולה דאסור לתקוע בו לכתחלה ומ"ט עשו הזקנים פן לכתחלה ולפי מה שכ' לעיל דאיסור הנאה זה אינו אלא מדרבנן אתי שפיר דס"ל לר' אליעזר בר צדוק דגבי מצוה לא גזרו ואתי שפיר בזה מה שתמה התו"ט ז"ל על הרמב"ם ז"ל למה לא פסק כר"א הא קי"ל דמצות לאו ליהנות ניתנו ולפי הנ"ל אתי שפיר דת"ק ס"ל דמ"מ גם למצות לולב אסור לכתחלה פמו בשופר ומה שמצינו למשנה ג' פ"ד דנדרים מו'דר הנאה

שְׁאֵנִי כְּדַאִיתָא בְּר"ה שֵׁם הַמְּוֹדָר הַנְּאָה מִחֲבִירוֹ מוֹתֵר לְתַקְנוּעַ לוֹ שׁוֹפֵר וְשׁוֹפֵר שֶׁל הַקֹּדֶשׁ לֹא יִתְקַע בּוֹ וְכַש"כ דְּאִתִּי שֶׁפִּיר לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ו"ל שְׁפִי לְעַרְבָה דְּמִתְנִי דְּלֹא מִיִּירֵי בְּעַרְבָה שֶׁל מִזְבֵּחַ דְּמִשְׁמַע לִיהַּ דְּבָזוֹ הַעַרְבָה אֵין כְּאֵן קְדוּשָׁה כָּלֵל אֱלֹא מִיִּירֵי בְּעַרְבָה הַגְּדוּלָה בְּשׂוּדָה הַקֹּדֶשׁ דֹּא ע"ג דְּבִשְׁאָר גִּידוּלֵי הַקֹּדֶשׁ מוֹעֲלִין בְּהֵן בְּעַרְבָה לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֲלִין אֲבָל עכ"פ אֵית בֵּה אִיסוּר הַנְּאָה מֵה"ת וְאִיסוּר לְהַנִּיחָה בְּלוּלָב וְכִבֵּר הַשִּׁיג הַרְאָב"ד ו"ל עַל זֶה דְּאִמַּאי אֵין כְּאֵן מְעִילָה וּמַה שְׁתִּי הַצ"ק ו"ל דְּמִיִּירֵי בְּמַחְנוֹבֵר וְאֵין מְעִילָה בְּמַחְנוֹבֵר הוּא תְּמוּהַ דְּמַאי אַרְיָא עַרְבָה כָּל גִּידוּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֵין מוֹעֲלִין בְּהֵן בְּמַחְנוֹבֵר.

וְעוֹד לִפ"ז מ"ט דר"א בְּר צְדוּק דְּאָמַר דְּהַזְקִינִים הֵיּוּ נִהְגִּין מִמֶּנּוּ בְּלוּלֵיבֵיהֶם הָא אֵיפֹא מְעִילָה בְּתַלוּשׁ: אֲבָל הַרְמַב"ם ו"ל כְּפִת בְּפִי הַמְּשַׁנֵּה דְּוִנְקָא עַרְבָה הַגְּדוּלָה בְּשׂוּדָה הַקֹּדֶשׁ אֵין מוֹעֲלִין בֵּה מִשׁוּם דְּלֹא חֲזִיָּא כָּלֵל וְאֵינָה נִמְכַרְת וְאֵינָה רְאוּיָה לְשׁוּם דְּבָר וּמִש"ה אֵין מוֹעֲלִין בֵּה לִכ"ע וְזֶה הוּא דְּעַתּוֹ בְּחִיבּוּרוֹ אֲבָל כִּי חֲדָשׁ הוּא וְעוֹד דְּמַעֲדוּתוֹ שֶׁל ר"א בְּר צְדוּק מִשְׁמַע דְּקֹאֵי אַעַרְבָה שְׁבַחַג דְּבִזְמַן לְוִלָּב הוּא וְאוּלֵי יֵשׁ לְוִמֵר דְּמִתְנִי מִיִּירֵי בְּעַרְבָה שֶׁל מִקְדָּשׁ אֱלֹא דְּמִשְׁמַע לִיהַּ לְהַרְמַב"ם מְסִידוּרֵיהַּ דְּתַנָּא דְּמִתְנִי דְּתַנִּי לְהַאי בְּבֹא הַכָּא בֵּין הַנִּי דִּינָא דְּמִיִּירֵי בְּגִידוּלֵי הַקֹּדֶשׁ ש"מ דְּאִיסוּר הַנְּאָה דְּעַרְבָה הוּא ג"כ מִשׁוּם גִּידוּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְהֵינּוּ דְּהֵיּוּ נוֹטְלִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹם מוֹצֵא סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם וְאוּלֵי שְׂוֹדָה הַקֹּדֶשׁ הֵיטָה כִּי הֵיטָה נִקְרָאת שְׂוֹדָה קְלָנְיָא וּפְטוּרָה מִמַּס אֲבָל מִחֲמַת עֲצֻמָּה אֵין בֵּה אִיסוּר כִּי מְצוּהַ מְחֻוּבַּת הִיא כְּמוֹ עַרְבָה שְׁבִלּוּלָב לֹא מִיבְעֵי לְמַאן דְּיִלְיֵף לָהּ מִקְרָא וְעַרְבֵי נַחַל אַחַד לְלוּלָב וְאַחַד לְעַרְבָה וְנִדְּאֵי אֵינָה אֱלֹא מְצוּהַ בְּעֵלְמָא כְּמוֹ עַרְבָה שְׁבִלּוּלָב אֱלֹא אִפִּי לְמ"ד הַלְכָה הִיא ג"כ אֵין בֵּה שְׁיִיכוּת קְדוּשָׁה אֱלֹא מְצוּהַ לְכָל יִשְׂרָאֵל הִיא וּמִפְּנֵי שְׁזוּקְפִין אוֹתָהּ אֲצֵל הַמִּזְבֵּחַ מִשׁוּם זֶה (אֵין) בֵּה דִין הַקֹּדֶשׁ וְכֵן הַמִּים שְׁבַכְּד שֶׁל זֶהָב דְּלֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֲלִין הוּא ג"כ מֵהַאי טַעְמָא דְּהִבִּיאוּ אוֹתָן בְּמִקְוֵי הַקֹּדֶשׁ וְהֵי דְּוִמְיָא דְּמַעֲזֵן הֵינְצָא מְשׂוּדָה הַקֹּדֶשׁ וְלִהְכִי נִקְטַת תַּנָּא דְּמִתְנִי דִין מִים וְעַרְבָה בֵּין דִּינֵי גִידוּלֵי הַקֹּדֶשׁ כ"ז נִרְאֵה לִי לְדַעַת הַרְמַב"ם ו"ל: דָּרַךְ יָד ע"א מְשַׁנֵּה הַקֹּדֶשׁ שְׁבִרְאֵשׁ הָאֵילָן כו'.

בְּיָאוּר סוּגְיָא זֶה עֵינֵן בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל פ"י מֵה' עו"ג בְּלַח"מ וּבְמִשְׁנַל"מ ו"ל שְׁהֶאָרִיכוּ בְּזֶה וּבְבִיאוּר דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל שְׁחִילָק בֵּין הַקֹּדֶשׁ לְאַשִּׁירָה דְּבִהַקְדָּשׁ אִיסוּר גַּם קֹן דְּאֵיִתִּי מְעֵלְמָא וּבְאַשִּׁירָה מוֹתֵר הַקֹּדֶשׁ דְּאֵיִתִּי מְעֵלְמָא וּפִירִש"י ו"ל בַּע"א הַטַּעַם מִשׁוּם דַּעו"ג בְּדִילֵי מִינְיָה.

וְל"ג דְּמִידֵי דְּהֵי אִבּוּר וְנִתְמַלָּא מִים אֲשֶׁפֶה וְנִתְמַלָּא זָבֵל דְּלֹא נִהְגִּין בְּהַקֹּדֶשׁ וּבַע"א כַּה"ג שְׁרִי. וְעוֹד דְּלִפְנֵי מַאי שְׁכַתְּבַת הַבַּה"ז ו"ל בְּשֵׁם הַרְמַב"ם ו"ל דִּישׁ יָד לְהַקְדָּשׁ אֱלֹא דְּאֵין מוֹעֲלִין בְּהֵן א"כ הַכָּא בְּהַקְדָּשׁ וְנִדְּאֵי אֵיפֹא אִיסוּר בְּקֹן דְּאֵיִתִּי מְעֵלְמָא אֲבָל מֵהַא דְּפִרְיָהּ הַש"ס אֵי הַכִּי אִמַּאי לֹא נִהְגִּין מִשְׁמַע דְּזֶה לֹא דְּמִי לְבוּר וְנִתְמַלָּא מִים מִשׁוּם דְּזֶה דְּרָךְ לְהַתְקִינִים הַמִּים בְּבוּר וְדְּמִי קִצַּת לְגִידוּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְכֵן הֵינְצִים בְּשׁוּבָהּ אֲבָל הַקֹּדֶשׁ בְּרִאֵשׁ הָאֵילָן לֹא דְּמִי כָּלֵל לְגִידוּלִין וְאֵי מִשׁוּם יָד וְכַמָּה שְׁכ' בְּשֵׁם הַרְמַב"ם ו"ל ג"כ לֹא שְׁיִיף הַכָּא דְּכַעֲבִינוּ חֲצֵר הַמְּשַׁתְּמֵרַת וְאֵילָן לֹא מְשַׁתְּמֵר הוּא וְאֵין בּוֹ דִין יָד.

וְאַפְתִּי צְרִיף לְדַקְדַּק מֵהַא דְּפִסְק הַרְמַב"ם ו"ל דְּאַפְרוּחִים שְׁאֵינֵן צְרִיכִין לְאִמְּן בְּהַקְדָּשׁ נְמִי מוֹתֵר וּמִשְׁמַע אִפִּי בְּקֹן דְּאֵיִתִּי מְגוּפָא וּמ"ש בְּשׁוּבָהּ וְנִתְמַלָּא יוֹנִים דְּלֹא מְחַלְקִינֵן וְכָל הַיּוֹנִים אִיסוּרִים בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קְטַנִּים וְלְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל י"ל דְּהַכָּא לֹא שְׁיִיף יָד בֵּינוֹן

דאינו משתמר וכמה שכ' לעיל אלא דעיקר סברת הרמב"ן ז"ל קשה לי דכבר פתבתי לעיל דכל דבר של בדיק הבית כשחל עליו קדושה מה"ת יש בו מעילה ג"כ כמו חלב חמורה דכיון דקדוש הוא צריף שילכו דמיו לבדיק הבית וממילא אית ביה מעילה וא"כ אמאי אין מועלין ביוני שוכה ועיין בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' עו"ג שפכת טעם איסור הביצים ואפרוחים שצריכין לאמן מפני שהאשירה נעשה בסיס להם והראב"ד ז"ל כתב משום דהוי גידולי אשירה ונפה כתב הכ"מ ז"ל דא"כ אפי' אינו צריכין לאמן נמי ליתסרו אלא ונדאי אין פאן אלא איסור דרבנן מטעם שנעשה בסיס והיינו דמצינו איסור שחזור להתירו ואע"ג שהיו האפרוחים אסורין בשעה שהיו צריכין לאמן כשנתגדלו ואין צריכים לאמן מותרים.

והנה ה"א מצינו דהקדש חמור מאיסור אשירה דבהקדש הקן עצמו אסור ובאשירה מותר וגבי גידולין גמורים אשירה חמורה דבאשירה אסורה אפילו גידולין הבאין לאחר מפאן וגבי ה' הקדש פליגי תנאי בזה ודבר פתבתי דלמ"ד אין מעילה בגידולין איסור תורה נמי אין בהו וצריף לעיין בזה בע"א בסוגיא דאשירה שם וכאן קצאתי ודו"ק.

וי"ל עוד דבקדושת בדיק הבית לא שייף לאסור הגידולין מחמת דאין קדושתו קדושת הגוף אלא קדושת דמים. ומה שפי' התוס' פאן דלשינויא דר' אבנה הקן אסור אפי' באייתי מעלמא עיין במשנל"מ מה שדקדק ע"ז ועיין בתוס' בע"א שפי' דלר"א הקן מותר ע"ש: רש"י בד"ה לעולם אימא לה' כו' ולא קשיא לר' יוחנן כו'.

עיין במשנל"מ ז"ל מה שהגיה בדבריו ז"ל: שם תוס' בד"ה בונין בחול נאח"כ מקדישין. ופי' התוס' ז"ל הטעם משום דא"א לחלל המעות על המלאכה ומחלקין בין נדבת ציבור לנדבת יחיד דבנדבת ציבור שייף לב' ב"ד מתנה עליהם ולענגו דבר שקדוש קדושת הגוף מצינו איפכא דבמותר הקטורת של ציבור מחלקין אותה דוקא על מעות האומנין ולא בשכר האומנין.

ויחיד שהתנדב דבר הראוי למזבח פגון קטורת אית ליה לר"ע דמתחלל על המלאכה וכמו שכתבו התוס' בשבועות דף י"ב. ובלא"ה נראה לכאורה דהא דפליגי אי הקדש מתחלל על המלאכה היינו דוקא בקדושת הגוף או קדושת דמים שלא ניסן להוצאה כמו טלית של הקדש כדאיתא בתוספתא דמכילתין ובדברי הרמב"ם ז"ל פ"ח מה' מעילה אבל מעות למה לא? תן אותן בשכר המלאכה פיון שע"מ כן הקדישין.

ועוד יש לדקדק בדבריהם ז"ל אמאי לא הקשו מכל הני דנותנין שכתרו מתרומת הלשפה כמו בית אבטינוס וע"כ צ"ל דצורה קרבן פקרבן דמי וכמו שכ' הר"ב ז"ל בשקלים א"כ ה"א נמי אמאי לא יתנו מעות שהתנדב לבדיק הבית לצורה בגין הבית וצ"ל דעכ"פ הכי שפיר טפי פיון דאפשר לעשות תקנה: שם ע"ב מותר הקטורת מה היו עושין בה כו'.

עיין בכריתות דף ו' שפירש"י ז"ל דבאומני בגין איירי ותמה שם הב"ש ז"ל דלא איירי אלא באומני בית אבטינוס ולא הבנתי דהא משמע ה"א להדיא דבאומני בגין איירי. וכן כתבו התוס' בשבועות דף כ' אלא דיש לדקדק מנ"ל לסוגיא דילן דמיירי באומני בגין ותקשי ליחליה אבגין דלמא איירי באומני בית אבטינוס וי"ל משום דתנינן התם בשקלים המקדיש נכסיו והיו בהו דברים ראויין לקרבנות ציבור ונתנו לאומנין בשכרו דברי ר"ע

ואומנין דהתם ע"כ אומני בננו קאמר דאומני בית אבטינס נותן להם שכון מתרומת הלוישפה ולא מנסכים אלו שהן לבדק הבית כמו שפי' הר"ב ז"ל.

ומטעם זה יש לבדק על דברי הרמב"ם ז"ל בפי' המשנה שכ' דהו מתני' דמותר הקטורת אתיא פכו עזאי ולא כר"ע ואי מיירי באומני בננו אין ראיה כמו שפיתבו התוס' ז"ל בשבועות שם אלא דהרמב"ם ז"ל בפי' המשנה שם בשקלים מפרש גם להנה אומני דהמקדיש נכסיו באומני קטורת.

ולא זכיתי להבין דבריו ז"ל דלמה יתנו שכון מהני נכסים דקדושת בדק הבית עליהם. הן אמת דבירושלמי משמע דבאומני קטורת איירי דאיתא התם דמהני מעות שחזרו לקדושתו מקיצין בהם את המזבח ואי מיירי בשכר אומני בננו יותרו לבדק הבית אלא דצ"ע התם בחילופי גירסאות ועיין בירושלמי ובק"ע מה שכ' בזה: פירש"י ז"ל בסוגין אינו מנושב קצת וכן בדברי התוס' ז"ל אין הדברים מסודרים ועיין בשבועות שם ברש"י ותוס' ז"ל הדברים מבוארים יותר: רש"י בד"ה שם רב פפא כו' דאי אפשר דלא ליתבו בטולא וכן פתב הרמב"ם ז"ל ולכאורה מש"ה לא הוי גזרינו דאין בזה אלא איסור דרבנו כדאיתא בפסחים גבי צילו של היכל: שם גמרא פי תנו מתני' בעצים דיומיה.

וללשנא קמא דטעמא משום שכר האומני לא תיקשי ממתני' משום דללשנא קמא אין איסור בדבר אם קנו אבנים ועצים בדמי הקדש אלא דלכתחלה לא היו עושין כן ועיין במשנל"מ סוף ה' שקלים מה שכתב שם: ובהא דאין מועלין בשפיפה ונביה פירש"י ז"ל משום דהגזברין לא הקדישו אלא העצים ולא שפוי ונביה ומש"ה פירש לעיל במקדיש החורש דמועלין בכולו היינו אפי' בשפיפה ונביה אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בחיבורו נ"ל דהא דאין מועלין בשפיפה ונביה הוא משום דאין ראונן לשום מלאכה והוי כמו ערבה דלעיל והא דמקדיש את החורש מועלין בכולו פי' דקאי אדסמיה ליה דאם הקדיש האילן בקון שפראשו לא נהנין ולא מועלין אבל אם הקדיש החורש כולו מועלין גם בקון שפראש האילנות או מה שביניהם אלא דלמאי דמוקי לה הש"ס בקון דאייתי מגופא דאילנא ובגידולין הבאין לאחר מכאן ק"ק אמאי מועלין במקדיש החורש בקון דאייתי מגידולין הבאין לאחר מכאן ודו"ק: הדרן עלה פירק ולד חטאת קדשי מזבח פירק רביעי תוס' בד"ה השתא יש לומר כו'.

ולפירושם ז"ל אינו מדוקדק הא דאמר האי קדושת הגוף והאי קדושת דמים כו' הא עיקר הקושיא מטעם דמסיפא שמעינו לה נמי דקדשי מזבח מצטרפין ועוד דבנוסחת המשניות איתא קדשי מזבח וקדשי בדק הבית מצטרפין זע"ז ע"כ נראה דהכי פריה אמאי לא תני בקצרה קדשי מזבח וקדשי בדק הבית מצטרפין זע"ז והוי שמעינו הפל: שם רש"י בד"ה למעילה לחייב משום מעלה בחוץ ובמתניתין לא תני לה משום דמתני' איירי בכל הזבחים ובבשר קדשי קדשים אין בו משום מעלה בחוץ ולקמן יתבאר דמשמע ליה להש"ס דמתני' לא איירי אלא בקדשי קדשים ולא בעולה ועיין בצ"ק מה שכ' בזה: תוס' בד"ה מחנורתא כו'.

מדבריהם נראה דלא היה בגירסתם בדברי ר' ינאי בדק הבית ועולה אלא בדק הבית לחוד והקשו דרבי ינאי אדרבי ינאי מהא דתמורה ומסקו דרבי ינאי לא בא להוציא אלא קדשי קדשים כמו חטאת ואשם אבל עולה ובדק הבית שניהם שוין וכולן לה' הם ולפי

דבריהם יש להבין מאי פריה על ר' ינאי ממתני' דלמא מתני' איירי בעולה כמו שפי' התוס' במתני'.

ולזה יש לומר מדלא קתני במתני' העלאה בחוץ ש"מ דבחסא ונאשם מיירי אבל הא קושא מאי פריה מהא דעולא דאמר קדשים שמתו יצאו מידי מעילה ד"ת ש"מ דמחיים אית בהו מעילה מה"ת ומש"ה מפיק דברי ר' ינאי מפשטה ומאי קושא דלמא בעולה קאמר עולא וי"ל דלישנא דקדשים שמתו לא משמע דקאי בעולה לחוד: ומסקנת התוס' ז"ל בד"ה מהאי קרא כו' הכי הוא דמריבויא דכל חלב שמעינן דיש מעילה בבשר קדשי קדשים קודם זריקה ובאימורים של קדשים קלים לאחר זריקה ואע"ג דכל חלב נאמר באימורים מ"מ שמעינן נמי בשר קדשי קדשים לפני זריקה מדחזינו דקדשי ה' לאו דווקא וכו' איתא להדיא בתמורה דף ל"ב ע"ב אלא דצריה לדקדק מנ"ל דבשר קדשי קדשים אינתרבו למעילה דלמא לא אינתרבו אלא אימורי קדשים קלים דסלקי לגבוה וצ"ל דבשר קדשי קדשים קודם זריקה נמי לה' הוא אלא דאחר זריקה פהגים משולחן גבוה קזכו וכיון דחזינו מכל חלב דלא בעינו דוקא קדשים המיוחדים לה' לגמרי אלא אפי' בחלק המיוחד מהם לה' שייך בו מעילה ע"כ בשר קדשי קדשים נמי אע"ג דאחר זריקה אין בו מעילה מ"מ קודם זריקה מועילין בהם דבאותה שעה קדשי ה' הם ואינתרבו מלה' ואפי' חרמי פהגים אמרינן ה"מ דאינתרבו מלה': ואגב נבאר קצת דין אזהרת מעילה מאין באתה רש"י ותוס' ז"ל כתבו דילפינן חטא חטא מתרומה כדאיתא בסנהדרין פ"ק הנשקפים.

והקשו התוס' ז"ל מנ"ל אזהרה בקדשי ב"ק הבית דלא ילפינן מתרומה אלא מידי דקדוש קדושת הגוף והרמב"ם ז"ל פתב בריש הל' מעילה ובמגן המצות דילפינן מונדריה שצאמר בקרא דלא תוכל לאכול בשעריה ועיין במשנל"מ בריש הל' מעילה שהאריה בזה.

ובאמת קצת קשה אמאי לא יליף חטא חטא מתרומה ובסוגיא דמכות צריה לעיין היטב פי שם משמע דקרא דונדריה אתי לאוכל אחר זריקה ולעבור עליו בשני לאוין ע"ש בדברי התוס' ז"ל שהאריכו בזה הרבה ועיין בלח"מ פי"א מה' מעה"ק ומה שכ' המשנל"מ ז"ל דע"כ קרא דונדריה אתי ללאו דמעילה משום דלאכילה לא צריה קרא דמפליל תקטיר נפקא לא משמע פן שם במכות: שם תוס' בד"ה לא יהא אלא כמקדיש אשפה והקשו ז"ל הא בעינו העמדה והערכה ותימצו דאתי כמ"ד קדשי ב"ק הבית לא הוי בכלל העמדה והערכה וזה דוסק דמאי פריה לר' ינאי מהא דעולא דלמא עולא מיירי בקדק הבית וס"ל דבעי העמדה והערכה ונראה דפריה ממ"נ אם הוי בכלל העמדה והערכה אין בהם מעילה פלל אפי' מדרבנן משום דדוקא בקדשי מזבח דקדשי קדושת הגוף הוא דגזרו ביה רבנן מעילה לאחר מיתה אבל קדשי ב"ק הבית דעיקר מעילתו הוא מחמת קדושתו לדמיו וכיון דלאחר מיתה לאו בר דמים הוא אין כאן מעילה פלל אפי' מדרבנן ואי לא הוי בכלל העמדה והערכה א"כ לא יהא אלא כמקדיש אשפה: וראיתי בלשון הרמב"ם ז"ל שכ' קדשי מזבח שמתו יצאו מידי מעילה ותמה הכ"מ ז"ל למה פתב קדשי מזבח דוקא וכתב עליו הבה"ז ז"ל דאישתמיטתיה האי סוגיא דבקדשי ב"ק הבית שמתו אית בהו מעילה מה"ת.

ולא הבנתי דבריו ו"ל דהא הרמב"ם ו"ל פסק פרבנו דר"ש דקדשי בידק הבית היו בכלל העמדה והערכה ואם מתו יקברו וא"כ פשיטא דלית בהו מעילה וכמו שכ' התוס' ו"ל דליכא לישנוני אליביה דמתו אחר העמדה, והערכה קודם פדי' וכמו שכ' התוס' ו"ל דהא הוא ו"ל כתב בה' ערכין דגם הפד' צריף שתהיה מחיים וכמו שכ' התוס' ו"ל בפ' ראשית הגז ועיין במשנל"מ ו"ל שם וע"כ צ"ל בדברי הרמב"ם ו"ל דמש"ה נקט קדשי מזבח משום דקדשי בידק הבית אפי' מדרבנן לית בהו מעילה אם מתו למ"ד דהיו בכלל העמדה והערכה להכי נקט קדשי מזבח דד"ת אין מועלין בהם אבל מדרבנן יש בהם מעילה ודו"ק: שם בא"ד וקא אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כו'.

לפי מה שכ' התוס' ו"ל בפסחים דהא דאין פודין קדושת דמים להאכילן לכלבים הוא מדרבנן וכן מוכח בתמורה א"כ שפיר פריף הש"ס אמאי לית בהו מעילה ד"ת ואפ"ש דלזה נתפוננו בתירוץ ג"כ וע"ש בתוס' בפסחים פרק כל שעה: ע"ב משנה חמשה דברים בעולה מצטרפין.

ופי' רש"י ו"ל לחייב משום מעלה בחוץ ועיין בתוס' זבחים ובתוי"ט פאן שכ' דלענין העלאה בחוץ לא מצטרפי וכן בדין פיון דלא חזי להקטיר בפנים חצי זית מפל א' לאו הקטרה הוא. ועוד כתבו ו"ל דהא יין שיעורו בג' לוגין וחלב שיעורו בכזית וכיון דאין שיעורן שונה איף מצטרפי ופירשו הם ו"ל דלענין פיגול קאמר ואשמעין דאפי' בכמה מינים מצטרפי והיינו לאפוקי מדר' הושע דאיכא למ"ד אליביה דתמחויין מחלקין אפי' לקולא וקא דחלב ויין מצטרפין אע"ג דזה שיעורו בכזית וזה שיעורו ברביעית היינו משום דהכא מיירי בדרף אכילה.

ועוד אפ"ש לומר דשפיר הוי שיעורן שונה משום דרביעית כשיקרוש יעמוד על כזית ודו"ק: שם משנה התרומה ותרומת מעשר כו' מצטרפין לאסור ולהוסיף עליהם את החומש. הנה בבבא מציעא פרק הנהב מוקמינן הא דתנינן נמי התם דמוסיפין חומש על תרומת מעשר של דמאי כר"י דאמר חכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה גבי כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הנלד ממזר ומשמע התם מדברי התוס' ו"ל דלא איצטריף לאוקמי אליבא דר"מ אלא הא דמוסיף עליהם חומש דגזרת הכתוב הוא בנודאי ובדמאי אין להחמיר כ"כ אם לא אליבא דר"מ דאמר עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה אבל הא דתנינן דלאסור בא' ומאה נמי מצטרפין זה לא צריף לאוקמי כר"מ אלא רבנן נמי מזדו דתרומה דרבנן נמי לא בטיל אלא בא' ומאה כן היא משמעות הסוגיא התם.

אבל מדברי הרמב"ם ו"ל משמע איפכא דבפ"י מה' תרומות פסק דמוסיפין חומש בתרומת מעשר של דמאי ובפט"ו מה' מאכלות אסורות לענין תערוכות השמיט הא דתרומת מעשר של דמאי ועיין בתוי"ט ו"ל בפרק הנהב שכ' דהרמב"ם ו"ל סמך בזה על הירושלמי ושם נאמרה שיטה זו להיפך דלענין חומש כ"ע מודים דמוסיפין חומש משום גזירה וקא דאוסר עד א' ומאה אתיא כר"מ דמחמיר כו'.

וקשה הדבר לומר דסמך על שיטת הירושלמי מה שאמרו בש"ס דילן להיפך אבל יפלא בעיני על התוי"ט ו"ל הא מדברי הרמב"ם ו"ל בסוף הל' תרומות משמע להדיא דלענין לאסור בא' ומאה שונה דין תרומת מעשר של דמאי לתרומת מעשר של נודאי ואין חילוק

ביניהם אלא לענגן מלקות דאין לוקין על אכילת דמאי אכל לכל דבריהם זה וזה שוין
שוב ראיתי בשער המלה פט"ז מה' תרומות שהרגיש בזה על התוי"ט ו"ל.

ע"כ נראה דלענגן לאסור באחד ומאה פסק דמאי פנאדי וכסתמא דמתני' דהכא והא
דפסק נמי דמוסיף חומש אע"ג דלפי סוגיא דפרק הנהב משמע דלרבנן אין מוסיפין חומש
על תרומת מעשר של דמאי נראה דגם זה ניחא דהא קאמרין התם דשמואל לא שפיר
קמשני ליה דיש לחלק בין מיתת ב"ד למיתה בידי שמים וא"כ לפ"ז ע"כ טעמא דמתני'
משום שלא יזלזלו בה וכשיטת הירושלמי וא"כ בש"ס דילן נמי קאמר האי שנינויא
דהירושלמי ומש"ה לא רצה לדחות סתמא דמתני' מהלכתא ואע"ג דרבא משמע התם
דס"ל כשמואל ושפיר קמשני מ"מ פנין דאבני ס"ל כשנינויא דהירושלמי פסק הוא ו"ל
הכי וכסתמא דמתני'.

ויש להביא קצת ראיה לדברי הרמב"ם ו"ל דאי נימא דמתניתין אתי כר"מ א"כ מאי
קמ"ל דכל הני מצטרפי משום דשם אחד להם הא לר"מ כל איסורין מצטרפי אהדדי
כדאמר ר' יהוד' בשמו בע"א ודו"ק היטב ועיין בבכורות ר"פ עד כמה לענגן תרומת ח"ל
לבטלה ברוב וברש"י ותוס' ו"ל שם ובמנחות פרק התכלת גבי עובדא דר"ש שזורי: דף
טז ע"א גמרא פליגי רב ולוי ורב אסי בפירושא דמתני' דכל הנבילות מצטרפין רב אמר
דוקא לענגן טומאה מצטרפין אכל לענגן אכילה לא מצטרפי טהורה וטמאה ולוי אמר
דלענגן אכילה נמי מצטרפי ואלו רב אסי איפא תרי לישנא איפא דאמרי פרב ס"ל
דלענגן טומאה מצטרפין אכל לענגן אכילה טהורין לעצמן וטמאין לעצמן ואיפא דאמרי
דלענגן טומאה נמי טהורין לעצמן וטמאין לעצמן.

ומפשטיה דהש"ס משמע דרב ולוי פליגי באיסור חל על איסור. רב סבר דאין איסור חל
על איסור וא"כ בטמאה לענגן אכילה ליפא לאו דנבילה ומש"ה לא מצטרפי דב' איסורין
הם.

ולוי ס"ל איסור חל על איסור ובשניהם איפא לאו דנבילה ומש"ה מצטרפי דשם א' הם
והתוס' ו"ל לא ניחא להו בזה לומר דפליגי בפלוגתא דתנאי ע"כ פירש ו"ל דלוי נמי
ס"ל בעלמא אין איסור חל על איסור והכא גבי נבילה שאני פנין דגלי קרא דנבילה חזייל
אחלב אלמא דבאיסור נבילה איסור חל על איסור ומש"ה אטמאה נמי חזייל וצ"ל
לדבריהם ו"ל דלוי ס"ל דבעלמא אין איסור חל על איסור אפי' בכולל דאי ס"ל דכולל
חזייל א"כ היכי יליף מדחזייל איסור נבילה אחלב ה"נ דחזייל אטמאה דלמא שאני חלב
דהוי איסור כולל והיינו דלא תיקשי לשיטתם אליפא דלוי מהא דאמר רב יהוד' בזבחים
דעורף טמא אינו מטמא בבית הפליעה משום דאיסורו משום בל תאכל טמא ולא משום
בל תאכל נבילה אלמא דנבילה לא חל אטמאה אע"ג דעל חלב חל היינו משום דר' יהוד'
ס"ל דכולל שאני אכל לוי ס"ל דאין חילוק ונהיבא דלא חל לא חל אפי' בכולל ומ"מ
בלא"ה אין גושפיתם מוכרחת דמצינו בכמה מקומות דפליגי אמוראי בדין איסור חל על
איסור: והנה יש לשאול אמאי לא יחול פאן איסור נבילה אטמאה למ"ד חצי שיעור
מותר מה"ת וא"כ בחצי זית ליפא איסור טמאה ואמאי לא יצטרף עם חצי זית נבילה
יחול על שניהם איסור נבילה ומי מעכב וכן יש לדקדק על הא דפליגי בפרק פל הבשור
במבשל חלב בחלב ואמרי' התם דלכ"ע לא לקי אאכילה דאין איסור חל על איסור הא

בְּבֶשֶׁר בְּחֵלֶב חֵיָיִבִין עַל חֲצֵי זַיִת מְזֶה וְחֲצֵי זַיִת מְזֶה וְלִמָּה לֹא יִחֹל עֲלֵיהֶם אִיסוּר בֶּשֶׁר
בְּחֵלֶב כִּינּוּן דְּאִיסוּר חֵלֶב אֵין פֶּאן וּצ"ל כִּינּוּן דְּאֵין אִיסוּר חֵל עַל אִיסוּר א"כ שְׁמַעֲינּוּ דְקָרָא
דְּלֹא תִבְשֵׁל גְּדִי לֹא מֵיָיִרִי בְּחֵלֶב וּמִמִּילָא לִיכָא אִיסוּר בְּבֶשֶׁר וְחֵלֶב אִפִּי' אַחֲצֵי זַיִת חֵלֶב
כִּינּוּן דְקָרָא לֹא אָסְרוּ וְכֵן הֵכָא בְּלֹאוּ דְנִבְיִלָה כִּינּוּן דְפִשְׁטִיָה דְקָרָא דְלֹא תֹאכֵל כָּל נִבְיִלָה
לֹא מֵיָיִרִי בְּטִמְאַה א"כ מִמִּילָא שְׁמַעֲינּוּ דְבְּטִמְאַה אֵין פֶּאן אִיסוּר נִבְיִלָה כָּלֵל וְאַתִּי שְׁפִיר
דְּאַפִּי' בְּחֲצֵי שְׂעוֹר לִיכָא אִיסוּר נִבְיִלָה וְדָבָר נִכּוֹן הוּא וְכוּ' יֵשׁ לְדוֹן בְּכַמְּה מְקוֹמוֹת וְאַתִּי
שְׁפִיר בְּאֵלוּ הַדְּבָרִים ג"כ הָא דְאַמְרִי' בְּחֻלִין פֶּרֶק גִּיד הַנְּשָׂה דְאִיסוּר אֲבָר מִן הַחֵי לֹא
חֵינִיל אִיסוּר טִמְאַה אַע"ג דְּאִיסוּר אֲבָר שְׂעוֹרוֹ גַּם בְּפִחוֹת מְכַזִּיב בֶּשֶׁר אִם יֵשׁ כְּזַיִת כִּינּוּן
הַפֵּל בֶּשֶׁר גִּידִין וְעֲצָמוֹת.

וְלִמָּה שֶׁכ' נִיחָא דַמ"מ פִּשְׁטִיָה דְקָרָא לֹא מֵיָיִרִי בְּטִמְאַה וְכֵן מוֹרִין דְבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל
בַּרפ"ב מֵה' מַאֲכָלוֹת אָסוּרוֹת דְמִשְׁמַע שֶׁם דְמִקְרָא פִּשְׁטִיָא לִיה דְּאֵין אִיסוּר נִבְיִלָה נוֹהֵג
בְּטִמְאַה וְעֵינּוּ בְּתוֹס' חֻלִין דְּף ק"ב בַּד"ה שְׂאֵין בּוֹ כְּזַיִת מֵה שֶׁכ' שֶׁם וְלַעֲנַד נִרְאָה כְּמָה
שֶׁכ' וְדו"ק: שֶׁם גַּמ' אִיכָא דְאַמְרִי פְּלִיגָא אֲדָרְב וְאַפִּי' לַעֲנִין טִמְאַה וְהַקְשׁוּ הַתוֹס' ז"ל,
מ"ט דְרַב אִסִּי הָא טִמְאַתּוֹ וְשְׂעוֹרוֹ שְׁוֵה וְתִרְצוּ כִּינּוּן דְלַעֲנִין אֲכִילָה חֻלִיקִין הֵם לַעֲנִין
טִמְאַה נְמִי אֵין מְצַטְרְפִין.

וְעַדִּינּוּ לֹא הִבְנִיתִי טַעְמוֹ שֶׁל דְבָר כִּינּוּן דְשְׁוִין הֵן לַעֲנִין טִמְאַה מֵאֵי אִיכָפֵת לָן דְאֵין שְׁוִין
לַעֲנִין אֲכִילָה וְנִרְאָה דְלַעֲנִין טִמְאַה נְמִי לֹא מְצַטְרְפִים אֲלֵא טִמְאִים אוֹ טְהוֹרִין דְמִקְרָא
אַחַד שְׁמַעֲינּוּ לְהוּ אֲבָל טִמְאִין וְטְהוֹרִים כִּינּוּן דְמִתְרִי קְרָאֵי יִלְפִינּוּ טִמְאַתּוֹ לֹא תִצְטְרְפִי
וְיִכּוֹל לְדַקְדֵק עוֹד לְדְבָרֵי הַתוֹס' ז"ל דַּר' יְהוֹשֻׁעַ לֹא מֵיָיִרִי אֲלֵא מֵהִנֵּי דְשְׁוִין בְּאֲכִילָה א"כ
לִמָּה לִיה לְמִימַר דְהָא דְשֶׁרֶץ וְנִבְלָה לֹא מְצַטְרְפִי הֵינּוּ מִשּׁוּם דְאֵין טִמְאַתּוֹ וְשְׂעוֹרוֹ שְׁוֵה
בְּלֹא"ה תִּיפּוֹק לִיה דְלֹא שְׁוִין לַעֲנִין אֲכִילָה וְכֵן קִשָּׁה לְמָה שֶׁכ' דְכָל דְנִפְקָא מִתְרִי קְרָאֵי לֹא
מְצַטְרְפִי א"כ שֶׁרֶץ וְנִבְיִלָה אִפִּי' הֵיוּ שְׁוִין בְּטִמְאַתּוֹ וְשְׂעוֹרוֹ מ"מ לֹא מְצַטְרְפִי וּצ"ל דַּר'
יְהוֹשֻׁעַ לֹאוּ טַעְמָא קְאָמַר אֲלֵא סִימָנָא בְּעֵלְמָא: וּמִכָּאן יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל שְׂיִטַת רִשְׁ"י ז"ל
בְּפֶרֶק הָעוֹר וְהַרְוֵטְבִּדְשָׁנִי חֲצֵאֵי זֵיתִים לֹא מְצַטְרְפִי לַעֲנִין טִמְאַה אֲלֵא בְּמִרְוֹדַת הֵינּוּ ע"י
חוּט שֶׁל בֶּשֶׁר הַמְצַרְפֵּן א"כ הָא דְתַנְיִין הֵכָא כָּל הַנִּבְיִלוֹת מְצַטְרְפוֹת וּמוֹקִיָם לָהּ לַעֲנִין
טִמְאַה וְאַמֵּי מְצַטְרְפִי הָא א"א לְחִבְרָן כ"א ע"י חִיבּוּרֵי אָדָם וְחִיבּוּרֵי אָדָם לֹאוּ חִיבּוּר
הוּא לֹא לְמַגַּע וְלֹא לְמִשְׁא.

אַבָּל לְשִׂיטַת הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"א מֵה' אַה"ט דְמִרְוֹדַת לָאו ע"י חוּט בֶּשֶׁר אֲלֵא בִידֵי אָדָם
אַתִּי שְׁפִיר וְעֵינּוּ בַכ"מ שֶׁם וְאֵין זֶה אֲלֵא הָעֵרָה בְּעֵלְמָא וּצ"ע יוֹתֵר בְּזֶה: תוֹס' בַּד"ה
מִיתִיבֵי מִיתַת פְּרָה וְחֵי גַמְל כו'.

וְהַקְשׁוּ הַיָּאָדָּא אֲפֻשֶׁר לְאוּקְמָא בְּרִייתָא לַעֲנִין טִמְאַה הָא לִיכָא טִמְאַה בְּחֵי גַמְל וּמֵאֵי
צִירוּף שְׂיִיף בְּזֶה וְתִרְצוּ דְשְׂיִיף טִמְאַה בְּאֲבָר מִן הַחֵי וְהַקְשׁוּ עוֹד דַּא"כ חֵי שְׂנִיָהֶם אִמֵּאֵי
מְצַטְרְפִי הָא אִפִּי' אֲבָר א' שְׁחֵלְקוּ אֵין מְצַטְרְפִי וְהַצ"ק ז"ל דְקָדַק ע"ז דְלִמָּא ס"ל לְהֵאֵי
סוּגִיָא כַר' אֲלַעְזָר בְּחֻלִין דְאַבָּר שְׁחֵלְקוּ עוֹבֵר עָלָיו וְלִדְיֵי פִּשְׁטִיָא לִי דְאַפִּי' לַר"א שְׁנֵי
חֲצָאִין מִשְׁנֵי גוֹפִין נוֹדָאֵי לֹא מְצַטְרְפִי.

אַלֵּא דְלֹא הִבְנִיתִי דְבָרֵיהֶם ז"ל בְּמֵאֵי דְמַדְמֵי אִיסוּר לְטִמְאַה דְנִרְאָה דְדוּוּקָא לַעֲנִין אִיסוּר
הוּא דְפְּלִיגֵי ר"י וְר"ל בְּאַבָּר שְׁחֵלְקוּ מִבְּחוּץ מִשּׁוּם דְחִידוּשׁ הוּא דְחֵיבֵיב אֲבֻשֶׁר גִּידִים

וּנְעֻצְמוֹת אֶבֶל לְעֵנָן טוֹמְאָה לְאוֹ חִידוּשׁ הוּא כָּלֵל וּמִנִּ"ל דְּפָלִיגִי בְּזֶה אִם לֹא שְׁנֹאֲמֵר דְּאֶבֶר מִן הַסִּי דְּבַהֲמָה שְׁוֶה לְעֵנָן טוֹמְאָה לְאֶבֶר מִן הַמֵּת וּכְמוֹ דְּבַאֲבָר מִן הַמֵּת אִם נִחְלַק לְשָׁנִים טְהוֹר ה"נ בְּאֶבֶר מִן הַבְּהֵמָה וּלְכַמָּה דְּבָרִים מִדְּמִינָן אֶבֶר מִן הַנְּבִילָה לְאֶבֶר מִן הַמֵּת לְעֵנָן חֶסֶר עֲצָמוֹ פְּדֵאִיתָא בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל בַּה' אַה"ט עכ"פ אִין לְזֶה שְׁיִיכוֹת לְפְלוּגְתָא דַּר"י וַר"ל וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק אִי נִימָא דְלְעֵנָן טוֹמְאָה מִיַּיְרִי א"כ מֵאִי קְאָמֵר הָא מַנִּי ר' יְהוּדָה הִיא דְאֶמֶר אֶבֶר מִן הַסִּי נוֹהֵג בְּטוֹמְאָה הָא כ"ע מוֹדִים דְּאֶבֶר מְטַמָּא אִפִּי בְּטוֹמְאָה אֲלֵא דְהָא לֹא תִיקְשִׁי דְלַרְבָּנָן לְטוֹמְאָה נְמִי לֹא מְצַטְרְפִי בִּינָן דְלֹא שְׁוִו לְעֵנָן אֲכִילָה.

וּמ"מ נִרְאֵה דְלְעֵנָן אֲכִילָה מִיַּיְרִי בְּרִייתָא זֹו וְלַרְבַּ נְמִי פָּרִיף וְהָא דְקָאֵמֵר חֲזִי שְׁנִיָּהִם מְצַטְרְפִין ע"כ מִיַּיְרִי בְּבִשָּׁר מִן הַסִּי וְכַר' יְהוּדָה אֲלֵא דְיֵשׁ לְהַבִּין לְדַבְרֵי ר' יוֹחָנָן דְאֶמֶר בְּפָרֶק גִּיד הַנְּשֵׂה דְבִשָּׁר מִן הַסִּי יִלְפִינוּ מְקַרָּא דְנוֹבֶשֶׁר בְּשֻׁדָּה טְרִיפָה א"כ מִנִּ"ל דַּר' יְהוּדָה ס"ל דְבִשָּׁר מִן הַסִּי נוֹהֵג בְּטוֹמְאָה בִּינָן דְטְרִיפָה לֹא נִהֵיג בְּטוֹמְאָה וְאֶבֶר מִן הַסִּי הוּא דִּילְפִינוּ מְקַרָּא דְלֹא תֹאכַל הַנְּפֶשׁ וַי"ל דְהָא מְסַקִּינוּ הֶתֶם דְטַעֲמִיָּה דַּר' יְהוּדָה לֹא מְקַרָּא הוּא אֲלֵא מְסַבְרָא דְאֶבֶר מִן הַסִּי אִיסוּר חֲמוּר הוּא דְנוֹהֵג בְּבָנִי נֵחַ וּמִש"ה חֲזִייל נְמִי אֲטַמְאָה וְה"ה בְּשָׂר מִן הַסִּי דְנוֹהֵג בְּבָנִי נֵחַ דְחִייל אֲטַמְאָה וּכְמוֹ שְׂכ' הַרְמְב"ם ז"ל בַּה' מְלָכִים וְעֵינָן בַּכ"מ ז"ל מַה שְׁהַקְשָׁה עַל הַרְמְב"ם ז"ל שֶׁפָּסַק דְבִשָּׁר מִן הַסִּי אִיסוּר לְבָנֵי נֵחַ וְלַר' יוֹחָנָן דְיִלְיָף מְטְרִיפָה אֲמַאי אִיסוּר לְבָנֵי נֵחַ וְעֵינָן בַּלח"מ ז"ל מַה שְׂכ' שָׁם וּמְכָאֵן נְמִי דְבָרֵי הַרְמְב"ם ז"ל מְוַכְרְחִים.

וְע"כ צ"ל כְּמוֹ שְׂכ' הַלח"מ ז"ל דְבַקְרָא דְאֶבֶר בְּשָׂר בְּנִפְשׁוֹ מְשַׁמַּע שְׁפִיר בְּשָׂר מִן הַסִּי אֲלֵא דַּלפ"ז לֹא מְצִינוּ אֲזַהֲרָה לְבָנֵי נֵחַ בְּאֶבֶר מִן הַסִּי בִּינָן דְקַרָּא דְאֶבֶר בְּשָׂר בְּנִפְשׁוֹ בְּבִשָּׁר מִיַּיְרִי מִנִּ"ל דְהוֹנְהָרוּ עַל אֶבֶר שֶׁל גִּידִים וְנְעֻצְמוֹת אַע"ג דְלִיכָא נ"מ בִּינָן דְבַעו"ג לֹא נֹאֲמֵר שְׁיַעוּרִין וְאֲמַשְׁהוּ חֲזִיב א"כ מִמִּילָא אִיסוּר הוּא בְּאֶבֶר ג"כ דְהָא עכ"פ אִיכָּא מְשֻׁהוּ בְּשָׂר מ"מ הָא אֲמַרִינוּ בְּכָל דְּוֹכְתֵי דְבָנֵי נֵחַ מְוַנְהָרִין עַל אֶבֶר מִן הַסִּי וּמַהִיכָא יִלְפִינוּ לָהּ וְכֹן מוֹכַח מִדְּבָרֵי ר' יְהוּדָה דְבָנֵי נֵחַ הוֹנְהָרוּ עַל אֶבֶר מִן הַסִּי בַּפ"ע דְמִש"ה קְאָמֵר דְנוֹהֵג בְּטוֹמְאָה הוֹאִיל וְאִיסוּר חֲמוּר הוּא דְנוֹהֵג בְּבָנֵי נֵחַ וְאִי נִימָא דְלִיכָּא אִיסוּרָא בְּבָנֵי נֵחַ אֲלֵא מְשׁוּם בְּשָׂר מִן הַסִּי א"כ מִנִּ"ל דְאִיסוּר אֶבֶר חֲזִייל אֲטַמְאָה הָא לֹא מְצִינוּ אִיסוּרוֹ בְּבָנֵי נֵחַ וְע"כ צ"ל דְמַתְרַוּוּיָּהוּ אֶבֶר וּבְשָׂר שְׁמַעִינוּ לָהּ מְקַרָּא דְאֶבֶר בְּשָׂר בְּנִפְשׁוֹ וְכֹן לְמַאֵן דְיִלְיָף מְאֻכּוּל תֹּאכַל וְאֵע"ג דְלֹא אִיִצְטְרִיף אֲזַהֲרָה בַּפ"ע לְאֶבֶר מִן הַסִּי לְבָנֵי נֵחַ דְהָא כְּבָר הוֹנְהָרוּ עָלֵיוּ וְכֹן הַקְשָׁה הַשֵּׁא"ג ז"ל י"ל דְנִפְקָא מִינָהּ אִם אֲכַל הַבְּשָׂר בְּשׁוּגָג דְלֹא הִזְהָרְגָה עָלֵיוּ בְּשׁוּגָג וְכַמְבֹּאֵר בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל שָׁם כִּי חֲזַר וְאֲכַל הַגִּידִין וְהַעֲצָמוֹת הִזְהָרְגָה עָלֵיוּ מְשׁוּם אִיסוּר אֶבֶר מִן הַסִּי וְדו"ק הֵיטֵב: שָׁם גְּמָרָא מִיתַת פְּרָה וְחֲזִי גְמָל אִין מְצַטְרְפִין כו'.

לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע הָא מִיתַת פְּרָה וְחֲזִי פְּרָה מְצַטְרְפִין אֲמַאי הָא שְׁנֵי לְאוּנָן הֵם מְשׁוּם בְּשָׂר מִן הַסִּי וּמְשׁוּם גְּבִילָה וּמְכָאֵן רְאִיָּה לְדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל שְׂכ' דְנְבִילָה וְטְרִפָּה מְצַטְרְפִין זֶה עִם זֶה וְה"נ לַר' יוֹחָנָן בְּשָׂר מִן הַסִּי אִיסוּר הוּא מְלֵאוּ דְנוֹבֶשֶׁר בְּשֻׁדָּה טְרִפָּה וּמִש"ה מְצַטְרְפִי עִם גְּבִילָה אֲלֵא דַּלפ"ז קְשָׁה אֲמַאי לֹא יִצְטְרִף מִיתַת פְּרָה וְחֲזִי גְמָל הָא בְּשָׂר מִן הַסִּי דְגְמָל ג"כ אִיסוּר הוּא מְשׁוּם בְּשָׂר מִן הַסִּי וְצ"ל דְחֲזִי גְמָל ע"כ לֹא מְשׁוּם טְרִיפָה חֲזִיב עָלֵיהּ דְהָא לִיכָּא לְאוּ דְטְרִיפָה בְּטוֹמְאָה כְּדַאֲמַרִי בְּזַבְחִים פְּרָק חֲטָאֵת הָעוֹף יִצָּא עוֹף טְמֵא שְׁאִין

במינו טריפה אלא משום אף בשר בנפשו וכמו שכ' לענן בני נח ומש"ה אין מצטרפין
גבילה דטהורה עם בשר מן החי דטמאה.

ובזה אתי שפיר מ"ש בתוספתא במכילתין חצי זית פרה בחייה וחצי זית במיתתה
מצטרפין חצי זית גמל בחייה וחצי זית במיתתה אין מצטרפין. וע"כ הא דאין מצטרפין
היינו לחיובי משום בשר מן החי או משום גבילה דמשום איסור טמאה פשיטא דמצטרפין
ומאי טעמא לא מצטרפי לאיסור גבילה כמו בפרה אלא ש"מ דאיסור בשר מן החי
דטמאה הוא משום אף בשר בנפשו ולא מבשר בשדה טריפה ומש"ה לא מצטרפי אלא
דלפ"ז תיקשי אמאי מצטרפי פרה וגמל בחייהם פיון דשני לאונן הם בשר בשדה טרפה
ואף בשר בנפשו.

וע"כ נראה דמיתת פרה וחי גמל לאו דוקא דה"ה מיתת פרה וחי פרה לא מצטרפי
דגבילה וטרפה לא מצטרפי אהדדי. ובתו' יש איזה ט"ס פאשר יש להגיה שם הרבה
בדיני הצירוף במה שאמרו שם דתודה ולחמה מצטרפין להעלאת חוץ והוא דבר תימה
ע"ש ובפרה וגמל איסור אחד הוא בבשר מן החי מבשר בשדה טרפה אבל מה אעשה
שקרב"ם ז"ל לא כתב כן ודעתו דטרפה וגבילה מצטרפין וכן גבילה ובשר מן החי
ומפרשי דבריו ז"ל לא ביארו המקור לדין זה ונראה ברור דמן התוספתא שהבאתי הוציא
כן אבל עדיין צ"ע בזה נכמה שכ'.

ובמה דפסק הרמב"ם ז"ל פלוי אין להאריף פי ברורין דבריו ז"ל לפי מה שפסק בכל
הש"ס דאין איסור חל על איסור וכו' יהוד' גבי גבילת עוף טמא וק"ל: ופירש רש"י ז"ל
פאן אינו מדוקדק ועיין בברה"ז ובצ"ק שכ' לישב דבריו בדוסק ודברי הצ"ק ז"ל אינו
מוכנים לי פלל ע"ש: דף טז ע"ב גמרא אמר רב אכילת שרצים.

לוקה עליו בכזית כו'. אבאר בקצת שיטת התוס' ז"ל בזה ואח"כ אכתוב שיטת הרמב"ם
ז"ל.

שיטת התוס' ז"ל הוא דהא דמחלק הש"ס בשרצים בין חזיהם למיתתן דבחייהם בכזית
ובמיתתן היא בכעדשה היינו משום דבחייהם לית בהו טומאה פמבואר בדבריהם ז"ל
ומשמע עוד מדבריהם ז"ל דאפילו אבר מן החי בשרצים לא מטמי ודא דתנינו האיברים
אין להם שיעור מיירי במיתתן וכן משמע מדבריהם בד"ה וקלסיה ר"י במה שכ' דלא
מצי לשנויי דר' יוחנן איירי בחייהם ע"ש ובמיתתן כעדשה פטומאתו ואבר מן השרץ
דטומאתו אין לו שיעור אפילו פחות מפעדשה אכילתו ג"כ כשיעור טומאתו אפי' פחות
מעדשה ובלבד שיהיה אבר שלם והיינו טעמא דבשרצים איתקש אכילה לטומאה לכל
מילי בין לשיעור כעדשה בין לאבר כל שהוא ופריה הש"ס ליקש נמי בהמה לשרצים
פי היכי דבשרצים אכילתו שנה לטומאתו ה"נ בגבילה לשוי אכילה לטומאה ועלו אבר
שלם ילקה אפי' פחות מכזית כמו לענן טומאה ומשני דלא הוקשו אלא לבל תשקצו ולא
לשיעורים כן הוא שיטת התוס' ז"ל וקשיא טובא לשיטתם ז"ל דהא בפרק העור והרוטב
אמרי' להדיא דבשרצים נמי אבר מן החי שלקה מטמא והשתא טעמא מאי אמר רב
דבחייהם דוקא בכזית הא באבר אחד נקיש אכילה לטומאה וילקה אפילו בכ"ש:
והרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' מאכלות אסורות כתב בזה דלא איתקיש אכילה לטומאה

בשרצים אלא לכעדשה אבל לא לענן אבר דאע"ג דמטמא בכ"ש אם הוא אבר שלם מ"מ לענן אכילה לא לקי עלה אלא בכעדשה.

ולדבריו ז"ל אתי שפיר הא דאמר רב דבחייהו אינו לוקה אלא בכזית דאע"ג דמצינו טומאה בפחות מפזית גם בחייהו כגון באבר שלם מ"מ לענן שיעורא דאבר לא איסקיש אכילה לטומאה דדוקא לענן טומאה אחשביה רחמנא לאבר כ"ש אבל לא לענן אכילה.

ולפי שיטתו אין מצטרף גידין ועצמות בשרצים לשום שיעור לא בכזית בשאר שרצים ולא כעדשה במובדלים פיון דלחשיבותיה דאבר לא איסקיש אכילה לטומאה וא"כ הא דמשמע מלשונו ז"ל שם דאם יש באבר כעדשה חייב צ"ל דלאו דוקא דאם אין באבר אלא כעדשה בהדי גידין ועצמות אינו לוקה אלא בשאר הוא דקאמר דבעינו כעדשה וקיצר מעט במוכן.

אבל הא קשיא לשיטת הרמב"ם ז"ל מאי דפריף הש"ס אי הכי בהמה נמי כו'. ומאי קושיא הא שנה בהמה לשרצים כשיעור טומאתה פה שיעור אכילה בהמה בכזית ובשרצים כעדשה ולענן אבר בשניהם לא ישוו האכילה לטומאה וכבר עמדו ע"ז הה"מ והלח"מ ז"ל וכתבו לישיב בדוחק.

ופירש"י לחלק בין בהמה טהורה לטמאה ג"כ אינו מוכן. ואפשר לפרש קצת דהכי פריף פיון דלפי מאי דמסיק קרא לא איירי אלא במובדלים היינו בח' שרצים המובדלין משאר שרצים דבשאר שרצים שיעורן בכזית ובח' שרצים שיעורן כעדשה א"כ נימא נמי דיש חילוק בין טמאה לטהורה.

ובטמאה נחמיר בשיעורה בין לאכילה בין לטומאה דאשר הבדלתי עליהו נמי קאי. ותי' דלא איסקיש אלא לבל תשקצו.

ולכולהו פירושי יש לדקדק מאי פריף ליקש בהמה לשרצים דהא אפסקיה קרא וכתב עוף בין בהמה לשרצים ועוף ליכא לאקושי לכל הני מילי דאבר דידהו לא מטמא ולפי מש"כ לפרש שייף הך פירקא נמי גבי עוף לחלק בין טהור לטמא דעוף טמא נמי קרוי מובדל ונחמיר בשיעורו ולא ליבעי פזית באכילתו דע"כ האי לטמא דכתיב בקרא איסורא נמי משמע אלא מדשני קרא בלישנא ילפינו נמי טומאה.

וע' רש"י ז"ל ביבמות פ' חרש ובזבחים פ' השוחט והמעלה שגראה מדבריו דבכל השרצים שיעורן כעדשה והוא דלא כמבואר בסוגין וכבר הקשו התוס' ז"ל ע"ד: דף יז משנה כ"ל אמר ר' יהושע כל ששיעורו וטומאתו שנה מצטרפין טומאתו ולא שיעורו שיעורו ולא טומאתו אין מצטרפין כו'.

איתא ביומא פ' יוה"כ על הא דתנן האוכל והשותה ביוה"כ אין מצטרפין מאן תנא אמר רב חסדא במחלוקת שנייה ור' יהושע הוא דאמר כל שאין שיעורן שנה אין מצטרפין ר"נ אמר אפילו תימא רבנו ע"כ לא קאמרי רבנו אלא בטומאה דשם טומאה אחת היא אבל גבי יוה"כ בעינו דמיתבא דעתיה ובהכי לא מיתבא דעתיה.

ויש לדקדק היכי מצינו דפליגי רבנו אר' יהושע דמתניתין דכאן במכילתין לא מצינו שום מחלוקת. ועוד טומאתו ולא שיעורו מאי ניהו אי כמו שפירשו התוס' ז"ל בשאר מן המות

ואבר מן המת הא בנה נודאי לא פליגי רבנן פיון דליפא אבר של חצי זית בשר נודאי לא יצטרף אליו ועוד לפירושם למה ליה האי טעמא דאין שיעורן שנה הא בלא"ה לא מצטרפי אבר ובשר דלא עדיף מאבר שחלק לשנים דאין מטמא פדאנן באהלות וכן לענן כל הטומאות נודאי אין מצטרפין איברין ובשרם מטעם זה ואי כמו שפירש רש"י ז"ל דטומאתו ולא שיעורן היינו נבילה ושרץ ובהא פליגי רבנן וס"ל דמצטרפין גם ע"ז קשה לי חדא דמאי קאמר התם שם טומאה אחת היא הלא שני שמות הם נבילה לחוד ושרץ לחוד.

ועוד דא"כ יקשה מדברי רבנן על א"ד לרב אסי לעיל דאפילו טמאה וטהורה לא מצטרפי לטומאה משום דלאנן חלוקין הם והכא קאמרי רבנן דאפי' נבילה ושרץ מצטרפין וע"כ לא פליגי ר' יהושע אלא משום דאין שיעורן שנה אבל אי לאנן חלוקים לא איכפת לן לכ"ע.

ע"כ נראה בדעת הרמב"ם ז"ל בפ"ד מה' טומאת אוכלין דנבילה ושרץ לא מיקרי טומאתו שנה משום דזה מטמא במגע לבד וזה מטמא גם במשא או משום דשני שמות ה ובכלל לא שיעורו ולא טומאתו הם וטומאתו ולא שיעורו הוא בשר נרקב מן המת דשניהם טומאת מת הם ובהא אפ"ל דרבנן פליגי וס"ל דמצטרפי משום דגבי רקב מצטרפין אפילו מב' מתים אבל אפתי לא ידענא היכן מצינו דפליגי רבנן בזה וצ"ע: והנה לרב נחמן דאמר דביה"כ אפילו רבנן מודו דלא מצטרפי משום דלא מיתבא דעתיה משמע דבשאר איסורין דלאו משום מיתבא דעתיה הם מצטרפין לרבנן דר' יהושע אפילו אין שיעורן שנה ולפ"ז המעלה בחוץ חצי זית בשר עולה ולג נחצי יין נסכים מצטרפין וסגיב ודלא פמה דפשיטא להו להתוס' ז"ל בזבחים דף ק"ט דלא מצטרפי וראה זה חידוש הוא ובס' שמות בארץ שחוקר הגאון מהר"מ בן חבי"ב ז"ל בתוס' יוה"כ שאלו ראיתי שכתב לחקור לרבנן דס"ל דמצטרפי אי מצטרפי לקל שבשניהם או לחמור שבשניהם וכן לענן יוה"כ אי בעינן מלא לוגמיו או פכותבת וכתב שם פיון דלא קאי הכי לא נחית בזה לעומק הדברים ולפי מש"כ נ"מ טובא לשאר איסורין אליבא דרבנן ולפי מה שכתבתי דמחלקותן הוא בבשר המת עם הרקב נראה דהא פשיטא דרקב אינו מצטרף לכזית בשר וע"כ צ"ל דפליגי לענן צירוף הבשר עם הרקב וזה לכאורה מסתבר דבשר משלים המלא תרנוד דלא גרע בשר מרקב אבל העיקר נראה דצירוף דאמרינן הכא הוא להצטרף שני חצאי שיעורין מתרנוניהו פגון חצי זית בשר נחצי תרנוד רקב הפונחים בבית אם מצטרפין לטמא באהל ולרבנן מצטרפי חצי שיעיר מזה וחצי שיעור מזה לטמא באהל וכן באיסורין אם אבל חצי זית מבשר עולה וחצי רביעית מנסכים מצטרפין למילקי עליה משום לאו דכליל תהיה: שם משנה דם השרץ ובשרו מצטרפין זע"ז: גמ' אמר רב חנן כו' הנה בהלכה זו רבו השיטות פאשר אבאר בעזר השם.

שיטת רש"י בנה הוא דר' זעירא בא לפרש דמתניתין דווקא בדם של אותו שרץ הוא דמצטרף אבל לא בדם של שרץ אחר ופריך עליה מהטמאים דאפילו מב' שמות מצטרפין ומשני פאן בכולו פאן במקצתו אם הדם בא מכולו מצטרף אפילו עם שרץ אחר וכשבא ממקצת השרץ דווקא עם בשרו הוא מצטרף אבל לא עם שרץ אחר ושיטה זו קשה מאוד

להבין טעמה דמאין לנו לחלק לעגן צירוף בין בשרו לבשר שרץ אחר פינו דשיעור שנה וכל הדברים ששיון בשיעורן אמאי לא יצטרפו וה"נ שיעורן שנה בכעדשה.

ועוד מאי נ"מ אם הדם בא מכל השרץ או ממקצתו והיותר תמוה הוא מש"כ דרביעית דם הבא ממקצת המת אינו מטמא והוא חידוש אשר לא נמצא בשום מקום וכבר הערתי בזה בחידושי למס' נזיר: והתוס' ז"ל בפי' הראשון הוא קרוב לשיטת רש"י ז"ל אלא דגרסי והוא דעודן בו פי' דאינו מטמא אלא בעוד הדם עם בשר השרץ ויתר הדברים הולכים בדין אחד עם פירש"י ז"ל וכבר הקשו בעצמם על פי' זה ע"כ פירשו בדרף אחרת ונראה להם עיקר דר' זעירא אמר דנוקא דם השרץ ובשרו מצטרף פגירסת רש"י ז"ל ופריף מהטמאים דאפילו שני שמות מצטרפין ומשני פאן בכולו פאן במקצתו פי' אם נגע בכולו היינו בשני החצאין אפילו מב' שמות מצטרפין אבל אם לא נגע אלא במקצתו אינו מטמא אלא דם ובשרו דכמחזקין דמי וכן פי' הר"ש ז"ל בפ"ג דאהלות ומסיק שם דהא דמצטרפין בשרץ לעגן מגע גזירת הפתוב דיש נוגע וחוזר ונוגע מריבוי דהטמאים וגבי גבילה צ"ל דלעגן משא קאמר דמצטרפין אבל לעגן מגע אין נוגע וחוזר ונוגע ולפי שיטה זו שמענו בשרץ דברים שאינן בשאר טומאות והם ג'.

הא' דמצטרפין שרץ ושרץ לעגן מגע ואין בזה משום נוגע וחוזר ונוגע וילפינו לה מריבוי דהטמאים. הב' דדמו מטמא כבשרו אע"פ דבגבילה אינו פן ודבר זה ילפינו מקרא דוזה לכם הטמא פדברי ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי.

הג' דדם השרץ ובשרו מצטרפין זה עם זה ואפילו נגע במקצתו טמא פאלו נגע בכולו משום דכמחזקין דמי: ויש לדקדק מנ"ל האי דינא דדם השרץ ובשרו כמחזקין דמי ואפילו נגע במקצתו פאלו נגע בכולו אי מריבויא דוזה לכם הטמא הא איצטריף לגופא דדם שרצים מטמא ואם נאמר פדבעי התוס' ז"ל למימר פריש סנהדרין דדם בכלל בשר הוא ולא איצטריף לגופיה דמטמא כבשר וא"כ ע"כ אתי לצירוף ואם נגע בכולו הא פבר שמעינו לה מריבויא דהטמאים דאפילו משני שמות מצטרפין אלא ע"כ אתי לאשמעינו דדם ובשרו אפילו נגע במקצת הוי פאלו נגע בכולו.

אלא דלפ"ז תראה דקושית התוס' ז"ל בסנהדרין שהקשו דמנ"ל דדם מטמא בכעדשה ולא בעינן פדי שיקרוש ויעמוד על עדשה תיקשי ממ"נ בין למ"ד דם הוי בכלל בשר ובין למ"ד דם לא הוי בכלל בשר דלתרנוייהו איצטריף קרא דוזה לכם הטמא לדרשא אחריתי דלמ"ד דם לא הוי בכלל בשר איצטריף לגופיה דדם מטמא כבשרו ולמ"ד נמי דדם כבשר הוא אפתי איצטריף דדם ובשרו מצטרפין ואפילו נגע במקצתו פאלו נגע בכולו.

ואפ"ל דמהא דמצטרפי דם ובשר שמעינו נמי דלא בעינן יותר מפעדשה דאל"ה אמאי מצטרפי הא אין שיעורן שנה. ומסקנת דברי התוס' ז"ל בסנהדרין שם דדם לא הוי בכלל בשר וא"כ צריף קרא לגופיה דדם שרץ מטמא ואפתי מנ"ל דמצטרפי אפילו נגע במקצתו ודחוק לומר דמסברא פשיטא לן הכי.

וצ"ל דאיכא תרי יתורי ני"ו דוזה וה"א דהטמא ותרנוייהו שמעינו מינה. והנה לכל הגי פירושי לא איירינו אלא בעגן צירוף הטומאה אבל לעגן אכילה פשיטא דבכל גוונא

מצטרפי בין משם אחד בין מב' שמות פינון דשוו בשיעוריהן לא יצטרפו: ואחר כל הנ"ל קשיא לי טובא סוגיא דריש פרישות דילפינו התם מקרא דכל חלב ודם ודם שרצים ובשרם מצטרפין לאכילה ופריה מהכא נפקא מוזה לכם הטמא ומשני סד"א ה"מ לענין טומאה אבל לענין אכילה לא קמ"ל ולמה לן קרא להכי שיצטרפו דם ובשר פשיטא דמצטרפין פינון דשוו בשיעורין.

הו אמת שראיתי בדברי התוס' ז"ל בסנהדרין ובמנחות דהני תרי מילי דאימתר בש"ס דילפינו לה מוזה לכם הטמא שהדם מטמא כבשר וגם מצטרפי אהדדי פולי חד מילתא הוא ותחילה ילפינו עיקר מילתא דדם מטמא כבשרו בכעדשה ומזה ממילא שמעינו דמצטרפין זע"ז פינון דשוו בשיעורין.

ולפ"ז צ"ל הא דאמרין סד"א ה"מ לענין טומאה אבל לענין אכילה לא היינו דלא הנה ידעינו דלענין אכילה שיעורו שנה דליצטרפו וקשיא טובא ע"ז חדא דהלשון לא משמע כן ועוד פינון דשיעור אכילה בכעדשה מטומאה ילפינו א"כ פינון דגלי לן קרא דדם מטמא בכעדשה ממילא שמעינו דלוקה על אכילתו בכעדשה וגם מצטרפין.

ועוד דאמרין התם הילכך דם נחש ובשרו מצטרפין ופריה פשיטא ומשני דה"א ה"מ שרצים דמצטרפי לענין טומאה מצטרפי נמי לענין אכילה אבל נחש אימא לא ולדברי התוס' ז"ל אפתי תיקשי פשיטא פינון דשיעורו שנה כדאמרין בפ' דם שחיטה דדם שרצים לוקה עליהם בכזית אם התרו בהן משום שרץ ואין לומר דקמ"ל דלא בעינו רביעית בדם שרצים ולא יצטרף לבשרו דאין שיעורו שנה קמ"ל דסגי בכזית דאפתי תיקשי באמת מנ"ל דלא בעינו רביעית בשאר שרצים ואפשר לומר דהני קאמרין פינון דחזינו דבשרצים הטמאין דמן שנה לבשרו בשיעור ולא בעינו כדי שיקרוש ה"נ בנחש דמו שנה לבשרו ובכזית.

אבל הדברים דחוקים מאוד וגם מאי דפשיטא להו דכזית ורביעית חשיבי אין שיעורו שנה לדידי מיבעי לי דכיון דטעמו של רביעית הוא כדי שיקרוש ויעמוד על כזית א"כ כולי' חד שיעורא הוא והא דלא תני במתניתין זהבילה ובשרה מצטרפין אין פאן קושיא דמתניתין ר' יהושע היא ור"י ס"ל דם גבילות טהור.

ועוד דאמרין הכא בין לאכילה בין לטומאה ובבבילה לאכילה אין מצטרפין דם ובשר וכ"ז פתבנו לשיטת התוס' בסנהדרין. אבל למאי דמסקי התם דדם לאו בכלל בשר הוא צריה לפרש ג"כ סוגיא דכריתות ג"כ בזה הדרך דהקישא דכל חלב וכל דם אתי לאשמועינן דדם הוי כבשר גם לענין אכילה ורש"י פ' דם שחיטה על הא דאמרין התם דבשרצים לוקה עליהם בכזית פי' דמוזה לכם הטמא נפקא ואין זה מדוקדק דנוה לכם הטמא לענין טומאה מייירי וגם מה שכתב דכזית נפקא לן מוזה לכם הטמא ג"כ אינו מדוקדק דשמונה שרצים שיעורו בכעדשה וגם בדברי התוס' ז"ל שם פריש פרישות ראיתי דברי תימה שכתבו שם דה"א לאכילה לא משום דשיעור אכילה בכזית והוא תמוה דמאי ענין כזית אצל שמונה שרצים דבשמונה שרצים אמרין התם דאית בהו טומאה והא דקאמר אבל לאכילה לא היינו כדכתבנא דלאכילה ה"א דדם לאו כבשר הוא דליכא למילף אכילה מטומאה ולא טומאה מאכילה איצטרף למיכתב בתרונתיהו.

והינינו נמי דקמשמע לן רבותא דנחש נמי דמו כבשרו לענין אכילה דסד"א דדוקא בח' שרצים דשייכא בהו ג"כ טומאה הוא דדמן כבשרו קמ"ל דאין לחלק ובכל שרצים דמן כבשרו. ואין להקשות למה לי קרא להכי דדם הוי כבשר לענין איסור תיפוק ליה בלא"ה מקרא דהטמאין לאסור צירן ורוטבן ודם נמי בכלל הנה כדמשמע בריש בכורות בסוגיא דחלב בהמה טמאה י"ל דמקרא דהטמאין לא ילפינו מלקות וכמש"כ הרמב"ם ו"ל אף על גב דלא משמע פן בפ' העור והרוטב וכבר הערנו בזה בחי' לנדריים וע"פ הג"ל יש לישיב מאי דקשה לר' יהודה שם בכריתות דאיצטריך ליה הקישא דכל חלב ודם למילתא אחריתי מנ"ל הא דדמו מצטרף לבשר ולפי הג"ל ניחא דר' יהודה לטעמיה דס"ל דדם נבילות נמי מטמא וא"כ לא איצטריך קרא לדם שרצים דהוי כבשר ורפנן לטעמייהו דס"ל בדם נבילה דלא הוי כבשר לענין טומאה ע"כ איצטריך הקישא למילף מינה דמצטרף היינו דגם הדם בכלל האיסור הוא.

ואתי שפיר בזה קושית הגר תמיד בשם המפרשים דלר"ש דאמר כ"ש למפות למה לי האי הקישא דכל חלב וכל דם וע' מה שתי' שם לגירסת הרמב"ם ו"ל והתוס' לפי קמא דבעינו דווקא עוין בו היינו שיהיה הדם מחובר כבשר ואם פן הוי כמו בתערובות דלא אמר ר"ש בכ"ש לדעת התוס' בע"א והוא תמוה דמה ענין זה לתערובות פיון דאיסור אחד לשניהם ונדאי חייב בכ"ש ולמש"כ ניחא דעיקר קרא אתי לאורווי דדם הוי בכלל איסור שרצים גם לענין אכילה ואע"ג דלישנא דהש"ס דחוק הוא קצת גם לפ"ז מ"מ נראה ברור כמש"כ דלענין צירוף לחוד ונדאי לא צריך קרא דלמה לא יצטרפו פיון דשניהם שיעור אחד להם והא דילפינו מקרא דהטמאים לענין צירוף ב' שמות היינו משום דאתי לאשמועינן דיש נוגע וחוזר ונוגע לענין טומאה או משום דהוי ס"ד פיון דב' שמות הם לא יצטרפו אבל משום אחד ונדאי לא צריך קרא לענין צירוף.

ועדיין צריך לבאר דברי ר"א מה שהקשו התוס' ו"ל בסנהדרין דלמה לא בעינו בצלול שיעור שיקרוש ולפי מה שפסק הרמב"ם ו"ל דגבי דם שיעור אכילתו בכזית וכן אמרו ו"ל באכילת דם שרצים דלוקה עליהם בכזית א"כ שמעינו מינה דלא בעינו בדם שיעור רביעית לענין איסור אכילה וה"נ בשרצים לא בעינו לענין אכילה וטומאה כד' שיקרוש אבל בסוף פ' חרש משמע דשיעור דם ברביעית הוא וכן משמע מדברי הרמב"ם ו"ל גופא בפט"ו מה' מאכא"ס ועדיין צ"ע בזה וע' בזה בחי' במס' נזיר וע' בשו"ת בית אפרים חלק א"ח שאלה י"ד מש"כ בזה וכמדומה שנועלמה מעין חקמתו ש"ס דפרק חרש ומש"כ דכזית ורביעית חד שיעורא הוא פנונתי לדבריו בזה אבל לא הזכיר שם דברי התוס' בסנהדרין ובמנחות דהוכיחו מן הירושלמי דאין שיעורו שנה מדלא מצטרף דם נבילה ובשרה.

עוד נשאר שם בצ"ע על דברי התוס' שהבאתי לעיל דמצטרף חלב ויין להעלאה בחוץ ואני יושבתי זאת בטוב טעם: ועתה אשובה לדברי הרמב"ם ו"ל ושיטתו בזה עוד שיטה אחרת כאשר אני אחזה וכמו שאבאר בעז"ה.

הנה בפ"ד מה' אה"ט כתב דם השרץ ובשרו מצטרף לכעדשה והוא שמחובר כבשר ונראה דהוא ו"ל גריס נמי פגירסת התוס' ו"ל בפ"י הראשון ולא ביאר לענין מאי בעינו דווקא מחובר כבשר.

וְרֵאִיתִי בְּסֵפֶר מִיָּם טְהוּרִים שְׂרוּצָה לְהַעֲמִיס בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל פִּי הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַתּוֹסֵס
ז"ל דְּלֶהֱכִי בְּעֵינָיו מְחֻנָּפֶר בְּבֶשֶׁר כְּגוֹן אִם נִגְע בְּמִקְצָתוֹ אֲבָל אִם נִגְע בְּכֹלּוֹ לֹא בְּעֵינָיו
מְחֻנָּפֶר בְּבֶשֶׁר וּבְזֶה רָצָה לִישָׁב מֵה דְהַשְׁמִיט הַרְמַב"ם ו"ל הַחִילּוּק בֵּין מִקְצָתוֹ לְכֹלּוֹ כִּי
סָמַךְ בְּזֶה עַל דְּבָרָיו בְּה' טֹנְמָאֵת מֵת ע' בִּס' הֵנ"ל בְּאַרְיִכוֹת וּתְמִינְהֵי אִיךָ לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל ד'
הַרְמַב"ם ו"ל בִּפ"ד מֵה' מֵאֲכֵא"ס וְשִׁכְתָּב לְעֵנָן אֲכִילָה ג"כ אֵינוֹ מְצַטְרֵף אֲלֵא אִם מְחֻנָּפֶר
לְבֶשֶׁר וּמֵה שִׁינְיָה לְעֵנָן אֲכִילָה כְּלוֹ אוֹ מִקְצָתוֹ ע"כ דְּבָרָיו בְּדַעַת הַרְמַב"ם ו"ל הֵם שְׁלֵא
בְּעֵינָיו בְּמַחֲכ"ת.

וְהִנְרָאָה בְּרוּר בְּדַעַת הַרְמַב"ם ו"ל דְּהוּא פִּי הָא דְאֲמַרִּינוּ בִּשְׁ"ס וְעוֹדֵן בּוֹ דְּלֹא כָּכֵל
הַפִּירוּשִׁים הֵנ"ל דְּלִכְוִלְהוּ קוּשְׂיָא טוּבָא וּכְמַש"כ וְעוֹד דְּלִכְל הֵנִי פִּירוּשֵׁי מֵאֵי פְּרִיךָ מְקָרָא
דְּהַטְמָאִין דִּילְמָא מִיִּירֵי לְעֵנָן אֲכִילָה אַע"ג דִּי"ל דְּלֹאֲכִילָה לֹא צְרִיךָ קָרָא מ"מ לֹא נִיחָא
לִי לְהַרְמַב"ם ו"ל בְּהֵנִי פִּירוּשֵׁי וּפִי הוּא ו"ל דְּהָא דְדָם הַשְׁרִיץ מְצַטְרֵף לְבֶשֶׁר לְכַעֲדָשָׁה
הֵינְנוּ דְנוּקָא בְּעוֹדֵן בּוֹ שְׁהַדָּם מְחֻנָּפֶר לְבֶשֶׁר וְאִזּוּ הוּא מְצַטְרֵף לְכַעֲדָשָׁה בֵּין לְאֲכִילָה בֵּין
לְטוּנְמָאָה אֲבָל אִם הַדָּם בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ אֵינוֹ מְטַמָּא כָּלָל ע"כ בְּאַכִילָה ג"כ אֵין שִׁיעוּרוֹ בְּכַעֲדָשָׁה
אֲלֵא בְּכַזִּית אֲפִילוּ בַח' שְׂרָצִים וּלְהִכִּי אֵין מְצַטְרֵף עוֹר עִם הַבֶּשֶׁר וְכֵן מְשַׁמַּע לְהִדְיָא בְּדַבְרֵי
הַה"מ בִּפ"ד מֵה' מְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת שְׁכ' שָׁם עַל הָא דְבַעֲיָא מְחֻנָּפֶר בְּבֶשֶׁר אֲבָל אִם פִּירֵשׁ
שִׁיעוּרוֹן בְּכַזִּית וְאֵין מְצַטְרֵף קַל עִם חֲמוּר וְהֵן הֵן הַדְּבָרִים שִׁכְתָּבְנוּ וְנִמְצָא לְפִי דְבָרָיו ו"ל
לֹא יִלְפִינוּ מוֹזָה לְכֵם הַטְמָא שְׁנֵי דְבָרִים דִּין הַטוּנְמָאָה וְדִין הַצְּרִיף אֲלֵא כּוּלֵי' חַד מִיִּלְתָּא
הוּא דְאִמְתִּי הוּא מְטַמָּא וּמְצַטְרֵף כְּשֶׁהוּא מְחֻנָּפֶר עִם הַבֶּשֶׁר אֲבָל אִם פִּירֵשׁ אֵינוֹ מְטַמָּא
נְגַם אֵינוֹ מְצַטְרֵף.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לְמ"ד דְדָם גְּבִילוֹת מְטַמָּא אֲמַאי לֹא יִטְמָא דָם שְׂרָצִים דְאֵין זֶה קוּשְׂיָא דְלִיכָא
לְמִילָף לֹא גְבִילָה מְשַׂרְצִים וְלֹא שְׂרָצִים מְגְבִילָה דְמֵה לְגְבִילָה שְׁכֵן מְטַמָּא בְּמִשְׁאָה וּמֵה
לְשַׂרְצִים שְׁכֵן מְטַמָּא בְּכַעֲדָשָׁה וְע"כ בְּגְבִילָה נְמִי לֹא מְסַבְרָא קְאָמֵר דְדָמוֹ נְמִי מְטַמָּא אֲלֵא
מֵאִיזָה יִתּוּרָא דְקָרָא נְפָקָא לָן.

וְאֲפִתִּי קוּשָׁה לְשִׁיטְתוֹ דְדָם בִּפ"ע אֵינוֹ מְטַמָּא וְאֵין שִׁיעוּרוֹ בְּכַעֲדָשָׁה אֲלֵא בְּכַזִּית א"כ הָא
דְאֲמַרִּינוּ בְּהַעוֹר וְהַרְוֹטָב דְאִיצְטְרֵף לְמִיכְתָּב הַטְמָאִין גְּבִי שְׂרָצִים לְאֲסוּר צִירוֹ וְרוֹטְבָן
וְלֹא יִלְפִינוּ מִחֻלָּב מִשׁוּם דְאֵי הֵנִי יִלְפִינוּ מִחֻלָּב הֵ"א דְשִׁיעוּרוֹן בְּכַזִּית קַמ"ל הַטְמָאִין לוֹמֵר
דְשִׁיעוּרוֹן בְּכַעֲדָשָׁה וְאֲמַאי מְשַׁעֲרִינוּ בְּכַעֲדָשָׁה הָא צִירוֹ וְרוֹטְבָן נוֹדָאי אֵינוֹ מְטַמָּאִין וְכִינוּ
דְטוּנְמָאָה לִית בְּהוּ צְרִיף לְשַׁעֲרוֹן בְּכַזִּית כְּמוֹ דָם: וְלְכַאוּרָה הָא דְלוֹקִין עַל דָם שְׂרָצִים
בִּפ"ע מְרִיבוּיָא דְהַטְמָאִין נְפָקָא דְלֹא גֵרַע מְצִירוֹן דַּאֲלַת"ה מִנ"ל דְלוֹקִין עַל דָם בִּפ"ע
דִּילְמָא לֹא אִיתְרַבִּי אֲלֵא כְּשֶׁהוּא מְחֻנָּפֶר בְּבֶשֶׁר אֲלֵא דז"א דְהָא עַל צִירוֹ אֵין לוֹקִין לְדַעַתוֹ
ז"ל וְעַל הַדָּם לוֹקִין כְּדַאֲיִתָּא בִּשְׁ"ס וְע"כ צ"ל דְאִיסוּרָא דְדָם בִּפ"ע נְמִי שְׁמַעִינוּ מֵהָא
דְמְצַטְרֵף כְּשֶׁהוּא מְחֻנָּפֶר בְּבֶשֶׁר דְאֵי בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ לֹא הִיָּה בּוֹ אִיסוּר כָּלָל לֹא הֵנִי חֲזִי
לְאִיצְטְרוּפִי ג"כ אַע"ג דְלְעֵנָן טוּנְמָא' בִּפ"ע אֵינוֹ מְטַמָּא וּבְצִירוֹף מְטַמָּא מ"מ אֵי לֹא הֵנִי
אֲסוּר בְּאַכִילָה בִּפ"ע לֹא הִיָּה מְצַטְרֵף מ"מ צ"ע סוּגְיָא דְהַעוֹר וְהַרְוֹטָב לְשִׁיטְתוֹ וְהָא
דְאֲמַרִּינוּ בְּכַרִּיתוֹת הִילְכָף דָם נְחָשׁ וּבְשָׂרוֹ מְצַטְרֵף הֵינְנוּ כְּמַש"כ דְכִינוּן דְתַנְיִנוּ דְבִשְׂרָצִים
מְצַטְרֵף ש"מ דְדָמוֹ כְּבֶשֶׁר לְעֵנָן אִיסוּר שְׂרָצִים וְשִׁפִּיר מְצַטְרֵף דָם נְחָשׁ וּבְשָׂרוֹ.

ועדיין צריך להבין לשיטתו הא דמשנינו בש"ס פאן בכולו פאן במקצתו ונראה לומר
בזה דמה שכתב הוא ז"ל והוא שמחנך לבשר אין פונותו שיהא הדם מובלע בבשר
השרץ דא"כ קשה קושית התוס' פשיטא אלא הפוננה שיהיה הדם מחנך בבשר ולא
יהיה זה בפ"ע וזה בפ"ע וא"כ אפ"ש אפילו דם מעכבר יצטרף עם בשר החולד
בהתחברם יחד וז"ש פאן בכולו פאן במקצתו פירוש אם הוא פולו ביחד מצטרף אפי'
משני שמות ואם זה בפ"ע וזה בפ"ע אין מצטרפין וע"ז קאמר ומנא תימרא דתניא איהל
על מקצתו טהור איהל על פולו טמא מאי מקצתו אילימא מקצת הדם הא אמר רבי חנינא
רביעית דם שהגיס בה היינו שחלקה טהורה ואפי' האהיל על כול' טהור אלא ש"מ דאיהל
על מקצתו נמי הכי פירושא אם אינה מחנכת פולה ביחד אלא מקצת מקצת אף דהאיהל
על פולה טהור איהל על פולה היינו שמחנכת פולה ביחד טמא אלא דמצינו דיש חילוק
בין מחנכת לאינה מחנכת וה"נ לענן דם השרץ ובשרו וע"כ צ"ל כן לדעת הראב"ד
ז"ל בפ"ד מה' טומאת מת שכתב להדיא דאפילו האהיל על פולו בקטפרס טהור הואיל
והוא מפוזר והכא איתמר בהדיא דאיהל על פולו טמא אלא ע"כ צריך לחלק בין מחנך
פולו ביחד או שהוא מפוזר ועדיין צ"ע פי לא מצאתי בד' הרמב"ם ז"ל האי חילוקא
לענן רביעית דם השי"ת יאיר עיני באור תורתו: ע"ב משנה הפיגול והנותר אין
מצטרפין: שם גמ' לא שנו אלא לטומאת הידים ופירש"י ז"ל משום דתקנתא דרבנן היא
משמע מדבריו דאי הוי דאורייתא הוי מצטרפי ולפי עניות דעתי אין צריך לזה פי בלאו
הכי לא מצטרפי לענן טומאה פיון דשני שמות ודוקא לענן אכילה הוא דמצטרפי
הואיל ונאמרו בלאו אחד לא יאכל פי קודש הוא ואפילו נבילה מטהורה וטמאה נחלקו
לעיל אי מצטרף לענן טומאה וק"ל וע' בתוי"ט ז"ל: שם גמרא אבל לענן אכילה
מצטרפין משום דכל שבקודש פסול בא הפתוב ליתן ל"ת על אכילתו ופי' רש"י ז"ל אי
רובא נותר חייב משום נותר ואי רובא פיגול חייב משום פיגול ואי מחצה על מחצה
מחייב משום תרנונייהו משמע מדבריו דהחייב הוא אחר הצירוף משום נותר או פיגול
ונ"מ לענן פרת וחסאת וגם צריך להתרות בו משום פיגול ונותר.

ואני לא אבין דלענ"ד הדבר פשוט דלא מחייב משום פיגול או נותר פיון דליכא שיעורא
בכל חד אלא הא דמצטרף למלקות הוא משום לאו דלא יאכל פי קודש הוא דהוא לאו
בפ"ע על כל פסולי המוקדשין וכל הפסולין מצטרפין לענן זה משום דלאו אחד לכולן
אבל לענן פרת וחסאת ונדאי לא מצטרפי אבל מלשון הרמב"ם ז"ל משמע דמצטרפין
לגמרי לענן חטאת נמי.

והוא בפ"ח מה' פסולי המוקדשין וכן מסתבר פיון דעיקר אזהרה דפיגול ונותר נפקא
מהאי קרא דלא יאכל פי היכי דבכל חד לחוד איכא פרת ה"נ דמצטרפין לכל בין למלקות
בין לכרת וחסאת.

ויש לדקדק לפי מה שכתבו התוס' בפסחים דף כ"ד דאמרינן התם דלאו דלא יאכל פי
קודש הוא הוי לאו שבבבלות. והקשו התוס' התם א"כ אמאי חייב פיגול ונותר באלו
הן הלוקין ומירצו פיון דקרא דלא יאכל פי קודש הוא פתיב בנותר לא הוי לאו שבבבלות
וענן נותר ופיגול ילפינן עון עון מנותר וזה אינו אלא באכל כל אחד בפ"ע אבל בצירוף
שניהם אמאי לא הוי לאו שבבבלות ולמה הוא לוקה.

וצ"ל פֿינן דבְּכַל חַד לְחַוְדָא לְקַי מְשׁוּם הַאי לָאו ה"נ דְּלוּקָה עַל הַצִּירוּף וּלפ"ז זְוּוּקָא פֿיגוּל וְנוֹתֵר הוּא דְּמַצְטְרְפִי לְעַנְנֵן אַכִּילָה פֿינן דְּהַאי לָאו עֲלִיָּהוּ קָאִי אָבֵל פֿיגוּל וְיִוְצָא אִין מַצְטְרְפִין אַע"ג דְּגַם עֲלִיָּהוּ נְאָמֵר קָרָא דְּבְכַל שְׁבַקְוֹדֵשׁ פֿסוּל מ"מ פֿינן דְּמַלְקוּת דִּיִּוְצָא לְחַוְדָא לָאו מְהַאי קָרָא הוּא וּכְמַש"כ הַתּוֹס' ז"ל בְּמַפּוֹת דְּף י"ח ע"כ אִין מַצְטְרְפִין ג"כ עַם הַנּוֹתֵר לְמַלְקוּת וְע' בַּפ"ח מַה' פֿסוּלֵי הַמְּוֹקְדָשִׁין שְׁנַאָמֵר שָׁם קָרָא דְּלֵא יֵאכֵל כִּי קוֹדֵשׁ הֵם וְצ"ל לֵא יֵאכֵל כִּי קוֹדֵשׁ הוּא.

וְע' בַּמְשַׁנְל"מ שָׁם שְׁנַסְתַּפֵּק בְּאוּכַל מִן הָעוֹר אוּ מִן הַמְּרַק דָּאִין בְּהוּ מְשׁוּם פֿיגוּל אִם לוּקָה עֲלִיָּהוּ מְשׁוּם לָאו דְּכַל שְׁבַקְוֹדֵשׁ פֿסוּל. וּלְפִי הַנְּ"ל אִין פֿאַן סָפֵק דְּלֵאו דְּלֵא יֵאכֵל הָוִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת וּמַש"כ מְשׁוּם לָאו דְּלֵא תֵאכֵל כ"ת ג"כ אִינוּ מוּבָן דְּמָה עַנְנֵן לֵא תֵאכֵל כ"ת לְפֿסוּלֵי הַמְּוֹקְדָשִׁין וְאַמְטִיל מוּם בְּקֻדְשִׁים הוּא דְּבִיאָרָה הַרְמַב"ם ז"ל בַּה' בְּכוֹרוֹת: וְיֵשׁ לְהַבִּין לְמַאי מַצְרָכָה הַאי יְתוּרָא דְּכִי קוֹדֵשׁ הוּא אִי לִיּוֹצָא בְּהַדְיָא פְתִיב וְאִי לְנִשְׁפֵּף דְּמוֹ הֵלֵא זֶה בְּכַלל אוּכַל קְדָשִׁים לְפָנֵי זְרִיקָה וְאִי לְפֿיגוּל בְּלֵאו הַאי יְתוּרָא דְּכִי קוֹדֵשׁ הוּא הָוִי לְפֿינָן עֶזְרָא עֶזְרָא מְנוֹתֵר.

וְאַפְשָׁר לִזְמַר דְּלֵא אִיִּצְטְרִיף אֵלֵא לִיתָן לָאו כּוֹלֵל לְכָל פֿסוּלֵי הַמְּוֹקְדָשִׁין וּנ"מ לְעַנְנֵן צִירוּף: דְּף יח מְשַׁנְהָה הָעֶרְלָה וְהַפְּלֵאִים מַצְטְרְפִין זֶה עִם זֶה כּו' וּפִי' רַש"י ז"ל כְּמוֹ פֿיגוּל וְנוֹתֵר דְּאִמְרִינוּ לְעִיל דְּמַצְטְרְפִין לְאַכִּילָה כְּבָר פְּתַב בְּזֵה הַתּוֹי"ט ז"ל דְּמַתְנִיתִין דְּהַקָּא ע"כ כּו"י מְשׁוּם ר"מ אֵתְיָא דְּאִמֵר כָּל הָאִיסוּרִין מַצְטְרְפִין מְקָרָא דְּלֵא הָאֵכֵל כָּל תּוֹעֵבָה פְּדֵאִיתָא בַּע"א דְּף כ"ו וְאִי קִשְׂיָא הָא הָוִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת הָא פְּתַב בְּזֵה הַתּוֹס' ז"ל הַתָּם דְּהָא דָּאִין לִוְקִין עַל לָאו שְׁבַכְלָלוֹת הִיָּינוּ הִיָּכָא דְּלֵא נְאָמֵר בְּכַל חַד לָאו לְחַוְדָא כְּמוֹ נָא וְצִלִי אִשׁ שֶׁל פֿסַח דְּתַרְנוּוֹיָהוּ נְפָקָא לָן מְכ"א צִלִי אִשׁ אָבֵל הַקָּא דְּבְכַל הָאִיסוּרִין נְאָמֵר בְּהוּ לָאו מִיְנוּחַד בַּפ"ע וּמְלֵא תֵאכֵל כָּל תּוֹעֵבָה נְפָקָא לָן דְּכוּלְהוּ מַצְטְרְפִי זֶה לָאו הָוִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת וְעַפ"ז יֵשׁ לִיִּישׁב קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' בְּמַכּוֹת דְּף י"ח שְׁהַקְשׁוּ עַל הָא דְּפִרְיָה הַתָּם וְלִילְקִי נְמִי מְשׁוּם הָא דַּר"א כָּל שְׁבַקְוֹדֵשׁ פֿסוּל בָּא הַפְּתוּב לִיתָן ל"ת עַל אַכִּילָתוֹ וְהָא הָוִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת כְּדִאִמְרִינוּ בְּפֿסְחִים וּלְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דַּע"כ לֵא אִמְרִינוּ בְּפֿסְחִים דְּהָוִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת הִיָּינוּ לְמַאי דַּס"ד דְּעִיקָר אַזְהַרְתָּ יוֹצָא ג"כ מְהַאי קָרָא נְפָקָא שְׁפִיר הָוִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת פֿינן דְּנִכְלַל בּוּ הַרְבֵּה אִיסוּרִין אָבֵל לְפִי הַמְּסַקְנָא דְּבִיּוֹצָא נְמִי פְתִיב לָאו מִיְנוּחַד לָאו הָוִי לָאו שְׁבַכְלָלוֹת וְלִוְקִין עַל פֿסוּלֵי קְדָשִׁים מְשׁוּם הַאי לָאו דְּלֵא יֵאכֵל בֵּין ע"י צִירוּף בֵּין כ"א בַּפ"ע וְהָוִי מְמַשׁ דְּוּמְיָא דְּלֵא תֵאכֵל כָּל תּוֹעֵבָה לַר"מ.

הֵן אֵמֶת דְּמַאי דְּפֿשִׁטָא לְהוּ לְהַתּוֹס' ז"ל דַּלְר"מ לִוְקִין בְּצִירוּף הָאִיסוּרִין מְשׁוּם לָאו דְּלֵא תֵאכֵל כָּל תּוֹעֵבָה לֵא מְצִינוּ זֹאת מְפִוּרָשׁ וְאִי מְשׁוּם דְּאִמֵר ר"מ מִנְיָן לְכָל אִיסוּרִין שְׁמַצְטְרְפִין וְלְעַנְנֵן מַאי בְּעִינֵן לְצִירוּף אִם לֵא לְעַנְנֵן מַלְקוּת אִין זֶה מְוִכְרַח וְלֵא מִיְבַעְי' דְּאִמֵר חֲצִי שְׁעִוֹר מְנוֹתֵר מַה"ת י"ל דַּר"מ לְאַסוּר מַה"ת קָאִמֵר דְּמַצְטְרְפִי וְלֵאו לְמַלְקוּת אֵלֵא אִפְלוּ לַר' יוֹחָנָן דְּאִמֵר חֲצִי שְׁעִוֹר אָסוּר מַה"ת מ"מ אִפְשָׁר לִזְמַר דַּר"מ לְעַנְנֵן לְאַסוּר הַתַּעֲרוּבוֹת קָאִמֵר דְּמַצְטְרְפִי וְע"ז מִיְיִתִי הַש"ס דְּבַרִי ר' מַאִיר בַּע"א אֵלֵא דְּבִירוּשְׁלָמִי הַבִּיא הַר"ש ז"ל אִמְרוּ בְּפִירוּשׁ דַּלְר"מ לִוְקִין אִצִּירוּף שְׁנֵי אִיסוּרִין וְכֵן מוּכַח מִמַּתְנִיתִין לְמַאי דְּמַסְקִינוּ דַּר"ש אִין צִרְיָה לְצִירוּף קָאִמֵר וְע"כ מַתְנִיתִין מִיְיִרִי לְעַנְנֵן מַלְקוּת וְלֵא לְעַנְנֵן תַּעֲרוּבוֹת ש"מ דְּמַצְטְרְפִין גַּם לְמַלְקוּת וְכַר"מ וְכַדֵּאִיתָא נְמִי בִירוּשְׁלָמִי

עלה דהך מתניתין ששנויה נמי בערלה פ"ג: ויש לי לדון לר"מ לענן חטאת מאי אי מצטרפי איסורין חלוקין או לא ומה שהביאני לידי זה הספק הוא לפי מש"כ לעיל דפיגול ונותר מצטרפי אהדדי גם לענן חטאת מקרא דלא יאכל פי קנדש הם וה"נ פן לר"מ בכל האיסורין אבל באמת זה אינו מהא דפרכינו בכריתות משני מינין אין מצטרפין פשיטא ש"מ דליפא למ"ד דלענן חטאת מצטרפו איסורין חלוקין.

ומשם מוכח נמי דפיגול ונותר נמי אין מצטרפין לענן חטאת דהא חשיב התם ברישא בחומר בשני מינים פיגול ונותר וא"כ עלה קאמר בסיפא חומר במין אחד אוכל חצי זית מזה וחצי זית מזה מצטרף ובשני מינים אין מצטרפין ש"מ דפיגול ונותר נמי לא מצטרפי לענן חטאת: ומה אעשה אם מלשון הרמב"ם ז"ל לא משמע פן בפ"ו מה' שגגות הלכה ז' שהשמיט התם הא דפיגול ונותר ולא כתב אלא חלב ודם וסיים פשם שאין מצטרפין לענן חטאת פה אין מצטרפין לענן חטאת משמע דפיגול ונותר דמצטרפי לענן חטאת מלקות מצטרפי נמי לענן חטאת.

ודבר תימה הוא לומר דמשני מינים פטור דתנן התם ברישא. עכ"פ לענן שאר איסורין פשיטא דלא מצטרפי לענן חטאת וכו'.

וע' מש"כ לעיל בסוגיא דדם השרץ לישוב הא דלא דריש ר' יהודה הקישא דכל חלב וכל דם ללמד לדם השרץ ובשרו ע"ש. ולפי מה דקאמר ר"י דכל האיסורין מצטרפין א"ש בלא"ה דלר' יהודה דם בהמה ובשרה נמי מצטרף אלא דלפ"ז קשה מנ"ל דדם השרץ בכלל שרץ הוא לענן אכילה וע' ברש"י בכריתות שם שפ"ה הא דאמרינן התם דדמו חלוק מבשרו בבהמה היינו שדמו בכרת ובשרה בלאו וא"כ אפשר לומר דר"מ נמי מודה בכה"ג דאין מצטרפין אבל לא משמע פן פינו דיליף מקרא דלא תאכל כל תועב'.

וגם לא ידעתי למה פירש רש"י ז"ל הכי ולא פי' כפשוטו דדמו חלוק מבשרו משום דלאנון חלוקין הם זה משום דם וזה משום נבילה או טמאה וצ"ע. ואחר כל הנ"ל ע"כ צריך לומר דמתניתין אתיא כר"מ דכל האיסורין מצטרפין וכמו שכתב התו"ט ז"ל וכתבו עוד דמשנה זו פליגא על סוגיא דלעיל דאמרינן דנבילת טהורה עם נבילת טמאה אין מצטרפין משום דאין איסור חל על איסור ולר"מ ונדאי פשיטא דכל האיסורין מצטרפין ומש"כ הבה"ז ז"ל דהני דלעיל מודו דלענן לאו דלא תאכל כל תועבה מצטרפין ולענן לאו דנבילה לא מצטרפי לא משמע פן לעיל גבי הא דאמרי' התם ל"ש אלא לענן טומאה אבל לאכילה לא מצטרפי ולר"מ לאכיל' נמי מצטרפי כדתנן הקא ואפשר לומר דלישנא דמתניתין התם כל הנבילות מצטרפין משמע דלחייבי משום נבילה קאמר דאל"ה מאי אריא נבילות הא כל האיסורין מצטרפין ואפתי יש לדקדק לפי מאי דמוקי התם ברייתא דמיתת פרה וחי' גמל אין מצטרפין כר' יהודה א"כ מ"ט לא מצטרפי מיתת פרה וחי' גמל הא אליבא דר"י כל האיסורין מצטרפין.

זי"ל דתנא דברייתא ס"ל כנותיה דר"י בחזא ופליג עליה בחזא לענן צירוף איסורין חלוקין וס"ל דאין מצטרפין א"נ ר' יהודה משום ר' מאיר קאמר וליה לא סבירא ליה. ויש להסתפק למ"ד איסור חל על איסור וטהורה עם טמאה חייב משום נבילה אי חייב נמי משום דלא תאכל כל תועבה לר"מ דבאיסור נבילה לחוד או טמאה לחוד נראה דאינו לוקה משום לא תאכל כל תועבה דאטו לר"מ בכל האיסורין סופג שמונים משום לא

המפְּנֵי בּוֹ וּמִשׁוֹם לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה אֲלֵא וְנֹדָא לְעֵנְיָן זֶה חֲשִׁיב לָאוּ שְׂבִיבָלְלוֹת אוֹ דְלֵא אֲתִי לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה אֲלֵא לְהִזְהִיר עַל צִירוּפֵי ב' אִיסוּרִין אֲבָל בְּטְהוּרָה וּטְמֵאָה דְאִיפֵא גַם צִירוּפֵי ב' אִיסוּרִין אֲפֻשֶׁר דְלוֹקָה גַם מִשׁוֹם לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה וְע' מִש"כ לְעֵיל בְּיִשׁוּב ד' הַתּוֹס' מְפֹת וּכ"ז צ"ע.

ובצ"ק השיג על הבה"ז ו"ל במש"כ דלרב דאמר טהורה וטמאה אין מצטרפין מ"מ לוקה משום לא תאכל כל תועבה וכ' הצ"ק ו"ל דאישתמיטת' דברי התוס' במס' ע"ג דדוןקא היכא שהלאו מפְּנֵי ב"ע אֲבָל הֵכָא בְּשִׁנְיָהֶם לָאו אֶחָד הוּא לֹא תֹאכַל כָּל נְבִילָה.

ודבריו תמוהים דהכא נמי איפא בכ"א לאו מיוחד בטהורה איפא לאו דנבילה ובטמאה איפא לאו דטמאה ולמה לא ילקה באוכל משנייהם משום לא תאכל כל תועבה וגם מש"כ בדברי רש"י ו"ל דברים נפלאים הם ואין להם פירוש: וכל זה פתבתי למאי דמשמע מפשטיה דהש"ס דמתניתין לענין צירוף מלקות איירי וכמו שהגיהו בדברי ר"ש תני אין צריך לצרף אֲבָל בְּאֵמַת קִשְׂיָא טוּבָא לומר דסתמא דמתניתין דלא פהילכתא דנודאי לית הילכתא כר"מ בהא וכדמוכח במס' ע"ג שם ובכמה דוכתי דאיסורין אין מצטרפין עד שאני תמה בזה על הבה"ז ו"ל שנסתפק בזה לענין דינא ולדידי אין בזה שום ספק ור"מ יחידא הוא.

והתוס' ו"ל הקשו ממס' ע"ג דף ס"ח דמפרש התם דברי ר"ש כפשוטן דאין מצטרפין קאמר וכתבו לתרץ הכא ובמס' ע"ג דההך דהתם ברייתא היא ומיירי בתערובות ולא ידענא אמאי לא ניחא להו לפרש דהתם במס' ע"ג אמתניתין דערלה קאי דהוא נמי מיירי בתערובות פדתנו התם הערלה וכלאים עולין באחד ומאה ומצטרפין זה עם זה דהיא רישא דהך דתבלין שנים ושלושה שמות ולשון התוס' במס' ע"ג שם צ"ע יותר ע"ש: וראיתי להרמב"ם ו"ל בפ"י המשניות שפי' למתניתין דהכא גם כן לענין תערובות ומצטרפין שניהם לאסור ונראה מדבריו ו"ל שדעתו ו"ל דסוגיא דהכא פליגי עם סוגיא דמס' ואין צריך להגיה מתניתין בדברי ר"ש ומוקמינן רישא דמצטרפין פהילכתא לענין לאסור התערובות ור"ש פליגי ואמר דאין מצטרפין וכשיטתיה בפ' ב' דערלה אלא דאפתי קשיא סתמא אסתמא דהכא סתם לן תנא דאפילו שני שמות של איסור מצטרף לאסור התערובות ולעיל תנינו התרומה והתרומת מעשר ובכפורים מצטרפין זה עם זה לאסור ולחייב עליהם את החומש.

ומפרש הש"ס משום דכולהו איקרי תרומה משמע דאי לאו דשם אחד הם לא הווי מצטרפין ובירושלמי דערלה מוקמינן להך מתניתין כר"ש הביאו הר"ש ו"ל אֲבָל מִסְתְּמָא דסוגין לא משמע הכי ואפשר לומר דמשום לחייב עליהם את החומש בענין דווקא שם אחד או יאמר דגם לענין תערובות נ"מ מהא דשם אחד לכולן לאסור התערובות אפילו בזה אחר זה לאפוקי בשני שמות דאין מצטרף אלא בבת אחת אֲבָל לֹא בְּזֵה אַחַר זֶה פְּדִתְנֵן הֵתֵם הָעֵרְלָה מֵעֵלָה אֶת הַפְּלֵאִים וְהַפְּלֵאִים אֶת הָעֵרְלָה וְכֵן הִדִּין נוֹתֵן לְחֵלֶק בְּשִׁנְיָ אִיסוּרִין דְכֻשְׁהוּן בְּעֵינֵי לֹא מְצַטְרְפִי וְאִין לֹקִינֵן פִּינּוֹן שְׁלֵא אֲכַל פְּשִׁיעוֹר מְכ"א אֲבָל אִם נִתְעַרְבוּ בְּהִיתָר וְנוֹתְנֵי טַעַם אֲמַאי לֹא יֵאָסֵר הַתְּעַרְבוֹת פְּגוֹן אִם נִתְעַרְבַּ חֲצִי רְבִיעִית יֵין שְׁלֵ עֵרְלָה וְחֲצִי רְבִיעִית יֵין שְׁלֵ פְלֵאִים בְּתַבְשִׁיל שְׁלֵ הִיתָר וְנוֹתְנֵי טַעַם בּוֹ אֲמַאי לֹא נִימָא בְּזֵה טַעַם פְּעִיקָר לְעֵנְיָן לְאִסוּר הַכֹּל.

אָבֵל אַחַר הָעֵיּוֹן בְּסוּגֵיָא דַּמַּס' עו"ג לֹא מִשְׁמַע כּוֹן גַּבֵּי הָא דְפָרִיף הֶתֶם עַל רַבָּא דְאָמַר בְּתַר שְׂמָא אֲזֵלִינּוּ מִמַּתְּנִיתִין דְּתַבְלִין ג' שְׁמוֹת מִצְטָרְפִין וּמְפָרְשֵׁי הַתּוֹס' שֶׁם דְּשְׁמוֹת הֵינּוּ אִיסוּרִין וְלִרְבָּא דְאֲזִיל בְּתַר שְׂמָא הָאִי שְׂמָא לַחּוּד וְהָאִי שְׂמָא לַחּוּד אַמַּאי מִצְטָרְפִי וּמִשְׁנֵי הָא מְנִי ר"מ הִיא דְאָמַר כּל הָאִיסוּרִין מִצְטָרְפִין.

מִשְׁמַע דְּלַרְבֵּנּוּ דְּפִלְיָא אר"מ בְּצִירוּף שְׁנֵי אִיסוּרִין בְּעֵנְנֵן מַלְקוּת ה"ה נְמִי דְלִדִּידְהוּ לֹא מִצְטָרְפִי שְׁנֵי אִיסוּרִין לְאֲסוּר הַתַּעְרוּבוֹת וְהָא בְּהָא תְּלִיא וְתוּ אֲמַרִינּוּ הֶתֶם בְּשִׁלְמָא לְאַבְיִי נִיחָא דְאֲזִיל בְּתַר טַעְמָא מִשְׁמַע דְּלַאבְיִי אֲתֵיא מַתְּנִיתָא כַּכ"ע וְאַפִּילוּ פְּרַבְּנּוּ דר"מ דס"ל דְּלַעֲנֵן מַלְקוּת לֹא מִצְטָרְפִי מ"מ לְאֲסוּר הַתַּעְרוּבוֹת שְׁפִיר מִצְטָרְפִי וְלֹא דְמִי צִירוּף תַּעְרוּבוֹת לְצִירוּף מַלְקוּת דְּלַעֲנֵן תַּעְרוּבוֹת אֲזֵלִינּוּ בְּתַר טַעְמָא וְכִינּוּן דְּטַעַם אֲחַד לְהֶם מִצְטָרְפִי אֲלֵא לִרְבָּא דְאֲזִיל בְּתַר שְׂמָא וְהָאִי שְׂמָא לַחּוּד וְהָאִי שְׂמָא לַחּוּד לֹא הֵיָה לְהֶם לְהַצְטָרְף אַע"פ שְׁטַעְמֵן שְׁוֵה אֲלֵמָא דְשְׁנֵי אִיסוּרִין וְטַעְמֵן שְׁוֵה אִי מִצְטָרְפִי לְאֲסוּר תַּעְרוּבוֹת פְּלוּגְתָא דְאַבְיִי וְרַבָּא הוּא.

וְלִרְבָּא דְלֹא אֲזִיל בְּתַר טַעְמָא לֹא מִצְטָרְפִי. אֲלֵא דִישׁ לְדַקְדָּק מנ"ל הָא דְרַבָּא לֹא אֲזִיל בְּתַר טַעְמָא בַּכּה"ג דִּיקְלָמָא דְוּוּקָא בְּחַמְר' סְדָתָא בְּעֵינְבֵי אָמַר רַבָּא דְהוּי מִין בְּשִׁאֲנֵנוּ מִינּוּ וּבְנוֹתָן טַעַם וְלֹא בְּמִשְׁהוּ אָבֵל הִיכָא דְאִיכָא טַעְמָא אִיכָא דְרַבָּא נְמִי מוֹדָה דְטַעְמָא לֹא בְטִיל וְכוּן הוּא לְהַדְיָא דַּעַת הַש"ף ז"ל בְּרִישׁ הַלְכוֹת תַּעְרוּבוֹת וַא"כ גַּם לִרְבָּא אֲזֵלִינּוּ הִקָּא בְּתַר טַעְמָא וְשְׁפִיר מִצְטָרְפִי.

וַצ"ל דְּהִכֵּי פְּרִיף הַש"ס הֶתֶם פִּינּוּ דְלִרְבָּא דְחִילּוּק הַשֵּׁם מִקְלָתָא הִיא הִקָּא בַּב' אִיסוּרִין לֹא הֵיָה לְהֶם לְהַצְטָרְף לֹא מִיבְעֵי לְמַאן דְאָמַר דְטַעַם כְּעִיקָר הוּא בְּדִאִיכָא כְּזוּת בְּכַדִּי אַכִּילַת פָּרַס א"כ בְּשְׁנֵי אִיסוּרִין לִיכָא טַעַם כְּעִיקָר דְאִוְרִייתָא אֲלֵא הִיכָא דְאִיכָא ב' זִיתִים בְּכַדִּי אַכִּילַת פָּרַס וְזֵה מִקְלָתָא דְלֹא שְׁכִיחָא הוּא וְנִהוּ לֵן לְהַקֵּל בְּזֵה וְלְמִימַר דְלֹא מִצְטָרְפִי פִינּוּ דַּב' שְׁמוֹת הֵן.

אָבֵל לְאַבְיִי דְאָמַר דְחִילּוּק הַשֵּׁם לֹא מִקְלָתָא הוּא שְׁפִיר מִצְטָרְפִי לְאֲסוּר הַתַּעְרוּבוֹת פִּינּוּ דְטַעַם אֲחַד לְהֶם אָבֵל לִרְבָּא אֲפִילוּ אִי נִימָא דְטַעְמֵנוּ וְלֹא מִשְׁשׁוּ ג"כ דְאִוְרִייתָא הוּא מ"מ הִקָּא בַּב' אִיסוּרִין דַּב' שְׁמוֹת הֵן לֹא יִצְטָרְפוּ.

וְאַפְתִּי קִשָּׁה אַמַּאי לֹא פְּרִיף מְרִישָׁא דְמַתְּנִי דְעַרְלָה דְתַנּוּ הֶתֶם הָעַרְלָה וְכַלְאִים מִצְטָרְפִין לְעַלוֹת בְּאֲחַד וּמֵאֲתִים וּמֵהֶתֶם תִּיקְשֵׁי אֲפִילוּ לְאַבְיִי פִינּוּ דְהֶתֶם לִיכָא טַעְמָא וְאִי מוּקִי לֵה כר"מ וְכַשִּׁיטַת הִירוּשְׁלָמִי א"כ מֵאִי פְּרִיף אַבְיִי מֵהָא דְתַבְלִין כו' ע"כ נִרְאֵה דְבַדְבָּרִים שְׁשׁוּיִן בְּטַעְמֵן לְגַמְרִי לַכ"ע מִצְטָרְפִין בֵּין ב' אִיסוּרִין בֵּין שְׂאָר שְׁנֵי שְׁמוֹת וְהִעִיקָר בְּזֵה כְּשִׁיטַת רַש"י ז"ל דג' שְׁמוֹת הֵינּוּ ג' מִינִים וּבְזֵה נְמִי מִצְטָרְפוּ וְאַבְיִי הוֹכִיחַ מְזֵה דְאֲזֵלִינּוּ בְּתַר טַעְמָא וּמִשׁוּם הִכֵּי מִצְטָרְפִי הִקָּא אַע"ג דְאִין שְׁוִין בְּטַעְמֵן לְגַמְרִי פִינּוּ דְשׁוּיִן בְּמִיתוּק הַקְּזִירָה אֲלֵא לִרְבָּא דְאֲזִיל בְּתַר שְׂמָא א"כ הִקָּא דְטַעְמֵן נְמִי אִינּוּ שְׁוִין לְגַמְרִי לֹא הֵיָה לְהֶם לְהַצְטָרְף כָּלָל וַע"ז מְשִׁנֵּי רַבָּא דְאֲתֵיא כר"מ דְאָמַר כּל הָאִיסוּרִין מִצְטָרְפִי וְכִינּוּן דְמִצְטָרְפִי לְעֵנְנֵן מַלְקוּת מִצְטָרְפִי נְמִי לְאֲסוּר הַתַּעְרוּבוֹת כּל שֵׁישׁ לְהֶם קִצַּת שְׁוִוִי בְּטַעַם ור"ש לַחּוּד הוּא דְפִלְיָא וס"ל דְאַפִּילוּ שְׁוִין בְּטַעְמֵן לְגַמְרִי לֹא מִצְטָרְפִי.

ובזה מְנוֹשְׁבֵין היטיב דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל שְׁהַצְרִיף בַּפ' ט"ז מה' מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹ' שְׁיִהְיוּ שְׁוִין בְּטַעְמָן לְגַמְרֵי כַּמְבוֹאָר בְּדְבָרָיו ו"ל שֵׁם וְלֹא פֶסֶק כַּחֲזִיקָה דְאָמַר בְּמִינֵי מִתְקָה שְׁנוֹ וְהִינּוּ מִשּׁוֹם דְּחִזְקָה אֲזִיל אֲלִיבָא דר"מ ע"כ אֲפִילוּ אִינּוּ שְׁוִין לְגַמְרֵי בְּטַעַם מִצְטַרְפִּים אֲבָל לְדִידָן דְּלֹא קִי"ל כר"מ וב' אִיסוּרֵין אִין מִצְטַרְפִּין לְעֵגְנֵן מִלְקוֹת שְׁפִיר בְּעֵינֵן וְוּוּקָא שְׁיִהְיֶה שְׁוִין לְגַמְרֵי בְּטַעַם וּכ"ע מוֹדִים דְּמִצְטַרְפִּין וְזֶה נִרְאֶה בְּרוּר בַּס"ד וַע' בַּלַּח"מ שֵׁם שְׁהַאֲרִיף לִישָׁב שֵׁם ד' הַרְמַב"ם ו"ל בְּדָרְךָ רְחוּק ע"ש: וְרֵאִיתִי לְהַתּוֹס' ו"ל בְּשִׁבְתָּ פ' ר"ע שְׁכ' דְרָךְ אַחֲרַת בְּזֶה וְתוֹכֵן דְּבָרֵיהֶם כֵּן הוּא דְצִירוּף תַּעְרוּבוֹת וּמִלְקוֹת שְׁוִין הֵן לְגַמְרֵי.

וְכַתְּבוּ הֵתָם דְּלֹאֲבֵי נִיחָא דְכִינּוּ דְאֲזִיל בְּתַר טַעְמָא רַבְּנָן נְמִי מוֹדוּ דְּמִצְטַרְפִּי שְׁנֵי אִיסוּרֵין שְׁוִין בְּטַעְמָן בֵּין לְעֵגְנֵן לְאַסְנֵן הַתַּעְרוּבוֹת בֵּין לְעֵגְנֵן מִלְקוֹת וְאֲתִי שְׁפִיר הָא דְתַבְלִין ג' שְׁמוֹת מִצְטַרְפִּין אֲלֵא לְרַבָּא דְאֲזִיל בְּתַר שְׁמָא א"כ אֲפִילוּ שְׁוִין בְּטַעְמָן לֹא מִצְטַרְפִּי בֵּין לְמִלְקוֹת בֵּין לְאַסְנֵן הַתַּעְרוּבוֹת וְא"כ קִשְׂיָא אַמַּאי מִצְטַרְפִּי תַבְלִין ג' וב' שְׁמוֹ.

וְצִרִיף לְדַקְדָּק בְּדְבָרֵיהֶם ו"ל מ"מ"נ אִי סְבִירָא לִי לֹאֲבֵי דְרַבְּנָן נְמִי דְרָשִׁי לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה לְצִירוּף אִיסוּרֵין א"כ לְרַבָּא נְמִי לֹא תִיקְשִׁי פִינּוּ דְהַתּוֹרָה עֲשֵׂתָה כָּל הָאִיסוּרֵין אַחַד לְמִלְקוֹת אֲלֵא ע"כ רַבְּנָן פְּלִיגֵי עֲלֵיהֶּ דר"מ וְלֹא דְרָשׁוּ לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה לְצִירוּף אִיסוּרֵין א"כ מ"ל לֹאֲבֵי דְמִצְטַרְפִּי גַם אִם טַעְמָן שְׁוֹה וְצ"ל דְּמִסְבָּרָא פְּשִׁיטָא לִיהֵ לֹאֲבֵי דְאֲזִיל בְּתַר טַעְמָא וְכָל שְׁטַעְמָן שְׁוֹה אֲפִילוּ ב' אִיסוּרֵין מִצְטַרְפִּין גַּם לְמִלְקוֹת אֲבָל לְרַבָּא דְאֲזִיל בְּתַר שְׁמָא הַדִּין נוֹתֵן שְׁלֵא יִצְטַרְפוּ פִינּוּ דב' אִיסוּרֵין הֵם וְהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל הֵתָם מִהָא דְאָמַר ר"ל בְּזַבְּחִים הַפִּיגוּל וְהַנּוֹתֵר וְהַטְּמֵא שְׁבָלְלוּ זֶה בְּזֶה מְבַטְלִין זֶה אֶת זֶה וְאֲמַאי הָא מִצְטַרְפִּין לְמִלְקוֹ.

וְלֹא יִדְעָנָא מַאי קִשְׂיָא לְהוּ דִּילְמָא ר"ל ס"ל כְּרַבָּא דְאֲזִיל בְּתַר שְׁמָא וְלִדְיִדְיָה אִין אִיסוּרֵין מִצְטַרְפִּין לְרַבְּנָן וְכֵן אִיירֵי הֵתָם רַבָּא אֲלִיבָא דר"ל וְהֵם ו"ל תִּירְצוּ דְאָרְף דְּמִצְטַרְפִּין לְמִלְקוֹת כְּשֵׁהֵן בְּעֵין מ"מ אִם בְּלָלוּ מְבַטְלִין זֶה אֶת זֶה וְכֵן כְּתָבוּ הַתּוֹס' ו"ל סְבָרָא זֹו בְּזַבְּחִים שֵׁם וְגַם עַל זֶה יֵשׁ לְהַשִּׁיב דָּא"כ הִדְרָא קוֹשְׁיָן לְנוֹכְתִין אַמַּאי מִצְטַרְפִּין שְׁנֵי אִיסוּרֵין לְאַסְנֵן הַתַּעְרוּבוֹת פִּינּוּ דְאֲפִילוּ אִם לֹא נִתְעַרְבוּ בְּהִימַר כְּשֵׁהֵם מְעַנְרְבִים מְבַטְלִין זֶה אֶת זֶה כְּש"כ כְּשֵׁהֵן מְעַנְרְבִין בְּהִימַר וְעוֹד לְפִי מַה שְׁכַתְּבֵי דְלֹאֲבֵי מְסָבָרָא כְּשִׁיטָא לִיהֵ דְאִיסוּרֵין שְׁוִין בְּטַעְמָן מִצְטַרְפִּי א"כ אֲפִילוּ בְּלָלוּ זֶה בְּזֶה נְמִי וְעוֹד דְּכָל אֲכִילַת ב' אִיסוּרֵין בְּצִירוּף גְּבָלְלוּ הֵמָּה בְּשַׁעַת אֲכִילָה בְּתוֹךְ פִּיו וְעוֹד פִּינּוּ דְהַפְּתוּב עֲשָׂאן כּוֹלָן בְּאִיסוּר אַחַד מְקָרָא דְלֹא יֵאָכַל כִּי קוֹדֵשׁ הוּא א"כ אַמַּאי יְבַטְלוּ זֶה אֶת זֶה.

וּבְזַבְּחִים הַקְשׁוּ מְקָרָא דְלֹא יֵאָכַל כִּי קוֹדֵשׁ הוּא וְתִירֵץ שֵׁם עוֹד תִּירוּץ אַחַד דְּמִשּׁוֹם לֹא יֵאָכַל לִיכָא מִלְקוֹת מִשּׁוֹם דְּלֹא שְׁבָכְלָלוֹת הוּא וְהָא דְאָמְרֵי לְעִיל דְלְעֵגְנֵן אֲכִילָה מִצְטַרְפִּי פִיגוּל וְנוֹתֵר הִינּוּ לְאַסְנֵן הַתַּעְרוּבוֹת וְכַבֵּר כְּתַבְנוּ לְעִיל בְּזֶה דְּנוֹדָאֵי אִיכָא מִלְקוֹת בְּקָרָא דְלֹא יֵאָכַל קוֹדֵשׁ כְּמוֹ לר"מ בְּכָל הָאִיסוּרֵין וְאִין זֶה לֹא שְׁבָכְלָלוֹת כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' בַּמַּס' עו"ג.

וְנִרְאֶה עֵינְךָ בְּזֶה כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּ הֵתָם לְתַרְץ דְּמִשּׁוֹם פִּיגוּל וְנוֹתֵר אִינוּ לֹוּקָה אֲלֵא מִשּׁוֹם לֹא יֵאָכַל כִּי קוֹדֵשׁ הוּא אוּ מִשּׁוֹם לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה לְפִי קוֹשְׁיָתָם בְּשִׁבְתָּ וְכַמְש"כ לְעִיל וְכַתְּבוּ עוֹד שֵׁם דְּהָא דְאָמְרִינּוּ לְעִיל דְּפִיגוּל וְנוֹתֵר מִצְטַרְפִּין מִשּׁוֹם לֹא יֵאָכַל כִּי קוֹדֵשׁ הוּא

לר"ש איצטריף דס"ל דשאַר איסורין לאַ מצטרפי ובפּיגול ונוּתר מוּדה דמצטרפין וגם זַה לאַ ידענא למה הוצרכו לכה ואמאי לאַ גימא דאליבא דרבא איצטריף דלדידיה גמי שאַר איסורין לאַ מצטרפי והכי הילכתא וידבריהם דלר"ש קאמר ע"כ צריף לפרש דלענן לאַסור התערובות קאמר דלמלקות אין צריף צירוף לר"ש דאמר כ"ש למפות וכו' הטהרשא"א ו"ל.

ולפ"ז קשה מהא דאמרי בגזיר דלר"ש לאַ איצטריף מפל אשר יעשה מגפן הינו ללמד על איסורי גזיר שמצטרפין זה עם זה משום דס"ל כ"ש למפות ולפי הג"ל אפתי איצטריף ללמד דמצטרפין לאַסור תערובתו.

וצ"ל פיון דאיסורי גזיר אין טעמן שנה אין מצטרפין לאַסור התערובות. וכל זה כתבתי לשיטת התוס' ו"ל בשבת אבל מה אעשה שלא זכיתי להבין דבריהם ו"ל דאיף אפשר לומר דלאבני איסורין השוין בטעמן לכ"ע מצטרפין זה עם זה א"כ ברייתא דמיתת פרה וחי גמל אין מצטרפין אתיא דלא כמאן דלר"ש אין צריף צירוף ולרבנן פיון דשוין בטעמן מצטרפי.

ע"כ נראה לענ"ד כמש"כ והיא שיטת הרמב"ם וזה נראה ברור לשיטת הש"ס דילן רק עדיין צ"ע ממתניתין דהתרומה ותרומת מעשר כו' דמשמע דדווקא משום דשם אחד מצטרפין וצ"ע יותר בזה בדברי הפוסקים וע' בפר"ח בריש ה' תערובות שהאריך ג"כ בדינים אלו: עוד הלכה אחת ראיתי לבאר בדברי הרמב"ם ו"ל פי"ד מהלכות מאכלו' אסורות שדעתו שם דכל מיני טבל מצטרפין לכזית אע"פ דאין טעמן שנה והשיג עליו הראב"ד ו"ל מהא דתבלין דבעי דווקא מיני מתיקה ולענ"ד דברי הרמב"ם ו"ל ברורין דדווקא בתערובות בעינן שיהיה טעמן שנה אבל האוכל איסור בעין ונדאי מצטרף כל שהוא משום דלאו אחד ללקות עליהם בכזית אפילו אין טעמן שנה וכן מוכח מהא דאמרינן ביומא פ' יוה"כ דאנכל ושותה אין מצטרפין משום דאין שיעורן שנה אבל אם היה שיעורן שנה מצטרף וכן תנינן בהדיא במכילתין וביומא שם כל האוכלין מצטרפין לככותבת ודוחק לומר דדווקא לענין יוה"כ מצטרפין דמשום יתובי דעתא הוא וכן דם השרץ ובשרו מצטרף ודו"ק היטיב בכל הג"ל: שם משנה הבגד והשק כו' אמר ר"ש מה טעם הואיל והן ראויין לטמא מושב ע' בסוף פ' פלל גדול דפריף התם על ר"י בר"ח מהך משנה דדווקא משום דראויין לטמא מושב הא לא"ה לא מצטרפין פיון דלא שוו בשיעוריהן וככללו של ר"י ולפי מה שכ' לעיל דרבנן פליגי על ר' הושע בהך דאין שיעורן שנה וכדאיתא ביומא א"כ מאי פריף לר"י בר"ח דלמא פרבנן ס"ל וי"ל פיון דלית הלכתא פנותיהו לא בעי לאוקמי לר"י בר"ח דלא פהלכתא והתוי"ט ו"ל הקשה דמאי מועיל הא דשנה לענין מושב הא לעיל בכלל דר' הושע אע"ג דשוין בטומאתן פיון דאין שווין בשיעוריהן לא מצטרפי אלמא דלא מהני השיווי בחד מלתא להצטרף.

ובאמת בלא"ה יש לדקדק למה לא צטרף בגד עם השק וכי בשביל שהבגד חשוב הוא מן השק דאפילו בשלשה ע"ש מטמא לא צטרף לשק הגרוע ממנו בשלמא בכלל דר' הושע באין שיעורן שנה כמו בשר המת ורקב פיון דהאי שיעורא לחוד והאי שיעורא לחוד לא מצטרפי אבל הכא משום חשיבותא הוא ונדבר החשוב מפני מה לא ישלים שיעור הגרוע.

וכן יש לדקדק גבי הך דפירק פלל גדול בתבן ועצה דתבן חזי גם לפרה וענה לא חזי אלא לגמל ואמאי לא יצטרף תבן לעצה למלא פי גמל כיון דחזי לגמל אלא דהחמירו בשיעורו כיון דחזי גם לפרה.

ועיין בתוס' שם וצ"ל דבגד ועור אין חיבורן חיבור טוב דאין דרף תשמישו של זה כשל זה הלכה אי לאו דשוין לדבר אחד לא הוי מצטרפי וכן צ"ל בתבן ועצה דתבן אינו עומד לגמל ועיין ברש"י ותוס' וצ"ל שם מה שפי' בקא דאמרי' התם הואיל וראוי לעשות טלאי ע"ג חמור ועיין פירוש רש"י שם גבי עמיר ועשבים ודו"ק: הדרן עלה פירק קדשי מזבח הנהגה מן הקדש פירק חמישי שם גמרא אמר רבא בלבושא מצינא ומלמלא.

ע"י פירוש"י וצ"ל ותוס' בזה ומפי' המשניות נראה דהכי פירושא דלבושא מצינא ומלמלא אין בו פגם פלל ומש"ה מחייב ר"ע אפי' לא פגם ורבנן ס"ל כיון דבגד אורחיה לפגום ולבלות אע"ג שבלשו בדרף שאין בו פגם מ"מ לא מעל עד שיפגום ובעיני דוקא דבר שאינו עומד לפגום כמו קטלא של זהב ובהא הוא דמועלין בלא פגם והוא פי' נכון ותו לא תיקשי מסוגיא דלקמן: תוס' בד"ה ואמר וימעלו כו'.

ע"י בדבריהם וצ"ל ונראה מדבריהם דאם קנה חפץ מדמי הקדש לא יתחייב מטעם הנאה מן ההקדש אלא משום שינוי רשות ונפק"ל מעבודת גלולים דשינוי מרשות לרשות מעל גם בלא הנאה וכן המשאיל קרדום לחבירו ולרב הונא דנקא בקע בו ולר"א שם אפילו בלא ביקוע קנה השואל ומעל המשאיל.

ועפ"ז הקשו לקמן בסוגין אמאי קאמר דפטורא ילפינן מעו"ג והא חיובא נמי ילפינן לחייב המוציא מרשות לרשות אפי' בלא הנאה. ולא הבנתי דבכל הגי' הנאה נמי איכא דבוקנה חפץ יש לו הנאה בחפץ שקנה ונמצא פוגם ונהגה מדמי הקדש וכן המשאיל קרדום לחבירו טובת הנאת השאלה נחשב להנאה וכן איתא להדיא בפירק השואל מעל לפי טובת הנאה וזה הכלל הוא במעילה דאין מועל בלא הנאה או הנאתו או הנאת חבירו ולא ילפינן מעו"ג אלא דבעינן פגם בדבר שיש בו פגם ויתר פרטי דיני מעילה יתבאר לפנינו בעז"ה: ע"ב גמרא אין לי אלא אוכל ונהגה בדבר שאין בו פגם מנין כו' מלשון רש"י וצ"ל נראה דלא הוי גריס לה הכי אלא הכי גריס אין לי אלא אוכל ונהגה אכילתו ואכילת חבירו כו' מנין וכן נראה דדבר שאין בו פגם מסוטה ילפינן פדאמרי' לקמן: תוס' בד"ה אכילתו ואכילת חבירו כו'.

דעת התוס' וצ"ל בזה הוא דוקא אם האכיל את חבירו ונתן לתוף פיו דליכא לפרושי אכילת חבירו ע"י שליחות שצנה לו לאכול משום דלא איתרבי שליחות אלא היכא דהחיוב הוא משום הוצאה מרשות לרשות אבל מעילה הבאה ע"י אכילה אין זה מתחייב ע"י אכילת חבירו דלא מצינו זה נהגה וזה מתחייב פדאיתא בקדושין אבל אם האכילו בעצמו ונתן לתוף פיו חייב משום הוצאה מרשות לרשות ויש לי לדון בדבריהם וצ"ל דמה אילו עשה שליח להאכיל לחבירו הנה חייב משום הוצאה מרשות לרשות ע"י שליח וא"כ ה"ה כי צנה להשליח שיאכל השליח עצמו הרי יצא מרשות לרשות ע"י שליחותו: וכתבו עוד דאפשר אפי' צנה לו לאכול נמי חייב כגון שאמר לו טול ואכול ומיד כשהגביה חבירו מעל הראשון משום הוצאה מרשות לרשות.

וגם ע"ז קשה דא"כ למה הוזהר כלל אכילת חבירו כיון דחייב המעילה הוא על שעת הגבהתו של חבירו אלא ע"כ עיקר החיוב הוא משום הנאת חבירו ואין זה ענין לשליחות כלל אלא כל היכא שנפגם ההקדש ע"י הנאת אדם אף שלא ע"י עצמו אלא ע"פ צויו חייב דלא ממעטינו מתרומה אלא היכא שנפגם ע"י היזק ואיבוד אבל היכא דנפגם דרף הנאה בין נהנה הוא ובין נהנה חבירו מעל הנותן: ובקידושין פתבו התוס' ז"ל ג"כ סברא זו דהחייב הוא על הגבהת חבירו אלא דקצת חילוק יש בדבריהם ז"ל דהקא משמע דבעינו דוקא שיאמר טול ואכול ומש"ה זכה בו בשעת הגבהתו אבל אמר לו אכול סתם אינו זוכה בו אלא בשעת אכילה והתם פתבו סתמא אם אמר לו אכול חייב על שעת הגבהתו.

עוד פתבו התוס' שם והשליח לא ידע ועי' מהרש"א ז"ל שם שכ' דגם אם ידע השליח בעה"ב מעל כמו שהוכיחו התוס' ז"ל שם. והפני יהושע ז"ל השיג עליו וכתב דלהכי פתבו התוס' דהשליח לא ידע משום דעיקר החידוש הוא מה שאין הנהנה מתחייב וזה לא מצינו בכל מקום שיפטור הנהנה ויתחייב המנהיג ורבותא זו לא הוי אלא היכא דהנהנה ג"כ בר חיובא הוא אבל אם הנהנה לאו בר חיובא הוא כגון שהוא מזיד בדין הוא שיתחייב המנהיג ואין דבריו מוכרחים דלענין איסור הפא ע"י הנאה כמו חלבים ועריות אין חילוק דאפי' הנהנה לאו בר חיובא הוא אינו מתחייב המנהיג על הנאתו של זה ובכל גוונא חידוש הוא במעילה דהמנהיג חייב.

ועוד לדבריו ז"ל אמאי לא מוקמי התוס' הכא אכילת חבירו כגון שהיה האוכל מזיד. ע"כ נראה לי דאפילו אם נאמר דהיכא דשלח שליח לקנות לו איזה דבר דהנהנה היא של המשלח מתחייב המשלח גם אם השליח מזיד מ"מ היכא דשלחו להנאת השליח כמו הכא שצוה לו לאכול ונדאי אם אכל במזיד אין בו מעילה דמזיד לא ניתן לכפרה במעילה וכיון דהחייב הוא על הנאת השליח והוא עשה במזיד אין כאן חיוב מעילה.

אבל מפני המשניות להרמב"ם ז"ל משמע דאכילת חבירו נמי חשיב הנאת המשלח מה שעשה עמו חסד וכיבד את חבירו זה חשיב הנאתו בזה וא"כ בכל גוונא מעל ודו"ק: שם גמרא בבביתא אמרינן ג' פעמים ואפילו לזמן מרובה ולא ידענא לחלק בין זמן מרובה ביום א' או בכמה ימים או כמה שנים ולמה מחלק לה הבביתא לג' בבי ובכריתות מיייתי לה צירוף היום ומחר ולאחר ג' שנים פולא בסד בבא והכא נראה דלזמן מרובה דבבא קמיייתא אגב גררא נסבא ועיקר רבותא קמ"ל דאכילתו ואכילת חבירו מצטרפין ואפילו בבית אסת ואידך בבא קמ"ל דאפי' לזמן מרובה מצטרפין אע"ג דבתרומה אין מצטרפין יותר מפדי אכילת פנס ובבא ג' קמ"ל דאפי' לאחר ג' שנים דהוי יוה"כ בנתיים והוי פדיעת ספק בנתיים וסד"א דמחלקת דבעינו למימר בכריתות שם קמ"ל דאינו מחלק משום הני שינויא דמשנינו התם אבל אפתי אינו מיושב לשון הבביתא בבבא ג' אי מה חטא האמור בתרומה פגימתו והנאתו פאחד הא כבר אמר לעיל אי מה תרומה לא צירף שתי אכילות כא' ומה חידוש פאן וגם לשון דפגימתו והנאתו פאחד אינו מיושב והנה נראה דדבר זה צ"ל לעיל בבבא קמיייתא דאכילתו ואכילת חבירו וצ"ל אי מה תרומה פגימתו והנאתו כא' ודו"ק: דף יט גמרא לקח קיני זבין וזבות כו' כיון שהוציא מעל דברי ר"ש ור' יהוד' אומר עד שיזרק הדם.

הנה רש"י ו"ל פ"א דקמ"פלגי באחריותו של קרבנות ר"ש סבר פיון שהביאן לעזרה אינו חייב עוד באחריותו ע"כ מ"ד שלקחון והביאן לעזרה הוציאו מרשות לרשות. ור' יהוד' אומר דעד שיזרק הדם הוא חייב באחריותו.

וקשיא לי טובא על פירש"י ו"ל ח"ד דחטאת ואשם א"א לומר כן דלא יתחייב באחריותו אחר שהביאו לעזרה פיון דלכפרה אתיא במה יתכפר ופשיטא דאינו יוצא ידי חובתו אלא עד אחר כפרה.

ועוד מפני מה לא הוזכר בדברי ר"ש דבעינון שביאנו לעזרה: ונראה לפרש טעם מחלקותו בפשיטות והוא דבמעילה בעינון שיהנה וכו' פליגי ר"ש ור"י דר"ש אומר דמ"ד שלקח ב"הן חטאת חשוב הנאה ושינוי שהוציא מעות הקדש ולקח ב"הן קרבן ור' יהוד' ס"ל דכל זמן שלא נזרק דמו לא חשיבא הנאה פיון דלא נתכפר עדיין וגם אין זה שינוי גמור וברשות הקדש הוא.

ויש לדקדק בשלמא לר"ש דאמר דמ"ד שלקח מעל א"כ המעות יוצאות לחולין והקרבן פשוט אבל לר' יהוד' דלא מעל עד שיזרוק הדם א"כ בפשע שחטיטה עדיין קרבן פסול הוא דהא בעינון ממשקה ישראל ואיך יחזור וינכשר בזריקתו.

והכי תניא בהדיא בתוספתא פ"ב דמנחות אין מביאין מנחות ונסכים מהקדש שלא נפדו ואם הביא לא קידש ואמרו בזבחים סוף פרק המזבח מקדש לא קידש ליקרב אבל קידש ליפסול ועי' בכ"מ ובלח"מ ו"ל בפ"ה מה' איסורי מזבח מה שכ' על דברי הרמב"ם ו"ל שכתבו אם הביא מערלה וכלאי הפך לא קידש ליקרב אבל קידש ליפסול.

ונראה דאישתמיט להו ו"ל לפי שעה הך דזבחים ע"ש מ"מ קשיא במה ינכשר הקרבן וצ"ל דאחר זריקה איגלאי מילתא למפרע דלאו קרבן פסול ומבריייתא לא תיקשי דתני התם אם הביא מנחות ונסכים מהקדש לא נפדה דלא קידש דהיינו משום דבמנחות לית בהו מעילה וכדתניא בתוספתא פ"א דמעילה וכן פסק הרמב"ם ו"ל אם הביא מנחות ונסכים ולחמי תודה מן ההקדש לא מעל משום דאין בהן זריקת דמים וכיון דלא מעל לא נפיק לחולין ומש"ה לא קידש ופסול הוא אבל מה אעשה שלא זכיתי להבין שום חילוק בין חטאת למנחה דבחטאת יש זריקת דמים ובמנחה יש הקטרת הקומץ ועוד וכי זה שאוכל לחמי תודה אין זה חשוב הנאה ואמאי לא ימעול: והנה בשקלים תנינו השוקל שקלו ממעות הקדש ונתרמה התרומה והקריבו בהמה אחת הרי זה מעל ופ"י הרמב"ם ו"ל בפ"י המשניות אע"פ דהנאת הקרבה לא חשיבא הנאה דמצות לאו ליהנות ניתנו מ"מ נהנה דאין ממשפנין אותו על שקלו וכן איתא בירושלמי להדיא וצ"י לחלק בין מנדר הנאה להקדש דמנדר הנאה שוקל את שקלו ולא חשיבא הנאה מה שהצילו מלמשפנו.

וקשיא לי הא חייבי חטאות אין ממשפנין אותן ואפי' הכי מעל אחר זריקת דמו אלמא דהקרבה חשיבא הנאה. ועוד אי עיקר ההנאה הוא הצלת המשפון אמאי בעינון גבי שקלים שיקרב בהמה אחת ונהי דלא מסתבר שימעול תיכף אחר שביא לקופה דמאז שוב אין ממשפנין אותו דכבר פתב הרמב"ם ו"ל שם דכ"ז שלא לקחו בהמה אחת לא נשתנה המעות כמו שהיו וברשות הקדש היו וברשות הקדש הם גם עתה ולא נפגם ונשתנה

ההקדש אבל אחר לקיחת בהמה אחת כָּבֵד נִפְגַּם הַהִקְדָּשׁ וְלָמָּה לִי הַקֶּרֶב וְזָרִיקָת דָּמִים שֶׁל אֶחָד מֵהֶן.

ע"כ הי' נראה לי דהא דאמרי' בירושלמי דהצלת המשכון חשוב הנאה היינו למ"ד התם אם נתרמה תרומה מעל וכדפליגי התם תנאי אבל למ"ד דבעינו דוקא הקרבה ס"ל דהצלת המשכון לא חשיבא הנא' ע"כ בעינו דוקא הקרב' ולא אמרינו האי פללא דמצות לאו ליהנות ניתנו לענין הקרבת הקרבן.

וכבר פתבתי בזה בחי' לנדריים בסוגיא דשוקל את שקלו. ואי קשיא למ"ד משנתרמה תרומה מעל ואמאי הא לא נפגם ההקדש עדיין ע"ז אמרו בירושלמי דר"ש הוא דאמר מיז היו לוקחין המעות וקונין בהן בהמה אלא דלפ"ז הדרא קושיא לדוכתא למה לי טעמא דהצלת המשכון הא לר"ש מיז שקלח מעל בכל הקרבנות פדאמרי' הקא.

ועי' בקרבן עדה שהגיה שם בירושלמי מתני' דלא פר"ש דלר"ש דאמר מיז הי' מקבל מעותיו מעל תיכף בשעת לקיחה. ואין דבריו מוכרחים דאפי' אי ס"ל כר"ש בהא מ"מ שפא אין בהן מעילה בשעת לקיחה וכו' יהוד' דאמר לא מעל עד שזרוק דמו וכדאמר הקא.

אחר כל הנ"ל עדיין אין דברי הרמב"ם ז"ל מיושבין אצלי ומה ראה לסלק בין קרבן למנחות ומה שאמרו בתוספתא אם הביא לא מעל לוהי דמסתפינא הייתי אומר דצ"ל אם הביא לא קידש דתוספתא זו איתמר נמי בתוספתא פ"ח דמנחות ושם איתא אם הביא לא קידש ואע"ג די"ל דמש"ה לא קידש משום דלא מעל ולא יצא לחולין מ"מ אין מזה הכרח די"ל דהא דלא קידש מיירי במזיד דלא מעל אבל בשוגג מעל בכולהו ושפיר קידש.

והרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' איסורי מזבח השמיט הך דהקדש שלא נפדו ולא הביא אלא הנה דאיתמר בש"ס סוף פרק המזבח מקדש ועדיין לא ברירא לי הלכה זו: שם גמרא מהו דתימא נאשך יתן ממנו על זר והאי לאו זר הוא צ"ל דבריינתא זו איתא פחכמיים דס"ל בריש פריתות דהספ' משמן המשחה על מלך וכה"ג פטור.

ע"כ איצטריף נפש לאשמעינן דחייב אשאר מעילות אבל לר"מ דמחייב התם אפי' בשמן המשחה א"כ פשיטא דאית בהו מעילה בשארי דברים ולא איצטריף קרא וק"ל: תוס' בד"ה אקשי' רחמנא לתרומה דאפי' אכיל אכיל' גסה פטור.

והביאו ראיה משמן של תרומה וביומא איתא בהדיא דאוכל אכילה גסה בתרומה פטור משום דכי יאכל פרט למזיק ע"ש: שם גמרא מפדי אי בבהמה תמימה היינו פוס' של זהב. עיין בזה בדברי הרמב"ם ז"ל שכ' תלש מן הבהמה תמימה כו'.

ועי' מה שכ' בזה בתמורה בפלוגתא דרבנן ור"ש לענין העמדה והערכה ודברי הרמב"ם ז"ל נפלאים המה וכמו שכ' הכ"מ ז"ל: ע"ב משנה נהנה בשנה פרוטה בדבר אחר ופגם בד"א עי' פירש"י ז"ל. ולדבריו ז"ל מלתא דפשיטא הוא ולא איצטריף למילף מתרומה ועי' בפ' המשניות להרמב"ם ז"ל שפי' בענין אחר והתוי"ט ז"ל הביאו ועי' ג"כ בחיבורו: שם משנה אין מועל אחר מועל כו'.

ע"י בתוס' ז"ל שהקשו מהא דתנא בתוספתא גבי קרדום דכולם מעלו והאריכו בזה בכמה מקומות ושרש דבריהם הוא דהא דתנן דאין מועל אחר מועל בקדושת דמים היינו היכא דיש בו הוצאה מרשות לרשות.

אבל אם נהנה בו בעצמו לא יצא לחולין אלא היכא דסבור שהוא של אחרים וא"כ הוא מוציא מרשות לרשות ע"י הנאתו ואפי' אם נתפנין להחזירו לאחר תשמיש וכמו שכ' התוס' בפרק השואל ובמנחות פרק המנחות והנסכים ובזה איירי סיפא דהתוספתא נתנה לחבירו כו' אבל היכא דבקע בקרדום אדעת שהוא שלו פנין דלא נתפנין להוציא מרשות לרשות לא יצא לחולין ומש"ה גם השני כן הוא וכן השלישי וכולן מעלו כן הוא מסקנת התוס' ז"ל בב"מ ובמנחות ובמנחות שם הדברים מעורבים קצת ע"ש.

ועיין במהרש"א ז"ל בב"מ שכ' דלהאי סברא שכ' שם דע"י שאלה לא נפיק פולה לחולין לא תיקשי מהא דתני בתוספתא בא חבירו ובקע פולו מעלו לא הבנתי דהא עכ"פ כל ימי השאלה נפיק לחולין והשני לא מעל אלא דוקא אם החזירו וכמו שכ' התוס' הכא וע"י במנשל"מ פ"ו מה' מעילה שהאריך קצת בזה.

והנה יש להבין טעמו של דבר מנ"ל האי מלתא דלא יצא לחולין אלא ע"י הוצאה מרשות לרשות. ונראה משום דעיקר האי מלתא דיצא לחולין לא שמעינן אלא מדכתיב תמעול מעל ואין מעילה אלא שינוי וע"כ היינו משום דיוצא לחולין דאל"כ אמאי מעל במוציא מרשות לרשות פנין דבקדושתיה קאי.

ולשיטת התוס' ז"ל לא בעינן שום הנאה במוציא מרשות לרשות וע"כ אינו חייב אלא משום דמתחלל ויוצא מרשות לרשות. אבל היכא דהמעילה הוא משום הנאה לחוד לא שמעינן דתצא לחולין וחייב המעילה הוא משום ההנאה.

אלא דלפ"ז מנ"ל דהיכא דהוא סבור שהוא של אחרים ונשתמש בו בעצמו דנמי נפיק לחולין דלמא ה"מ חייבא הוא משום דנהנה דאפי' אם נתפנין לגזלה ע"כ בעינן שיהנה. תדע דהא ר' מאיר ס"ל בקדושין דהקדש בשוגג אין מתחלל ואלויה ליכא מעילה בהוצאה ואפ"ה בנהנה מגוף הדברים מודה דמועיל אע"ג דלא נפיק לחולין וכמו שכ' התוס' ז"ל בקדושין שם וע"י שם במהרש"א ז"ל ובפני יהושע שם.

וא"כ כל היכא דיש בו הנאה לא שמעינן דליפוק לחולין ואלו הכא תנן דאפי' בכה"ג אין מועל אחר מועל ובמעילה ראשונה יצא לחולין וכן איתמר בכמה דוכתי בפסחים גבי שריפת עצי הקדש ובר"ה גבי שופר של עולה ובערכין גבי הדר בבית של הקדש.

ואע"ג דהתוס' ז"ל שם בב"מ ובמנחות פתבו לדמות הא דהדר בו מעל להא דמשאיל קרדום של הקדש דלא יצא פולו לחולין הא לא אריא דיש לחלק בין משאיל קרדום של הקדש להיכא שהקדישו בשעה שדר בו דאפשר דמעל לפי פולו משום דנעשה שואל שלא מדעת וגזלן הוי ואין כאן מקומו.

עכ"פ שמעינן בכל דוכתא דגם אם נהנה יוצא לחולין ומנ"ל. ועוד אי נימא דעיקר ההוכחה הוא דיוצא לחולין ע"י מעילה מדמחייב אמוציא מרשות לרשות א"כ לר"מ דאמר במזיד מתחלל הא במזיד ליכא מעילה ומנ"ל דמתחלל ויוצא לחולין.

והתוס' ז"ל בקדושין פתבו דמקרא נפקא ליה מדכתיב תמעול מעל משמע דיוצא לחולין וכבר תמה על זה הפני יהושע שם פיון דכל הפרשה בשוגג איירי היכי מצינו למילף מינה דבמזיד מתחלל והוא ז"ל פתב דמסברא פשיטא ליה פיון דיוצא לחוליוע"י פדיון ה"ה דיוצא לחולין בדרה הוצאה וכבר הקשה הוא ז"ל בעצמו על דבריו מהא דקדושת הגוף מתחלל במזיד אליבא דר"מ ותיירץ בדותק שם והתוס' בעצמן פתבו בערכין דאפילו נהנה ולא פגם יוצא לחולין וכן משמע מהא דתוקע בשופר של עולה דקאמר רב יהוד' דיצא משום דיצא לחולין ואע"ג דלא נתפון לזכות בגוף השופר אלמא דכל שגשגתמש בהקדש ונהנה בו בתשמיש חול יצא לחולין בכל גוונא ע"כ לא נתברר אצלי שיטת התוס' ז"ל בזה ולא מצינו בש"ס דילן שום רמז לחילוקים אלו ונראה בזה דעת הראב"ד ז"ל דהש"ס חולק על התוספתא: ולהרמב"ם ז"ל יש לו שיטה אחרת בישוב התוספתא עם הש"ס דילן וכי הוא זה דבדרה תשמיש לעולם אינו יוצא לחולין אפ"י בקדושת דמים.

והא דתנו רבב על גבי בהמה ובא חבירו ורכב פולן מעלו איירי בקדושת דמים וכן שתה בכוס של זהב והא דאמרי דאין מועל אחר מועל אלא במוקדשין וכ"ש היינו בהקניהו לאחר במתנה או במקר ועי' בכ"מ מה שכ' בישוב דבריו ושיטה זו נעלמה ממני לגמרי כי לפ"ז לא הונפר במשנה כלל הא דיש מועל אחר מועל בקדושת הגוף כי כל הגי גוונא דמתני' הפל הוא דרה תשמיש ואפ"י בקדושת דמים יש מועל אחר מועל כמו רכב ע"ג בהמה או שתה בכוס של זהב או תלש מן החטאת ומה שכ' המשנל"מ ז"ל דרפנו דר' נחמיה ס"ל דבכ"ש אין מועל אחר מועל היינו אפ"י בדרה תשמיש מהא דאמרינו דמתני' דלא כרפנו ובמתני' לא תנו אלא דרה תשמיש שתה בכוס של זהב או תלש מן החטאת הוא תמוה דאטו כלי שרת לרפנו גרע מקדושת דמים לכ"ע דבקדושת דמים דרה תשמיש יש מועל אחר מועל ובכלי שרת אין מועל אחר מועל בתמיה.

ועוד תמה אני על לשון הרמב"ם ז"ל בה' ה' שכ' קדשי מזבח אינו פן ויש בהן מועל אחר מועל כיצד תלש מן החטאת ובא חבירו ותלש פולן מעלו והא בכה"ג אפ"י בקדושת דמים יש בהן מועל אחר מועל.

וילדעתי הנה נראה דבקדושת הגוף אין בהן מעילה כלל בדרה הוצאה משום דבכל מקום שהוא בקדושת' קאי מידי דהנה אמוציא מעות הקדש לר"מ דאמר בשוגג אין מתחלל דאינו חייב קרבן מעילה משום דכל היכא דאיתי' בקדושתיה קאי ומה אעשה שהרמב"ם ז"ל לא פתב כן ע"פ התוספתא ועי' בהשגת הראב"ד ז"ל.

ועוד קשיא לי על שיטת הרמב"ם ז"ל מהא דר"ה דאמרי' בהדיא דע"י תקיעה בשופר יצא השופר לחולין והדברים נפלאו ממני ולא אדע ועי' מה שכ' לעיל בדברי הרמב"ם ז"ל בדין שופר של עולה.

ומהא דמדמינן בה"ה עצי שלמים למזיד וכי היכי דבמזיד אינו מתחלל ה"נ בעצי שלמים דלית בהו מעילה לא נפיק לחולין משמע נמי דטעמא דיוצא לחולין הוא משום דחייב קרבן מעילה וכל היכא דחייב קרבן יוצא לחולין והדברים צ"ע יותר בסוגיא דפרק האיש מקדש בפלוגתא דר"מ ור"י כי סוגיא עמוקה היא שם: שם גמרא מ"ט דתנא קמא דכתיב באיל האשם יש לדקדק למה לי קרא להכי הא מסברא נמי לא נפיק קדושה בכדי פיון דאין לו פדיון וכמו שכ' התוס' ז"ל בהדיא דבדבר שאין לו פדיון לא יצא לחולין ע"י

מעילה וא"כ בבהמה דפשיטא לן דאין לה פדיון כשהיא תמימה פשיטא נמי דיש מועל אחר מועל ואינו יוצא לחולין ע"י מעילה ראשונה.

והתוס' ז"ל פירשו באמת דקרא דבאיל האשם לא איצטרף לגופיה דבהמה יש מועל אחר מועל דמסברא ידעינן לה אלא אתא לדיוקא דבכלי שרת אין מועל אחר מועל ויוצא לחולין גם ע"י מעילה פי היכי דיוצא לחולין ע"י פדיון.

ור' נחמיה יליף בק"ו דיש בכ"ש מועל אחר מועל אבל מודה דיש להם פדיון. וקשיא לי על שיטה זו דא"כ ע"כ צ"ל דבכלי שרת ליכא אלא קדושת דמים וא"כ הא דק"ל למה לי קרא דבאיל האשם למעוטי דאין בהן מועל אחר מועל פיון דלא קדישי אלא קדושת דמים מהיכא תיתי למימר דיש בהן מועל אחר מועל ואי משום דלא גילף בק"ו הא גופא קשיא היכי ילפינן לה בק"ו אם אחרים מביא לידי קדושה כו' הא חזינן דקדושת אחרים חמירי מקדושתה.

דאחרים שבאו מקדושתו אין להו פדיון וקדושת עצמה יש לה פדיון: והנה בפרק המנחות והנסכים תנן המנחות שנטמאו עד שלא קדשם בכלי יש להם פדיון ופליגי התם בטהורין אם נפדין חד אמר דטהורין נמי נפדין וחד אמר דטהורין אין נפדים ופריף למ"ד דטהורין נמי נפדין מסיפא דתנן העופות והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אין להם פדיון בשלמא עופות קדושת הגוף הם אלא עצים ולבונה וכ"ש אמאי לא יפדו.

ופירש"י ז"ל דכ"ש אין בהם קדושת הגוף דמכשירי קרבן הו אלא ש"מ דטהורין אין נפדין והני כטהורין דמו. ומשני לעולם טהורין בעלמא נפדין והכא שאני משום דלא שכיחי.

משמע מזה דפליגי בזה אם יש לכלי שרת פדיון מן התורה למ"ד טהורין נפדין הא דכ"ש דאין להם פדיון הוא מדרבנן בעלמא משום דלא שכיחי אבל למ"ד טהורין אין נפדין ה"ה בכ"ש דאין להם פדיון מה"ת.

אלא דלכאורה נראה דגם מ"ד טהורין אין נפדין היינו נמי מדרבנן לחוד פיון דעדיין לא נתקדשו בכלי ואין עליהם אלא קדושת דמים למה לא יהיה להם פדיון מה"ת. אבל ממה שכו' הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' ערכין דהא דמתפס תמימים לבדק הבית אינו יוצא מידי מנזח לעולם הוא מה"ת דכל הראוי למנזח אין לו פדיון להוציאו מידי מנזח משמע דהא דטהורין אין נפדין הוא ג"כ מד"ת דמדמינן לה התם בפרק המנחות והנסכים אהדדי.

ועיין במשנל"מ ז"ל שם שהקשה על הרמב"ם ז"ל מהא דאמרי' התם במנחות דטעמא דאין יוצאין מידי מנזח הוא משום דלא שכיחי ומדרבנן בעלמא. ולדידי לא קשיא דזה אינו אלא למ"ד טהורין נפדין אבל למ"ד טהורין אין נפדין מה"ת קאמר וכן משמע מהא דקאמר ר' אושעיא התם כולן טהורין אין נפדין חוץ מעשירית האיפה שצאמר מחטאתו על חטאתו משמע דבשאר מילי מה"ת אין נפדין.

וראיתי בדברי הרמב"ם ז"ל פ"י מה' איסורי מנזח הלכה ד' שפכת הסלת והיין והשמן והעופות והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אין להם פדיון שצאמר והעמיד והעריף יצאו אלו שאינן בהעמדה והערכה.

וְצָרִיךְ לְדַקְדַּק עַל מַה כָּתוּב לְהָאֵי טַעְמָא דְוַהֲעֵמִיד וְהַעֲרִיף אִי עַל סִלְתָּ וַיִּזַּן וְשָׁמוֹן הָא קַדְוֶשֶׁת הַגּוּף נִיגְוָה כְּמוֹ שֶׁכָּ' בַד"א שְׁנִפְסָלוֹ אַחַר שְׁנִתְקַדְשׁוּ בְּכָלֵי וְאִי אַעֲצִים וְלִבְוֹנָה אִפִּי קוֹדֵם שְׁנִתְקַדְשׁוּ בְּכָלֵי אִין לְהֵם פְּדִיּוֹן דְּכֻטְהוֹרִין דְּמִי כְּדָאֲמַרִּי בְּהַדְיָא בְּש"ס שָׁם וְעֵינִן בַּלח"מ ו"ל שָׁם וְלֹא הִבְנֵתִי דְבָרִיו ו"ל.

וְצ"ל דְּהוּא ו"ל כָּתוּב לְקַרְא דְוַהֲעֵמִיד וְהַעֲרִיף לְהִיכָא דְנִפְסָלוֹ בְּחֶסְרוֹן דְּהוּי כִּבְע"מ וְהָנָה אֲמִינָא דִּיפְדוּ אִפִּי אַחַר קַדְוֶשֶׁת כָּלֵי ע"ז קְאָמַר דְּאִינֵן בְּהַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְלֹא נֶאֱמַר בְּהוּן פְּדִיּוֹן וְכ"כ בַּפ"ה מַה עֲרָכִין.

אֲלֵא דַלְפ"ז קָשָׁה מֵאֵי דְאֲמַרִּי שָׁם בְּמִנְחוֹת דְּמִכָּלֵי שְׂרַת לֹא אֲשַׁכְחֵן דְּיוֹצֵא לְחַוְלִין. וְלִפִּי הַגְּ"ל תִּפְוֹק לִיָּה דְּבַלֵּא"ה לֹא נֶאֱמַר פְּדִיּוֹן בְּמִנְחוֹת וְעֵינִן פִּירֵשׁ"י ו"ל שָׁם שֶׁכָּ' דְאֲפִי בְּבַהֲמָה לֹא אֲשַׁכְחֵן פְּדִיּוֹן לְאַחַר שְׁנִתְקַדְשׁ בְּכָלֵי שְׂרַת וְלֹא מִשְׁמַע כֵּן בְּחַוְלִין דָּף ל' ע"ש הֵיטִיב וְבַלֵּא"ה לְשׁוֹן הַש"ס שָׁם צָרִיךְ יִשׁוּב.

עַכ"פּ אַחַר כָּל הַגְּ"ל נִרְאֶה לִי דַמ"ד טְהוֹרִין אִין נִפְדִּין הֵינְנוּ מַה"ת כֵּינֵן דְּחִזּוּ לְמִנְחָתָם וְכֵן מִשְׁמַע מְהָא דְּפָרְכִינֵן הֵתָם לַר"ש דְּאֲמַר פִּיגַל בְּמִנְחָה שְׁלֵא הֵיָתָה לָהּ שְׁעַת הַפְּוֶשֶׁר אִינוּ מְטַמָּא טוֹמְאָת אֲוֹכְלִין וְלִיפְרָקִינָהוּ הֵנִיחָא לְמ"ד טְהוֹרִין אִין נִפְדִּין ע"ש.

וְאִי נִימָא דַמ"ד טְהוֹרִין אִין נִפְדִּין הֵינְנוּ נְמִי מְדַרְבְּנֵן א"כ גַּם לְדִידֵיהּ תִּיקְשִׁי הָא יֵשׁ לָהּ שְׁעַת הַפְּוֶשֶׁר מַה"ת אֲלֵא וְדֵאֵי מִשְׁמַע דַּמַּה"ת אִין נִפְדִּין וְלַפ"ז גַּם כָּלֵי שְׂרַת אִין לְהֵם פְּדִיּוֹן מַה"ת וְנִמְצָא כִּי פְּדִיּוֹן כָּלֵי שְׂרַת הִיא פְּלוּגְתָא דְאֲמֹרָאֵי.

וְהַשְׁתָּא לְשִׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל תִּיקְשִׁי מְת"ק דַּר' נְחֻמֵּיהּ דְאֲמַר דְּאִין מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל בְּכָלֵי שְׂרַת וְע"כ לְדִידֵיהּ יֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן וְכִשְׁיטַת הַתּוֹס' ו"ל. (לְמ"ד טְהוֹרִין אִין נִפְדִּין).

וְנִרְאִיתִי אַחַר הָעֵינִן לְדוֹן עוֹד בְּדָבָר הַחֲדָשׁ דְּמִשְׁמַעוֹת הַסּוּגְיָא דְּמִנְחוֹת נִרְאֶה דְּהָא דְחֻשְׁבִּינֵן כָּלֵי שְׂרַת שְׁנִטְמָאוּ כְּטְהוֹרִין וְאִין לְהֵם פְּדִיּוֹן הֵינְנוּ מִשׁוּם דִּישׁ לְהֵם טְהָרָה בְּמִקְוֵה וְזֶה לֹא שִׁינֵי אֲלֵא בְּנִטְמָאוּ אֲבָל אִם אֵינְרַע בְּהוּן פְּסוּל אַחַר כְּגוֹן שְׁנִינְקָבוּ אוֹ שְׁנִשְׁבְּרוּ וְאִין לְהֵם תִּקְנָה שְׁפִיר יֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן וְעַפ"ז נִתְיָשֵׁב לִי קוֹשְׁיָא א' עַל הָא דְּתַנְיָא בְּקַדְוֶשִׁין כְּתַבּוֹת כְּהוֹנָה שְׁבָלוּ מוֹעֲלִין בְּהֵם וְקוֹשְׁיָא לִי אֲמַאי מוֹעֲלִין בְּהוּן מִיַּדִּי דְּהוּי אֲקַדְוֶשִׁים שְׁמַתוּ דְּאִינֵן מוֹעֲלִין בְּהוּן מַה"ת כֵּינֵן דְּלֹא חִזּוּ לְשׁוּם דְּבָר וְלֹא מִיִּקְרִי קַדְוֶשִׁי ה' וְלִפִּי הַגְּ"ל נִיחָא דְּכֵינֵן דִּישׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן שְׁפִיר מִיִּקְרִי קַדְוֶשִׁי ה' וְאִיפְשִׁיטָא לִי בְּזֶה מַה שְׁנִסְתַּפֵּק הַמְשַׁנְל"מ ו"ל לְעַנְיֵן כָּלֵי שְׂרַת שְׁנִינְקָבוּ אִם יֵשׁ בְּהוּן מְעִילָה וְלִפִּי הַגְּ"ל וְדֵאֵי יֵשׁ בְּהוּן מְעִילָה כֵּינֵן דִּישׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן.

אֲבָל הַרְמַב"ם ו"ל אִינוּ אֹמְרֵן כֵּן דְּבְהַדְיָא כָּתוּב דְאֲפִי נִפְסָלוּ אִין לְהֵם פְּדִיּוֹן וְכֵן מִשְׁמַע מְהָא דְּבַגְדֵי כַה"ג טַעוּנִין גְּנִיזָה וְאִין מוֹעֵיל בְּהוּן פְּדִיּוֹן וְאֵע"ג דִּישׁ לְדַחוֹת וְלוֹמַר דְּגִזְרַת הַפְּתוּב בְּבַגְדֵי כַה"ג מְקַרָא דְוַהֲנִיחָם שָׁם אֲבָל עוֹד מְבֹאֲרִין הַדְּבָרִים בַּפ"א מַה כָּלֵי הַמְקַדְשׁ דְּכָל כָּלֵי שְׂרַת אִין יוֹצֵאִין מִיַּדִּי קַדְוֶשְׁתָּן לְעוֹלָם וְכֵן מִשְׁמַע בְּזִבְחִים סוּף פָּרַק הַמְזַבֵּחַ מְקַדְשׁ דְאֲמַרִּי הֵתָם סָכִין מְטַרְפֵּת הֵיָתָה בְּמִקְדָּשׁ וְגִנְזוּיָהּ וְלֹא פְדוּיָהּ אֲלֵמָא דְלִית בְּהוּן פְּדִיּוֹן לְעוֹלָם.

וְנִרְאִין הַדְּבָרִים אַחֲרֵי הָעֵינִן כִּי וְדֵאֵי אֵלוּ הַכָּלִים שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בְּהוּן בְּקוֹדֶשׁ קַדְוֶשֶׁת הַגּוּף וְאִין לְהֵם פְּדִיּוֹן לְעוֹלָם וְכִמוֹ שְׁמִשְׁיחָה קוֹדְשָׁתוֹבִימִי מִשְׁה קַדְוֶשֶׁת הַגּוּף כְּמוֹ כֵּן

העבודה מתחנכתן לדורות ליקדוש קדושת הגוף וכן פירש רש"י ז"ל בהקדא בשבועות דהחינוך היא לקדוש קדושת הגוף ואז אין להם פדיון ככל קדושת הגוף לבד מבהמה בע"מ דאמרה תורה שתפדה.

ומתני' דמנחות איירי נמי בהני שפבר נתקדשו וע"ז אמרו הטעם שלא נאמר פדיון אלא בבהמה אלא דאם נימא דמתני' לא מיירי אלא ונקא בשפבר נתקדשו א"כ אמאי לא ערבינהו בהדי רישא אלא ש"מ דבהני אפי' נטמאו קודם קידוש אין להם פדיון וכמו דמפרש הש"ס דלאו בני קבולי טומאה נינהו וכטהורין דמו אי משום דלא שכיחי למ"ד טהורין נפדין.

ומאי דאקשינו בכתנות פהונה שפלו לא קשיא משום דעדיין ראוין הם לעשות פתילות למנוחה כמו שכ' הרמב"ם ז"ל בה' כהמ"ק. וראיתי להתוס' ז"ל בקדושין שהקשו שם איה בגדי פהונה מתחללין הא בכלל פלי שרת הם ובכלי שרת יש מועל אחר מועל ותיצו דמיירי בתדשים.

ולפי ה"ל הדברים מוכרחי דאפי' חדשים אין להם פדיון וע"כ צ"ל בזה פדברי הריטב"א ז"ל דבגדי פהונה לאו בכלל פלי שרת הם. והשתא הדרא קושיא לדוכתא אמאי אין בהם מועל אחר מועל לת"ק הא לאחר שנתקדשו נדאי אין להם פדיון.

ועוד קשיא לי לשיטת התוס' ז"ל דכל היכא דאין לו פדיון יש בו מועל אחר מועל א"כ הא דאמרי' בגמ' איכא בינייהו עצים לת"ק אין בהם מועל אחר מועל וא"כ יש להם פדיון ג"כ זה תמוה חדא דלישנא דר' דקאמר פל שאין להם פדיון יש בהם מועל אחר מועל משמע דבפדיון לא פליגי וכ"ע מודים דאין להם פדיון.

ועוד דהא בהקדא תנינו התם במנחות דעצים אין להם פדיון וכש"כ לאחר שנתקדשו בכלי שרת הוא הקרדום והתוס' בריש מנחות כתבו דבאמת לרבנן נמי יש בהן מועל אחר מועל בכלי שרת ועצים מדרבנן כי היכי דאין להם פדיון מדרבנן.

וגם ע"ז קשה לי דא"כ אמאי מוקמינן מתני' ונקא כר' נחמיה לוקמא פרבנן ומתני' מדרבנן קאמר. ובשלקמא למ"ד עצים איכא בינייהו א"כ ע"כ ת"ק מיירי בדברים שיש בהן מועל אחר מועל מה"ת דאי מדרבנן הא בעצמים נמי יש בהן מועל אחר מועל מדרבנן דהא אין להם פדיון ומש"ה לא מצי לאוקמא רישא פרבנן דר' נחמיה אלא למ"ד קדשים בע"מ איכא בינייהו ע"כ איירי ת"ק נמי במעילה דרבנן דהא לרבי נמי בקדשים שמתו אין בהן מועל אחר מועל.

ועוד דלדבריהם דהא דאין להם פדיון בכלי שרת ובעצמים הוא מדרבנן א"כ אמאי לא מוקים הש"ס פלוגתא דרבי משום דרבנן ס"ל דבכלי שרת אין מועל אחר מועל והינינו דקאמר פל שאין להם פדיון מה"ת הוא דיש בהן מועל אחר מועל אבל פלי שרת דיש להם פדיון מה"ת אין בהם מועל אחר מועל.

ולזה י"ל דלישנא דרבי פל שאין לו כו' משמע דאתי לרבוני ולא למעוטי. ועיין בפני הושע בקדושין שהקשה על דברי התוס' שהבאתי למה להו לאוקמי בתדשים הא בלא"ה רבנן דר' נחמיה פליגי וס"ל דאין מועל אחר מועל בכלי שרת ושפיר מתחללין.

ולא ידעתי מאי קשיא ליה הא עכ"פ מדרבנן אין מתחללין וכמו שכ' לעיל דבריהם במנחות. ואחרי כל הנ"ל נראה לענ"ד איפכא דנדאי בדבר שיש לו פדיון לכ"ע אין מועל אחר מועל.

פי פליגי בדבר שאין לו פדיון מה"ת רבנן ס"ל דאפ"ה אין בהן מועל אחר מועל משום דע"י מעילה שפיר מתחללין אפי' דבר שאין לו פדיון וכי היכי דאמרי' בקדושים דלר"מ דאמר במזיד מתחלל אפי' קדושת הגוף דבהמה מתחללת וה"ל ר' יהוד' לענן שוגג אי לאו קרא דבאיל האשם הוה אמינא דאפ"י בהמה יוצא לחולין ע"י מעילה קמ"ל קרא דבהמה אינה מתחללת אבל כלי שרת ס"ל דשפיר מתחלל ע"י מעילה אע"ג דע"י פדיון אין מתחלל ור"נ יליף בק"ו דכלי שרת נמי אין מתחלל גם ע"י מעילה אבל שאר דברים שאין להם פדיון כמו עצים לרבנן דר' פינן דלאו קרבן הם אע"ג דאין להם פדיון מה"ת מ"מ ע"י מעילה מתחללין ורבי מוסיף ואמר כל דבר שאין לו פדיון ואתי לרבות גם עצים דקרבן הם לדידי בכולן יש בהן מועל אחר מועל אבל כל מיני קרבן לבד מעצים גם לת"ק יש בהן מועל אחר מועל כמו העופות והיין והשמן והלבונה וכמו שכ' הרמב"ם ז"ל בפ"י מה' מעילה.

והא דתנן בהמה לאו דוקא ועיין בפ"ק ט"ו מה' מעשה הקרבנות שכ' הרמב"ם ז"ל דאם אמר הרי עלי עצים יוכל להביא דמים. וכתב הכ"מ בשם הר"י קורקוס ז"ל בזה תליא בפלוגתא דרבי ורבנן ורבנן דלאו קרבן הו' יש להם פדיון והוא נגד סוגיא דמנחות דתנן בהדיא דעצים אין להם פדיון וכמבואר לעיל וכן כתב הרמב"ם ז"ל להדיא וכן משמע ממתני' דבפדיון לא פליגי ולכ"ע אין להם פדיון.

וע"כ צ"ל דדוקא בתחלת הפרשה יכול להביא דמים אבל לאחר שפבר הפריש העצים תו אין להם פדיון והיינו דלא ניחא לרב פפא בהאי שינויא דרבא משום דס"ל דלרבנן נמי פקרבן הו' פינן דאין להם פדיון.

וע"כ היינו משום דנהי דלאו קרבן גמור הם מ"מ הם פקרבן לענן קצת דברים וכמו שכ' הרמב"ם ז"ל לענן אם נמצא בו תולעת דהוי כבע"מ. פלגא דמלתא בכל הני דראויין להקריב יש בהן מועל אחר מועל ואפ"י מנחות ונסכים שלא נתקדשו עדיין בפלי לפי מאי דקי"ל דטהורין אין נפדין זהו הנראה לענ"ד.

ועי' בצ"ק ריש פ"ק המנחות והנסכים מה שכ' שם על דברי התוס' בד"ה וכלי שרת ול"נ פמה שכ' ועיין בתוי"ט ז"ל פ"ק המנחות והנסכים מה שכ' בזה ודו"ק: שם תוס' בד"ה מאי טעמא בסוף דבריהם פתבו ובאיל האשם מיבעי ליה לדרשא אחריתי ע"ש.

ולפי מה שכ' לכ"ע איצטריו קרא דבאיל האשם לגופיה דאינו יוצא לחולין ע"י מעילה אבל עוד ילפינו מיניה בב"ק פ"ק הגזול עצים דהביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא שפאמר באיל האשם ואפ"י דלר"מ דאמר בשוגג אין מתחלל כלל אפי' קדושת דמים ובמזיד מתחלל אפי' קדושת הגוף לדידיה לא איצטריו קרא דבאיל האשם לענן מעילה דהא אפי' בקדושת דמים יש מועל אחר מועל.

וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק קִצְת לְפִי מֵה דְדַרְיֵשׁ הֵכָא מִבְּאֵיל הָאֲשֵׁם דְּיֵשׁ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל בְּאֵיל הָאֲשֵׁם
א"כ אַמְאֵי לֹא יִלְפִינּוּ מִיָּנָה דְּיֵשׁ מְעִילָה בְּחֻטָּאוֹת וְאַשְׁמוֹת וּבִתְמוּרָה אֲמַרִינּוּ דְּמִכְּל חֲלָב
יִלְפִינּוּ לְהוּ: תוּס' בד"ה קְדָשִׁי מְזַבַּח תְּמִימִים וְנַעֲשׂוּ בַע"מ כו'.

וְכַתֵּב הִבֵּה"ז ו"ל דְּלִפְיֻרוּשָׁם לֹא גִרְסִינּוּ בְּדַרְב פֶּפֶא וְעֵבֵר וְשִׁחְטָן אֱלָא אִפִּי לֹא עֵבֵר
וְשִׁחְטָן פְּלִיגִי לְרַבֵּי חֲמִירָא קְדוּשָׁתוֹן דְּבָעוּ הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וּמִש"ה יֵשׁ בְּהוּן מוֹעֵל אַחַר
מוֹעֵל אִפִּי מְחִיִּים וְרַבְּנָן ס"ל דְּלֹא בָּעִי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְקִיל פְּדִינּוּ וְקִדְוִישָׁתוֹן מִש"ה אִין
בְּהוּן מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל וְהַפְּלִי הִזָּה תְּמוּהָ הוּא לֹא מִיָּבְעִי לְגִירְסָא זֹו דְּגִרְסִינּוּ בְּדַבְרֵי רַבֵּי פֶל
דְּבַר שְׂאִין לוֹ פְּדִינּוּ וְדֹאֵי לִיפֵא לְפָרוּשֵׁי הֵכִי דְהָא בַע"מ יֵשׁ לוֹ פְּדִינּוּ אֱלָא אִפִּי לְגִירְסָא
דְּכָל דְּבַר שְׂיֵשׁ בּוֹ פֶּגֶם ג"כ קָשָׁה דְהָא בַע"מ חֲשִׁיב לָהּ בְּמִתְנִי לְעֵיל דְּבַר שְׂיֵשׁ בּוֹ פֶּגֶם.

וְעוֹד הָא קְדָשִׁי בְּדָק הַבֵּית וְדֹאֵי הִיוּ בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְאַפ"ה אִין בְּהוּן מוֹעֵל אַחַר
מוֹעֵל וְלַרְבָּנָן נְמִי אִם לְדִידְהוּ קְדָשִׁי מְזַבַּח לֹא הִיוּ בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְכִי מְשׁוּם קְוָלָא
הִיא זֹו מְטַעַם דְּלֹא אֵלִים קְדוּשָׁתִיהָ.

וְהַעֲיָקָר נִרְאָה פִירִש"י ו"ל דְּבָעֵבֵר וְשִׁחְטָן פְּלִיגִי וּמוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל דְּרַבֵּי מְדַרְבָּנָן הוּא
דְּלֹאֲחַר מִיתָה אִין בְּהוּן מְעִילָה מִה"ת וְכֵן פִּי הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּפִי הַמְשָׁנָה וַיֵּשׁ קִצְת חֲסָרוֹן
בְּדַבְרֵי ו"ל שָׁם אֲבָל קוֹדֵם שְׁחִיטָה פְּשִׁיטָא דְלכ"ע אִין בְּהוּם מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל מְשׁוּם דְּאִית
לְהוּ פְּדִינּוּ וְכ"כ הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּפ"י מִה"מ מְעִילָה הִלְכָה ו'.

וְלֹא הִבְנִיתִי מִה שְׁהַקְשָׁה הַתוּי"ט ו"ל פֶּסְקֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל אֶהְדְּדִי הָאֲמוּרָה בַּה' מְעִילָה וְכַנ"ל
עִם הָאֲמוּרָה בְּפ"ד מִה"מ עֲרֻכִין שְׁפִסְקָא דְקְדָשִׁי מְזַבַּח הִיוּ בְּכָלֵל הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְאִינִי רוֹאָה
שׁוּם סְתִירָה בְּזָה וּפְסָק פְּחֻכְמִים דְּתְמוּרָה וְכַר' יוֹחֲנָן דו"ק וְהַבְּנָן.

וְכַבֵּר הַעֲרִיתִי בְּזָה בְּתְמוּרָה וְעִי' בְּמִשְׁנַל"מ ו"ל שָׁם וּבְפ"א מִה' אִיסוּרֵי מְזַבַּח בְּלַח"מ
וּבְמִשְׁנַל"מ ו"ל שָׁם וְתוּס' חֲדָשִׁים בְּמִשְׁנַתְּנוּ וְדו"ק הֵיטִיב: שָׁם מְשָׁנָה נָטַל אֲבָן אוֹ קוֹרָה
שֶׁל הַקֹּדֶשׁ לֹא מְעַל נִתְּנָה לְחֻבְרֵי הוּא מְעַל לְחֻבְרֵי לֹא מְעַל וּפְרִיף הַש"ס מִה לִי הוּא מִה
לִי חֻבְרֵי וּמְשָׁנֵי הֵכָא בְּגִיזְבָר הַמְסוּרוֹת לוֹ אֲבָנֵי בְּנִין עֲסָקִינּוּ וְשִׁיטַת הַתוּס' ו"ל בְּזָה דָּאִם
לֹא הִזָּה גִיזְבָר הִזָּה מוֹעֵל תְּיָכֵף בְּשַׁעַת לְקִיחְתוּ מִן הַהַקְדָּשׁ ע"מ לְגוֹזְלָה וְלִהְוִיָּאָה מְרֻשׁוֹת
הַהַקְדָּשׁ אַע"פ שְׁלֹא נִהְנָה מְמַנָּה פְלוּם וְהִינּוּ דְפָרְכִינּוּ נְמִי בְּסִיפָא פִינּוּ דְשִׁנְיָה מְעַל וּמִה
לִי דָר אוֹ לֹא דָר כִּי מִיֵּד שְׁבַנְאָה בְּתוֹף בֵּיתוֹ וְסִימְתָה וְעָשָׂה בָּהּ שְׁיֻנֵי מְמִילָא הוֹצִיאָה
מְרֻשׁוֹת הַקֹּדֶשׁ אַע"פ שְׁהוּא גִיזְבָר.

וּמְשָׁנֵי כְּגוֹן שְׁהַנִּיחָה ע"פ אֲרוֹנָה וְלֹא עָשָׂה בָּהּ שׁוּם שְׁיֻנֵי דְמִה שְׁחִיבְרָה אֶל הַבְּנִין לֹא
שְׁיֻנֵי הוּא וְלֹא יִצְתָה מְרֻשׁוֹת הַקֹּדֶשׁ עַל יְדֵי זֶה וּמִש"ה בְּעֵינֵי שְׁיֻדוֹר תַּחְתִּיָּה בְּשׁוּנָה פְּרוּטָה
וְעִי' תוּס' בְּב"ק דָּף כ'.

אֲבָל כְּבָר הָאֲרַכְתִּי בְּזָה לְעֵיל דְלַעַנ"ד לִיכָא שׁוּם מְעִילָה בְּלֹא הִנָּאָה וְאַפִּי' אִם נִתְּפוּן
לְגוֹזְלָה וְכֵן מוֹכַח מִמִּתְנִי דְאִין מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל דְּמִיָּרֵי בְּנִתְּפוּנוֹ לְגוֹזְלָה כְּמוֹ שְׁכ' הַתוּס'
ו"ל בְּקִדּוּשִׁין וְאַפ"ה בְּעֵינֵי רַכֵּב עַל בְּהֵמָה אוֹ שְׂתָה בְּכּוּס שֶׁל זֶהָב וְכֵן מוֹכַח מִהָא דְשׁוֹפֵר
שֶׁל עוֹלָה דְלֹא אֲשַׁכְחִינּוּ טַעְמָא דְיוֹצֵא בּוֹ אֱלָא מְשׁוּם דְיוֹצֵא לְחוֹלִין ע"י תְּקִיעָתוֹ וְרָבָא
פְּרִיף עָלֶיהָ כִּי קָא תַקַּע בְּאִיסוּר קָא תַקַּע וְלִשְׁיטַת הַתוּס' ו"ל הָא בְּנִתְּפוּנוֹ לְגוֹזְלָה מִיֵּד
בְּלִקְיַחְתוּ יוֹצֵא לְחוֹלִין וְכִי תַקַּע בְּהִתִּירָא תַקַּע.

וּלְשִׁיטת הַתּוֹס' ז"ל ע"כ מִיִּירֵי הֵתֵם בְּנִתְפּוֹנִין לַגְּנוּלָה דְּבִלֵּא"ה אִינוּ יוֹצֵא לְחֻלִּין כְּמוֹ שֶׁהָאֲרֵכְתִי לְעִיל בְּשִׁיטָתָם וְעִי' בְּזֵה בְּתוֹס' בְּתַגִּיגָה מֵה שֶׁכ' שָׁם. ע"כ אֲנִי אוֹמֵר כִּי בְּשִׁבִיל כָּל הַנְּ"ל אֶחָז לֹו הַרְמַב"ם ז"ל שִׁיטָה אַחֲרַת כְּפִי מִשְׁנֵה זֶה דְּמֵאֵי דְפָרִיף הַש"ס מֵה לִי הוּא מֵה לִי חֲבִירוֹ הֵיִינוּ אֲמֵאֵי לֹא יִמְעוֹל גַּם חֲבִירוֹ בְּאֶבֶן הַזֹּאת.

וּמוֹקֵי לָהּ כְּגוֹן שְׁנִתְנָה לְחֲבִירוֹ בְּמִזִּיד דְּלֹא יֵצֵא לְחֻלִּין בְּנִתְיָנָה לְחֲבִירוֹ ע"כ גַּם חֲבִירוֹ בְּדִין הוּא שִׁימְעוֹל וּמִשְׁנֵי בְּגִיזְבָר הַמְּסוּרוֹת לֹו אֲבָנֵי בְּנִין הֵיִינוּ דְּהֵרָאשׁוֹן חֲזַר וְנִתְנָה לִיד הַגִּיזְבָר שֶׁהָיוּ אֲבָנִים מְסוּרוֹת לֹו בְּתַחֲלָה וּמִש"ה לֹא חֲשִׁיבָה הַנְּאָה מֵה שְׁנִתְנָה אֲבָל אִם נִתַּן לְאַחַר גַּם הַשְּׁנֵי מְעַל כִּי נִתְנָה בְּקַבְּלַת הַמִּתְנָה אִף לֹא יִדְעָתִי לְחַלֵּק מ"ש דָּאִם הוּא לְקַח לְעֲצוּמוֹ מִן הַהִקְדָּשׁ לֹא מְעַל מִשׁוּם דְּעִדְיִין לֹא נִתְנָה וְזֶה לֹא חֲשִׁיב הַנְּאָה מֵה שֶׁלְּקַח הַהִקְדָּשׁ לְרִשׁוּתוֹ וּמ"ש חֲבִירוֹ דְּמְעַל מִטַּעַם הַנְּאָת קַבְּלַת הַמִּתְנָה לְבַד.

וְלֵעֲנַ"ד הָא דְּאִתְמַר בְּכָל דְּוֹכְתִי דְּכּוֹלֵן מְעַלֵּי הֵיִינוּ כ"א לְאַחַר שְׁנִתְנָה וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. וְעוֹד קָשָׁה לְשִׁיטָתוֹ אֵיזָה מְעִילָה שִׁיף בְּמִזִּיד כִּינֹן דְּלֹא יֵצֵא לְחֻלִּין וְלֹא הַפְּסִיד לְהִקְדָּשׁ.

וְצ"ל דְּעַכ"פ צָרִיף לְשַׁלֵּם דְּמֵי הַנְּאָתוֹ שְׁנִתְנָה זֶה מִהִקְדָּשׁ וְכֵן כְּתֹב הוּא ז"ל בְּרִישׁ הַל' מְעִילָה הַמוֹעֵל בְּזִדּוֹן לֹוּקָה וּמִשְׁלֵם מֵה שֶׁפָּגַם וְה"ה מֵה שְׁנִתְנָה בְּלֹא פָּגַם וְעִי' ב"ק דָּף כ' וּבְזֵה הַדְּרָף כִּי נָמִי לְהָא דְּרַב כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחָה ע"פ אֲרוֹנָה מִשׁוּם דָּאִם בְּנָאָה וְחִיבְרָה בְּתוֹף בֵּיתוֹ הָרִי נִתְנָה שֶׁהוֹסִיף עַל בְּנִינֹו וּמְעַל מִיָּד.

וּלפ"ז מִשְׁמַע לִי דְּהָא דְּתַנִּינֵן לְעִיל תְּלִשׁ מִן הַחֲטָאֵת מְעַל לֹא בְּתַלְיִשָּׁה לְחוּד הוּא דְּמְעַל אֲלֵא בְּעֵינֵי שְׁנִתְנָה מִן הַצָּמֵר בְּשׁוּה פְּרוּטָה וְיִתְיַשֵּׁב בְּזֵה מֵה שֶׁהִקְשׁוּ בַּס' יוֹם תְּרוּעָה גְּבִי שׁוֹפֵר שֶׁל עוֹלָה שֶׁפִּירְשׁוּ דְּמִיִּירֵי בְּתַלְשׁוֹ מִחַיִּים וְהִקְשָׁה הוּא ז"ל הָא מְעַל בְּשַׁעַת תְּלִיִשָּׁה וּלְפִי הַנְּ"ל נִיחָא דְּלֹא מְעַל בְּתַלְיִשָּׁה לְחוּד אֲלֵא בְּעֵינֵי שִׁתְנָה ג"כ.

אֲבָל מִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל לֹא מִשְׁמַע כֵּן שֶׁכְּתֹב בְּתַלְשׁ מִן הַתְּמִימָה חֲזִיב בְּהַנְּאָה לְחוּד בְּלֹא פָּגַם מִשׁוּם דָּאִין עוֹמְדַת לִיפְגָם וְאִי בְּעֵינֵי שִׁתְנָה בְּצָמֵר אֲמֵאֵי לֹא בְּעֵינֵי נְמִי שִׁיפְגָם בְּצָמֵר וִי"ל דְּגַם הַצָּמֵר אִינוּ עוֹמְדַת שִׁיפְגָם וּמִשׁוּם דָּאִין לֹו פְּדִיּוֹן אֲלֵא דְּלפ"ז בְּבַע"מ דְּבְּעֵינֵי שִׁיפְגָם הַבְּהֵמָה מִשׁוּם דְּעוֹמְדַת לְפָדוּת וְהַנְּאָה הוּא מִן הַצָּמֵר א"כ לֹא הָיוּ הַפָּגַם וְהַנְּאָה בְּדָבָר אֶחָד דּוֹמְיָא דְּקָרַע חֲתִיכָה מִבְּגָד הַקְּדָשׁ וּפָגַם בְּבָגָד וְנִתְנָה מִן הַמְּטָלִית דְּפְטוֹר מִשׁוּם דְּלֹא הָיוּ פָּגַם וְהַנְּאָה בְּדָבָר אֶחָד וְצָרִיף לְעֵינֵי יוֹתֵר בְּזֵה וְע' תּוֹס' בְּחֻלִּין וּבְכּוֹרוֹת שֶׁכ' דְּאִפִּי תוֹלֵשׁ מְעוֹלָה תְּמִימָה אִין אֲסוּר אֲלֵא מִדְּרַבְּנֵי וּכְבָר הַעֲרַתִּי בְּזֵה בְּחִי בְּתַמּוּרָה וּבְזֵה הַעֲנִין רְאִיתִי בְּתוֹס' בְּכּוֹרוֹת שֶׁהִקְשׁוּ גְּבִי שׁוֹפֵר שִׁיּוֹצֵא לְחֻלִּין עַל יְדֵי מְעִילָה מִשְׁמַע דִּישׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן וְאֲמֵאֵי הָא בְּעֵינֵי הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְזֶה הוּא לְפִי שִׁיטָתָם דְּכָל שְׁאִין לֹו פְּדִיּוֹן אִינוּ יוֹצֵא לְחֻלִּין ע"י מְעִילָה וּכְבָר הָאֲרֵכְתִי בְּזֵה לְעִיל דְּלֹאוּ הָא בְּהָא תְּלִיָא וְאִף אִם נֹאמַר דָּאִין פְּדִיּוֹן לְעֲצָמוֹת עוֹלָה מ"מ ע"י מְעִילָה יוֹצֵאִין לְחֻלִּין דְּלֹאוּ בְּכָלֵל אִיל הָאֲשָׁם הֵם אֲלֵא דָּאִם נֹאמַר דָּאִין לְהֵם פְּדִיּוֹן כָּלֵל לְעֲצָמוֹת עוֹלָה א"כ לֹא יִמְעַלֵּו בְּהֵם כָּלֵל כִּינֹן דְּלֹא חֲזוּ וְטַעוּנִין גְּנִיז' וְע' בַּד' הַרְמַב"ם ז"ל בְּזֵה בְּדִין הַעֲצָמוֹת וְאִין כָּאֵן מְקוּמוֹ עַכ"פ שִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל בְּהִלְכָה זֶה נִכּוֹנָה מִצַּד הַסְּבָרָא אֲבָל פְּשָׁטָא דְּשִׁמְעָתָא לֹא מִשְׁמַע כֵּן כְּמוֹ שֶׁהִעִירוּ הַמְּפָרְשִׁים ז"ל וְכֵן בְּתַגִּיגָה סוּף פ"ק לֹא מִשְׁמַע כְּשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל מְהָא דְּפָרִיף הֵתֵם מְכַדִּי מִיִּשְׁקָל שֶׁקָּלָא מֵה לִי הוּא מֵה לִי חֲבִירוֹ ע"ש וְדו"ק: שָׁם מִשְׁנֵה נִתְנָה לְבָלוֹן אַע"פ שֶׁלֹא רָחַץ מְעַל.

ע"ב תוס' הקא ובסוגיא דפ' הנהב ונהעולה מדבריהם ז"ל הוא דלר' יוחנן דאמר מעות קונות דבר תורה בכל הדברים מעל מיד בנתינת המעות כדתנא בברייתא התם נתן לסיטון מעל ולר"ל לא מעל בנתינת מעות לחוד פינו דאינו קונות במידי דמחסרה משיכה וברייתא דנתנה לסיטון מוקי ר"ל כר"ש דלכ"ע ס"ל דמעו קונות וברייתא דנתנה לספר מעל מוקי לה בספר עובד גלולים דאין לו משיכה ולר"י בעובד גלולים לשיטת התוס' לא מעל עד שימשוך פינו דבישראל מעות קונות ומוקי למתני' דמשמע דווקא בלן היינו בלן עובד גלולים דבעינו משיכה דווקא.

ולכאורה גם בישראל לר' יוחנן פינו דמקינו רבנו דאין מעות קונות למה לא היה פח בידם לבטל קנין המעות לגמרי ואפילו בישראל אמאי נתן לסיטון מעל פינו דעדיין לא יצא מרשותו ובידו לחזור בו וכיין דנתבטל המקח אמאי יצאו המעות לחולין ובשלמא למאי דמוקי ר"ל כר"ש א"ש דלר"ש הלוקח אין יכול לחזור בו וא"כ כבר יצאו המעות מרשותו אבל לר' יוחנן שניהם יכולין לחזור בו ונהרי לא יצאו מרשות בלן ואמאי מעל.

ואם נאמר דחכמים לא ביטלו לגמרי קנין המעות אלא אמרו דיכולין לחזור אבל אם לא חזרו מתחיל הקנין מנתינת המעות הנה א"ש אבל לא משמע פן מהא דאיתא במס' ע"ג ובתמורה בא עליה ואחר כך נתן לה אתנה אסור ומוקי לה באומר הפעלי בטלה זה ופריה הא מחסרה משיכה ופ"י התוס' ז"ל דלר' יוחנן נמי פריה פינו דמדרבנו לא קני אלא במשיכה לא הוי אתנו ואי נימא דהקנין מתחיל משעת מתן מעות א"כ לר' יוחנן לא הנה פריה מידי.

והתוס' ז"ל חילקו התם דגבי אתנו פינו דמקינו רבנו דמעו אין קונות א"כ לא הוי אתנו פלל פינו דלא קניא לי' אבל גבי מעילה הרי הוציאן מרשות הקדש ע"פ ד"ת ומש"ה מעל ולא פקע מעילתו בתקנת חכמים וע' בלח"מ בפ"ג מה' מכירה שביאר דברי התוס' ז"ל בענין אחר קצת.

וראיתי בח"מ סי' קצ"ח שכ' הסמ"ע ז"ל אם קידש המוכר אשה במעות אלו שלקח חוששין לקידושין דלהקל באיסור דאורייתא לא אמרו חכמים ולפי הנראה מסתמא דהש"ס במס' ע"ג ובתמורה דפריה לכ"ע דמחסרה משיכה דגם לר"י בטלו לגמרי קנין המעות ויש פח בידם לעשות פן מטעם הפקר ב"ד וקידש אשה הוי דומיא דאתנו וכי היכי דאין בו דין אתנו ה"נ אין בו ספק קידושין והוא ז"ל כתב דבפרישה האריה ואיננו ת"י לעיין בו ומהה דמס' ע"ג קשיא נמי למה שאמור שם בסי' הנ"ל דהיכא דלא שייך גזירה דנשרפו חטיה בעליה נשאר קנין המעות במקומו ובאתנו לא שייך הך גזירה ואפ"ה בעי משיכה וגם הנש"ך ז"ל תמה שם ע"ז ע"ש.

וכ"ז פתבנו לשיטת התוס' ז"ל דהמעילה הוא ע"י ההוצאה מעות הקדש מרשות לרשות ע"כ אפטר לחלק בין הך דמעילה להך דאתנו אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל דעיקר המעילה הוא משום הנאת קנין החפץ ונדאי ברור דכל עוד שלא קנה החפץ לא מעל עדיין וזה שכתב הרמב"ם ז"ל קנה חפץ אם לא משך לא מעל ואע"ג דמסוגיא דב"מ משמע דברייתא דנתנה לסיטון אתיא לר' יוחנן ככ"ע ומעל בנתינת מעות לבד ס"ל ז"ל דסוגיא דמס' ע"ג דפריה סתמא והא מחסרה משיכה פליגא אסוגיא דב"מ ומהתם משמע דלגמרי הפקיעו רבנו קנין המעות וע"כ גם לר' יוחנן צ"ל דאתיא כר"ש דס"ל דלא בטל קנין

המעוות לגמרי ואין הלוקח יכול לחזור בו ואע"ג דיש מקום לומר דאפילו לר"ש לא
מעול פינו דהמוכר יכול לחזור בו א"כ עדיין אין לו הנאה בקנין החפץ מ"מ ע"כ צ"ל
כן דברייתא דנתנה לסיטון אתיא כר"ש ומתני' דילן נתנה לבלן שפיר מתוקמא בבלן
ישאל אליבא דר' יוחנן ודווקא בלן דלא מחסרא משיכה.

וע' בלח"מ ז"ל פ"ג מה' מכירה שהאריה ג"כ ליישב ד' הרמב"ם ז"ל בדרה"ז ומש"כ
שם להכריח לענין קנין עו"ג מדקשיא דרב חסדא אדרב חסדא ע' בתמורה ושם איתא
רב חנן בר רב חסדא וע' בתוס' ב"מ שם ולענין בעלי אומניות כפר פתב הלח"מ ז"ל
דאפשר לא תיקנו משיכה באומניו ואוקמי אד"ת וע' בבה"ז ז"ל מש"כ בזה.

וראיתי בתוס' ב"מ דף מ"ג ש"כ דלר' יוחנן בלא"ה מעל בלא משיכה מחמת היתר תשמיש
במעוות ונעשה שואל עליהו כדאמרינן ה"מ גבי נותן מותרין לשולחני דמעל מי"ד אע"ג
דלא הוציא לרב הונא דאמר דחייב באונסין ויש לי לדון בזה הא אמרינן בהדיא בפ'
השואל דלרב הונא דמשאיל יכול לחזור בו עד שלא בקע בו אם השאיל קרדום של
הקדש לא מעל משום דלא הוציא מרשות הקדש ודווקא בשאלה דלא הקרא בעיני' הוא
דקאמר רב הונא דמעל גם בלא הוציא משום דהתם נודאי אינו יכול לחזור בו וא"כ ה"ה
הכא במעוות מכר דכחול לחזור נראה דלא מעל מטעם שאלה וכל שכן לשיטת הרמב"ם
ז"ל דבעינן הנאה בלא"ה יש לחלק דגבי שולחני יש לו טובת הנאה בשביל השאלה אבל
גבי מעוות מכר לא לזה נתפנין כלל ואין זו הנאה.

ומש"כ הנתיות משפט דאם מותר להשתמש במעוות משום זה יכול לקדש בהן אשה
לענ"ד ז"א דהוי כשואל בלא זמן דאין יכול לקדש בו ודו"ק בזה וצ"ע יותר בדברי
הפוסקים: שם אמר וכינון דבני לה מיהת מעל לימא מסייע ליה לרב דאמר המשפתחה
לבית אסרו ומשני הנאה הנראה לעינים אסרה תורה.

התוס' ז"ל פירשו לפי שיטתן דאי הוי בני לה ממש ע"י שינוי ה"ה מועל מי"ד משום
דקניא בשינוי והוצאה מרשות הקדש אבל מתניתין איירי דלא שנייה אלא חיברה בבנין
בלא שינוי ומשום הכי בעינן שידור תחתיה בשנה פרוטה ולפ"ז פריה שפיר לימא מסייע
ליה לרב דתלוש ולבסוף חיברו הוי כתלוש אבל פירש"י ז"ל בב"ק דף י"ח דהניחה על
פי ארובה מיירי שלא חיברה כלל אלא הניחה לבד א"כ מאי קאמר לימא מסייע ליה לרב
הא הכא לאו מחובר הוא כלל והתוס' בב"ק שם הקשו על פירש"י ז"ל דאפילו חבריה
נמי לא הוי שינוי משום דשינוי החוזר לברייתו לאו שינוי הוא ובשיטה מקובצת שם כ'
דמחבר שאני דאפילו אם חוזר לברייתו הוי שינוי ולא הבנתי דהא מריש אמרינן דהוי
שינוי החוזר לברייתו אע"ג דמחבר הוא עכ"פ לשיטת רש"י ז"ל יקשה הא דקאמר
לימא מסייע ליה לרב ולקמן בשיטת הרמב"ם ז"ל יתבאר יותר.

ובשינוי דרב אחא פתבו לפרש דהנאה הנראה לעינים לא מהני אלא לענין הקדישו
ואח"כ בנאו אבל בנאו ואח"כ הקדישו אין מועלין כלל והנה הא דמחלקין בין בנאו
ואח"כ הקדישו להקדישו ואח"כ בנאו צ"ל דהינו טעמא דבנאו ואח"כ הקדישו אינו
מועיל מאי דהוי תלוש מתחילתו פינו דבשעת הקדש הוי מחובר הרי הוא כמחבר
מתחילתו אבל אם הקדיש קודם חיבורו הוי כתלוש ולבסוף חיברו דהוי כתלוש אלא
דלמאי דס"ל דליתאלדבר ותלוש ולבסוף חיברו הוי כמחבר א"כ אפילו הקדישו תחילה

מה אהני האי טעמא דהנאה הנראה לעיניו פינו דאם בנאו ואח"כ הקדישו לא מהני האי טעמא דהנאה הנראה לעינים א"כ הקדישו ואח"כ בנאו פינו דס"ל השתא דתלוש ולבסוף חיברו דהוי כמחנך מעיקרו ובמחנך מעיקרו ונדאי לא מהני האי טעמא דהנאה הנראה לעינים דהא ממעטו מעילה במחנך דומיא דתרומה וא"כ ה"ה בתלוש ולבסוף חיברו ומאי נפקא מינה באיזה זמן הי' ההקדש: והרמב"ם ז"ל כ' לחלק בין בנאו ולבסוף הקדישו או הקדישו ואח"כ בנאו אפי"ן אליבא דהילכתא דקי"ל כרב דתלוש ולבסוף חיברו הוי פתלוש לענין עבוד' גלול' ואפ"ה לענין מעילה לא מעל בבנאו ואח"כ הקדישו וכתב הכ"מ ז"ל לחלק דגבי עבודת גלולים מחמירין משום חומרא דעבודת גלולים ולא משמע פן בחולין דגם לענין הכשר זרעים ושחיטה הוי פתלוש ולפי מש"כ גיחא קצת דלענין מעילה בנאו ואח"כ הקדישו הוי כמחנך מעיקרו פינו שהיה מחנך בשעת ההקדש.

עוד נראה לי דנדאי אין לדמות מעילה לעבודת גלולים אלא אי נימא דלענין מעילה הוי פתלוש פל שפן לענין עבודת גלולים דהוי פתלוש אבל אי נימא דלענין עבודת גלולים הוי פתלוש ונדאי אי אפשר למילף מעילה מעבודת גלולים דבמעילה נמי הוי פתלוש משום דמעילה מתרומה ילפינו דהוי דווקא תלוש לגמרי תדע דהא ריה"ג ס"ל גבי עבודת גלולים דאפילו השתחוה לאילן אסרו משום דהוי תפיסתו בידי אדם ולא הוי דומיא דהרים דכתיב בהו התיירא ולענין מעילה ונדאי הוי המחנך כמש"כ הרמב"ם ז"ל היושב בצילו של אילן לא מעל וכן הוא פל מחנך דתרומה אלא ונדאי עבודת גלולים שאני דכל שחיבורו ע"י אדם לא הוי דומיא דהרים ונאסר.

ומדברים אלו נראה לי הוכחה ברורה דר"ל דמחלק בין בנאו ואח"כ הקדישו להקדישו תחלה היינו אליבא דהילכתא ולא לדחויי סייעתא לרב דהא ר"ל מפרש בפ' כל הצורות הא דפליגי רבנן וריה"ג גבי הר היינו בצפיוי הר משמע דאליביה השתחוה לאילן נאסר לכ"ע כדדייק הש"ס ה"מ מד' ריה"ג וא"כ לדידה פשיטא דהשתחוה לבית אסרו וע"כ הא דמחלק לענין מעילה בבית בין בנאו ואח"כ הקדישו או הקדישו תחלה היינו אליבא דהילכתא דלענין שאר מילי הוי בית פתלוש אפ"ה לענין מעילה הוי כמחנך אם בנאו ואח"כ הקדישו אבל אילן אע"ג דהקדישו תחילה ואח"כ נטעו ונדאי אין מועילין בו דהוי כמחנך אלא דלפ"ז עדיין צ"ע בשנויא דרב אחא הנאה הנראית לעיניו אסר' תורה דהוא ונדאי אתיא לדחויי סייעתא דרב ואתי למימר דאפילו נימא דבית הוי כמחנך מ"מ הכא מועילין דהנאה הנראה לעינים אסרה תורה וכיון דמחנך הוא מאי אהני האי טעמא ע"כ היה נראה לפרש דהא דקאמר וכיון דבני לה מיהת מעל לאו מהניחה ע"פ ארובה הוא דדייק פינו דלא חיברה פלל ותלוש הוא אלא מדברי הש"ס הוא דדייק דאמרין דבנאה מעל מיד ש"מ דבית הוי פתלוש ומסייע לרב ודחי רב אחא דהנאה הנראה לעינים אסרה תורה דכיון דהוסיפה על הבגין וניכרת הנאתו אע"ג דהשתא מחנך הוא אפ"ה מעל אלא דקצת דחוק הוא לומר דהא דקאמר לימא מסייע לרב הוא מדברי הש"ס ועוד דלישנא דברייתא דהדר בבית של הקדש מעל משמע דהמעילה הוא מחמת הנאת דירתו ולא מחמת הנאת הבגין והיינו פגון דתחילת הבגין בנה במזיד דלא יצא לחולין ע"י הנאת הבגין ואח"כ דר בו בשוגג מעל ואמאי מעל הא הכא לא שייך הך סברה דהנאה הנראה לעינים אבל הא לא קשיא דלמסקנא הטעם הוא משום דבית הוי פתלוש

היכא דהקדישו תחילה והיגו דלא הונופר במסקנא הו סברא דהנאה הנראה לעינים וקקושתית התוס' דלעגנו הנאת הדירה לא שייכא פלל הו סברא וע' בפ"ו בלשון הרמב"ם ז"ל שפתב על הא דהניחה ע"פ ארנבה דמש"ה בעינן שידור תחתי שנה פרוטה משום שאין זה הנאה הנראית לעינים מלשונו ז"ל משמע פדברי דהנאה הנראה לעינים קאי אתוס' בנינו: והנה אחר פל הנ"ל לדברי הרמב"ם ז"ל בנאו ואח"כ הקדישו אין בו מעילה לכ"ע וא"כ הא דתניא בערכין אם הקדיש המשפיר הדר בו מעל הוא דלא כמאן וגם הוא ז"ל בעצמו פסק פן בפ"ו מה'.

ערכין דאם הקדיש המשפיר הדר בו מעל ונמצאו דבריו ז"ל סותרין זה את זה וכבר הקשו זאת פל המפרשים. וראיתי בשעה"מ ז"ל בפ"ג מה' אישות שכ' לישב דברי הרמב"ם ז"ל ויצא לחלק בין מעילה דהוצאה מרשות לרשות דילפינן מעבודת גלולים ובין מעילה מתמת הנאה דבמעילה ע"י הוצאה מעל גם בבנאו ואח"כ הקדישו דומיא דעבודת גלולים דבית הוי פתלוש ובהא איגרי הו דערכין דהשוכר הדר בו מתפונן להוציאו מרשות הקדש לרשותו ובשמעתין מיידי דמתפונן בדירתו להנאה בעלמא דילפינן מתרומה ובעינן תלוש ממש דומיא דתרומה וסיים שם דזה נראה כפתור ופרח ואני לא זכיתי להבין דבריו ז"ל דכבר ביארתי עיקרון של דברים בזה בריש פרקין ואין מקום לדבריו ז"ל אלא לשיטת התוס' ז"ל דבהוצאה מרשות לרשות לא בעינן הנאה וכמו שפי' פאן נמי בנטל אבן או קורה של הקדש דאי לאו גינפר הוא מעל מיד משום דנתפונן להוציאה מרשות הקדש אבל דעת הרמב"ם ז"ל אינו פן ודווקא בנתנו לחבריו הוא דמעל משום הנאת הנתינה אבל זה שנטלה לעצמו לא מעל אפילו נתפונן לגנוזה ולהוציאה מרשות הקדש אלא אם נהנה ודר תחתייה בשנה פרוט' וא"כ אין לומר אליבין דהשוכר מעל משום פנונת ההוצאה אלא משום הנאה והדרא קושטין לדוכתא הא בהנאה ליכא מעילה בבית שהקדישו אחר בנינו.

ועוד דמש"כ דהנאה ילפינן מתרומה לא הבנתי דהנאה בלא פגם ילפינן מסוטה ומתרומה ילפינן דבדבר שיש בו פגם בעינן נמי שיהנה וקולא הוא דילפינן מתרומה וא"כ פי היכי דילפינן מתרומה לעגנו הנאה בדבר שאין בו פגם דבעינן דווקא בתלוש אמאי לא גילף נמי למעילה דהוצאה מרשות לרשו'.

ועוד אי לא ילפינן מעילה דהוצאה מרשות לרשות מתרומה א"כ אזהרה מנ"ל במעילה פי האי אלא ע"כ פל דיני מעילה ילפינן מתרומ'. ועוד נראה דבמחנפר לקרקע לא שייך מעילה דהוצאה מרשות לרשות דקרקע אינה נגזלת ועוד דאמאי לא קאמר הש"ס לעיל דלהא מילי נמי ילפינן מעבודת גלולים דמועלין במחנפר ע"י הוצאה מרשות לרשות כמו בית ע"כ לא מצאתי בדבריו ז"ל עדיין ישוב לדברי הרמב"ם ז"ל.

וראיתי עוד שם בדבריו שפתב דלריה"ג דס"ל גפי עבודת גלולים דאילן נמי נאסר ה"ה דמועלין בו ולענ"ד לא נראה פן וכמש"כ לעיל וע' בלח"מ פ"ו מה' ערכין מש"כ שם. והנה נראה לי לומר בזה דנהי דאין מעילה במחנפר לקרקע היינו לחיובי אשם מעילות וחומש אבל דמי הנאתו מחויב לשלם כמו אם נהנה במזיד ומנא תימרא דמכדי מהיכא ילפינן דאין מעילה במחנפר מתרומה הוא דילפינן ובתרומה גופא הא דאינו פמחנפר לקרקע היינו לעגנו מיתה וחומש פדאמרי' במנחות פ' ר' ישמעאל גפי שכיבולת שמירחה

בכרי ושטלה דאי תליש ואכיל לה הוי תלוש ואי גחון ואכיל לה בטלה דעתו אצל כל אדם והוה סברא דבטלה דעתו אינה מועלת אלא לעגנו מיתה וחומש אבל לא לפוטרו מן הקרן דהא אכיל ונהנה מתרומה ולא מזיק הוא וה"ל במעילה נהי דפטור מאשם וחומש עכ"פ קרן מחייב.

ובאמת יש לדקדק היכי ילפינו דאין מעילה במקור מתרומה הא בתרומה טעמא הוא משום דבטלה דעתו אצל כל אדם ובמעילה לא שייך האי טעמא ולמה לא ימעול. וצ"ל פינו דעכ"פ ליפא לאשכוחי תרומה במקור ה"ל ילפינו מינה למעילה דליתא במקור אבל הדמים הנה נראה דחייב לשלם מה"ת ובזה יש לישב ד' הרמב"ם ז"ל שכ' בה' ערכין אם הקדישו המשפיר הדר בו מעל היינו לשלם קרן כמו במזיד ומש"כ בה' מעילה דאין מעילה במקור היינו לעגנו חומש ואשם ויחייב בזה נמי מה שהקשה בשעה"מ פ"ו מה' מעילה מסוגיא דפסחים פ' כל שעה דפריה מהא דריב"ז הנה יושב ודורש בצילו של היכל למ"ד אפשר ולא קמכוון אסור ומאי פריה הא לא הוי אלא אסור דרבנן משום דבמקדש בונין ואח"כ מקדישין ואין בו מעיל' אם בנאו ואח"כ הקדישו ולפי ה"ל ניחא דגם במקור איפא אסורא דאורייתא כן הנה נראה נכון מאוד לישב ד' הרמב"ם ז"ל אבל מה אעשה שעומד לנגד דברים אלו מאי דמייתי הש"ס סייעתא ממתינתין דבנאה בתוך ביתו לרב והא מתניתין מירי במזיד ולתשלומי קרן לדעת הרמב"ם ז"ל ואין מזה סייעתא לרב דאפילו אם במקור הוא שפיר תנו דמעל לעגנו קרן וכמו במזיד.

וגם מהא דאמרי' בערכין שם וכינון דמעל יצא לחולין משמע דשייכא בי' מעילה גמורה לחייבו חומש ואשם ועוד דמהא דפריה במנחות שם מהא דאילפא ביצי נבלת העוף משמע דמטעם בטלה דעתו לא חשיבא אכילה כלל ע"ש ע"כ לא נחה דעתי בישוב ד' הרמב"ם ז"ל על נכון.

וע' במנחות שם דאיבעי לן בחטים שזרעו בקרקע ולא השרישו אי הוי כמטלטלי או בקרקע ולא שייכא זאת לפלוגתא דתלוש ולבסוף חיברו. וראיתי עוד בשעה"מ בה' אישות שכ' וצידד לומר דפודין את הבכור בבית דהוי פתלוש פינו דתלוש ולבסוף חיברו הוי פתלוש לשאר מילי וכמש"כ התוס' ז"ל בפ' בפל מערבין שהקשו על הא דבבב"ב בחול ואח"כ מקדישין והא אין מחללין הקדש ע"ג קרקע ותיקצו דלעגנו זה הוי פתלוש ולפ"ז בכל הני דממעטינו קרקעות מפלל ופרט כמו לעגנו שומרינו ושבועה נמי לא הוי בית בכלל קרקעות וכן איתא בזה שני דיעות בש"ע ח"מ סי' צ"ה אבל העיקר נראה כמש"כ הש"ס שם דבית הוי במקור לעגנו כל הני מילי דממעטינו מפלל ופרט וגם בתים בכלל יצאו אלו שאין מטלטלין וכן כתבו התוס' ז"ל בפ' איזהו נשך דריבית פתי ערי חומה הוי ריבית קרקע ועל קושית התוס' מהא דבבב"ב בחול יש לומר דשאני התם פינו דהבב"ב צורף גבוה הוא מותר לקנותו בדמיהקדש כמו שקנה דוד את גורן ארונה בכסף שנטל מן השבטים ועוד דצרכי ציבור שאני ודוק היטיב: הדרו עלה פרק הנהנה מן ההקדש השליח שעשה פרק ששי השליח שעשה שליחותו כו' אמר לו תן להם בשר ונתן להם כבד ע' בחידושי לנדריים מה שכתבתי בזה ובדברי הרמב"ם ז"ל יש פאן ט"ס בכל הדפוסים תן להם בשר ונתן להם כפר וצ"ל כבד: ע"א גמרא ש"מ מוסף על שליחותו הוי שליח דאי לא הוי שליח אמאי מעל בעל הבית פינו דעקר שליחותיה.

ומשני רב ששית פגון שאמר טלו אחת מדעת בעה"ב ואחת מדעתי מהו דתימא עקר שליחותי דבעל הבית ולא לימעול בעל הבית קמ"ל רבוחא דבעה"ב ג"כ מעל אבל הא דשליח מעל לאו רבוחא היא פלל פנין דאמר מדעתי ומשמע מזה דאם אמר על שניהם מדעתי לא מעל בעה"ב פנין דנתן להם מדעתו ולא מדעת בעה"ב השליח הוא המוציא ההקדש לחולין.

אבל קשה הא דקאמר הש"ס מהו דתימא עקר שליח שליחותיה מהיכא תיתי לומר פן דבשביל שנתן להם עוד אחד מדעתו ביטל בזה שליחות בעה"ב בחתיכה הראשונה. ונראה בזה דברי הרמב"ם ז"ל ומדבריו ז"ל משמע דה"ל משמע דה"ל בשינויא דרב ששית פגון דאמר להם טלו שתיים מדעתי ובזה שפיר קמ"ל רבוחא דאפ"ה בעה"ב מעל אע"ג דעקר שליחותיה ואמר מדעתי מ"מ פנין דלא שונה בחתיכה אחת מדעת בעה"ב שפיר מעל בעה"ב והשליח מעל בשביל החתיכה השניה ואם אמר טלו שתיים מדעת בעה"ב כתב דבעה"ב מעל והשליח לא מעל דמוסיף על השליחות הכל בכלל השליחות הוא ולא עשה בזה מדעתו כלום.

וע' פ' המשניות ונראה שגירסתו פן היתה כמש"כ. אף מה שכ' דאם אמר שתיים מדעת בעה"ב דלא מעל השליח צ"ע ולא משמע פן מקושית הש"ס ש"מ מוסיף על שליחותו הוי שליח דנראה מזה דאי הוי שליח שניהם מעלו הבעה"ב והשליח וע' בכ"מ בשם הר קורקוס ז"ל.

והנה סוגין הי' אפשר לפרש דהכי קאמרינן ש"מ מוסיף על דבריו הוי והשתא שפיר הוי רבוחא הא דמעל השליח אע"ג דאמר הכל בשם בעה"ב אבל אי נימא דמעביר על דבריו הוי א"כ מאי קמ"ל דפשיטא דמעל השליח פנין דלא עשה שליחותו והא ליכא למימר דקמ"ל דבעה"ב מעל אחתיכה ראשונה דאין זה רבוחא אפי' אי נימא דהוי מעביר על דבריו דאטו משום שנתן להם עוד אחת ביטל בזה שליחות בעה"ב על חתיכה אחת ומידי דהוי היכא דאמר לשלוחו זבין לי ליתפא ואזיל וזבין ליה פורא בשני שטרות דמכירתו על ליתפא הראשונה קיימת ודוקא היכא דזבין ליה פורא בחד שטרך הוא דבטל כל המקח והכא הוי דומיא דב' שטרות וא"כ הא דמעל בעה"ב לאו רבוחא היא וע"כ עיקר הרבוחא היא הא דמעל השליח וש"מ דמוסיף הוי וקמ"ל דאפ"ה מעל השליח ומשני רב ששית דאמר טלו שתיים מדעתי וקמ"ל רבוחא דאפ"ה מעל בעה"ב ולא קעקר שליחותיה וא"כ לפי מסקנא זו שפיר מצינו למימר דאי נימא דמוסיף על שליחות הוי שליח לא מעל השליח פלל היכא דהוסיף ואמר מדעת בעה"ב והיינו משום דאומדן דעת של בעה"ב אטעניא לשליח והפל עושה מדעת בעה"ב וכן מוכח בירושלמי תרומות הביאו הר"ש ז"ל במס' תרומות וגם התוי"ט ז"ל פאן במשנתנו לחלק בין הא דתנן בתרומות לענין תרומה אם נתפזן להוסיף אין תרומתו תרומה ונהכא תנן דאם הוסיף בעה"ב מעל ומשני הש"ס שם בירושלמי משום דהכא בראשונה נסתיימה שליחותו של בעה"ב אבל בתרומה הפרשתו בבת אחת היא וסיים שם אם תרצה לדמות תרומה למעילה היינו בשני פריין מאחד הפריש פדעת בעה"ב ובשני הוסיף דהראשון הוי תרומה אלמא דשליחותו של בעה"ב ודאי לא נתבטלה במה שנתן להם עוד חתיכה וכו'.

ואין פאן שום רבנותא בַּמה שְׁמַעַל בעה"ב אם אָמַר מְדַעַת בעה"ב והר"ש ז"ל הקָשָׁה על
הא דתְרוּמוֹת דְּלֹא הֵנִי תְרוּמָה כָּלֵל מֵהָא דְזַבִּין לִי לִיתְפָּא וְזַבִּין לִיה פּוֹרָא דְלִיתְפָּא מִיָּהּ
קָנָה. וְתִירַץ דְּהָתָם אִי גִימָא דְמִקְצַת הֵנִי תְרוּמָה יַפְסִיד בעה"ב דִּיהֵיָה חוֹלִין בְּתְרוּמָה
מְדוּמְעִין וְא"כ ה"נ אִם הִבְעָה"ב מְעַל בְּשִׁנֵּי הַחֲתִיכוֹת הָרִי הַפְּסִיד בְּשְׁלִיחוֹתוֹ אֲלָא דְהוּא
פְּשוּט דִּהִבְעָה"ב וְדָאִי לֹא מְעַל בְּחֲתִיכָה שְׁנֵיָה וְהַשְּׁלִיחַ ג"כ לֹא מְעַל לְדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל
וְכַמְסָקְנָא דְמוֹקֵי רַב שְׁשֵׁת לְמַתְנֵי דְאָמַר טְלוּ מְדַעַתִּי וְלַעֲנִן קוֹנְשַׁת הַר"ש ז"ל גְּרָאָה
דְּבִלֹא"ה לֹא דְמִי תְרוּמָה לְזַבִּין לִי לִיתְפָּא דְבְּתְרוּמָה פִּינּוֹן דְאָמַר עַל הַפֵּל שְׁיֵהֵיָה תְרוּמָה
בְּדִיבּוּר אֲחָד א"א לִיפְלַג דִּיבּוּרוֹ וְלוֹמַר שְׁמַקְצָתוֹ יֵהֵיָה תְרוּמָה וְכַטַּל כָּל דִּיבּוּרוֹ אֲבָל בְּמִכְרָ
חַל הַמִּכְרָ עַל מִקְצָתוֹ וְאִין פִּאן מְקוּמוֹ.

מ"מ לְפּוּם סוּגִין הֵיָה אֲפֻשָׁר לִישָׁב קֶצֶת דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל אֲלָא דְאֶפְתִּי קָשָׁה אֲמַאי לֹא
יִמְעוּל הַשְּׁלִיחַ פִּינּוֹן דִּהִבְעָה"ב לֹא מְעַל מִיָּדִי דִּיהֵיָה אִם גִּזְכָּר בעה"ב וְלֹא גִזְכָּר שְׁלִיחַ
דְּהַשְּׁלִיחַ מְעַל אַע"ג דְּעָשָׂה בְּשְׁלִיחוֹתוֹ שֶׁל בעה"ב וְעוֹד דְּבִכְתוּבוֹת פֶּרֶק אֶלְמָנָה גִּיזוּנִית
אִיתָא לְהִדְיָא אֲלָא אִם אֲמַרְתָּ מְעַבִּיר עַל דְּבָרֵי הֵנִי בעה"ב אֲמַאי מְעַל אֶלְמָא דְעֵיקָר
פְּשִׁיטוּתָא הוּא מֵהָא דְבַע"ה בְּמַעַל אֲבָל הַשְּׁלִיחַ פְּשִׁיטָא דְמַעַל בֵּין אִם מוֹסִיף הֵנִי אוֹ מְעַבִּיר
הֵנִי וְצ"ע.

וְכַתֵּב הַרְמַב"ם ז"ל עוֹד בְּזָה בְּד"א דְכּוֹלֵן מְעַלוֹ בְּחֲתִיכוֹת שֶׁל בְּדָק הַבֵּית אֲבָל בְּחֲתִיכוֹת
שֶׁל עוֹלָה לֹא מְעַל אֲלָא הָאוּכַל בְּלִבְד וְדְבָרִים אֵלּוּ הֵם בְּתוֹסְפָתָא וּפִי' הַרְמַב"ם ז"ל הַטַּעַם
מִשּׁוּם דְּבַעוּלָה אִיכָא עוֹד לָאו אַחַר חוּץ מְלָאו דְמַעֲלִיָּה וְלֹא מְצִינוּ שְׁלִיחַ לְדַבֵּר עֲבִירָה
אֲלָא בְּמַעֲלִיָּה לְחוּד וְלֹא בְּשָׂאָר לְאוֹי וְהָרָאב"ד ז"ל הוֹדָה לוֹ וּמַתְיָרָא אֲנִי לְהַכְנִיס רֵאשִׁי
בֵּין הָרִים גְּדוּלִים כִּי לְדַעַתִּי יֵשׁ לְדוֹן בְּדְבָרֵיהֶם אֵלּוּ דְאֶפְתִּי לְמָה לֹא יִמְעוּל הַשְּׁלִיחַ עַל
חֲתִיכָה הַשְּׁנֵיָה שְׁנָתָן לְהֵם מְדַעַתוֹ דְּהָא אִין פִּאן שׁוּם שְׁלִיחוֹת וְאֶפְי' עַל מְעִילָתוֹ שֶׁל בעה"ב
בְּחֲתִיכָה הַרְאִשׁוֹנָה ג"כ גְּרָאָה דְשְׁלִיחוֹת מְעַלִּיא הוּא דְהָא בְּשְׁלִיחוֹת זֹו אִין פִּאן אֲלָא אִיסוּר
מְעִילָה מַה שְׁנוֹתָן לְחַבְרֵי דְבָר שֶׁל הַקֶּדֶשׁ וְעַל הָאוּכַל הוּא דְאִיכָא עוֹד לָאו שֶׁל עוֹלָה
וְלְמָה לֹא יִתְחַיֵּיב בעה"ב הַמְשַׁלַּח עַל הַנְּתִיבָה שְׂצוּנָה לִיתָן לְהַאֲרִיחוֹן וְלוֹלֵי דְבָרֵי
הַרְאִשׁוֹנִים ז"ל הֵיָתִי אֹמַר דְּהַתוֹסְפָתָא קַמ"ל דְּבַעוּלָה לֹא שְׁיִיכָא כָּלֵל מְעִילָה דְּהוּצָאָה
וְכַמוֹ שְׁפַתְבְּתִי לַעֲלִי לַעֲנִן קַדְוִשַׁת הַגּוֹף אֲלָא דְבְּתוֹסְפָתָא שָׁם אִיתָא וְכַעוּלָה נִתְנוּ לְחַבְרֵי
וְחַבְרֵי לְחַבְרֵי מְעַל אֶלְמָא דִּישׁ מְעִילָה בְּקַדְוִשַׁת הַגּוֹף ע"י הוּצָאָה וְכֵן כְּתֵב הַרְמַב"ם ז"ל
וּמַה שְׁכ' הָרָאב"ד ז"ל עוֹד טַעַם אַחַר מִשּׁוּם דְּבַעוּלָה אֲנוּסִים הֵם פִּינּוֹן דְּזַרְפָּן לְנִתְחַ אֲבָרִים
וְלְדְבָרֵי ז"ל הוּא דְּוִקָא בְּעוּלָה אֲבָל לֹא בְּשָׂאָר קְדָשִׁי מְזַבַּח וְלְדִידִי צ"ע מִנ"ל לְפַטוּר
מְמַעֲלָה מִטַּעַם אֲנוּס פִּינּוֹן דְּנִהְנָה מִן הַקֶּדֶשׁ וְהוּצִיא לְחוּלִין וְכַמוֹ שְׁכ' לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם
ז"ל דְּמַעֲלָה דְּהוּצָאָה ג"כ הַנָּאָה הִיא פְּשִׁיטָא דְּלֹא מִיפְטוּר מִטַּעַם אֲנוּס.

וְלַטַּעַמוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם ז"ל לָאו דְּוִקָא עוּלָה אֲלָא שְׂאָר קְדָשִׁי מְזַבַּח יֵשׁ בְּאַכִּילְתָּן לְפָנֵי
זְרִיקָה לָאו אַחַר וּבִלֵּא דְבָרֵי הַתוֹסְפָתָא צ"ל דְּמַתְנֵי מִיָּרִי בְּחֲתִיכוֹת בְּדָק הַבֵּית דָּאִי
בְּחֲתִיכוֹת עוּלָה בְּלֹא לְקִיחַת הָאוּרְחִים חֲתִיכָה ג' מְעַלוֹ הָאוּרְחִים פִּינּוֹן דְּלֹא יִצְאוּ לְחוּלִין
וְע"כ מְעִילַת הָאוּרְחִים גַּם בְּלִקְיַחְתָּן חֲתִיכָה מְדַעַתָּן אִינָה אֲלָא אִם אֲכָלוּ דְּבִלְקִיחָה לְחוּד
אִין פִּאן מְעִילָה לְדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל וְכַמוֹ שְׁכ' לַעֲלִי וְא"כ בְּקְדָשִׁי מְזַבַּח לְמָה לֹא יִמְעַלוּ
הָאוּרְחִים בְּחֲתִיכָה זֹו שְׁנָתָן לְהֵם הִבְעָה"ב אוֹ הַשְּׁלִיחַ פִּינּוֹן שְׁלֹא יִצְא לְחוּלִין אֲבָל בְּקְדָשִׁי

בְּדָק הַבַּיִת נִיחָא מְשׁוּם דְחַתִּיכוֹת הָרְאשׁוֹנוֹת כְּבָר יֵצְאוּ לְחַוְלִין: וְכַתֵּב הָרַמְבַּ"ם ז"ל בְּפִי הַמְשָׁנִיּוֹת דְשְׁלִיחוֹת דְמַעֲיֵלָה נִפְקָא לָן מִקְרָא דְנֹאשְׁמָה הַנְּפֹשׁ הַהִיא הַיְיָנוּ הַמְשַׁלַּח שְׁגָרָם לְהַטְפִּיל בָּהּ וּלְהוֹצִיאָהּ לְחַוְלִין וְתַמָּה הַתּוֹי"ט ז"ל דְהָא לְעִיל בְּפִירְקִין יִלְפִינּוּ שְׁלִיחוֹת מִתְרוּמָה וְנִרְאָה דְלִשְׁיִטַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְאֵם הוֹסִיף עַל שְׁלִיחוֹתוֹ שֶׁל בַּעַה"ב בַּעַה"ב מְעַל בְּכָל וּכְמוֹ שֶׁכֵּן לְעִיל א"כ הוּא מְלַמֵּא דְלִיתָא בְּתְרוּמָה דְבְתְרוּמָה אִם נִתְפְּוֹן לְהוֹסִיף לְאוּ כְּלוּם הוּא וּמַש"ה אֵינְצֵטְרִיף קְרָא דּוֹאשְׁמָה הַנְּפֹשׁ הַהִיא לְגִלוּנֵי דְעֵינְקָר חַיּוּבָא הוּא עַל מִי שְׁגָרָם לְהוֹצִיא הַקְדָּשׁ לְחַוְלִין.

וּבְזָה אֲתִי שְׁפִיר הָא דְאֲמַרִי בְּקִדּוּשֵׁין דְמַעֲיֵלָה וְטְבִיחָה הָנִי שְׁנֵי כְּתוּבִין הַבָּאִים כְּאֶחָד וְאִין מְלַמְדִין וְאִי הָא דְבַמַּעֲיֵלָה יֵשׁ שְׁלִיחוֹת מִתְרוּמָה לְחוּד הוּא דְיִלְפִינּוּ א"כ לֹא נֶאֱמַר קְרָא יִתִּירָא בְּמַעֲיֵלָה לְרַבּוּנֵי שְׁלִיחוֹת דְהָא הֵךְ גְּזִירָה שְׁנֵה דְחֻטָּא חֻטָּא אֵינְצֵטְרִיף לְשִׂאָר מְיָלִי וּבְטְבִיחָה נְמִי לְאוּ קְרָא יִתִּירָא הוּא מְשׁוּם דְטְבִיחָה מְמַעֲיֵלָה לִיכָא לְמִילָף דְחַוְלִין מְקַדְּשִׁים לֹא גְמַרִינּוּ וְעוֹד לְמֵאן דְיִלְיָף שְׁלִיחוֹת דְטְבִיחָה מוּטְבַּחוּ וּמְכָרוּ מַה מְכִירָה עַל יְדֵי אַחַר אַף טְבִיחָה עַל יְדֵי אַחַר א"כ בְּטְבִיחָה נְמִי לִיכָא קְרָא יִתִּירָא דְאֵינְצֵטְרִיף הַקְּשִׂיא לְמוֹכַר טְרִיפָה אֲבָל לְפִי מַה שְׁפַתֵּב הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְמִנְאֲשְׁמָה הַנְּפֹשׁ הַהִיא נִפְקָא לָן אֲתִי שְׁפִיר דְקְרָא דְמַעֲיֵלָה יִתִּירָא הוּא דְמְטְבִיחָה מְצִינּוּ לְמִילָף.

וְנִתְיַשֵּׁב לִי עוֹד בְּזָה מַאי דְהָנִי קְשִׂיא לִי עַל דְבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל בְּקִדּוּשֵׁין דְאֵם הַשְּׁלִיחַ שׁוֹגֵג לֹא אֲמַרִי אִין שְׁלִיחַ לְדַבֵּר עֲבִירָה א"כ מִנ"ל הִיכָא דְהַשְּׁלִיחַ מְזִיד דְחַיִּיב הַשְּׁלִיחַ פִּינּוּ דְאֵיכָא לְאַשְׁפּוּחֵי שְׁלִיחוֹת בְּמַעֲיֵלָה ע"י שׁוֹגֵג א"כ לִיכָא לְמִילָף מְגִזִירָה שְׁנֵה דְתְרוּמָה דְאֲפִי' אִם הַשְּׁלִיחַ מְזִיד יֵשׁ שְׁלִיחַ פִּינּוּ דְהֵךְ גְּזִירָה שְׁנֵה לְאוּ לְהֵאִי מְלַמֵּא לְחוּד נֶאֱמַרָה בְּשְׁלֵמָא אִי נִימָא דְכָל שְׁלִיחוֹת דְמַעֲיֵלָה הוּא כְּכָל שְׁלִיחוֹת לְדַבֵּר עֲבִירָה אֲתִי שְׁפִיר דְיִלְפִינּוּ מִתְרוּמָה דְכָל דִּינֵי תְרוּמָה אֵינְתְּנִיָהוּ נְמִי בְּמַעֲיֵלָה וְגַם שְׁלִיחוֹת בְּכָלֵל וּמְמִילָא שְׁמַעֲינּוּ דִישׁ שְׁלִיחַ לְדַבֵּר עֲבִירָה בְּמַעֲיֵלָה.

אֲבָל לְדַבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל הָא אֵיכָא לְאַשְׁפּוּחֵי שְׁלִיחוֹת בְּמַעֲיֵלָה וְלֹא יִסְתַּר הָאִי כְּלָלָא דְאִין שְׁלִיחַ לְדַבֵּר עֲבִירָה א"כ מִנ"ל דְאֲפִי' לְדַבֵּר עֲבִירָה יֵשׁ שְׁלִיחוֹת וּבְסִפְרֵי טוּרֵי אֲבָן הַקְּשָׁה זֹאת בְּסִגְנוֹן אַחַר אֲבָל אִי יִלְפִינּוּ מִקְרָא דְנֹאשְׁמָה אֲתִי שְׁפִיר מְשׁוּם דְלִסְתַּם שְׁלִיחוֹת לֹא אֵינְצֵטְרִיף קְרָא דְכָל הַתּוֹרָה שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ וְע"כ אֲתִי לְרַבּוֹת דִישׁ שְׁלִיחַ לְדַבֵּר עֲבִירָה.

אֲלֵא דְאֲפִתִי יֵשׁ לְדַקְדָּק לְפִי מַה שֶׁכֵּן דְשְׁלִיחוֹת דְמַעֲיֵלָה עֲדִיף מְשְׁלִיחוֹת דְעֲלָמָא דְאֲפִילוּ הוֹסִיף עַל שְׁלִיחוֹתוֹ בְּעַל הַבַּיִת מְעַל א"כ אֲפִתִי אֵינְצֵטְרִיף קְרָא דְנֹאשְׁמָה לְהֵאִי מְלַמֵּא וְאֲמַאי הוּוּ שְׁנֵי כְּתוּבִין דְהָא הָאִי מְלַמֵּא לִיכָא לְמִילָף מְטְבִיחָה וּלְקַמּוֹן בְּשִׁמְעֵתִין דְשַׁלַּח בְּיַד חֲרָשׁ כּו' יִתְבָּאָר יוֹתֵר בְּזָה: דָּף כֹּא מְשַׁנָּה הֵבֵא לִי מִן הַחֲלוֹן אוּ מִן הַדְּלוֹסְקָמָא וְהִבִּיא לּוֹ אַע"פ שְׁאֲמַר בְּעַל הַבַּיִת לֹא הָיָה בְּלִפְנֵי אֲלֵא מְזָה וְהִבִּיא מְזָה בְּעַל הַבַּיִת מְעַל.

וּפִירֵשׁ"י ז"ל וְתוֹס' ז"ל שֶׁהֵיוּ חֲלוֹנוֹת הַרְבֵּה ע"ש. וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל כְּתַב אַע"פ שְׁאֲמַר לֹא הָיָה בְּלִפְנֵי אֲלֵא שְׁתַּבִּיא מִן הַמַּגְדָּל.

וְלֹא הִבְנִיתִי דֹא"כ מַאי מוֹכַח מִינָהּ דְדַבְרֵים שְׁפַלְבֵּי אֵינּוּ דְבָרִים הָא הֵכָא בְּכַה"ג פְּשִׁיטָא דְלָאוּ דְבָרִים הֵם פִּינּוּ דְאֲמַר לוֹ בְּפִירֵוֹשׁ לְהִבִּיא מִן הַחֲלוֹן וְעֵינּוּ בְּקִדּוּשֵׁין דָּף נ'. וְהִנֵּה

רש"י בקדושין פי' אָמר לוֹ הָבֵא לִי מִן הַחֲלוּן וְהָיוּ שָׁם מְעוֹת הַקִּדּוּשׁ וְצוּהָ לְהַשְׁלִיחַ לְהַבְיֵא לוֹ בְּעַל הַבַּיִת מֵעַל פִּינּוֹן שְׁנֵטְלֵם לְרִשּׁוֹתוֹ וְכִשְׁיִטְתֶּם לְעִיל דְּהַלּוּקָה לְעֲצוֹ מְעוֹת הַקִּדּוּשׁ מֵעַל מִיד וְהָכֵא נָמִי כְּשִׁצְנָה לְהַשְׁלִיחַ לְהַבְיֵא לוֹ וְהַבְיֵא לוֹ נָמִי מֵעַל וּלְפ"ז שְׁלִיחוֹת זֹ לֹא דְמִי לְשְׁלִיחוֹת דְּעַלְמָא דַּע"י הַשְׁלִיחַ הוֹצִיאָם לְחַוְלִין וְהָכֵא הוּא עֲצוֹ הוֹצִיאָם לְחַוְלִין כְּמָה שְׁלִיחַ לְעֲצוֹ וְהַשְׁלִיחַ לֹא עָשָׂה אֱלָא מַעֲשֵׂה אִיְצִטְבָּא בְּעַלְמָא.

ועוד היכא שאמר בעל הבית לא הנה בלבי אלא מזה אמאי מעל פינן דאינו רוצה ליטלם לעצמו ותו היכא דשיצנה השליח והביא לו ממקום אחר השליח מעל ואמאי הא השליח אינו מתפגין ליקח לעצמו.

והתוס' ז"ל בד"ה הָבֵא לִי מִן הַחֲלוּן וְהַבְיֵא לוֹ מִן הַדְּלוֹסְקָמָא כְּתָבוּ דְהַשְׁלִיחַ מֵעַל לְכַשְׁיוֹצִיא הַבְּעַל הַבַּיִת שֶׁהוּא מְסַתְמָא גִּיזְבָּר. מְדַבְּרִיהֶם נִרְאָה דְמַתְנִי דְהָכֵא נָמִי מִיִּירִי בְּגִיזְבָּר וּמִשּׁוֹם הָכִי לֹא מֵעַל כְּמָה שְׁנָתָן לְבַעַל הַבַּיִת אֱלָא עֵיקַר הַמְעִילָה הוּא בְּהוֹצֵאת הַבְּעַל הַבַּיִת וּא"כ פְּשִׁטָּא דְקַשְׁיָא טוֹבָא אִמְרֵי מֵעַל הַשְׁלִיחַ פִּינּוֹן דְּבִנְתִּינָתוֹ לְבַעַל הַבַּיִת לֹא יֵצֵא לְחַוְלִין עֲדִינּוּ וְהַבְּעַל הַבַּיִת הוּא הַמוֹצִיא וְלָמָּה לֹא יִמְעוֹל הַבְּעַל הַבַּיִת.

ועוד דאם פן רישא נמי דבעל הבית מעל היינו לכשיוציא א"כ מאי ענין שליחות לכאן פינן דהשליח לא עשה פלום. ולענין דעתי נראה לפרש פירושא דמתני' כפשטן' אָמר לוֹ הָבֵא לִי מִן הַחֲלוּן הַיִּינוּ שְׁנָתָן פְּרוּטָה לְשְׁלִיחַ לְהַבְיֵא לוֹ אֵינָה חֲפֵץ מִן הַחֲלוּן וְהַבְיֵא לוֹ מִשָּׁם הַמְּשַׁלַּח מֵעַל וְאִם שִׁצְנָה הַשְׁלִיחַ מֵעַל.

ובתוספתא משמע לי דה"פ שאמר לשליח ליקח פרוטה מן החלון ולהוציאה ואם עשה השליח שליחותו ולקח מן החלון והוציא בעל הבית מעל ואם שיצנה ולקח מן הדלוסקמא והוציאה השליח מעל וכן הוא הפי' הנכון.

ודברי התוס' ז"ל אינן מובנים לי מה שכ' לכשיוציא בעל הבית ובתוספתא שם איתא גם האי דינא אם צוה לו ליקח חפץ משמעון ולקח מראובן השליח מעל או שצוה ליקח לו ממקום זה והביא לו ממקום אחר השליח מעל: שם תוס' בד"ה לֹא עָשָׂה שְׁלִיחוֹתוֹ הַחֲנוּנִי מֵעַל.

לפי שהחרש שוטה וקטן אינו בגי מעילה הלכך הקדש לא יצא לחולין עכ"ל. משמע מדברייהם ז"ל דאין פסח לחרש שוטה וקטן להוציא הקדש לחולין אפילו על ידי הנאה כגון אם נהנו מן ההקדש לא יצא ההקדש לחולין פינן דלאו בגי מעילה ניגהו.

ולענין דעתי אין זה מוכרח דעל ידי הנאה שפיר יצא לחולין אפילו ע"י חרש שוטה וקטן ונדקא על ידי הוצאה הוא דאין מעשה חרש שוטה וקטן פלום מה"ת ואם קנה חפץ בפרוטה של הקדש אין קנינו פלום ומש"ה מעל החנוני ומ"מ נראה דברי התוס' ז"ל דכל שאין בדין מעילה אינו יוצא לחולין וצ"ע: שם גמרא והא לאו בגי שליחות ניגהו אמר ר' אלעזר עשאום כמעטן של זיתים כו' ור' יוחנן אמר פאותה ששנינו נתנו ע"ג הקורף והולכי והקשו התוס' ז"ל בד"ה נָתָנו ע"ג הַקּוֹרֵף הָא יִלְפִינּוּ מִתְרוּמָה וּבִתְרוּמָה כו"ג לאו שליחות הוא ותיקצו פינן דהמעילה הוא ע"י שינוי רשות והשינוי רשות הוא ע"י בן דעת מש"ה מדמי לה לנתנו על הפיל ולדידי קשיא פינן דאי לאו דילפינן חטא חטא מתרומה ה"א דע"י שליחות אין פאן מעילה פלל א"כ דיו לבא מן הדין להיות כנדון.

וכי היכי דבתרומה שליחות חרש לאו פלוס הכי נמי לענגן מעילה. וצריף לומר דע"כ לא איצטריף למילף מתרומה אלא בשליח בן דעת דה"א דאין שליח לדבר עבירה משום הכי ילפינו מתרומה דאפ"ה יש שליחות אבל בחרש שוטה וקטן דלא שיניף האי סברא דאין שליח לדבר עבירה לא איצטריף למילף פלל מתרומה וממילא מיחייב המשלח.

ועיקר קושית הש"ס הוא דהא לאו בנ"י שליחות הם ולמה יתחייב בשליחותן דהא בעלמא פטור על שליחות חרש שוטה וקטן פדתגן השולח את הבעירה כו'. ע"ז משני עשאום כמעטון של זיתים והכא במעילה עדיפא מתרומה דלא בעינן שליחות גמור אלא פל דניחא ליה מיחייב ואפ"י להאי לישנא בריש בבא מציעא דבחרש נמי אמרי' האי פללא דאין שליח לדבר עבירה אע"ג דלאו בר חיובא הוא נמי אתי שפיר פינו דלא ילפינו מתרומה עיקר דין השליחות.

אלא דאפתי צ"ע מנ"ל האי מלתא דבמעילה לא בעינן שליחות גמורה ונראה דהכא עיקר המעילה הוא ע"י קנין החפץ מהחננוני וכי היכי דבהדיוט כה"ג אם שלח פרוטה ע"י קטן לקנות איזה חפץ מן החננוני וקיבל החננוני הפרוטה נקנה החפץ להמשלח למ"ד מעות קונות וכל שפ"ד דבעינן משיכה פי משה המשלח החפץ נדאי קנוי הוא לו ואע"ג דתגן בבבא בתרא דאם שלח לו שמן ואיפסר ע"י בנו הקטן חייב החננוני היינו משום דלא היה לו לשלחו ע"י ואם נאבד חייב אבל הקנין פבר נגמר ומש"ה מעל המשלח.

ומפאן נמי יש לדקדק על הא דאמרי' דמעילה וטביחה הוו שני פתובין ואין מלמדן ואמאי הוו שני פתובים פינו דאין דינו שנה דבטביחה על ידי חרש שוטה וקטן נדאי פטור ובמעילה חייב וי"ל דלענגן שליחות חרש שוטה וקטן אין לדמות זה את זה דהכא שאני משום דעיקר הקנין הוא ע"י המשלח שהוא בן דעת ומש"ה קים לן מסברא דחייב אבל התם דהשליח עושה עיקר המעשה דהיינו טביחה בעינן שיהיה השליח בן דעת אלא דעדיין צ"ע הא הכא נמי המעילה באה ע"י מעשה השליח ע"י משיכתו החפץ מן החננוני דנראה דמיד שמשף השליח החפץ חל המעילה על הבעה"ב והדברים עמוקים וצ"ע יותר: שם גמרא ואע"ג דלא אידכר שליח.

עיינן בפ"י המשניות להרמב"ם ז"ל במתני' דמשמע קצת דאין המשלח חייב אלא אם גם השליח הוא שוגג וכן משמע לשון הש"ס דלא אידכר שליח אלמא דבעינן שגם השליח יהיה שוגג אבל דעת התוס' ז"ל בקדושין דאפ"י אם השליח מזיד מתחלתו נמי חייב המשלח: שם משנה גתן לו שתי פרוטות ואמר לו לה והבא לי אתרוג כו'.

וקאמר הש"ס ש"מ האי מאן דאמר זבין לי כורא וזבין לי ליתפא קני לוקח ומשני פגון שיהביא לו שנה בשלשה והינו דמעל המשלח פינו דעשה שליחותו והביא לו בעד שש ור"י פליג ואמר דיכול לומר לו פל שפן אם לקחת בעד הפל היה מוסרף לה פפלים.

ומייתי דיקא נמי דקתני מודה ר"י בקטניות ואי כפשוטו דלא הביא לו אלא בעד חצי הדמים שנתן אפ"י בקטניות אמאי מודה להו ר"י הא הוא אמר ליה להביא לו קטניות בעד שני פרוטות והוא לא הביא אלא בפרוטה אחת וכן פירש"י ז"ל בכחנפות פרק אלמנה ניוזנית.

וניש לדקדק היכי דייקינו מינה דמיירי בשנה ששה בשלשה דלמא אפי' אם לא הביא לו אלא בתצי הדמים נמי מודה ר"י בקטניות כי היכא דקני לוקח ודוקא באתרוג וחלוק הוא דפליג ר' יהודה משום דקטן רע הוא אבל בקטניות לא שינה האי טעמא דמה לי בפרוטה אחת או בשני פרוטות וקרי התוס' שם בכתובות פתבו דנראה לו להש"ס דמה שהביא לו קטן ורע דומה הוא לטעמא דלא ליפוש שטרא דגבי שדה.

אבל בקטניות לכאורה לכ"ע מוסיף על דבריו הוי ועיין מהרש"א ז"ל שם שהקשה אמאי לא קאמר דתנאי היא דהא לר' יהודה מעביר על דבריו הוא ע"ש וקנה נראה לומר דכי בעי הש"ס למפשט מהכא דמוסיף הוא בזבין ליה ליתפא אחי מפת כל שפן דמה הכא דהוציא שאר המעות בדבר שלא אמר לו ולא צוהו אפ"ה בזה החצי שעשה שליחותו בעל הבית מעל ולא חשביו ליה למעביר אף על גב דיכול לומר צריף אני המין שאמרתי לה בעד כל הדמים א"כ כל שפן בזבין ליה ליתפא דיכול למפור הלמה השני לאדם אחר דנודאי לאו מעביר הוא אבל מר' יהודה דפליג הכא ואמר דמעביר ליכא לאוכוחי דזבין ליה ליתפא נמי מעביר הוא משום דהכא שאני דא"ל לתמן דכבר שינה החצי השני לדבר אחר ולא הביא לו כמה שאמר ולפ"ז ה"ה בקטניות בכה"ג דהביא לו בתצי הדמים מין אחר דנודאי מעביר הוא לר' יהודה משום דהוא צריף קטניות בעד כל הדמים אלא מדמודה ר' יהודה בקטניות שמע מינה דמיירי שהביא לו כמו שאמר היינו ששנה ככל הדמים שנתן לו וכדמוקי לה שהביא לו שנה שש בשלש ועפ"ז יש לישוב דעת רב האי גאון ז"ל שפסק דמוסיף הוי עיין בזה בדברי הרא"ש ז"ל שם ובטור ז"ל והדאמר' הכא דסיפא דיקא דמיירי דוקא שהביא לו שנה שש בשלש.

אבל אם לא הביא לו אלא שנה שלש משמע דלכולי עלמא מעביר הווא"כ איפשיטא בעין בזבין ליה ליתפא דמעביר הוי ולפי הג"ל ניחא דדוקא הכא הוא דהוי מעביר פיון שלקח בעד החצי השניה דבר שלא אמר לו והוא קנה נצרך לאותו מין שאמר לו בעד כל הדמים אבל בזבין לי כורא וזבין ליה ליתפא שפיר מצינו למימר דמוסיף הוי.

ולפי הג"ל ז"ל דהא דתנן נתן לו פרוטה והביא בחציו גרות ובחציה פתילות דשניהם לא מעלו דמשמע דוקא מפני שלא עשה שליחותו בפרוטה אבל אם נתן לו שני פרוטות להביא לו גרות והביא בפרוטה גרות ובפרוטה פתילות שניהם מעלו וכדאיתא להדיא בתוספתא ע"כ מיירי נמי שהביא לו גרות שנה שני פרוטות ולפי הג"ל אפשר היכא דלקח בתצי הדמים מה שצוה לו והפותר הביא לו בחזרה לכולי עלמא לאו מעביר הוא אלא מוסיף.

ועיין בלשון רש"י ז"ל פאן בד"ה שמעת מינה כו'. ותיפשוט מהכא דקנה לוקח אע"פ שקנה לו פחות עכ"ל משמע דמפרש דהלוקח אמר לו ליקח פור וקנה לו ליתפא אבל בכתובות משמע דהמוכר אמר ליה למכור פור ומכר לו ליתפא וצ"ל דמוכר ולוקח שוין הו בזה ובתרנויהו שייכי הני טעמא דאמר' התם ודו"ק: ע"ב משנה המפקיד מעות אצל שולחני מותרים ישתמש בהם לפיכך אם הוציא לא מעל השולחני.

ופי' רש"י ז"ל דבעל הבית מעל היינו המפקיד משום דהשולחני הוי כשלוחו או משום דהוי כמשאיל לו אלו המעות והמפקיד הוא המוציא מרשות לרשות. אבל לישא דמתני' לא משמע פן דאמאי לא אשמעינו עיקר הדין דהמפקיד מעל דמה דלא מעל השולחני

לאו רבותא היא פנין דכבר יצא לחולין על ידי מעילת המפקיד למאן דמחייב אפי' בלא הוצאה כדאיתא בסוף פירק המפקיד ואפי' למ"ד התם דבעינו הוצאה דוקא מ"מ הנה ליה לאשמעינן דהמפקיד מעל מטעם שליחות וממילא ידענא דהשולחני לא מעל אלא ודאי משמע פשטיה דמתני' דתרנ"הו לא מעלו המפקיד לא מעל משום דלא עשאו שליח בפירוש והשולחני לא מעל משום שהוציא ברשות המפקיד וכן פי' הרמב"ם ז"ל.

אבל סוף פירק המפקיד גרסינן אם מותרין אם הוציא בעל הבית מעל וע"כ הטעם משום שליחות דהשולחני שלוחו של בעל הבית הוא להוציאן וכתב הכ"מ ז"ל בפ"מ הר"י קורקוס ז"ל דהרמב"ם ז"ל דחאה להאי סוגיא דבבא מציעא מטעם הא דתנן נתנה לבלן דוקא אבל בדבר הצריף משיכה לא מעל עד שימשוך אף על גב דיש למוכר במעות היתר תשמיש אלמא דלא מחייבינן ליה מטעם שליחות.

ואין זה מוכרח דמכר שאני שעיקר נתינת המעות הנה בשביל המקח ולא בשביל התשמיש אבל הכא שנתנו לו מותרים הוי כאלו אמר לו להוציאן תדע דאי נימא דבריייתא דפירק המפקיד ס"ל דאם נתנה לבעלי אומניות שצריכין משיכה נמי מעל גם בלא משיכה א"כ אמאי לא משגינן הכי בפירק הנהב הו' דנתנה לספר דס"ל כבבריייתא דפירק המפקיד ולמה ליה לאוקמיה כר' שמעון.

ועוד דלמא הא דתנן בלן דוקא היינו שמעל מיד כשנתנה לו אבל ספר לא מעל עד שיוציאו ומכל מקום מסתברין דברי הרמב"ם ז"ל לפי גירסת משנתינו וגם לא שייך לחייבו מתורת שליחות פנין שלא אמר לו להוציאן.

וכבר כתבתי לדקדק בזה מ"ש ונזכר בעל הבית דהשליח מעל אף על גב דעבר בשליחותו של בעל הבית וצריף לומר דכיון דנזכר כבר בטל שליחותו ודו"ק: ועיין בקדושין פירק האיש מקדש דפרכינן מהא דאמר ר' מאיר ה"א חנווני כבעל הבית ומעל לכשיוציא לר' יוחנן דאמר אליבא דר' מאיר הקדש בשוגג אינו מתחלל ומשני דלדבריו דר"י קאמר אבל לר"מ ליכא מעילה במוציא מעות הקדש דכל היכא דאיתא ביי גזא דרחמנא איתא וא"כ קשה לר' מאיר לענין מאי ילפינן שליחות במעילה דהא באכילה לא הוי שלוחו גם במעילה כמו שכ' התוס' לעיל דבמדי דהנאה לא מהני שליחות ולענין הוצאה הא ליכא מעילה פלל.

וכי תימא שליחות במעילה לרבי מאיר לית ליה א"כ תיקשי לדידיה הא ליכא שני פתובים בשליחות לדבר עבירה וי"ל דיליף מהוא דכתב בשחויטי חוץ וכדאמרינן שם בקדושין ועיין בתוספתא דגרסינן התם בגנוסחא אחריתא האי דינא דמשנתנו אם צוררין לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל אם מותרין ישתמש בהם לפיכך אם הוציא מעל וצ"ל דקאי אבעל הבית ולשיטת הרמב"ם ז"ל צ"ל דט"ס הוא בתוספתא וצ"ל איפכא וק"ל: שם משנה נפלה פרוטה של הקדש לתוך הכיס או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש פנין שהוציא את הראשונה מעל דברי ר' עקיבא.

ופי' התוס' ז"ל דרבי עקיבא טעמיה דמחייב בספק מעילות אשם תלוי ומעל היינו מספק. ואין הלשון משמע כן ועוד דמאי קמ"ל הא כבר איפליגו בזה ר' עקיבא ורבנן בכריתות וכל שכן לפי דברי התוס' דמייירי דליכא אלא חד בכיס.

וְעוֹד דַּלְפ"ז לֹא פְּלִיגֵי בְּעִיקַר הַהֶקְדָּשׁ אִם רֵאשׁוֹנָה אוֹ אַחֲרוֹנָה אֵלֶּא הַכֹּל קְדוּשׁ מְסַפֵּק וְא"כ מֵאֵי קָאָמַר וּמוֹדָה ר' עֲקִיבָא בְּאוֹמַר פְּרוּטָה מִן כִּיס זֶה הַקְּדָשׁ שֶׁהוּא מוֹצִיא וְהוֹלֵךְ כּו' מִשְׁמַע דְּמוֹדָה לְחַכְמִים בְּזֶה וּלְפִי הַנ"ל אֵין הַהוֹדָאָה מְעִין הַמַּחְלָקָת כְּלָל דְּהָא לְרַבְּנָן נְמִי לֹא דְמִי לְרִישָׁא דְבְּרִישָׁא מוֹדוּ רַבְּנָן דְּאִיסוּרָא אִיכָּא מְסַפֵּק וְהָכָא מוֹתְרִין לְהוֹצִיא לְכַתְחֻלָּה הָרֵאשׁוֹנִים: וּבְסוּטָה דְּרַף י"ח פְּתָבוּ הַתּוֹס' דְּטַעְמָא דַּר' עֲקִיבָא הוּא מְשׁוּם בְּרִירָה דְּמָה שֶׁהוֹצִיא רֵאשׁוֹנָה הַנּוֹבְרָה לְהַקְדֵּשׁ.

וּכְבָר הֶאָרִיכוּ בְּזֶה הַתּוֹס' ז"ל הֵתֵם וּבִיוֹמָא דְּרַף נ"ו דְּלֹא שְׁיִיכָא בְּרִירָה בַּכָּה"ג אִם הַנּוֹפֵר הָאִיסוּר וְנִתְעַרְב. וְהִיָּה נִרְאָה לֹמַר דְּטַעְמָא דַּר' עֲקִיבָא הָכָא הוּא מְשׁוּם דְּכָל שְׁנִתְעַרְבָה פְּרוּטָה שֶׁל הַקְּדָשׁ בְּתוֹךְ מְעוֹתָיו אֲסוּר הוּא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַמְּעוֹת עַד שִׁיּוּצִיא פְּרוּטָה רֵאשׁוֹנָה לְהַקְדֵּשׁ וְהִיָּינוּ נְמִי דְּלֹא שְׁיִיךְ הָכָא בִּיטוּל כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ז"ל מְשׁוּם דְּהוּי כְּמוֹ שְׁנִתְעַרְב פְּרוּטָה שֶׁל חֲבִירוֹ בְּתוֹךְ שְׁלוֹ דְּלֹא שְׁיִיךְ בִּיטוּל בְּזֶה וּמַחְנִיב לְשֵׁלֵם כְּדֵאִיתָא סוּף בִּיצָה וְהָכָא נְמִי מַחְנִיב לְשֵׁלֵם תַּחֲלָה הַפְּרוּטָה שֶׁל הַקְּדָשׁ וְאֶפִּילוּ אִם נִפְלָה פְּרוּטָה שֶׁל הַקְּדָשׁ לְתוֹךְ כִּיסוֹ יָכוֹל הוּא לְשֵׁלֵם הַפְּרוּטָה רֵאשׁוֹנָה לְהַקְדֵּשׁ וְהַשְׁאָר מוֹתֵר וְאֶפִּי' אִם זֶה שֶׁהוֹצִיא רֵאשׁוֹנָה לֹא הִיָּינוּ שְׁנִפְלָה מְכָל מְקוֹם יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ הָרֵאשׁוֹנָה מִמָּה נִפְשָׁךְ אִם זֶה הִיא שְׁנִפְלָה הָרִי הִיא הַקְּדָשׁ מִכְּבָר וְאִם לֹא תִּהְיֶה מַחְנִילָת עַל שֶׁל הַקְּדָשׁ.

וְכִינּוּן דְּמַחְנִיב לְהוֹצִיא הַפְּרוּטָה הָרֵאשׁוֹנָה לְהַקְדֵּשׁ מִש"ה ס"ל לר' עֲקִיבָא דָּאֵם הוֹצִיאָה לְחוֹלִין מְעַל וְרַבְּנָן ס"ל דְּלֹא מְעַל עַד שִׁיּוּצִיא אֶת כָּל הַכִּיס וְהִיָּינוּ דְּקָאָמַר וּמוֹדָה ר' עֲקִיבָא בְּאוֹמַר פְּרוּטָה מִן הַכִּיס זֶה הַקְּדָשׁ שֶׁהוּא מוֹצִיא וְהוֹלֵךְ וְהֵאָחֲרוֹנָה הוּא דְּהַקְדִּישׁ: שָׁם גְּמָרָא מֵאֵי שְׁנָא רִישָׁא וּמֵאֵי שְׁנָא סִיפָא.

פִּירֵשׁ"י ז"ל דַּלְר' עֲקִיבָא פְּרִיךְ וּכְבָר פְּתַבְתִּי דְּלְרַבְּנָן נְמִי תִּיקְשִׁי אִמָּאי שְׁרוּ לְכַתְחֻלָּה לְהוֹצִיא לְחוֹלִין וּבְרִישָׁא וְדֵאִי אֲסוּר לְכַתְחֻלָּה לְהוֹצִיא הָרֵאשׁוֹנָה לְחוֹלִין גַּם לְרַבְּנָן ע"כ דַּלְכ"ע פְּרִיךְ וּמִשְׁנֵי דְּאָמַר לֹא יִפְטוֹר כִּיס זֶה מִן הַהֶקְדָּשׁ דְּלֹא חָל הַהֶקְדָּשׁ אֵלֶּא בְּאַחֲרוֹנָה אֲבָל בְּרִישָׁא דְּאָמַר פְּרוּטָה בְּכִיס זֶה הַקְּדָשׁ חָל הַהֶקְדָּשׁ אַחְדָּא מִיָּד וּמְשׁוּם הָכִי לר' עֲקִיבָא מְעַל בְּרֵאשׁוֹנָה וְלְרַבְּנָן אֲסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְכַתְחֻלָּה בְּכָל הַכִּיס אֲבָל לֹא מְעַל עַד שִׁיּוּצִיא אֶת כָּל הַכִּיס: שָׁם גְּמָרָא כִּי אַתָּא רַבִּין אָמַר כִּיסוֹ אֲשִׁנוּרִין רְמָא לִיָּה דַּתְּנֵן הָאוֹמַר אַחְדָּא מִשְׁנֵרֵי הַקְּדָשׁ הַגָּדוֹל שְׁבָהוּן הַקְּדָשׁ.

וּפִירֵשׁ"י ז"ל טַעְמָא דְּאִיכָּא גָּדוֹל אֲבָל לִיכָּא גָּדוֹל הָרֵאשׁוֹן קְדוּשׁ וְלֹא הַבְּנֵתִי מֵהִיכָּא מִשְׁמַע לִיָּה הָכִי דְּהָרֵאשׁוֹן קְדוּשׁ וְהַתּוֹס' ז"ל פִּירֵשׁוּ דְּפְרִיךְ הָכָא נְמִי הַמְּטַבֵּעַ הַחֲשׂוּבָה לִיקְדִּישׁ וּלְדַבְּרִיהֶם לְרַבְּנָן נְמִי תִּיקְשִׁי וְכַתְּבוּ עוֹד דְּאֲרִישָׁא לֹא פְּרִיךְ דְּשָׂמָא לִישְׁנָא דְּרִישָׁא מִשְׁמַע הָכִי פִי' לְדַבְּרִיהֶם דְּרִישָׁא אֲסִיפָא לֹא קִשְׂיָא לִיָּה מְשׁוּם דִּי"ל דְּפְרוּטָה בְּכִיס זֶה לֹא מִשְׁמַע הַמְּנוֹבָחַר אֵלֶּא אַחְדָּא מִהֵן אֲבָל אֲסִיפָא קִשְׂיָא לִיָּה דְּפְרוּטָה מִן כִּיס זֶה הוּא פְּשׁוּר מִשׁוּרֵי וּיְקִדֵּשׁ הַמְּנוֹבָחַר אֲבָל לֹא יִדְעָנָא לְמָה הַנּוֹצְרָכוּ לְזֶה וְלֹא פִי' כְּפִשׁוּטוֹ דְּעִיקַר הַקְּדוּשָׁא הוּא עַל הָא דְּמִשְׁמַע דְּפְרוּטָה מִן כִּיס זֶה הַקְּדָשׁ אֵין הַהֶקְדָּשׁ חָל מִיָּד אֵלֶּא עַל הָאָחֲרוֹנָה הַמְּשַׁתְּיִירָת וְא"כ כָּל אַחְדָּא מִשְׁנוּרֵי הַקְּדָשׁ אִמָּאי הַגָּדוֹל שְׁבָהוּן הַקְּדָשׁ לִיָּמָא נְמִי דְּהֵאָחֲרוֹן הַקְּדִישׁ וּמִשְׁנֵי דְּהָכָא מִיָּרִי בְּאוֹמַר כּו'.

וְהִנֵּה הַרְמַב"ם ז"ל פָּתַח בְּהֵאֵי דִּינָא דְּהַקְדִּישׁ שׁוּר מִשְׁנוּרֵי שְׁלִשָׁה חִילוּקִים. הָאָחְדָּא אִם אָמַר אַחְדָּא מִשְׁנוּרֵי הַקְּדָשׁ הַגָּדוֹל שְׁבָהוּן הַקְּדִישׁ וְכַדְאָמְרִי' בְּסוּף מְנַחוֹת דְּמַקְדִּישׁ בְּעִין יָפָה

מקדיש וְהִיכָא דְאִיכָא בִּינוּנֵי גַם הַבִּינוּנֵי בְּכֻלָּל הַסִּפְקָה הוּא דְלִגְבֵי הַקְּטָן עֵינֵי יָפָה הוּא וְאֵם אָמַר שׁוֹר בְּשׁוֹנְרֵי הַקְּדֵשׁ בְּכָל גְּוֹנָא הַגְּדוֹל הַקְּדֵשׁ וְכַדְאֲמַרִּי הֵתֵם תּוֹר בְּתוֹרַי קְאָמַר וְשָׁנֵי דִּינִים אֱלוּ פְתַב בְּפִי"ו מַה' מַעַה"ק.

ובפ"ז מה' מעילה פתב עוד דין אחד אם אמר פיס מפסי הקדש ושור משוונרי הקדש מועליו בכולן ומועליו במקצתו פיצד יעשה מביא את הגדול שבהן ואומר אם הקדש הוא הרי הוא הקדש ואם לאו ההקדש בכל מקום שהוא מחולל ע"ז ויהנה בקטן והוא מדברי התוספתא דמעילה.

וכבר הקשה הכ"מ ז"ל דנה דלא כמו שכ' בפ"ו מה' מעה"ק דהתם פתב דהגדול הוא הקדש ונדאי ועיין מה שכ' שם בהג"ה ולא הבנתי דבריו ז"ל וע"כ צ"ל דדוקא אם אמר אחד משוונרי הוא דהגדול שבהן הקדש אבל שור משוונרי כולן בספק הן כמו שאמרו בתוספתא אבל מה שכ' דמועליו במקצתו צ"ע כיון דספק הם ומ"ש בפרוטה בכיס זה הקדש דלא מעל עד שיוציא את כל הפיס והכא מועליו במקצתו ובפרק ד' מה' מעילה הלכה ג' פתב כה"ג לענין אם אמר אלו לעולתי ואלו לחטאתי ואלו לשלמים ונתערבו מועליו בכולן ומועליו במקצתו והתם נמי הקשה הכ"מ ז"ל אמאי מועליו במקצתו הא איכא דמי שלמים ותיגרץ בשם הר"י קורקוס ז"ל ב' תירווצים ע"ש ושניהם אין מספיקין הכא ושני אלו הדינים אמורים בתוספתא דמעילה ואולי יש לומר דלמסקנא דמוקמינן סיפא באומר לא יפטור כו' כי אמר פרוטה מן פיס זה או פיס מפסי הקדש חמור הוא מהיכא דאמר פרוטה בכיס זה הקדש דמן פיס זה או פיס מפסי הקדש אפשר משמע דכולן בכלל הקדש הם עד שיתברר לה מיהו ההקדש בבירור וכל זמן שלא נתברר כולן שם הקדש עליהם וכדתנא בתוספתא דמועליו במקצתו ועדיין אין הדברים ברורין ודברי התוספתא צ"ע ובפ"ג בתוספתא שם איתא להדיא דבפרוטה מן פיס זה נמי פליגי וגם איתא התם להדיא דבאשם תלווי פליגי וכפ' התוס' ז"ל: דף כב גמרא רב פפא רמי כסין אלוגין.

ופי' התוס' ז"ל דס"ד דטעמא משום ברירה ולהכי פריף מלוגין דמשמע דוקא משום שאמר שאני עתיד להפריש אבל בסתמא לא. וקשה דהא איכא תנאי דס"ל דיש ברירה אפילו היכא דאינו מפרש שום דבר כמו באחין שחלקו דירושין הם דכ"א הוברר חלקו מתחלה.

ועוד דאי טעמא משום ברירה ברירה נמי דאמר פרוטה מפסי זה הקדש נמי יוציא את כל הפיס משום ברירה והנה נראה לפרש ג"כ כפ"ל דמתני' משמע דעתה לא חל ההקדש כלל. והכא קאמר דמחל ושותה מיד משום דכבר קרא עליה שם תרומה ומשני דמירי באומר לא יפטור כו'.

ויש לדקדק אמאי לא ביאר הרמב"ם ז"ל האי דינא דבאומר לא יפטור כו' מותר להשתמש לכתחלה בכל הפיס ועיין בהלכות מעשר שני גבי הא דאמר דיהנה מחל על סלע שתעלה בגדי מן הפיס דפסק הרמב"ם ז"ל דמחולל אע"ג דשייכא לפלוגתא דברירה.

וכ' הר"י קורקוס ז"ל דהמעשר שפיר מחולל לכ"ע על איזה סלע שיהנה ולא הבנתי דאפתי אמאי זו שעולה מן הפיס מעשר הא אין ברירה ושפא על האחרות חל המעשר

ואין פאן מקומו להאריף בנה: הדרן עלה פרק השליח וסליקא לה מסכת מעילה בעור
האל נורא עליה